

Lokalområder i Svendborg Kommune

Analysereport: Strategisk kortlægning og analyse

Svendborg Kommune

Dato: 12. august 2022

Indhold

1.	Forord.....	5
2.	Om analysen.....	6
2.1	Rapportens opbygning.....	6
2.1	Proces og datagrundlag.....	6
3.	Tværgående beskrivelse og analyse af lokalområderne.....	8
3.1	Store tværgående kvaliteter.....	9
3.2	Landskab og kulturmiljø.....	11
3.3	Infrastruktur og forbindelser.....	14
3.3.1	Kollektiv trafik.....	15
3.3.2	Rekreativ infrastruktur.....	16
3.3.3	Energiforsyning.....	16
3.4	Bystruktur og befolkning.....	19
3.4.1	Indbyggere i lokalområderne.....	19
3.4.2	Befolkningsudvikling.....	21
3.4.3	Bystruktur.....	23
4.	Tværgående udviklingspotentialer og anbefalinger til det videre arbejde med udvikling af lokalområder.....	26
5.	Analyse af lokalområder.....	30
5.1	Afgrænsning – lokalområder versus plandistrikter.....	31
6.	Thurø.....	33
6.1	Thurø i tal.....	34
6.2	Landskab og kulturmiljø.....	36
6.3	Landsbyer og bebyggelse.....	37
6.4	Handel og erhverv.....	39
6.5	Institutioner og offentlig service.....	40
6.6	Fællesskab, foreningsliv og mødesteder.....	41
6.7	Transport og forbindelser.....	42
6.8	Samlet vurdering af Thurø.....	43
6.9	Potentialer for udvikling af lokalområdet.....	45
7.	Tåsinge Nord.....	47
7.1	Tåsinge Nord i tal.....	48
7.2	Landskab og kulturmiljø.....	50
7.3	Landsbyer og bebyggelse.....	51

7.4	Handel og erhverv	53
7.5	Institutioner og offentlig service.....	54
7.6	Fællesskab, foreningsliv og mødesteder	55
7.7	Transport og forbindelser	56
7.8	Samlet vurdering af Tåsinge Nord	58
7.9	Potentialer for udvikling af lokalområdet	59
8.	Egense – Rantzausminde – Tankefuld.....	61
8.1	Egense-Rantzausminde-Tankefuld i tal	75
8.2	Landskab og kulturmiljø	77
8.3	Landsbyer og bebyggelse	78
8.4	Handel og erhverv	80
8.5	Institutioner og offentlig service.....	81
8.6	Fællesskab, foreningsliv og mødesteder	81
8.7	Transport og forbindelser	83
8.8	Samlet vurdering af Egense – Rantzausminde – Tankefuld	84
8.9	Potentialer for udvikling af lokalområdet	86
9.	Ollerup – Vester Skerninge.....	88
9.1	Ollerup-Vester Skerninge i tal	90
9.2	Landskab og kulturmiljø	91
9.3	Landsbyer og bebyggelse	93
9.4	Handel og erhverv	96
9.5	Institutioner og offentlig service.....	97
9.6	Fællesskab, foreninger og mødesteder	99
9.7	Transport og forbindelser	101
9.8	Samlet vurdering af Ollerup-Vester Skerninge.....	102
9.9	Potentialer for udvikling af lokalområdet	104
10.	Stenstrup – Kirkeby.....	106
10.1	Stenstrup-Kirkeby i tal	107
10.2	Landskab og kulturmiljø	109
10.3	Landsbyer og bebyggelse	110
10.4	Handel og erhverv	112
10.5	Institutioner og offentlig service.....	113
10.6	Fællesskab, foreninger og mødesteder	114
10.7	Transport og forbindelser	116
10.8	Samlet vurdering af Stenstrup-Kirkeby	117
10.9	Potentialer for udvikling af lokalområdet	118
11.	Gudme – Gudbjerg – Hesselager – Oure.....	120
11.1	Gudme – Gudbjerg – Hesselager i tal	121
11.2	Landskab og kulturmiljø	123
11.3	Landsbyer og bebyggelse	124
11.4	Handel og erhverv	128
11.5	Institutioner og offentlig service.....	129
11.6	Fællesskab, foreninger og mødesteder	129
11.7	Transport og forbindelser	130

11.8	Samlet vurdering af Gudme – Gudbjerg – Hesselager – Oure	131
11.9	Potentialer for udvikling af lokalområdet	133
12.	Skårup	135
12.1	Skårup i tal Skårup i tal	136
12.2	Landskab og kulturmiljø	138
12.3	Landsbyer og bebyggelse	139
12.4	Handel og erhverv	141
12.5	Institutioner og offentlig service.....	141
12.6	Fællesskab, foreninger og mødesteder	142
12.7	Transport og forbindelser	144
12.8	Samlet vurdering af Skårup	144
12.9	Potentialer for udvikling af lokalområdet	146
13.	Tåsinge Syd.....	61
13.1	Tåsinge Syd i tal	62
13.2	Landskab og kulturmiljø	64
13.3	Landsbyer og bebyggelse	65
13.4	Handel og erhverv	67
13.5	Institutioner og offentlig service.....	68
13.6	Fællesskab, foreninger og mødesteder	69
13.7	Transport og forbindelser	70
13.8	Samlet vurdering af Tåsinge Syd	70
13.9	Potentialer for udvikling af lokalområdet	72
14.	Småøerne.....	148
14.1	Småøerne i tal	148
14.2	Landskab og kulturmiljø	150
14.3	Landsbyer og bebyggelse	152
14.4	Handel og erhverv	154
14.5	Institutioner og offentlig service.....	155
14.6	Fællesskab, foreninger og mødesteder	156
14.7	Transport og forbindelser	157
14.8	Samlet vurdering af Småøerne.....	158
14.9	Potentialer for udvikling af lokalområdet	159
15.	Litteratur og datakilder.....	161

1. Forord

I Svendborg Kommune skal der skabes tid, rum og mulighed for, at alle kan leve og opleve det gode liv, hvor end de bor.

Svendborg Kommune består, foruden Svendborg by af lokalområderne Thurø; Tåsinge Nord; Tåsinge Syd; Egense-Rantzausminde-Tankefuld; Ollerup-Vester Skerninge; Stenstrup-Kirkeby; Gudme-Gudbjerg-Hesselager-Oure; Skårup; og Småøerne.

Vi ønsker at udvikle alle lokalområder med omtanke – det vi kalder Cittaslow. Målet med Cittaslow er at øge livskvaliteten og fremme det gode liv med værdier som kvalitet, bæredygtighed og lokal forankring. Det handler om at tage sig tid til at udvikle med omhu, udsyn og omtanke. At den udvikling, som skal ske, er holdbar og udnytter de lokale potentialer.

Lokalområderne og Svendborg by er hinandens forudsætninger

Attraktive og velfungerende lokalområder er en forudsætning for, at Svendborg by kan være attraktiv og velfungerende – og omvendt.

De ni lokalområder udgør en vigtig del af Svendborg Kommunes identitet og fungerer som unikke bosætningsområder med levende lokalmiljøer, fællesskaber, nærhed til naturen, gode institutioner, handelsliv, arbejdspladser og nem adgang til Svendborg By.

Lokalområderne har hver deres profil: nogle er tæt på vandet, andre længere inde i landet med skove og åbne marker. Det er en politisk målsætning, at der skal være byudvikling i hele kommunen, men at det skal ske i balance. Det betyder, at lokalområder, lokalbyer og landsbyer ikke nødvendigvis skal kunne det samme, men at deres forskelligheder og indbyrdes synergier skal udnyttes i en helhedstænkning, der gælder hele kommunen.

Analyse forud for handling

For at understøtte det fremadrettede arbejde med at styrke og videreudvikle lokalområderne, har Svendborg Kommune bedt NIRAS udarbejde en strategisk kortlægning og analyse af lokalområderne udenfor Svendborg By. Resultatet af analysen beskrives i denne analyserapport og i en kortere rapport med hovedresultater.

Analysen synliggør det enkelte lokalområdes styrker og udviklingspotentialer og danner grundlag for den strategiske udvikling af lokalområderne. Dertil vil vi bruge værktøjer som landsbyfornyelsespuljen, udmøntning af kommunale puljer og lokale udviklingsplaner som led i at fremme en positiv udvikling.

Vi plejer at sige: husk nu, vi er hinandens forudsætninger, landsbyerne er ikke noget uden byen og omvendt.

Dette og de øvrige citater i lyseblå talebobler i rapporten stammer fra de mere end 700 borgere fra lokalområderne, der har deltaget i interview eller spørgeskemaundersøgelse ifm. analysen.

2. Om analysen

NIRAS har i perioden fra april til august 2022 gennemført en strategisk kortlægning og analyse af Svendborg Kommunes lokalområder med det mål at skabe et helhedsorienteret, analytisk grundlag til brug for den videre strategiske udvikling af lokalområderne. Analysen giver en beskrivelse af lokalområdernes karakter med fokus på de kvaliteter, udfordringer og udviklingspotentialer, der knytter sig til det enkelte lokalområde, såvel som på de kvaliteter og udviklingspotentialer, lokalområderne har til fælles.

Analysen bygger på en inddragende dataindsamling, hvor lokalråd og borgere ad flere omgange og via forskellige metoder har givet input til og kvalificeret resultaterne.

Analysens resultater formidles i to separate rapporter. Nærværende *Analyserapport: Strategisk kortlægning og analyse af lokalområder i Svendborg Kommune* giver en detaljeret beskrivelse af lokalområderne og de data, der ligger til grund for analysens vurderinger og konklusioner. Rapporten *Hovedresultater: Strategisk kortlægning og analyse af lokalområder i Svendborg Kommune* giver en kort, formidlingsvenlig sammenfatning af de centrale konklusioner og anbefalinger fra analysen.

2.1 Rapportens opbygning

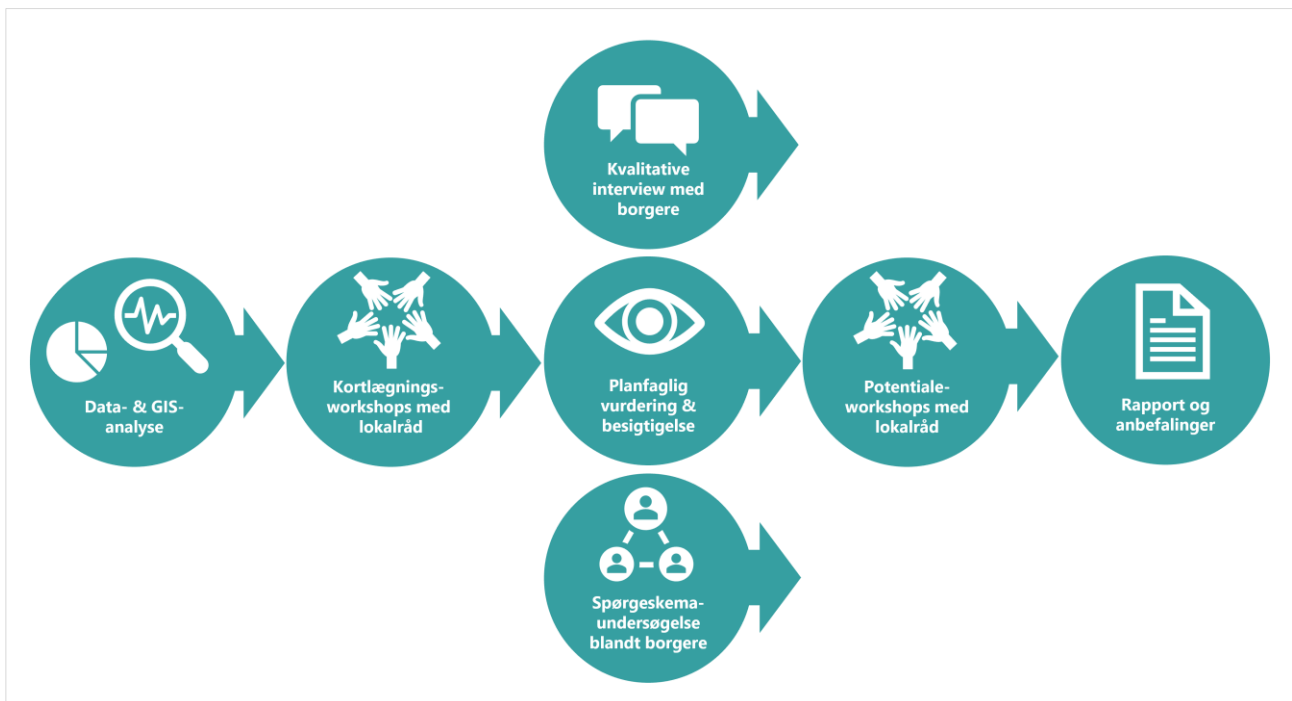
Analyserapporten indledes med en tværgående analyse, der beskriver forhold med relevans for samtlige Svendborg Kommunes lokalområder. Herefter beskrives en række fælles udviklingspotentialer og tværgående anbefalinger til det videre arbejde med udvikling af lokalområderne. Afslutningsvis følger en detaljeret beskrivelse og analyse af hvert af de ni lokalområder med særligt fokus på at beskrive områdernes karakter, styrker og udviklingspotentialer.

Analysen af de enkelte lokalområder følger samme struktur. Indledningsvist gives en kort nøglekarakteristik af området samt en kort beskrivelse af områdets befolkning. Herefter beskrives og analyseres lokalområdet med fokus på: 1) Landskab og kulturmiljø; 2) Landsbyer og bebyggelse; 3) Handel og erhverv; 4) Institutioner og offentlig service, 5) Fællesskab, foreningsliv og mødesteder samt 6) Transport og forbindelser. På baggrund heraf gives en samlet vurdering af området, hvor centrale kvaliteter og udviklingspotentialer fremhæves.

2.1 Proces og datagrundlag

Analyseprocessen blev indledt med indsamling og screening af relevante kvantitative data vedrørende demografi, sociale forhold, geografi, infrastruktur, boligmasse og erhvervs- og foreningsaktivitet mv. Herefter blev der afholdt en kortlægningsworkshop, hvor lokalråd og repræsentanter for lokalområderne sammen med medarbejdere fra Svendborg Kommunes planafdeling og enkelte lokalpolitikere kvalificerede dataanalysen og bidrog til kortlægningen af lokalområdernes kvaliteter. Derefter gennemførte NIRAS dataindsamling via kvalitative interview med og spørgeskemaundersøgelse blandt borgere fra lokalområderne samt planfaglig besigtigelse og vurdering af lokalområdernes karakter, kvaliteter og udfordringer. Endelig blev der afholdt en potentialeworkshop, hvor lokalråd sammen med medarbejdere fra Svendborg Kommunes planafdeling og enkelte lokalpolitikere kvalificerede de foreløbige analyseresultater og bidrog til at udpege lokale og tværgående udviklingspotentialer. Processen er illustreret i figuren herunder.

Figur 2.1: Aktiviteter i analysen

Analysens samlede datagrundlag består af data, viden og input fra:

- Analyse af relevante datasæt vedr. demografi, geografi mv.
- 2 workshop med deltagelse af ca. 20 repræsentanter for Svendborg Kommunes lokalråd foruden medlemmer af kommunalbestyrelse og medarbejdere fra forvaltningen
- 21 dybdegående kvalitative interview med borgere fra lokalområderne
- 717 besvarelser fra borgere på en spørgeskemaundersøgelse om deres lokalområde
- Planfaglig besigtigelse af lokalområderne
- Gennemgang af potentialeplaner og baggrundanalyser med relevans for lokalområderne

Analysen er gennemført i et tæt, tværfagligt samarbejde mellem byplanlæggere, arkitekter, antropologer, sociologer og dataspecialister fra NIRAS.

3. Tværgående beskrivelse og analyse af lokalområderne

Analysen tegner et billede af Svendborg Kommunes lokalområder som attraktive og velfungerende lokalsamfund, hvor især naturen og landskabet på den ene side og det lokale fællesskab og sammenhold på den anden udgør vigtige og værdifulde kvaliteter. Borgerne udtrykker stor glæde og stolthed over netop deres lokalområde, og analysen underbygger, at der er meget at glæde sig og være stolt over. Lokalområderne er generelt kendetegnet ved vækst, udvikling og stærke kvaliteter. Her er i vid udstrækning "tid, rum og mulighed for, at alle kan leve og opleve det gode liv, hvor end de bor."

Den vækst og udvikling, der opleves i de fleste lokalområder, afspejler sig bl.a. i stigende befolkningstal og boligudbygninger – endda i en grad, så der flere steder fra borgernes side manes til "vækst med omtanke". Borgerne påpeger, at livskvaliteten i lokalområdet afhænger af andet og mere end antallet af indbyggere.

Borgerne i lokalområderne er kendetegnet ved stor initiativrigdom og en vilje til at engagere sig og selv gøre en forskel i og for lokalområdet – i stedet for at vente passivt på at "kommunen kommer og gør noget". Samtidigt er det vigtigt at understrege, at borgerne også har en klar forventning om, at kommunen understøtter– og afsætter ressourcer til at sikre – en positiv udvikling i de enkelte lokalområder i tæt samarbejde med borgere og lokalråd.

Der kan være noget værdi i, at alt ikke bare skal være nyt. Landsby- miljøerne fx, måske skal de bevares. Eller grønne områder, det er der også værdi i. Ikke bare at vækste, men se skønheden i det, der er.

Lokalområder med klare profiler og forskellige styrker

Analysen tegner et billede af lokalområder med klare og forskellige profiler og styrkepositioner.

- Lokalområderne Egense-Rantzausminde-Tankefuld og Skårup har en klar styrke som bosætningsområder med potentiale for yderligere udbygning i kraft af deres umiddelbare nærhed til Svendborg.
- De landfaste øsamfund Tåsinge Nord og Thurø har ligeledes en styrke som bosætningsområder i kraft af nærheden til Svendborg, men også i kraft af det særlige kystnære landskab og maritime miljø. Thurø har dog begrænset potentiale for yderligere udbygning.
- Ollerup-Vester Skerninge er kendetegnet ved en stærk identitet, der udspringer af høj- og friskolekulturen, samt alternative fællesskaber, som tiltrækker tilflyttere herunder børnefamilier.
- Gudme-Gudbjerg-Hesselager-Oure, der er det største lokalområde, har en styrke i det aktive idræts- og foreningsmiljø og i klyngesamarbejdet mellem områdets landsbyer.
- Stenstrup-Kirkebys identitet ligger i høj grad relateret til det issølandskab, der kendetegner området – og hvis råstoffer har dannet grundlag for en udbredt teglproduktion gennem tiden. Området er det eneste lokalområde uden kystlinje, men området har en klar bosætningskvalitet i kraft af nærheden til motorvejen og to lokalbanestationer, der giver let adgang til Svendborg og Odense.
- Tåsinge Syd er kendetegnet ved kystnære landbrugslandskaber, åbne naturområder og gamle kystskove, der sammen med de mange små fiskerlejer, giver området en særlig karakter.
- Småøerne er kendetegnet ved at være afgrænsede ølandskaber med små landsbysamfund samt enkelte fritliggende gårde. Alle steder på øerne fornemmes nærheden til kysten og det unikke øhavslandskab. Den offentlige service og transport på øerne er meget begrænset.

Godt afsæt for det videre arbejde med landsbyklynger

Analysen af Svendborg Kommunes lokalområder er generelt med til at tegne et billede af 9 områder med meget forskellig karakter, hvor hvert lokalområde har en stærk identitet, der enten relaterer sig til områdernes infrastrukturforhold, bestemte typer af funktioner, særlige landskabskvaliteter, eller til stærke fællesskaber, der skaber sammenhænge

og relationer internt i lokalområderne. De fleste lokalområder er allerede organiseret i lokalråd, hvilket er afgørende for et godt samarbejde med kommunen om lokalområdernes fremtidige udvikling.

I Svendborg Kommune forstås et lokalråd som en sammenslutning af borgere, der via en demokratisk valgt bestyrelse repræsenterer et lokalområde. S sammenslutningen kan selv vælge navn, men de to væsentligste kendetegn er, 1) at den repræsenterer alle borgere i et givet lokalområde og 2) at den er sammensat på demokratisk vis. Det er op til lokalrådene at definere hvilke opgaver, de vil engagere sig i.

De to forhold tilsammen – områdernes forskellige identitet og indbyrdes organisering – danner således et godt afsæt for det videre arbejde med lokalområderne som klyngefællesskaber.

I perioden 2017-19 lancerede Realdania, DGI og LOA kampagnen "Landsbyklynger". Kampagnen havde til formål at hjælpe nye landsbyklynger i gang, hvilket resulterede i 24 nye landsbyklynger på tværs af landet. Lokalområdet Gudmekongens Land var én af disse. Resultaterne af denne proces er efterfølgende blevet belyst i rapporten "Perspektiver fra 24 landsbyklynger"¹, der ligeledes kommer med anbefalinger til kommunernes fremtidige arbejde med landsbyklynger.

Nogle af de erfaringer og perspektiver, der i rapporten er fremhævet som afgørende for arbejdet med landsbyklynger, er blandt andet:

- Der skal være bred opbakning fra det kommunale bagland, også fra politisk side
- Kommunen skal stille de rette kompetencer til rådighed, men uden at tage styringen for processen
- Borgernes engagement er afgørende for landsbyklyngernes succes – idéerne skal fødes nedefra
- Landsbyklyngen bør tage afsæt i områder, der allerede har et vist samarbejde, og bør generelt afgrænses til mindre geografiske områder

3.1 Store tværgående kvaliteter

Mens de enkelte lokalområder har hver deres særlige kvaliteter og styrker, er der også en række fælles kvaliteter og kendetegn, som alle lokalområder – i varierende grad – er præget af. Som det fremgår af figuren til højre, fremhæver borgerne i særlig grad naturen og fællesskabet, som de største kvaliteter ved at bo i netop deres lokalområde.

Figur 3.1 Visuel fremstilling af svar på spørgsmålet: "Hvad er dit lokalområdes største styrke?" Ordene størrelse afspejler, hvor hyppigt de er nævnt i besvarelsene. 717 borgere deltog i undersøgelsen.

¹ https://www.landsbyklynger.dk/wp-content/uploads/sites/3/2020/06/24-Perspektiver_A4_WEB.pdf

Aktive fællesskaber

Lokalområderne er alle kendetegnet ved et aktivt foreningsliv og ved borgere, der gør en stor indsats for at skabe liv, aktivitet og sammenhold i lokalområdet. I gennemsnit er der ca. 70 foreninger i hvert område, hvor særligt idræts- og gymnastikforeninger ofte er bærende sociale institutioner, og forsamlingshusene er vigtige lokale samlingssteder. Haller og øvrige idrætsfaciliteter, skoler og forsamlingshuse og lystbådehavne udgør naturlige samlingssteder og omdrejningspunkter for det sociale liv i lokalsamfundene, ligesom der mange steder er etableret små, uformelle mødesteder, der danner en vigtig ramme om kontakt og samvær lokalt.

Store landskabsværdier

Landskaber og kulturmiljøer af høj visuel kvalitet og med stor tidsdybde og ringe grad af forstyrrelse af tekniske anlæg kendetegner kommunens lokalområder. I nogle områder er det de lange kyststrækninger og udsigten over Øhavet, der træder frem, mens det i andre er istidslandskabet eller herregårdsmiljøet, der træder frem. Øhavsstien, Herregårdsruten og Østersøstien er eksempler den rekreative infrastruktur, der tillægges stor værdi af borgerne, fordi det styrker oplevelsen af og glæden ved de unikke landskaber, der præger lokalområderne. Der er dog samtidigt et stort potentiale for at styrke oplevelsen af landskabet ved at sikre bedre adgang og udbygge den rekreative infrastruktur både lokalt og på tværs af kommunen, fx via nye stiforbindelser, cykelruter, vandrestier, trampestier, mv.

God forsyning af basisfunktioner

Lokalområderne er alle – om end i lidt varierende grad – kendetegnet ved en god forsyning af basisfunktioner i forhold til indkøb, skoler og institutioner. Lokale indkøbsmuligheder er vigtige – og det har stor betydning for en landsby, hvis den lokale købmand lukker eller flytter til nabolandsbyen. Men generelt er der ikke langt til indkøbsmuligheder, skoler og dagtilbud. Flere af lokalområderne er kendetegnet ved et stort og varieret udbud af populære skoler – herunder både fri-, folkeskoler, efter- og højskoler. De værdier, der knytter sig til miljøet og kulturen omkring skolerne, præger disse lokalområder og tillægges stor værdi af borgerne.

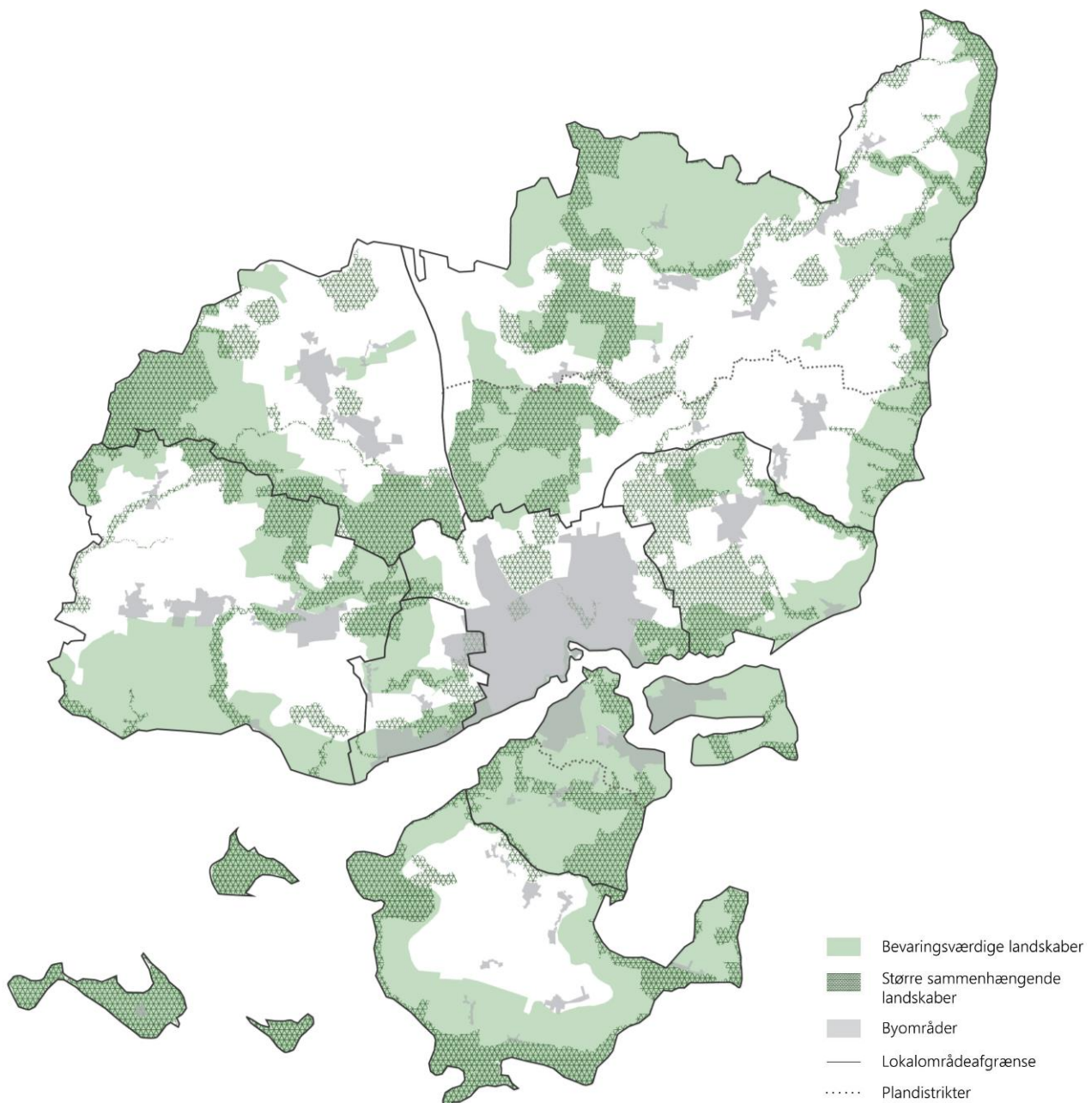
Infrastruktur og forbindelser

Infrastrukturen i kommunen er meget defineret af de hovedtransportårer, der udgår fra Svendborg som fingre på en hånd. I lokalområderne gælder det generelt, at der er rimeligt gode forbindelser internt i lokalområdet og til Svendborg by langs disse hovedtransportårer, mens der er begrænset forbindelse mellem og på tværs af disse. Generelt udpeger borgerne transporten i samt til og fra lokalområderne som en udfordring. I nogle områder drejer det sig om at vejnettet opleves som belastet pga. øget boligudbygning, i mange områder drejer det sig om mangel på cykelstier og hensyn til bløde trafikanters sikkerhed, og atter andre steder drejer det sig om ønsker om bedre kollektiv transport. Mange steder i lokalområderne opleves bilen som en næsten uundværlig forudsætning for mobilitet – og det er derfor oplagt at undersøge mulighederne for at styrke mobiliteten, fx via udbygning af cykelstinet, fremme af cykelkulturen, øget samkørsel mv.

I det følgende gives en tværgående beskrivelse af lokalområderne ud fra temaerne 1) Landskab og kulturmiljø, 2) Infrastruktur og forbindelser og 3) Bystruktur og befolkning.

3.2 Landskab og kulturmiljø

Svendborg Kommune er generelt karakteriseret ved store landskabsværdier, der både knytter sig til de nære kystrelationer, skov- og bakkelandskaber, ådale og herregårdslandskaber, der på forskellig vis er med til at give lokalområderne en særlig karakter. Kortet nedenfor viser en oversigt over de bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber, og hvordan de indgår i en sammenhæng med lokalområdernes afgrænsninger.

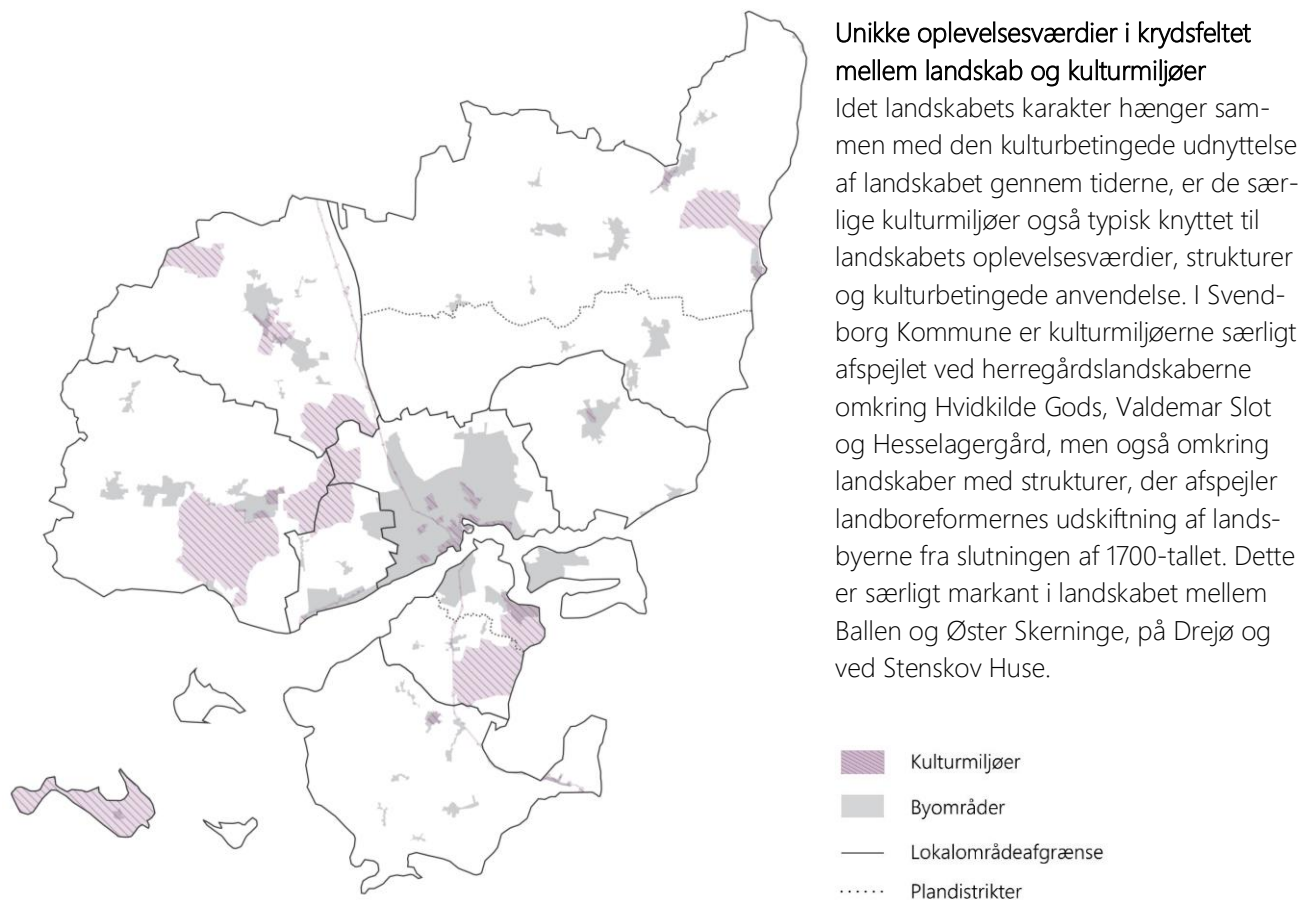

Figur 3.2 Kort der viser bevaringsværdige landskaber (grøn) og større sammenhængende landskaber (grøn prik-skravering)

Identitetsgivende landskaber af høj kvalitet

Det er generelt kendetegnende for lokalområderne, at landskabets karakter har stor betydning for lokalområdernes afgrænsninger og indbyrdes forskelligheder. Landskabet er således med til at give de enkelte lokalområder identitet og lokalt særkende. Landskabet er i høj grad afgørende for, hvordan de forskellige dele af Svendborg Kommune har

været udnyttet gennem tiderne og har således også betydning for, hvordan landsbyerne er opstået og har udviklet sig.

Unikke oplevelsesværdier i krydsfeltet mellem landskab og kulturmiljøer

Idet landskabets karakter hænger sammen med den kulturbetingede udnyttelse af landskabet gennem tiderne, er de særlige kulturmiljøer også typisk knyttet til landskabets oplevelsesværdier, strukturer og kulturbetingede anvendelse. I Svendborg Kommune er kulturmiljøerne særligt afspejlet ved herregårdslandskaberne omkring Hvidkilde Gods, Valdemar Slot og Hesselagergård, men også omkring landskaber med strukturer, der afspejler landboreformernes udskiftning af landsbyerne fra slutningen af 1700-tallet. Dette er særligt markant i landskabet mellem Ballen og Øster Skerninge, på Drejøj og ved Stenskov Huse.

Figur 3.3 Kort over udpegede kulturmiljøer

Kysten – en unik historisk og oplevelsesmæssig kvalitet

Den særlige kystrelation og samspillet med Øhavet til fiskeri, skibsværfter, fragt af varer og persontransport er ligeledes et væsentligt træk for kommunens lokalområder, der afspejler en særlig identitet og maritim karakter. Langs kysten ligger således flere "skipperbyer", der er opstået omkring havnene, og som i dag udgør særlige kulturmiljøer. Blandt andet Troense, Lundeborg og Ballen er særlige eksempler på dette.

Landskaber af høj visuel kvalitet med få tekniske anlæg

Svendborg Kommune rummer generelt landskaber og kulturmiljøer af høj visuel kvalitet, og det er generelt et særligt kendetegn, at landskaberne kun i mindre grad indeholder tekniske anlæg, såsom vindmøller, solcelleanlæg, højspændingsmaster og lignende. De få tekniske anlæg, der findes i kommunen, er generelt i mindre skala, og vindmøller er kun i mindre grupper af 2-3 stk. Det lave indhold af tekniske anlæg er med til at give et helhedsindtryk af et enkelt og uforstyrret landskab af høj kvalitet. Særligt den lange kyststrækning og relationen til Øhavet, herunder de uforstyrrede udsigter over vandet, udgør en særlig kvalitet med stor betydning for områdets attraktivitet for bosætning såvel som turisme.

Figur 3.4 Kystlandskabet og den særlige ro, der er langs vandet, har stor betydning for bosætningsattraktiviteten.

Der opleves generelt at være en tydelig sammenhæng mellem kommunens særlige landskabskvaliteter, og kvaliteten af det byggede miljø i lokalområderne. De byer/landsbyer, der ligger i områder med særlige landskabskvaliteter opleves generelt også at have en højere bygnings- og vedligeholdelsesstandard, ligesom prisniveauet på boliger også er højest i områder med særlige landskabskvaliteter, som fx Thurø og Tåsinge Nord. Kortet til højre viser den gennemsnitlige salgspris for boliger fordelt på de enkelte plandistrikter.

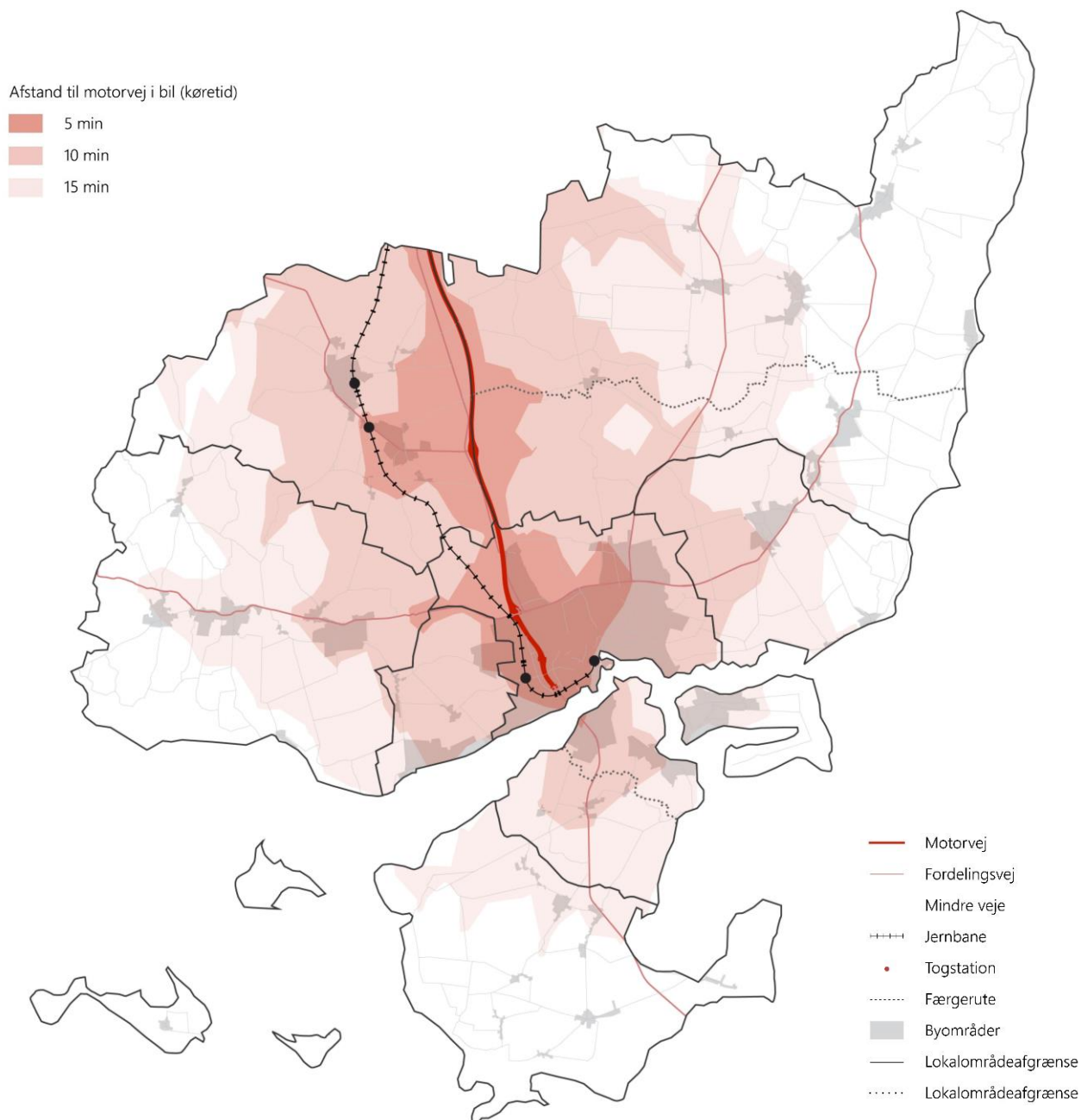
Figur 3.5 Gennemsnitlig salgspris for boliger (2018), fordelt på plandistrikter.

3.3 Infrastruktur og forbindelser

Infrastrukturen i Svendborg Kommune orienterer sig generelt mod Svendborg by, der således bliver det centrale knudepunkt for trafikken.

En fingerstruktur med styrker og svagheder

De centrale trafikårer – motorvejen og jernbanen mod Odense og hovedvejene mod Faaborg, Nyborg, Langeland mv. – fordeler sig fra Svendborg by som fingre på en hånd. Kommunens større landsbyer ligger som perler på en snor langs det overordnede infrastrukturnet. Mens der fra de mest befolkede dele af lokalområderne er relativt gode forbindelser til og fra Svendborg by er det ofte mere udfordrende og tidskrævende at skulle bevæge sig på tværs af eller mellem lokalområderne.

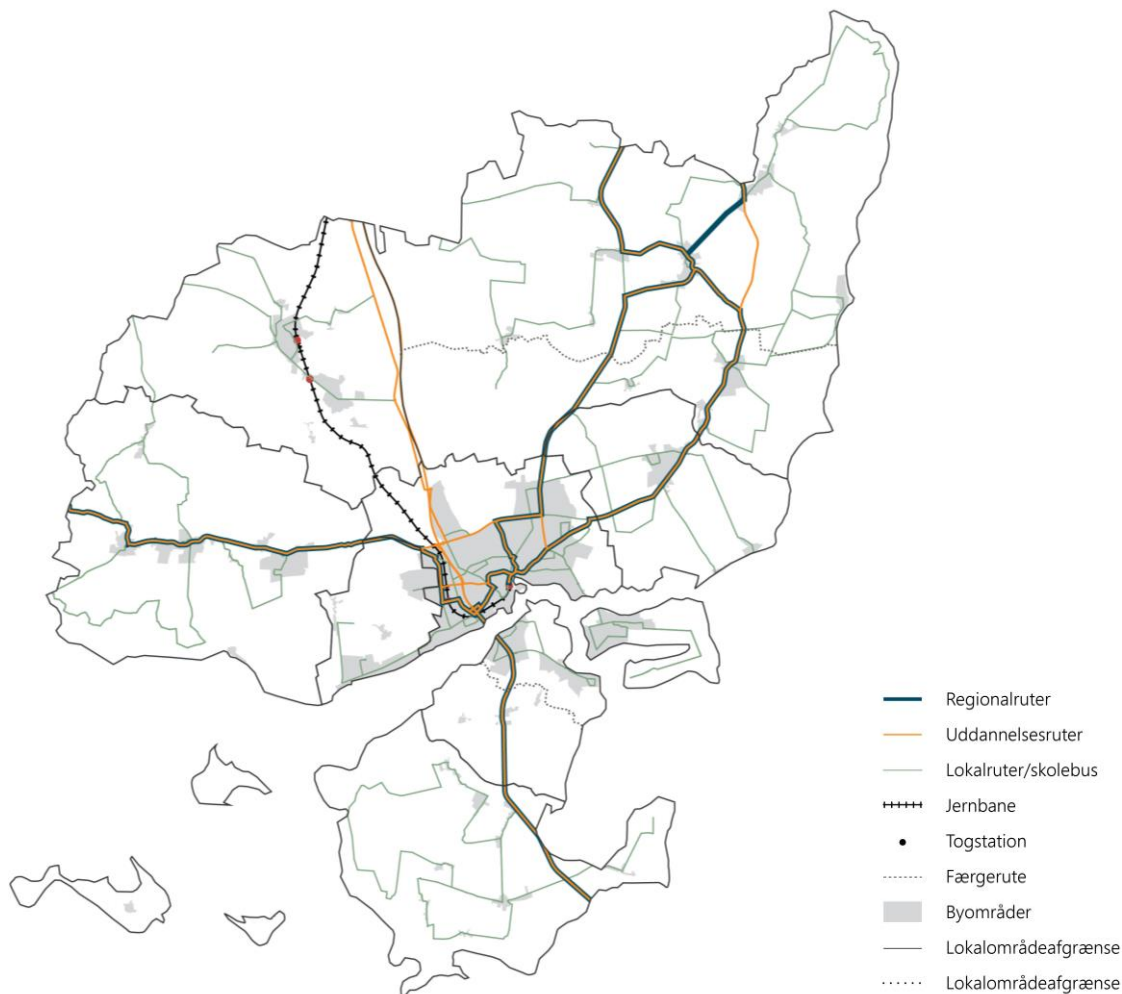
Figur 3.6 Kort over de overordnede infrastrukturforbindelser samt afstand til motorvej.

3.3.1 Kollektiv trafik

De kollektive trafikforbindelser følger i høj grad det overordnede vejssystem, og forgrener sig ud fra Svendborg by, der således bliver et væsentligt knudepunkt for den kollektive trafik. Fra Småøerne er der færgeforbindelse, ligeledes fra Svendborg.

Svendborg - knudepunkt for den kollektive trafik

Foruden Svendborg by betjener jernbanen kun lokalområdet Stenstrup-Kirkeby, hvorfra der er to stationer inden for kort afstand. De øvrige lokalområder betjenes af regionalbusser, der kører langs det overordnede vejnet, ligesom der er særlige uddannelsesruter, der skaber forbindelse til de omkringliggende, større byer.

Figur 3.7 Kollektiv trafikstruktur i form af tog og busser

Inden for lokalområderne er der lokale busruter, der primært betjener skolebørnene, og som kun har enkelte afgangene morgen og eftermiddag. Derudover findes Flextur og Plustur som supplerende tilbud til de gængse ruter. Der er generelt ingen kollektive trafikforbindelser på tværs af lokalområderne, uden for det regionale rutenetværk. Forbindelsen mellem lokalområderne skal derfor ske via omstigning i Svendborg.

De byer, der ligger langs det overordnede infrastrukturnetværk, er således godt forsynet med bus- eller togforbindelser ind til Svendborg by. I de øvrige dele af kommunen er den kollektive trafik begrænset til at omfatte lokalbusser

eller skolebusser, som typisk kun har enkelte afgang, og kun i hverdagene. Det gælder blandt andet landsbyerne langs kyststrækningen, samt den sydvestlige del af Tåsinge.

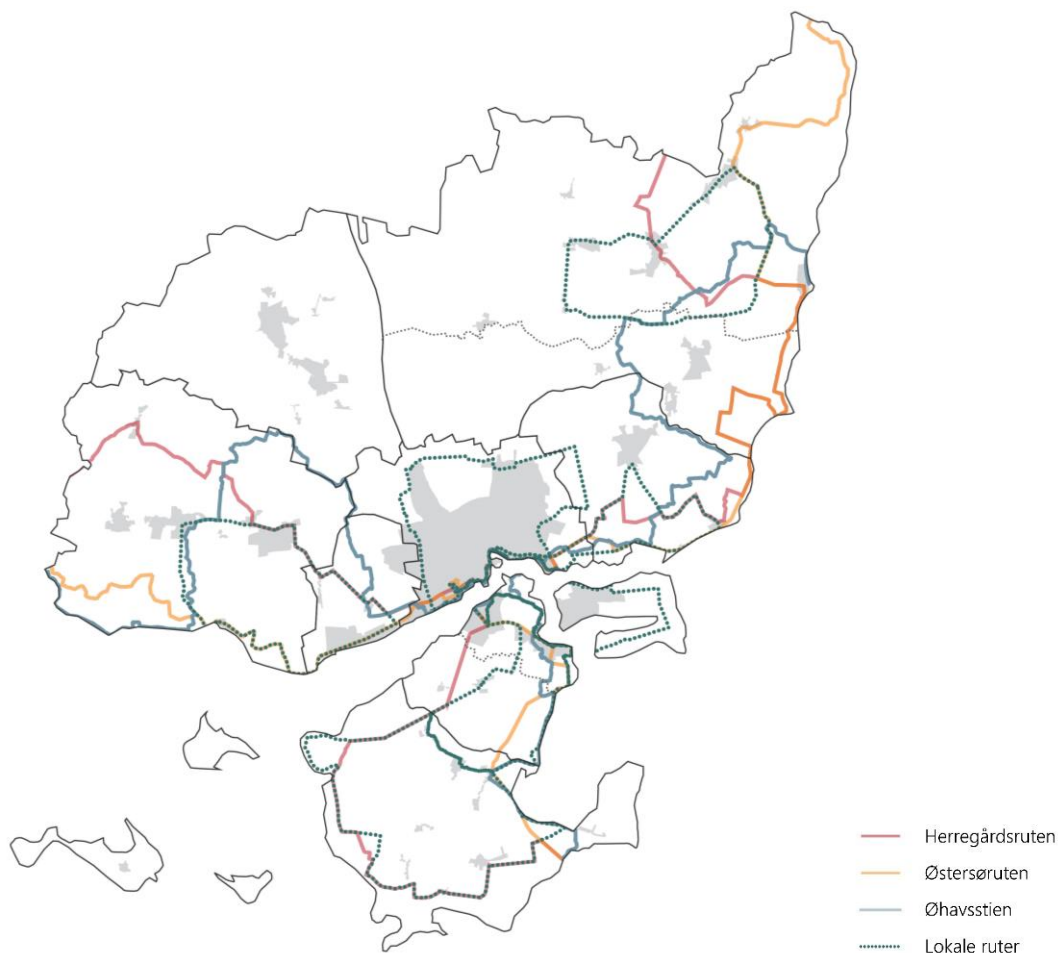
Småøerne er betjent med færge til/fra Svendborg, men i begrænset omfang, særligt uden for turistsæsonen. Drejø og Skarø betjenes af samme færge med fire daglige afgang, mens der kun er to daglige afgang fra Hjortø. I sommerperioden øges frekvensen. De begrænsede færgetider, særligt på Hjortø, gør det svært at pendle til/fra øerne.

3.3.2 Rekreativ infrastruktur

De unikke landskabskvaliteter betyder, at Svendborg Kommunes lokalområder har et særligt potentiale som grundlag for rekreative aktiviteter, friluftsliv og naturoplevelser for både borgere og turister.

Et stort – men ikke fuldt udfoldet – rekreativt potentiale

Den rekreative infrastruktur gør det muligt for cyklister og gående at bevæge sig i og på tværs af lokalområderne via rutesystemer som Herregårdsruten, Østersøruten og Øhavsstien, der er markeret på kortet herunder. Der fortsat er potentiale for styrke de oplevelsesmæssige kvaliteter og øge områdernes attraktivitet ved at udbygge og styrke den rekreative infrastruktur så der opnås lettere, bedre og mere sammenhængende adgang til natur, kyst og landskab, både lokalt og på tværs af kommunen.

3.3.3 Energiforsyning

Fremtidens energiforsyning fylder i bevidstheden hos mange af borgerne i lokalområderne, og særligt står spørgsmålet om, hvordan der kan sikres bæredygtig energi til en pris, der er til at betale, højt på dagsordenen. Der er stor

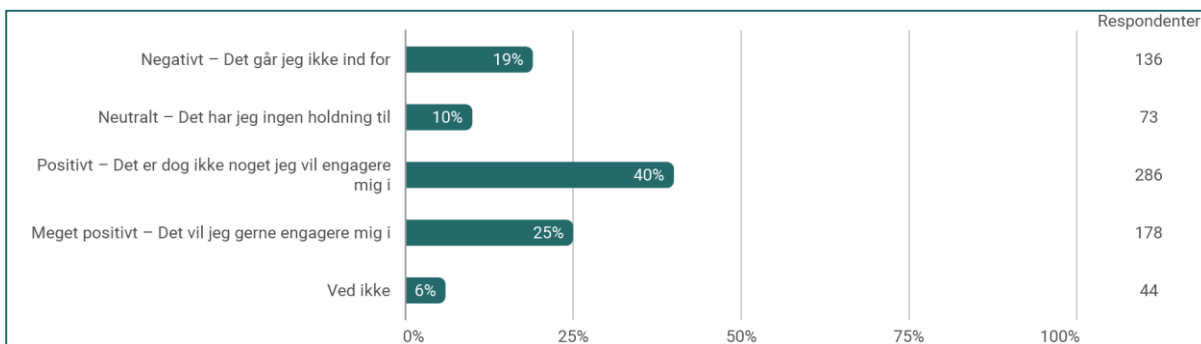
interesse for at blive koblet på fjernvarmenettet, ligesom der er interesse for lokal produktion af vedvarende energi fra både lokalråd og borgeres side.

Svendborg Kommune samarbejder med lokale varmeselskaber, andre energiselskaber og borgere om udbredelse af nye decentrale varmeløsninger. Svendborg Kommune vil fremme lokale fælles varmeløsninger via vejledning, sparring og udveksling af varmedata med lokale arbejdsgrupper.

Positivt syn på lokal produktion af vedvarende energi

65 % af de 717 borgere, der har deltaget i en spørgeskemaundersøgelse i forbindelse med denne analyse, har svaret, at de er positivt indstillet over for etablering af lokalt ejede solcelle- eller vindmølle anlæg i deres lokalområde. 25 % af disse er endda villige til at engagere sig i realiseringen af et sådant anlæg. Mange påpeger at det er afgørende for den lokale opbakning, at VE-anlæg placeres, så de skaber mindst mulig gene i lokalområdet.

Jeg har allerede selv solceller og jordvarme, men ville gerne være med i noget fælles.

Figur 3.8: Hvordan ser du på etablering af lokalt ejede solcelle- eller vindmølle anlæg i dit lokalområde? n = 717

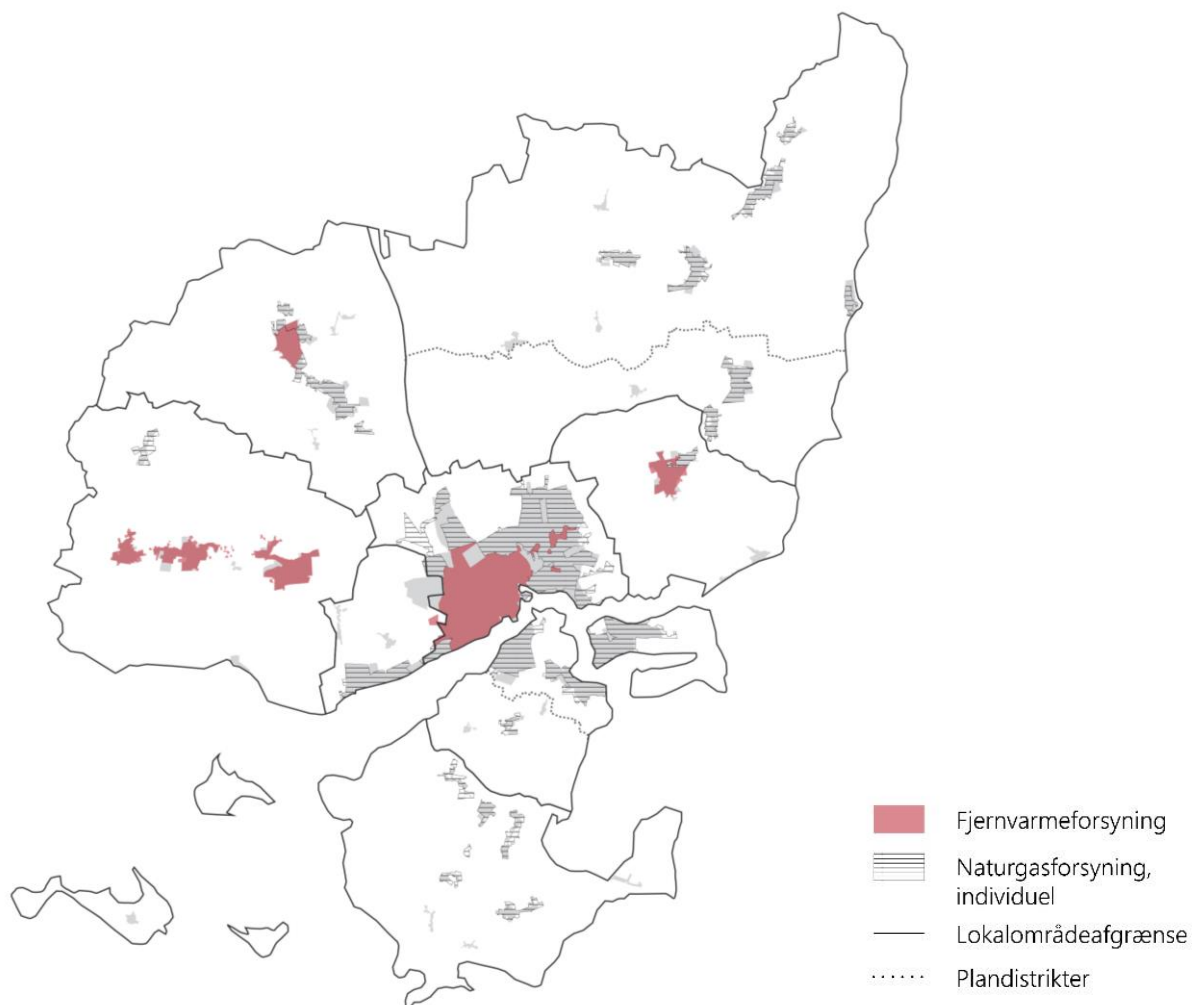
Bekymring og modstand

Der er dog også næsten en femtedel, som ikke går ind for etablering af lokalt ejede solcelle- eller vindmølle anlæg i deres lokalområde. Mange uddyber deres holdning med, at der enten er rigeligt af anlæg i netop deres lokalområde, eller at det vil forstyrre oplevelsen af landskabet. Mange skelner også skarpt mellem vindmøller og solceller og en stor del mener, at vindmøller hører til på havet, mens solceller bedre kan accepteres i landskabet.

Vi bor herude på grund af den dejlige natur, den ønsker vi ikke ødelagt. Vindmøller hører ikke til på land, hvor de ødelægger unik natur!!

Øget interesse for fjernvarme og VE

Mange borgere i Svendborg Kommunes lokalområder er forsynet med gas eller individuel varmforsyning. Som følge af klimakrisen og stigende energipriser er der et markant fokus på bæredygtig omstilling af energiforsyningen. Der opleves en stærkt øget interesse for at overgå fra opvarmning med olie/gas til fjernvarme og for mulighederne for at etablere lokale energifællesskaber med produktion af vedvarende energi. Flere steder i lokalområderne er der et ønske om at blive koblet på fjernvarmenettet, ligesom der også enkelte steder, fx omkring Ollerup-Vester Skerninge, arbejdes målrettet på at etablere et nyt lokalt fjernvarmeselskab.

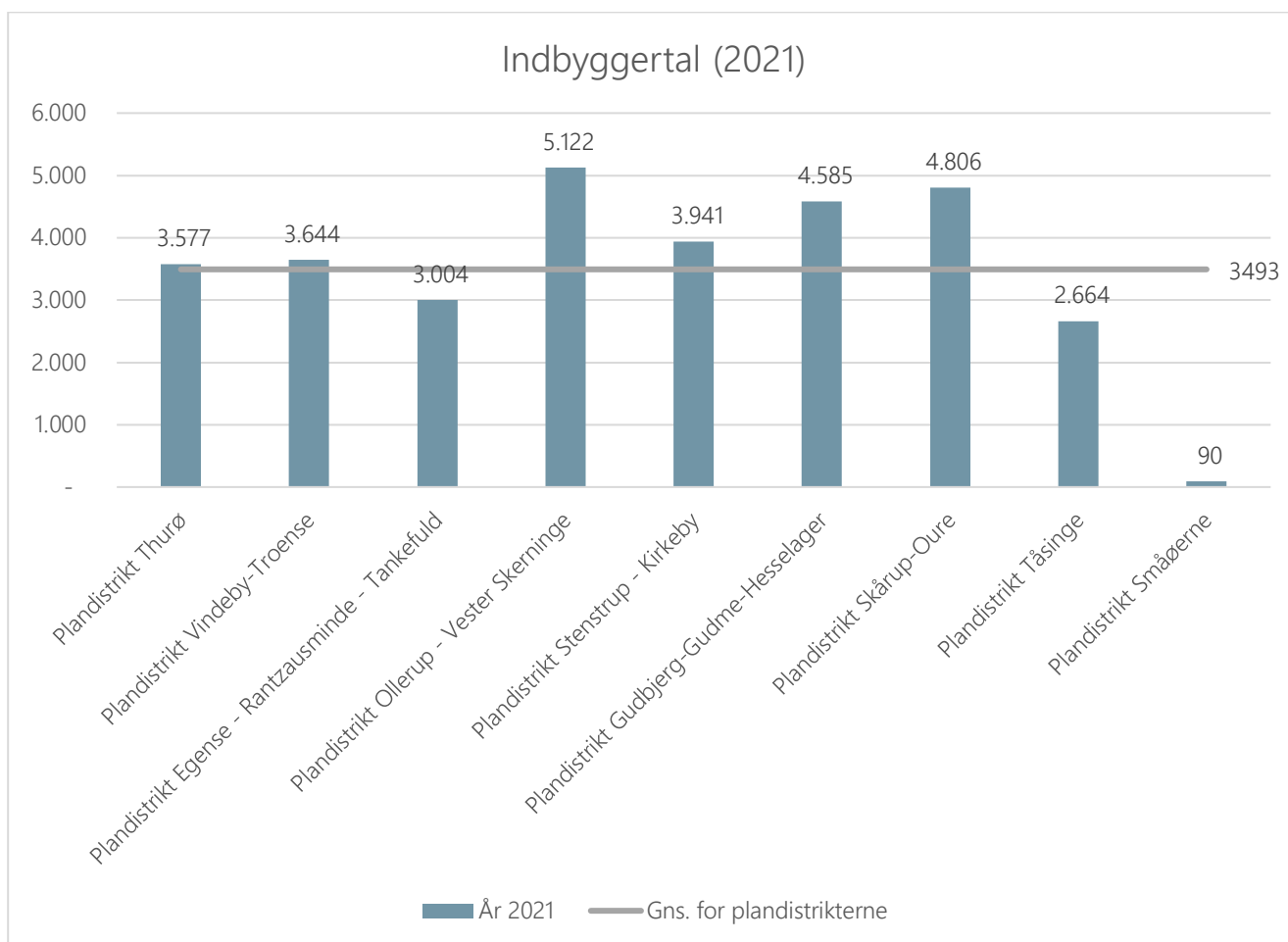
Figur 3.9: Energiforsyningsområder i Svendborg Kommune. De røde markeringer angiver områder hvor fjernvarmeforsyning er godkendt, men ikke nødvendigvis realiseret, mens de gråskravrede områder angiver områder hvor naturgasforsyning er godkendt, men ikke nødvendigvis realiseret.

3.4 Bystruktur og befolkning

Omkring halvdelen af Svendborg Kommunes ca. 60.000 indbyggere bor i Svendborg by, mens den resterende halvdel bor i kommunens lokalbyer, landsbyer og landdistrikter.

3.4.1 Indbyggere i lokalområderne

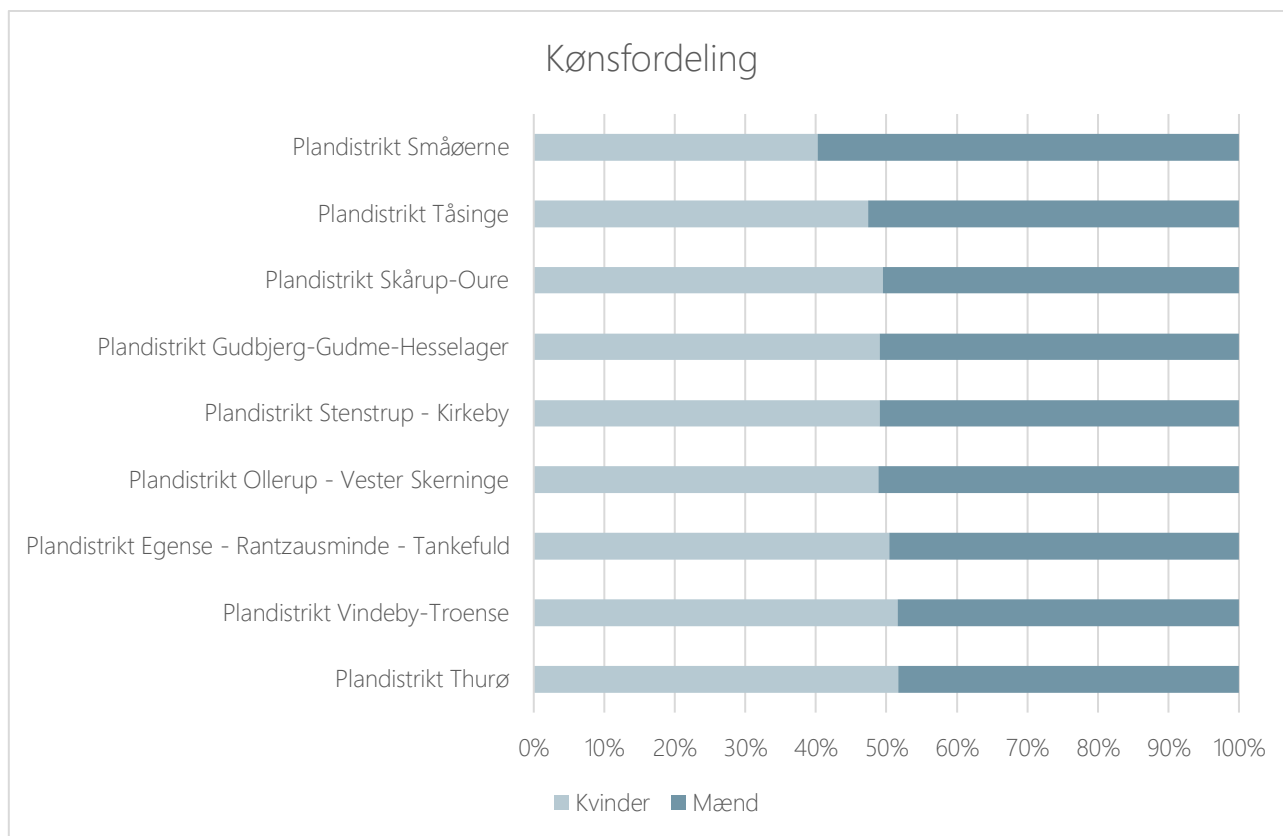
Det gennemsnitlige indbyggertal for de ni plandistrikter uden for Svendborg by, der indgår i denne analyse, er knap 3500 indbyggere. Det eksakte indbyggertal i 2021 for hvert plandistrikt, fremgår af figuren herunder. Som det ses, er distrikterne – med undtagelse af Småøerne – af ganske sammenlignelige størrelser.

Figur 3.10: Indbyggertal for plandistrikter i Svendborg Kommunes uden for Svendborg by.

Jævn kønsfordeling

Kønsfordelingen i plandistrikterne er ganske jævn med blot en ganske lille overvægt af mænd. Samlet set er 50,3 % af befolkningen i plandistrikterne mænd, mens 49,7 % er kvinder. Småøerne og Tåsinge er de områder, der har størst overvægt af mænd.

Figur 3.11: for plandistrikter i Svendborg Kommunes uden for Svendborg by.

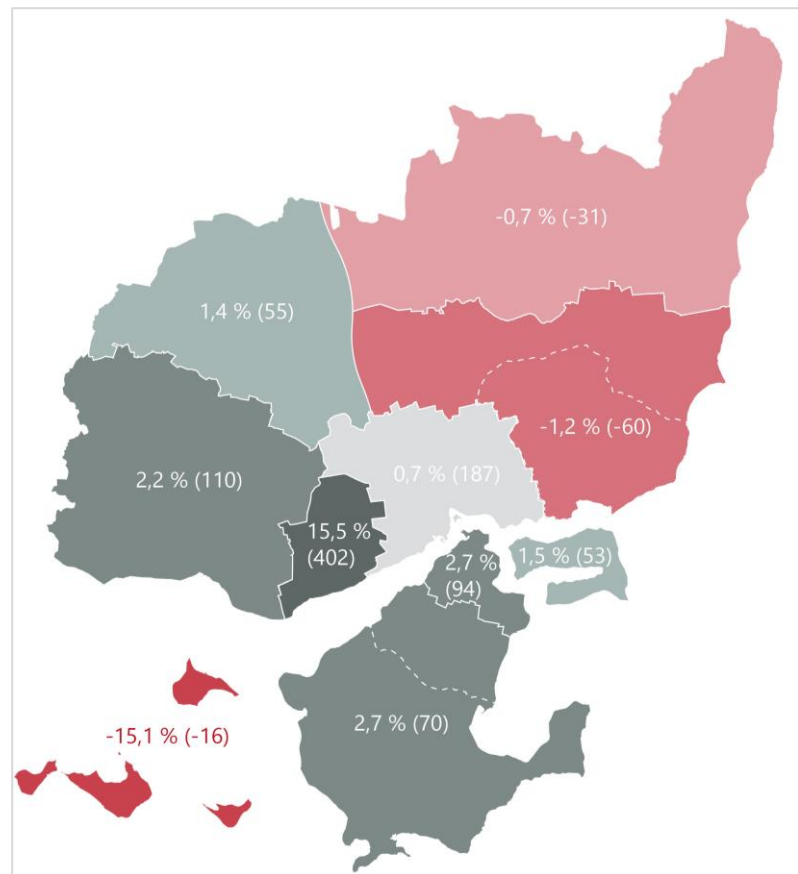
3.4.2 Befolkningsudvikling

Infrastrukturen har afgørende betydning for byvæksten inden for lokalområderne. De dele af kommunen, hvor befolkningen er tyndest, eller hvor byerne er i nulvækst, er også de områder, der er dårligst koblet op på det overordnede infrastrukturnet. Dette fremgår af Figur 3.12 herunder, som viser befolkningsudviklingen i 5-års perioden fra 2016-2021.

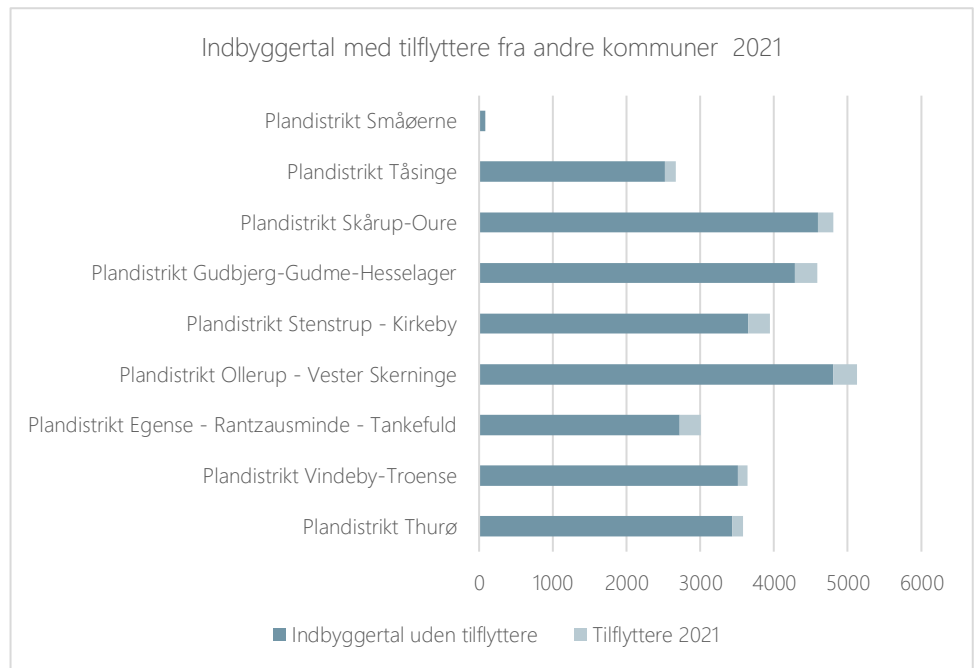
Figur 3.12 Befolkningsudvikling i plandistrikterne i perioden fra 2016-2021 i procent og som nettoudvikling.

Positiv befolkningsudvikling

I 6 ud af 9 lokalområder er befolkningen vokset i perioden fra 2016-21, hvor lokalområdernes samlede befolkning er vokset med i alt 677 borgere. Ikke overraskende har den største befolkningsvækst fundet sted i områder med større boligudviklingsprojekter. Det gælder især for Egense-Rantzausminde-Tankefuld, som i kraft af boligudviklingen i Rantzausminde og Tankefuld er vokset med hele 15,5 procent svarende til 402 indbyggere. Dette område tegner sig dermed for næsten 2/3 af den samlede vækst i lokalområderne. Der har været moderat tilbagegang i plandistrikterne Gudme-Gudbjerg-Hesselager samt Skårup-Oure i 5-års perioden. Begge disse distrikter har dog oplevet en lille befolkningsvækst fra 2020-21.

Ser man nærmere på tallene bag befolkningsudviklingen, fremgår det, at en relativ høj andel af væksten stammer fra tilflyttere fra andre kommuner. I 2021 var der således en tilflytning på i alt 1834 borgere fra andre kommuner til de ni plandistrikter i Svendborg Kommune uden for Svendborg by. Tilflytterne fordelte sig som vist i Figur 3.13. Til sammenligning var der samme år 1457 borgere, der flyttede fra plandistrikterne til andre kommuner, heraf flest fra Ollerup-Vester Skerninge (304 fraflyttere) samt Gudbjerg-Gudme-Hesselager (242 fraflyttere).

Figur 3.13: Indbyggertal for plandistrikterne med tilflyttere fra andre kommuner (2021)

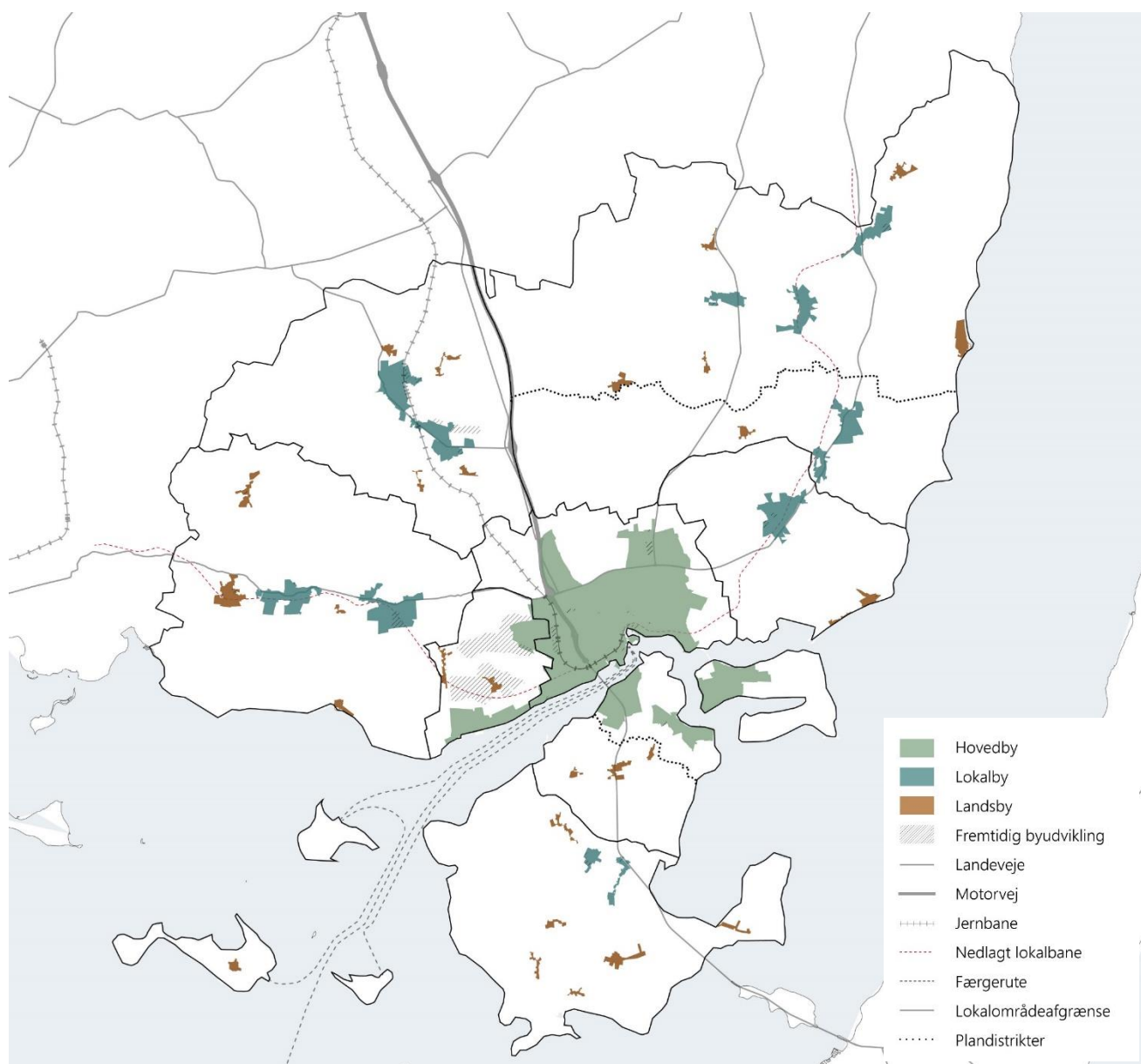
Vækst med omtanke

Borgerne i lokalområderne ser tilflytning som en naturlig og vigtig forudsætning for livet i lokalområderne, men flere understreger også, at det er vigtigt at boligudviklingen tager højde for at bevare de eksisterende kvaliteter fx ift. landskab og kulturmiljøer, og at infrastrukturen følger med. Kort sagt er der fokus på vækst med omtanke og en stor opmærksomhed på, at det er vigtigt at integrere tilflytterne i de lokale fællesskaber, som har afgørende betydning for livet i lokalområderne

3.4.3 Bystruktur

Et tydeligt centrum

Svendborg by er knudepunktet for kommunens bosætning, og danner et tydeligt bymæssigt centrum i kommunen. Det er her, der sker den største byvækst. Den positive udvikling, der afspejler Svendborg Kommune, smitter dog også af på de omkringliggende områder, hvor særligt området vest for Svendborg (Rantzausminde og Tankefuld), Thurø samt den nordlige del af Tåsinge oplever stor tilflytning og kendetegnes som særligt attraktive bosætningsbyer med høje kvadratmeterpriser.

Figur 3.14 Svendborg by danner et tydeligt centrum i kommunen, hvorfra de mindre lokalbyer og landsbyer spreder sig langs hovedvejene. Kategoriseringen af hovedbyer, lokalbyer og landsbyer tager udgangspunkt i Kommuneplanens by- og landstruktur.

Sammenhængende bånd af lokalbyer langs landevejene

Uden for hovedbyområderne findes en række lokalbyer, som i høj grad knytter sig til kommunens hovedinfrastrukturårer. Lokalbyerne kan således karakteriseres som sammenhængende bånd af byer langs landevejene, der fordeler sig

ud fra Svendborg by. De største lokalbyer ligger langs Svendborgvej i vest, Assensvej i nord og langs Landevejen til Nyborg i nordøst, mens landområdet på Tåsinge samt småøerne mod sydvest generelt er mere tyndt befolket. Landområdet nord for Svendborg er ligeledes et af de tyndt befolkede områder i kommunen, og består overvejende af landejendomme, dyrkede marker og store skovområder.

Lokalbanernes betydning for byudviklingen

De gamle lokalbaner, Svendborg-Nyborg banen og Svendborg-Fåborg banen, har ligeledes haft stor betydning for byernes vækst som stationsbyer langs banen. Lokalbanernes nedlukning i hhv. 1950'erne og 60'erne har medført en stagnation i befolkningsudviklingen i stationsbyerne langs banestrækningen, særligt langs Nyborg-banen, i den nordøstlige del af kommunen, hvor byerne Gudbjerg og Gudme har oplevet tilbagegang.

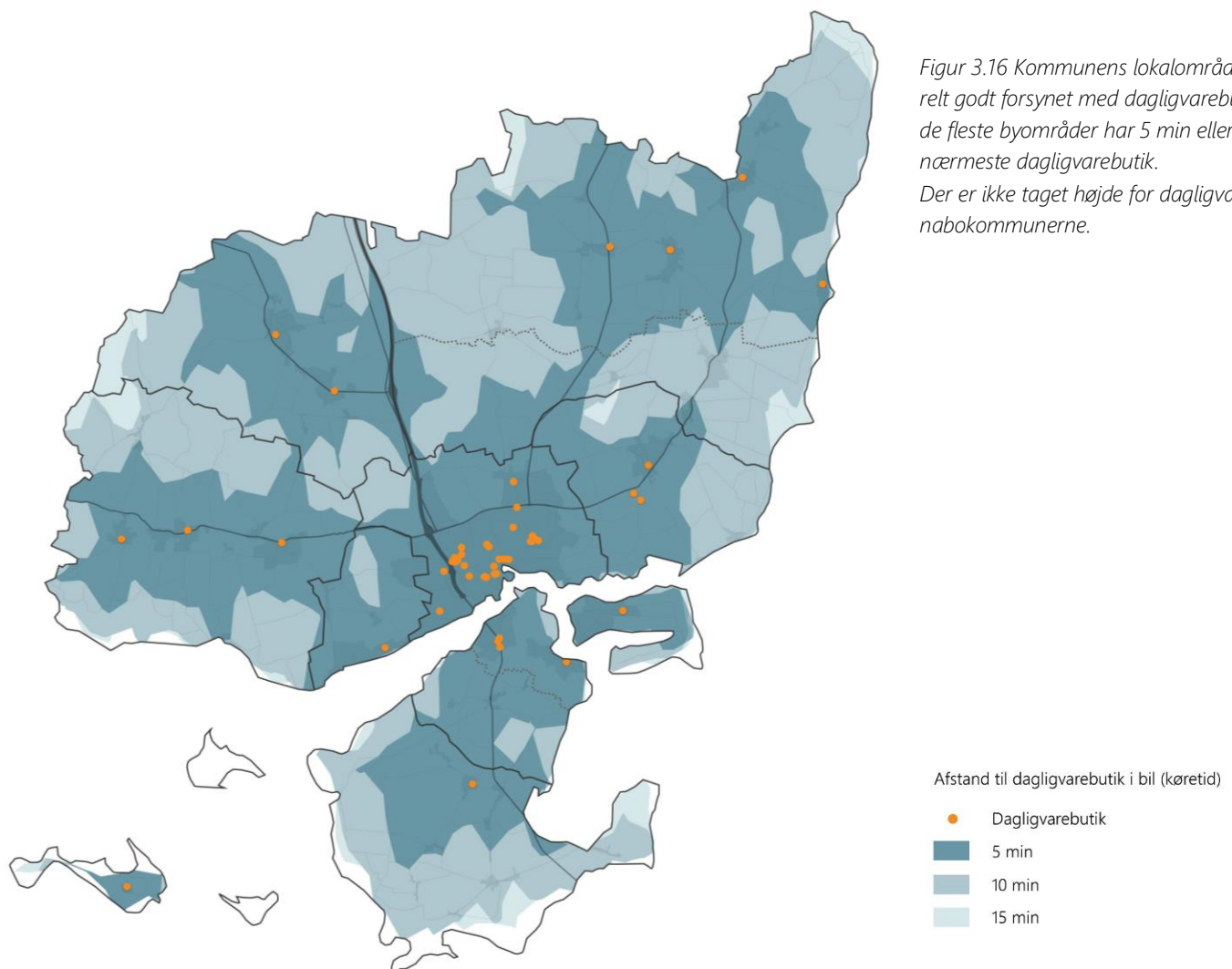

Figur 3.15 Hesselager havde oprindeligt en driftig hovedgade, med mange butikker og småerhverv. Efter nedlæggelse af jernbanen har byen ændret karakter, og i dag er de fleste butikker langs den gamle hovedgade lukket.

God forsyning af dagligvarer

I hovedbyerne samt i hovedparten af kommunens lokalbyer findes dagligvarebutikker til lokal forsyning af lokalområderne. Der tegner sig generelt et billede af, at lokalområderne er velforsynet med dagligvarebutikker, og der er generelt aldrig mere end 10 minutters køretid i bil til nærmeste indkøbsmulighed. Butikkerne ligger overvejende i de større byer, men også enkelte mindre landsbyer har mindre, lokale købmandsbutikker, som f.eks. i Ulbølle, Lundeborg og Drejøl.

De fleste byer har maks. 5 min kørsel i bil til nærmeste dagligvarebutik, mens kun enkelte byer, herunder Oure, Brudager, Brændeskov og Åbyskov i den nordøstlige del af kommunen, samt den sydligste del af Tåsinge, skal køre længere til nærmeste dagligvarebutik. Småøerne er den del af kommunen, som er ringest forsynet, med kun en mindre købmandsbutik på Drejøl.

Figur 3.16 Kommunens lokalområder er generelt godt forsynet med dagligvarebutikker, og de fleste byområder har 5 min eller mindre til nærmeste dagligvarebutik.

Der er ikke taget højde for dagligvarebutikker i nabokommunerne.

4. Tværgående udviklingspotentialer og anbefalinger til det videre arbejde med udvikling af lokalområder

I dette afsnit beskrives centrale tværgående udviklingspotentialer, som har relevans for udviklingen i samtlige lokalområder. Disse potentialer suppleres af en række lokale og stedspecifikke udviklingspotentialer, der knytter sig til de enkelte lokalområder, og beskrives nærmere under de enkelte lokalområder.

Understøt den rekreative infrastruktur

I samtlige lokalområder peger borgerne på landskabet som en helt særlig kvalitet ved lokalområderne, men at der generelt er dårlig adgang til at se og opleve naturen og landskabet tæt på. Flere steder er kyststrækninger privatiseret af private ejendomme, og inde i landet er landskabet utilgængeligt på grund af private lodsejere.

- Sikring af bedre adgang til natur, landskab og kyst
- Etablering af sammenhængende stisystemer, trampestier, genåbning af kirkestier mv.
- Etablering af friluftsfaciliteter som shelters, telt- og bålpladser
- En styrket rekreativ infrastruktur kan både skabe bedre sammenhænge lokalt i de enkelte områder og på tværs af lokalområderne
- Stort potentiale for at understøtte naturturismen
- At realisere potentialet kræver bl.a. dialog med lodsejere, skiltning og evt. finansiering til anlæg og vedligehold

Understøt bæredygtig mobilitet og alternativer til privatbilismen

Mange borgere udpeger mobilitet – i form af belastede veje, manglende cykelstier og begrænset betjening med kollektiv transport – som centrale udfordringer i deres lokalområde.

- Understøt cykelkulturen med fortsat og accelereret udbygningen af cykelstinetværket og adfærdskampagner. Der er stort potentiale i øget cyklisme med flere og flere elcykler
- Frem samkørsel og delebiler, f.eks. ved at etablere lokale mobilitetsknudepunkter
- Undersøg om der er grundlag og muligheder for at forbedre den kollektive transport.
- Udarbejd en samlet strategi for mobiliteten i kommunens landdistrikter, herunder strategi for etablering af mobilitetsknudepunkter, samkørselsordninger, flextrafik, og adfærdsændring hos borgerne.

Understøt lokale ungdomsfællesskaber

I samtlige lokalområder opleves en mangel på gode fællesskaber og samlingssteder for unge, der kan fremme en positiv ungdomskultur og dæmme op for de tilløb til hærværk og dårlige vaner, der opleves flere steder.

- Skab gode rammer for lokale ungdomsfællesskaber
- Etabler fx attraktive, lokale mødesteder og understøt andre typer af aktiviteter end idræt (ungdomsskoler, 'sorte fingre' mv.)
- Der er et rigt og aktivt foreningsliv i alle lokalområder, men ofte er det centreret om idrætsaktiviteter
- Der er potentiale for at styrke/udvikle sociale/kulturelle aktiviteter, der kan supplere idrætsstilbuddene og tiltrække unge, der ikke er optaget af eller mister interessen for idrætten
- Mange steder er der potentiale for at aktivere udearealerne omkring de lokale idrætscentre, som kan danne grundlag for mødesteder til de unge, der ikke er medlem af en idrætsforening
- Vigtigt at inddrage de unge i tilrettelæggelse af aktiviteter og programmering af mødesteder

Planlæg for en alsidig boligmasse

Hovedparten af den nuværende boligmasse i lokalområderne består af parcelhuse og lignende større, fritliggende enfamiliehuse.

Denne og tidligere analyser peger på, at udviklingen af en mere alsidig boligmasse hvad angår boligtyper, størrelser og ejerformer vil øge områdernes bosætningsattraktivitet og gøre det muligt for borgerne at blive boende i deres lokalområde, også når deres livssituation ændrer sig (fx ved skilsmisse og alderdom), hvilket mange udtrykker ønske om.

Der mangler altid i byudvikling boliger til singleforældre og fraskilte folk, der gerne vil blive boende i området så man ikke er nødt til at flytte ind til byen [...] Og det kan være svært at finde på landet for det er enten parcelhuse eller på landet.

- Der efterspørges attraktive, mindre boliger til seniorer, enlige forældre mv., ligesom der er interesse for bofællesskaber og alternativer til ejerboliger. Det kan f.eks. være ved omdannelse af gamle gårde til mindre seniorbofællesskaber
- Et attraktivt og alsidigt boligmarked er en vigtig forudsætning for bosætning og god rotation på boligmarkedet
- Det er vigtigt at kommunen er med til at understøtte alternative idéer til boformer, og giver mulighed for at plangrundlaget kan realiseres
- Dette stemmer godt overens med de målsætninger, der er formuleret i Svendborg Kommunes Bosætningsanalyse fra 2020 om at fremme udviklingen af et stærkt og alsidigt boligmarked²

Skab attraktive byrum og levende mødesteder

Flere borgere efterspørger bedre rammer for uformelle mødesteder i lokalområderne, som også kan tilgodese dem, der ikke er med i en forening. Mødesteder har stor betydning for hverdagslivet, og kan både danne rammer om tilfældige møder mellem borgerne og planlagte arrangementer for lokalområdet.

- Understøt muligheden for at samles og mødes de steder, hvor lokalsamfundet i forvejen færdes
- Fx ved at åbne haller op, skabe et attraktivt miljø omkring de centrale busstoppesteder, omdanne kedelige, centrale parkeringspladser til mødesteder eller tilføje nye faciliteter til byrummet, så stedernes kvalitet som samlings- og mødested løftes og synliggøres
- Det kan fx gøres ved at etablere udendørs mødesteder og faciliteter, der inviterer til ophold og samvær, synliggør det eksisterende liv og virker inviterende
- Dyrk de små uformelle, inviterende mødesteder på egnede lokaliteter i lokalsamfundet. En bænk på det rette sted kan gøre en forskel
- Byfornyelsesindsatser i større eller mindre grad – f.eks. små indsatser som midlertidig indretning af byrum med plantekasser, opstribning af aktivitetsbaner på de store asfaltflader eller lignende
- Mulighed for diverse fondsansøgninger til f.eks. landdistriktspuljen

Skab gode modeller for lokale energifællesskaber

En stor del af boligerne i lokalområderne er forsynet med gas eller individuel opvarmning og klimakrisen og de stigende energipriser har medført øget interesse for at blive koblet på fjernvarmenettet og for lokal produktion af vedvarende energi.

- Lokalområderne har potentiale for at udvikle gode modeller for etablering af lokale energifællesskaber med fokus på produktion af vedvarende energi

² https://www.svendborg.dk/sites/default/files/bosaetningsstrategi_svendborg_kommune_2020.pdf

- Svendborg Kommune samarbejder med lokale varmeselskaber, andre energiselskaber og borgere om udbredelse af nye decentrale varmeløsninger
- Der er allerede tiltag i gang i flere lokalområder, fx fjernvarmeprojekt i Ollerup-Vester Skerninge samt varmepumpeprojekt i Lundeberg
- Der er behov for sparring, inspiration og faglig bistand for at udvikle gode løsninger og realisere potentialet.
- Svendborg Kommune vil fremme lokale fælles varmeløsninger via vejledning, sparring og udveksling af varme-data med lokale arbejdsgrupper

Understøt lokalområdernes kompetencer og handlekraft

Lokalområderne er bredt set begunstiget med stor handlekraft og en bred vifte af kompetencer. Det lokale engagement er af stor betydning for udviklingen af lokalområderne og bør derfor understøttes på forskellig vis.

- Styrk lokalrådenes kompetencer og mandat (fx via kompetenceopbygning)
- Skab gode rammer for erfaringsudveksling og sparring mellem lokalråd (fx via fælles arrangementer og kommunikationskanaler)
- Understøt samarbejde og fælles indsatser ift. tværgående udfordringer og udviklingspotentialer
- Understøt etablering af effektive lokale kommunikationskanaler som grundlag for effektiv og bred mobilisering af lokale ressourcer
- Styrk det gode samarbejde mellem kommunen og lokalråd (fx via gensidig forventningsafstemning, let adgang til kommunale ressourcer ifm. projektudvikling, støtte til fundraising og fondsansøgninger mv.)
- Tilbyd borgerbudgetter eller lignende puljer, der uden for meget administration giver lokalråd mulighed for at disponere over mindre beløb til lokale udviklingsprojekter (fra en bæk på det rette sted til større projekter)

Vi har oplevet at der er blevet suget noget ud [af lokalområderne til Svendborg by]. Vi plejer at sige: husk nu, vi er hinandens forudsætninger, landsbyerne er ikke noget uden byen og omvendt. Nu har de ændret sproget – de har ændret betegnelsen fra byråd til kommunalbestyrelse. Det er en kulturforandring, der langsomt er i proces

Godt afsæt for at arbejde videre med klyngetankegangen inden for lokalområdernes afgrænsning

Lokalområderne har et godt grundlag for at udvikle stærke klyngefællesskaber, hvor lokal- og landsbyer samarbejder om udviklingen med henblik på at sikre at byernes aktiviteter, faciliteter og tilbud komplementerer, supplerer og styrker hinanden i stedet for at konkurrere. Lokalområderne er i de fleste tilfælde afgrænset på en måde så de danner et godt afsæt for at arbejde videre med landsbyklyngekonceptet. For hovedparten af lokalområderne er der tydelige, fælles karaktertræk mellem områdets landsbyer, som enten tager afsæt i områdernes landskabskarakter, infrastruktur, funktioner eller lignende.

- Landsbyklynger som model for udvikling af lokalområderne kan styrke forholdet mellem kommune og lokal-samfund
- Det er vigtigt at klynge-samarbejdet tager afsæt i en fælles, stedbunden identitet, og ikke et konstrueret fællesskab
- Landsbyklyngerne bør ikke spænde over for stor en geografi, eller for mange forskellige landsbysamfund. En kompleks og stor klyngestruktur kan gøre det sværere at favne alle landsbysamfund
- Nærværende analyse og kortlægning af lokalområderne danner et godt afsæt for det videre arbejde med landsbyklynger

Solidt vidensgrundlag og effektiv branding af lokalområder

Præcis indblik i flyttemønstre, demografi og salgspriser mv. danner et vigtigt grundlag for udviklingen af lokalområder. Det svækker vidensgrundlaget for lokalområderne, at der ikke er overensstemmelse mellem lokalområder og plandistrikter, da mange data pt. kun findes på plandistriktniveau.

- Det anbefales at arbejde på at ensrette afgrænsningen af plandistrikter og lokalområder, så der skabes et solidt, grundlag for analyse af lokalområderne. I nogle tilfælde betyder det måske et opgør med lokalrådenes egne afgrænsninger.
- Flere af lokalområdernes navne er indforståede og svære at forstå som udenforstående. Det gælder fx brugen af postnumre i områdenavnene. Alle lokalområder har en klar afgrænsning og tydelig profil. Der er derfor potentiale for styrke kommunikationen om og branding af lokalområderne ved at udvikle navne, der mere klart formidler områdernes identitet.

5. Analyse af lokalområder

I det følgende afsnit præsenteres uddybende beskrivelser og analyser af de ni lokalområder uden for Svendborg by. Konklusionerne i analyserne er resultatet af en faglig vurdering og afvejning af det samlede datamateriale, som det er beskrevet i afsnit 2.1.

Figur 5.1. Kortet illustrerer lokalområdernes kendetegn, kvaliteter og potentialer. Den sorte tekst beskriver områdernes udvikling, den røde tekst beskriver landsbyernes karakter, den brune tekst beskriver erhverv- og kulturaktiviteter og den grønne tekst beskriver landskabet.

5.1 Afgrænsning – lokalområder versus plandistrikter

Svendborg Kommune er administrativ inddelt i en række *plandistrikter*, som visse steder afviger lidt fra de *lokalområder* som lokalrådene har valgt at repræsentere. Kortet på næste side viser forskelle og ligheder mellem de to afgrænsninger. Denne analyse fokuserer som nævnt på de ni områder, der ligger uden for Svendborg By.

Figur 5.2 Kortet viser kommunens inddeling af de 9 lokalområder, som analysen omfatter. De hvide skraveringer viser de steder, hvor der er en afvigelse mellem lokalområderne og kommuneplanens plandistrikter. Analysen omfatter ikke lokalområderne i Svendborg by, som er markeret med gråt på kortet.

Som det fremgår af kortet, er der i fem områder overensstemmelse mellem lokalområder og plandistrikter. Det gælder for lokalområderne:

- Thurø, der repræsenteres af Lokalråd Thurø
- Egenese – Rantzausminde – Tankefuld, der repræsenteres af Lokalråd 5700 Vest
- Ollerup – Vester Skerninge, der repræsenteres af Lokalråd Forum 5762
- Stenstrup – Kirkeby, der har en arbejdsgruppe, men endnu ikke et lokalråd
- Småøerne, der repræsenteres af Ø-rådet

I de resterende fire områder, er der forskel på afgrænsningen af plandistrikter og lokalområder, som vist med hvid skravering på kortet Det gælder lokalområderne:

- Gudbjerg-Gudme-Hesselager-Oure, der repræsenteres af lokalrådet for Gudmekongens Land. Dette område er større end plandistriktet Gudbjerg-Gudme-Hesselager, idet det *også* indbefatter landsbyerne Oure og Vejstrup.
- Skårup, der repræsenteres af Lokalrådet Skårup Sogn som er mindre end plandistriktet Skårup-Oure, idet det *ikke* indbefatter landsbyerne Vejstrup og Oure.
- Tåsinge Nord, der repræsenteres af Lokalrådet Svendborg Sund. Dette område er større end plandistriktet Vindeby-Troense, idet det *også* indbefatter landsbyer som Bregninge, Bjernemark og Gammel Nyby
- Tåsinge Syd, der repræsenteres af Lokalråd Tåsinge Syd, er mindre end plandistriktet Tåsinge, idet det *ikke* indbefatter landsbyer som Bregninge, Bjernemark og Gammel Nyby

Eftersom data om bl.a. demografiske og økonomiske forhold i Svendborg Kommune kun er tilgængelige på plandistrikt-niveau vil en række de data, der præsenteres ikke være en præcis beskrivelse af de fire lokalområder, hvor der ikke er et præcist sammenfald mellem lokalområde og plandistrikt.

For at kunne basere det videre arbejde med udvikling af lokalområder på et så retvisende datagrundlag som muligt, anbefales det, at Svendborg Kommune arbejder på at ensrette afgrænsningen af lokalområder og plandistrikter.

6. Thurø

Thurø ligger centralt i Svendborg Kommune, umiddelbart sydøst for Svendborg by, omgivet af smalle sunde mod vest og nord og Langelandsbælt mod øst. Området er defineret ved øens afgrænsning, der har en karakteristisk hesteskoform og har siden 1931 været landfast med Fyn via en dæmning over Skårupøre Sund. Lokalområdet omfatter således et mindre øsamfund bestående af Thurø By og landsbyen Grasten, samt enkelte mindre sommerhusområder langs kysten. Thurø repræsenteres af Thurø Lokalråd.

AREAL

7,4 km²

BYER/LANDSBYER

2

KYSTLINJE

18,2 km

HAVNE/SLÆBESTEDER

4

Gennemsnit i plandistrikterne:
42,9 km²

Thurø har et indbyggertal på 3.577 indbyggere fordelt på 7,4 km², hvilket giver en befolkningstæthed på 485 indbyggere pr. km². Thurø har således en markant højere befolkningstæthed end de øvrige lokalområder.

Et attraktivt, smukt og landfast øsamfund

Som mange andre øsamfund er Thurø et tæt sammentømret samfund, men har samtidig – i kraft af dæmningen – god forbindelse med Svendborg by, hvilket sammen med områdets store landskabskvaliteter, gør Thurø til et meget attraktivt bosætningsområde.

Thurø er særligt kendetegnet ved sit unikke lokalsamfund, og øen rummer alt hvad der er nødvendigt for hverdagslivet. Der er kort afstand til Svendborg med et bredt udvalg af arbejdspladser, indkøbsmuligheder, mv. Lokalområdet rummer dog også i sig selv flere små butikker, småerhverv, service, skole, fritidsaktiviteter og indkøbsmuligheder, hvilket betyder, at lokalsamfundet i stor udstrækning er selvforsynende med de basale funktioner, der skal til for at få hverdagslivet til at hænge sammen.

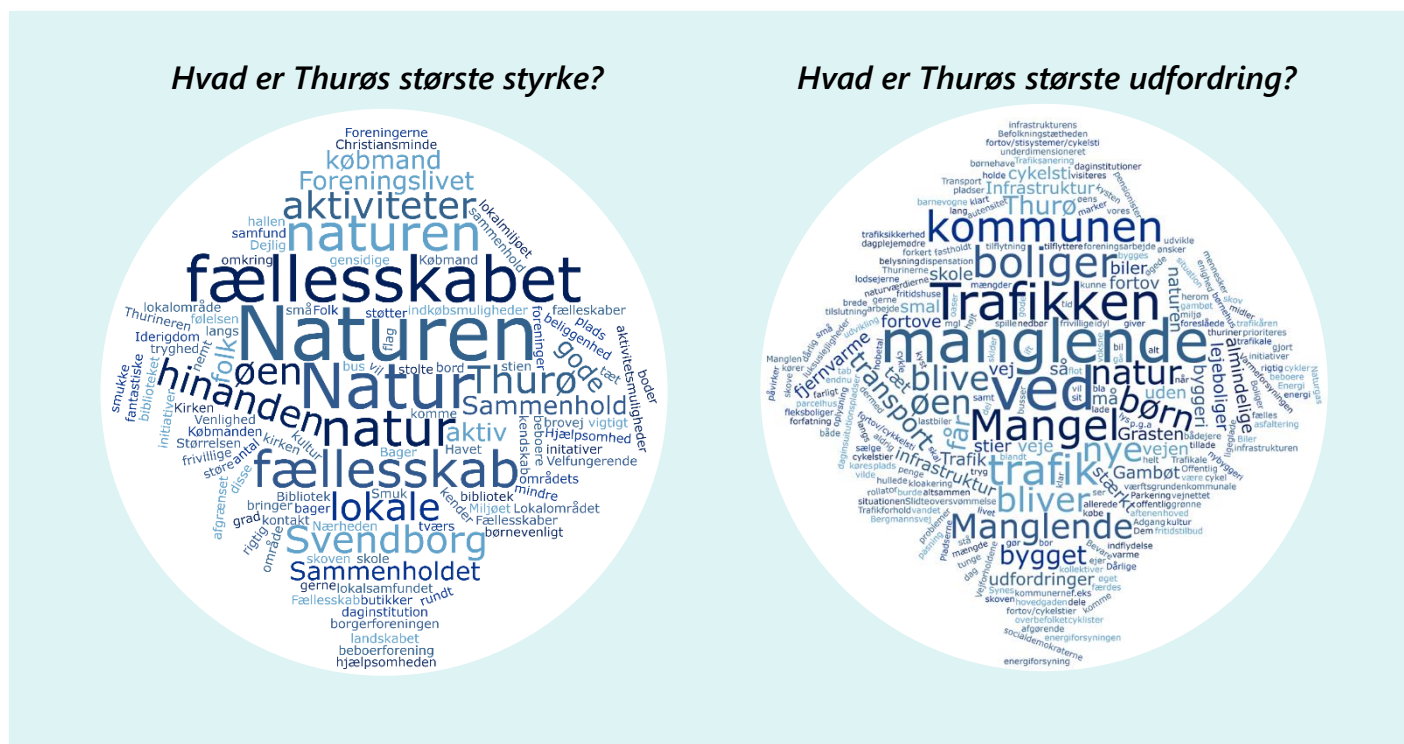
Thurø rummer store landskabskvaliteter, ikke mindst på grund af nærheden til de omgivende kyster, der skaber en helt særlig stemning og visuel kvalitet. Det smukke landskab har haft stor betydning for, at Thurø By har oplevet vækst, hvilket betyder, at øen er ved at have nået sin maksimale kapacitet, ikke mindst på grund af øens begrænsede infrastruktur, der opleves som belastet.

Et ressourcestærkt og tæt befolket lokalsamfund

Borgerne karakteriserer Thurø som et trygt, naturligt afgrænset og godt sammentømret lokalområde med en aktiv, engageret og ressourcestærk befolkning. Nærheden til natur og vandet tillægges stor værdi og bruges aktivt. De oplever stor søgning til øen og peger på en række boligudviklingsprojekter, der er i gang. Af udfordringer påpeger de, at vejnettet er overbelastet, at der visse steder er begrænset adgang til kysten pga. privat ejendomsret, og at det er vigtigt at sikre, at tilflyttere inviteres ind i lokalområdets fællesskaber.

Det er et trygt sted, både som voksen og som barn, fordi der kun er en vej væk, det er hen over dæmningen [...] Thurø er et lille afgrænset område, hvor man kender mange gennem skole, daginstitutioner og foreningsliv.

Borgerne fremhæver naturen og fællesskabet som Thurø's absolut største styrker, mens trafikken fremhæves som den største udfordring.

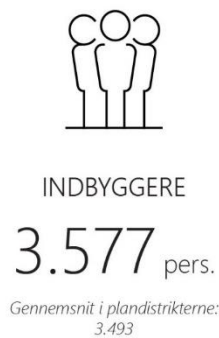
Figur 6.1: Visuel fremstilling af svar fra en spørgeskemaundersøgelse, hvor 76 borgere fra Thurø svarede på, hvordan de oplever lokalområdet. Ordene størrelse afspejler, hvor hyppigt de er nævnt i besvarelsene.

6.1 Thurø i tal

Høj befolkningstæthed

Til trods for at Thurø sammenlignet med kommunens øvrige lokalområder dækker et lille geografisk område, har Thurø et forholdsvis højt indbyggertal. Det betyder, at Thurø har en markant højere befolkningstæthed end de øvrige lokalområder. Det er således et samfund hvor befolkningen bor tæt på et lille afgrænset område, hvilket kan have positiv betydning for oplevelsen af at været et sammentømret, tæt integreret lokalområde.

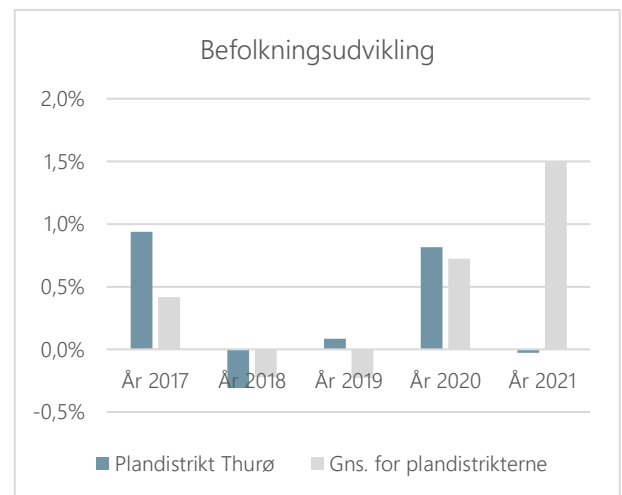
Det er fedt at være så mange på så lidt plads. Det er en kvalitet i sig selv, at vi vil det samme og kan hjælpe hinanden. [...] Der er en god volumen på Thurø til at løfte tingene, så det er fedt. Det er en styrke. På boligsiden stod der, at det er et område med borgere med overskud, og det er det.

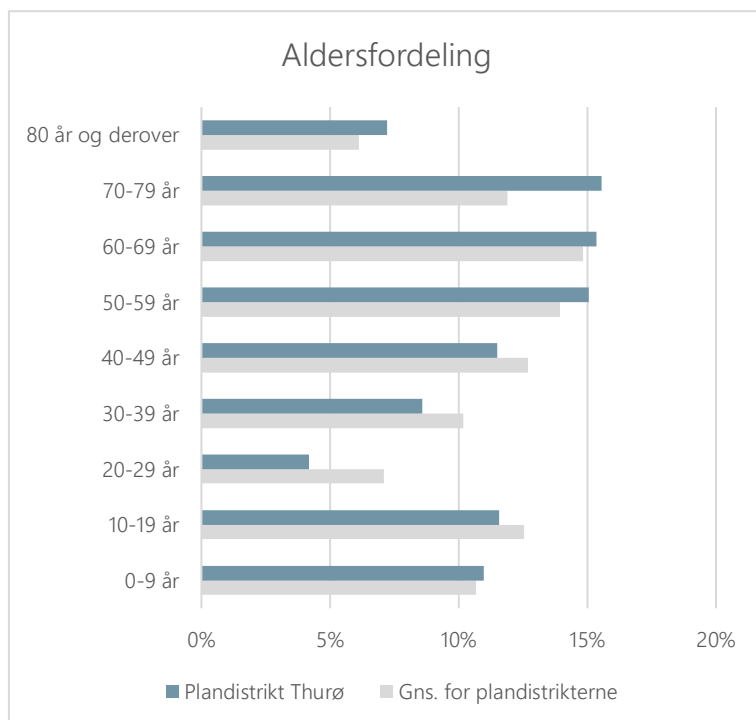
Moderat befolkningsvækst

Thurøs befolkning er i perioden fra 2016 til 2021 vokset med 53 personer, svarende til en samlet vækst på 1,5 % på de fem år. Det er lavere end den gennemsnitlige befolkningsvækst i lokalområderne, som i perioden var 2,2 %. Borgerne på Thurø en oplevelse af, at der er sket en stor tilflytning til øen, og at øen er ved at have nået sin kapacitetsgrænse. Borgerne fremhæver samtidigt, at det er vigtigt at gøre en indsats for at sikre, at tilflytterne bliver integreret og deltager i lokalsamfundet.

Dem jeg taler med, ejendomsmæglere og så videre, de siger, at der er stor efterspørgsel efter boliger på Thurø, blandt andet fra københavnere, der gerne vil flytte til Thurø.

Figur 6.2: Befolkningsudvikling på Thurø

Figur 6.3: Aldersfordeling på Thurø

Ældre end gennemsnittet

Thurøs befolkning er nogle år ældre end den gennemsnitlige befolkning i lokalområderne. Der er en anelse flere ældre og færre yngre borgere på Thurø end gennemsnitligt i lokalområderne. Den høje gennemsnitsalder indikerer, at Thurø er et sted, man gerne bliver boende eller flytter til – også som ældre. Øens plejecenter medvirker naturligt til, at man kan blive boende på øen, selvom man ikke længere er i stand til at klare sig selv i eget hjem – noget der er et klart aktiv for øen, og efterspørges i flere af de øvrige lokalområder. Aldersfordelingen indikerer også, at der kan være behov for at udvikle attraktive seniorboliger i området.

De højeste indtægter og længste uddannelser

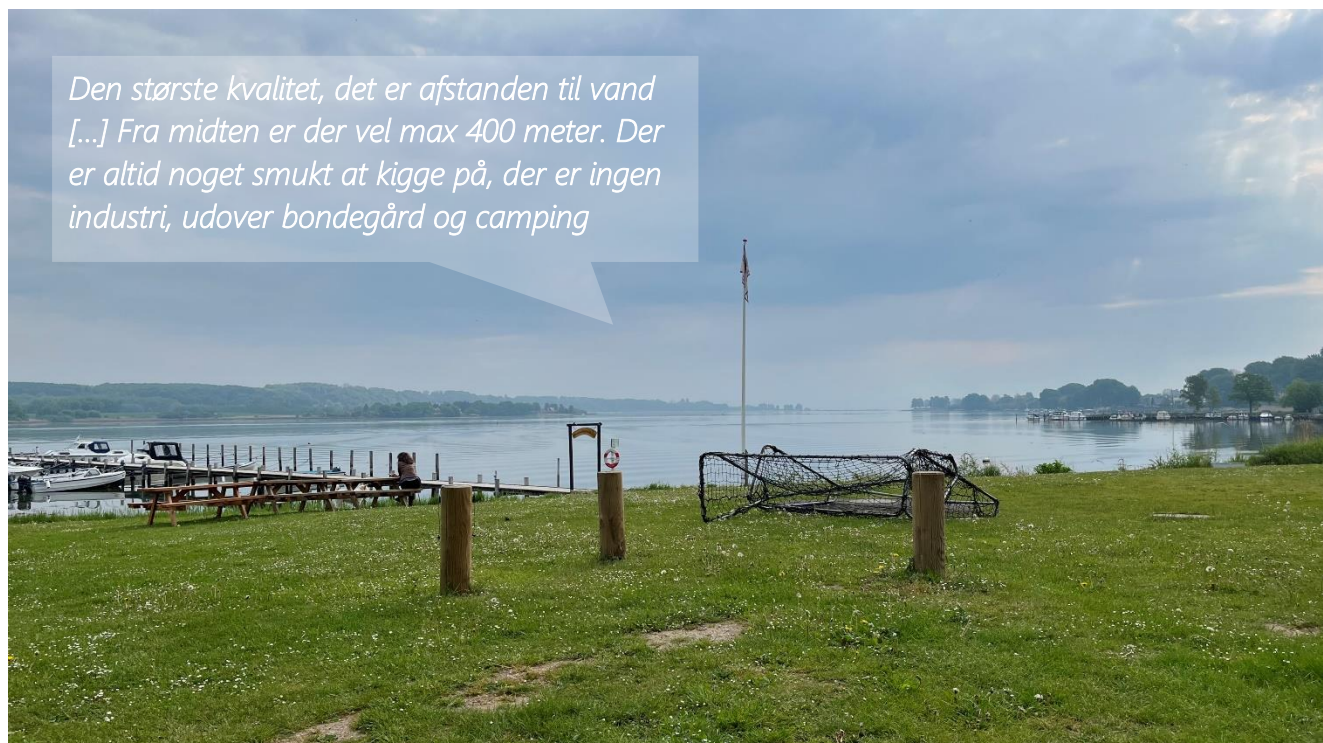
Den gennemsnitlige husstand på Thurø tjener over 100.000 mere end gennemsnittet for lokalområderne. De har også lidt længere uddannelse på husstands niveau og flere er i beskæftigelse. Thurø er et område, hvor husstandene er mere veluddannede og tjener flere penge end de øvrige lokalområder. Det vidner om en beboersammensætning, der i høj grad er præget af ressourcestærke borgere.

6.2 Landskab og kulturmiljø

Unik nærhed til kysten

På Thurø opleves den særlige ø-stemning og nærheden til kysten allerede ved ankomsten til øen. På hele Thurø er landskabet udpeget som bevaringsværdigt landskab, særligt på grund af de visuelle sammenhænge til kystlandskabet og på tværs af de omgivende sunde. Udsigterne over Øhavet udgør således en helt særlig kvalitet til området, hvilket forstærkes af, at landskabet opleves helt uden forstyrrelser fra tekniske anlæg.

Figur 6.4 Alle steder på Thurø kan man tydeligt fornemme nærheden til vandet, og udsigten over kystlandskabet skaber en helt særlig stemning på øen. De mange små lysthavne og bådetroer vidner om et helt særligt maritimt miljø.

Godt udsyn til kysten, men begrænset adgang

Landskabet er kendetegnet ved at være opdyrket landbrugslandskab, hvor gårdene ligger taktfast placeret langs den gennemgående landevej, og hvor markerne strækker sig helt ud til kysterne. Hovedvejen er placeret midt på øen, let hævet i landskabet, hvilket betyder, at der fra vejen ofte er vide udsigter over det omgivende kystlandskab, og på tværs af de smalle sunde, der omgiver Thurø. De mange private gårde langs kysterne betyder dog også, at kyststrækningen ofte er utilgængelig, ligesom private boliger langs de kystnære dele af Thurø By skaber en privatiseret og utilgængelig kyststrækning, hvilket også fremhæves af borgerne som et problem.

Der er for megen privat kyststrækning som er utilgængelig samt mere og mere byggeri

Naturresevat og Smørmosen

På den sydlige del af øen brydes markerne af mindre skove, der strækker sig helt ud til kysten, hvilket tilføjer det landbrugsdominerede landskab lokale, rekreative værdier. I den sydøstlige spids af øen afgrænser skoven et større strandengslandskab, Revet, der er dannet, ved at havbunden har hævet sig i perioden efter sidste istid. Området er udpeget som naturresevat og er et attraktivt besøgsmaal for naturinteresserede. Langs den østvendt kyst ligger Smørmosen, hvor der både er badestrand, minigolfbane og et større, offentligt aktivitetsområde med plads til ophold og leg. Dette område udgør et særligt mødested for borgerne på Thurø, men er ligeledes et fritidsmaal for et større opland.

Figur 6.5 Smørmosen er både et lokalt samlingssted og et regionalt udflugtsmaal

6.3 Landsbyer og bebyggelse

Thurø By tegner sig for den største del af områdets bebyggelse, mens den øvrige del af øen kun er bebygget med enkelte husmandsteder samt en mindre landsbybebyggelse i øens sydvestlige del, Grasten.

Fra udskiftningslandsby til skipperby

Thurø By har sin oprindelse som udskiftningslandsby, men med ekspansionen i søfarten i midten af 1800-tallet opstod en række skibsværfter på øen, og Thurø ændrede karakter til "skipperby" med velhavende bindingsværkshuse og kaptajnshuse. Den velstand, der opstod med skibsfartens ekspansion, er stadig afspejlet i byens bebyggelse, med

store, velholdte villaer og gamle, velbevarede bindingsværkshuse. Den ældste bebyggelse er omkring kirken i den nordlige del af byen, ligesom der opstod en del bebyggelse omkring værfterne langs øens kyststrækning.

Lige nu er der primært parcelhuse og jeg vil tro at der er et behov for rækkehuse og – jeg vil ikke kalde det ældreboliger, det virker for institutionsagtigt – men seniorboliger eller andet. Rækkehuse på omkring 100 m² som leje eller andel.

Figur 6.6 Bebyggelsen fremstår generelt meget velholdt på Thurø

Et attraktivt og dyrt bosætningsområde

Thurø's placering med kort afstand til Svendborg by midt i det naturskønne Sydfynske Øhav, har stor betydning for områdets attraktivitet når det gælder bosætning. Det har afstedkommet en stor udbygning af den oprindelige landsby, overvejende med parcelhusbebyggelse. Fritliggende énfamiliehuse tegner sig derfor for langt hovedparten af lokalområdets bebyggelse, hvilket giver et snævert boligudbud. Der planlægges for et nyt seniorbofællesskab ved dæmningens landing på øen, i den nordlige del af Thurø, hvilket i nogen grad være med til at nuancere boligmassen i Thurø, og tilbyde efterspurgte alternativer til parcelhuset.

Priserne er høje. Folk har en vis indkomst og en vis faglighed. Lange uddannelser osv. Det afspejler sig i overskuddet og evnen til at bidrage på tværs. Det er dygtige folk, der sidder her, og de er ressourcestærke.

I 2018 havde Thurø den næsthøjeste kvadratmeterpris ved hussalg af lokalområderne kun overgået af Tåsinge Nord.

SALGSPRIS

16.314 kr/m²

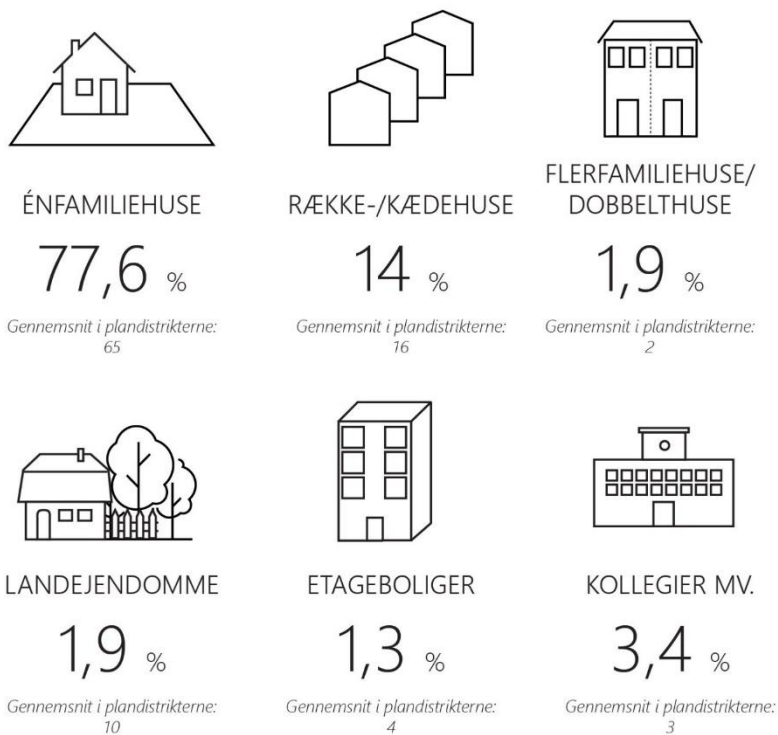
Gennemsnit i plandistrikterne:
11.406 kr/m² (2018)

LIGGETID

174 dage

Gennemsnit i plandistrikterne:
280 dage (2018)

Figur 6.7 Procentvis fordeling af boligtyper på Thurø

Maritimt bymiljø

Thurøs karakter af skipperby og den helt særlige relation til kysten skinner tydeligt igennem i bymiljøet. Walstedes bådværft nævnes med stolthed, og vandet og maritime aktiviteter spiller således fortsat en stor rolle for indbyggerne, og det maritime miljø kommer tydeligt til udtryk ved de mange bådebroer langs kysterne og i byens rum, med mindesmærker om gamle sømænd, ligesom der ved mange huse ses en båd i indkørslen.

Begrænsede mulighed for yderligere boligudvikling

Thurøs attraktivitet som tilflytterby er både en stor styrke for øen, men samtidig udgør det også en udfordring, da det allerede opleves som om, byen har nået sin maksimale kapacitet, både i forhold til nye boliger og i forhold til den øgede trafik det medfører. Der vurderes kun at være få muligheder for at skabe nye boliger, blandt andet ved omdannelse af det gamle værftsområde i den sydlige del af Thurø By, og ved Gambøt Havn, hvor der er boliger på vej. Flere nævner, at der er behov for attraktive, mindre boliger fx til aktive seniorer. Generelt bør der dog være stor fokus på, at byudviklingen sker på en måde, så den særlige maritime karakter fortsat er tydelig.

Det er svært at udbygge mere, dels fordi der ikke er ret meget plads – der er nogle marker, der kan tages i brug, men vejnettet er meget overbelastet.

6.4 Handel og erhverv

Thurø er velforsynet med både butikker og småerhverv, særligt taget øens lille areal i betragtning, ligesom Walsted bådværft stadig er aktivt. Der er generelt alt, hvad der er behov for, for at få hverdagslivet til at hænge sammen, og det er stort set muligt at forsyne sig med de væsentligste behov lokalt på øen.

Gode indkøbsmuligheder

Særligt den lokale købmand dækker et væsentligt behov for dagligvareforsyningen på Thurø. Købmanden er generelt godt besøgt, og udgør et centralt mødested for området, hvor der altid er liv. Derudover er der et bredt sortiment af specialbutikker, herunder bager, bryggeri, værtshuse, mv., som tilsammen er med til at sikre et godt lokalt miljø, der skaber liv til Thurø By.

I kraft af områdets mange kvaliteter tiltrækker Thurø en del turister. Turismeerhvervet består af campingpladser, serviceerhverv, sommerhus- og privat udlejning. Lokalbefolkningen oplever turismeaktiviteterne positive, da de ikke tager fra, men giver til området.

En bæredygtig turisme. Det æder ikke helle området. Man kan godt mærke at der kommer flere om sommeren man føler sig ikke overrendt.

6.5 Institutioner og offentlig service

Thurø har både skole, vuggestue og børnehave, og er på den måde godt dækket ind i forhold til behovet for den type af offentlig service. Øen har også et bibliotek og forsamlingshuset Bergmannhus, der danner rammen om kulturelle og sociale arrangementer. Derudover er der et plejecenter. Borgerne er generelt tilfredse med udbuddet og oplever ikke at mangle noget. Thurø har dog ingen læger, hvilket kunne have været en fordel for særligt de ældre borgere. Men nærheden til Svendborg by gør, at det ikke opleves som en stor udfordring.

Der er ingen læger herovre, det kunne måske være et plus især for ældre, der ikke har samme mulighed for at komme af øen. Men ellers lader det til at være fuldt dækket ind og i orden.

SKOLER

1

Gennemsnit i plandistrikterne:
1,8

DAGINSTITUTIONER

3

Gennemsnit i plandistrikterne:
3,2

BIBLIOTEKER

1

Gennemsnit i plandistrikterne:
0,7

PLEJECENTRE

1

Gennemsnit i plandistrikterne:
1,1

6.6 Fællesskab, foreningsliv og mødesteder

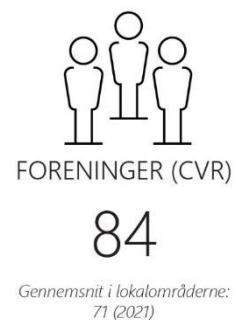
Thurø er en ø, hvor fællesskab, foreningsliv og mødesteder fylder meget. Fællesskabet mærker man tydeligt allerede ved ankomsten til øen. Her bliver man taget imod med velkomstbannere, lykønskninger og reklamer for lokale butikker og arrangementer.

Figur 6.8 Ankomsten til Thurø fra dæmningen over Skårupøre Sund

Idræt og sejlsamler lokalområdet

Thurø er præget af et aktivt foreningsliv med idræts- og borgerforeninger. Der er både idrætshal, fitness og gymnastik, boldklub og ikke mindst sejlkлубben, hvor mange er aktive og engagerede. Vandet spiller en stor rolle på Thurø, som har en stor sejlertradition. Der er nærmest ikke en husstand uden en båd på Thurø, og borgerne fortæller med et glimt i øjet, at det øvrige foreningsliv på øen først kan starte op sent på sommeren, når alle er "kommet hjem fra havet". Det kommer blandt andet til udtryk i de mange små bådelag.

Mange uformelle mødesteder

Biblioteket og forsamlingshuset udgør naturlige mødesteder i byen, der ellers ikke har ét tydeligt centrum på øen. Til gengæld findes der flere små, lokale byrum, grønne områder og uformelle mødesteder. Særligt de mange små havne og slæbesteder danner rammen om det sociale liv på Thurø, ligesom Smørmosen udgør et særligt samlingssted på øen.

Gode idrætsfaciliteter og mere på vej

Centralt i Thurø By ligger Thurøhallen og Thurø Boldklub, som danner ramme om en stor del af øens idrætsaktiviteter. Området ligger skjult af tæt bevoksning, og den høje aktivitet, der foregår i idrætsanlægget, er derfor ikke synlig i bybilledet. Der kan dog være potentialer ved at skabe et mere attraktivt miljø ved ankomsten til hallen, som kan have karakter af et centralt samlingspunkt for byen. Under overskriften Øhaves Bevægelsescenter arbejder en gruppe borgere på at give Thurø idrætsfaciliteter et ambitiøst løft, bl.a. i håb om at kunne fastholde ungdomsudøvere og for at tilføre området nye faciliteter, fx padelbaner.

Figur 6.9: Der findes flere små lokale byrum og mødesteder fordelt i Thurø By

Høj civilsamfundskraft

Thurø har samtidigt, som et af de få lokalområder i Svendborg Kommune, et mødested, Knasten, for de unge. De fleste af Thurø's mange foreninger og initiativer er frivilligt drevet af mange engagerede mennesker, som deltager aktivt i fællesskabet. Det er således ikke kun få ildsjæle, der driver det, men mange små foreninger bestående af flere forskellige mennesker. Derfor mangler der heller ikke mennesker til at drive foreningerne og hjælpe til. Det nævnes dog, at tilflytterne ikke automatisk bidrager til fællesskabet i samme grad – de skal inviteres til at bidrage på meningsfulde måder.

6.7 Transport og forbindelser

Trafikal belastning og flaskehalse

Trafikken er den helt store udfordring på Thurø. Da der kun er én adgangsvej til øen, ligesom der kun er én vej til og fra landsbyen Grasten, på øens "endestation", er der ofte problemer med fremkommeligheden på øen med flaskehalse for trafikken. Vejene er generelt kendetegnet ved at være smalle landsbygader, uden adskillelse af trafikanter med fortove eller cykelstier. Det kan derfor skabe udfordringer, særligt i spidstimerne og højsæsonen, hvor der er mange biler på vejene.

Vi står måske lidt i en brydningstid med mange tilflyttere. Det er med at få ejerskabet, der er nok nogen der skal blive lidt lokalt stemte endnu. Det er meget folk fra København, der flytter til, det er noget med at gøre dem opmærksomme på at de kan bidrage meningsfuldt.

Vejnettet er meget overbelastet. Thurø by er gammel og det er ikke muligt at gøre det helt store for at den kan klare mere trafik. Det er ikke nemt at være cyklist eller fodgænger. Der er ikke fortove på de store veje

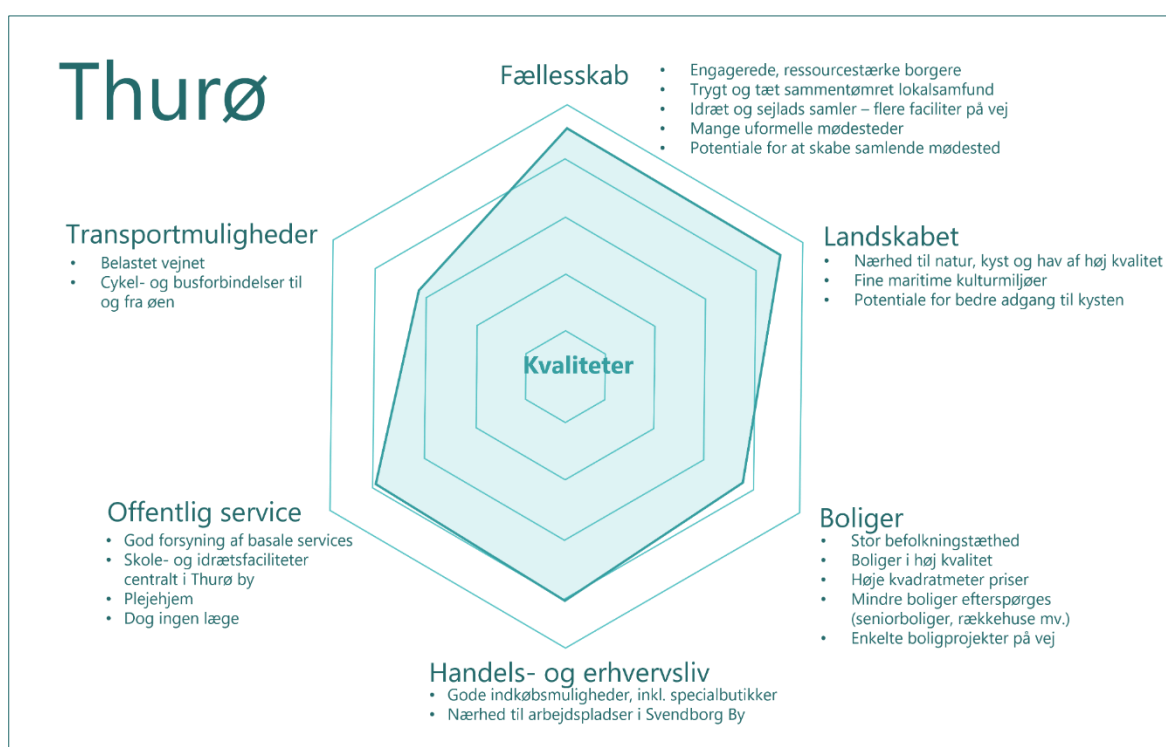
Vejene er tæt trafikeret men der arbejdes på rundkørsler. Og der er [en dobbeltsporet] cykelsti langs vandet til Svendborg, det er Danmarks flotteste, én meter fra vandet. Det kan ikke være bedre.

Potentiale for at styrke cykelkulturen

Omvendt er karakteren af de smalle landsbyveje også med til at skabe en særlig stemning af ro og intimitet. Thurø er tydeligvis ikke skabt til meget biltrafik. Da øen er et afgrænset område, hvorfra der kun er én adgangsvej, opleves det også som et trygt miljø at færdes i. De korte afstande på øen sammenholdt med det store udbud af handel, fritidsaktiviteter institutioner, mv., betyder, at en stor del af hverdagslivet kan leves på øen, uden at det er nødvendigt at transportere sig rundt i bil. Der findes allerede en cykelsti til Svendborg, som går langs vandet, og det er noget borgerne er glade for. Derfor bør det prioriteres, at trafikale indsatser på øen i højere grad er med til at styrke cykelkulturen i området, frem for at fremkommeligheden for biler forbedres.

6.8 Samlet vurdering af Thurø

Der foretaget en vurdering af Thurøs samlede kvaliteter med afsæt i de seks temaer i figuren herunder. Som det fremgår, vurderes Thurø højt på alle parametre med undtagelse af transport.

Figur 6.10: Samlet vurdering af Thurøs kvaliteter.

Fællesskab

Under dette tema vurderes civilsamfundet og det lokale engagement, herunder lokale kultur- og idrætsstilbud, foreninger, organisationer, aktiviteter, arrangementer og mødesteder. *Thurø vurderes højt i kraft af det stærke foreningsliv, trygheden, det tæt sammentømrede lokalsamfund og de mange formelle og uformelle mødesteder.*

Landskab

Under dette tema vurderes natur, landskab, rekreative områder, kulturarv og friluftsfaciliteter ift. mængde, kvalitet og adgang. *Thurø vurderes højt i kraft af den unikke nærhed til natur, landskab og kyst af høj kvalitet samt det maritime kulturmiljø. Det eneste forhold, der trækker ned, er, at der er potentiale for at skabe bedre adgang til kyst og hav.*

Boliger

Under dette tema vurderes sammensætningen, mængden og kvaliteten af boliger i forhold til størrelse, pris og boligtyper. *Thurø vurderes relativt højt i kraft af boligernes kvalitet og stand. Der efterspørges et lidt mere alsidigt boligudbud hvad angår mindre boliger, fx til aktive seniorer.*

Handels- og erhvervsliv

Under dette tema vurderes mængden af indkøbsmuligheder, butikker, virksomheder, arbejdspladser, turismeerhverv, iværksætteri mv. *Thurø vurderes højt i kraft af et godt udbud af dagligvare- og specialbutikker samt nærheden til arbejdspladser i Svendborg.*

Offentlig service

Under dette tema vurderes udbuddet af børneinstitutioner, skoler, biblioteker, plejehjem, borgerservice, lægehuse, sundhedstilbud mv. *Thurø vurderes relativt højt i kraft af et godt udbud af offentlig service, herunder skole, daginstitutioner, plejehjem og bibliotek. Der er dog ingen læge i området, men nærheden til Svendborg by gør, at det ikke er problematisk for beboerne.*

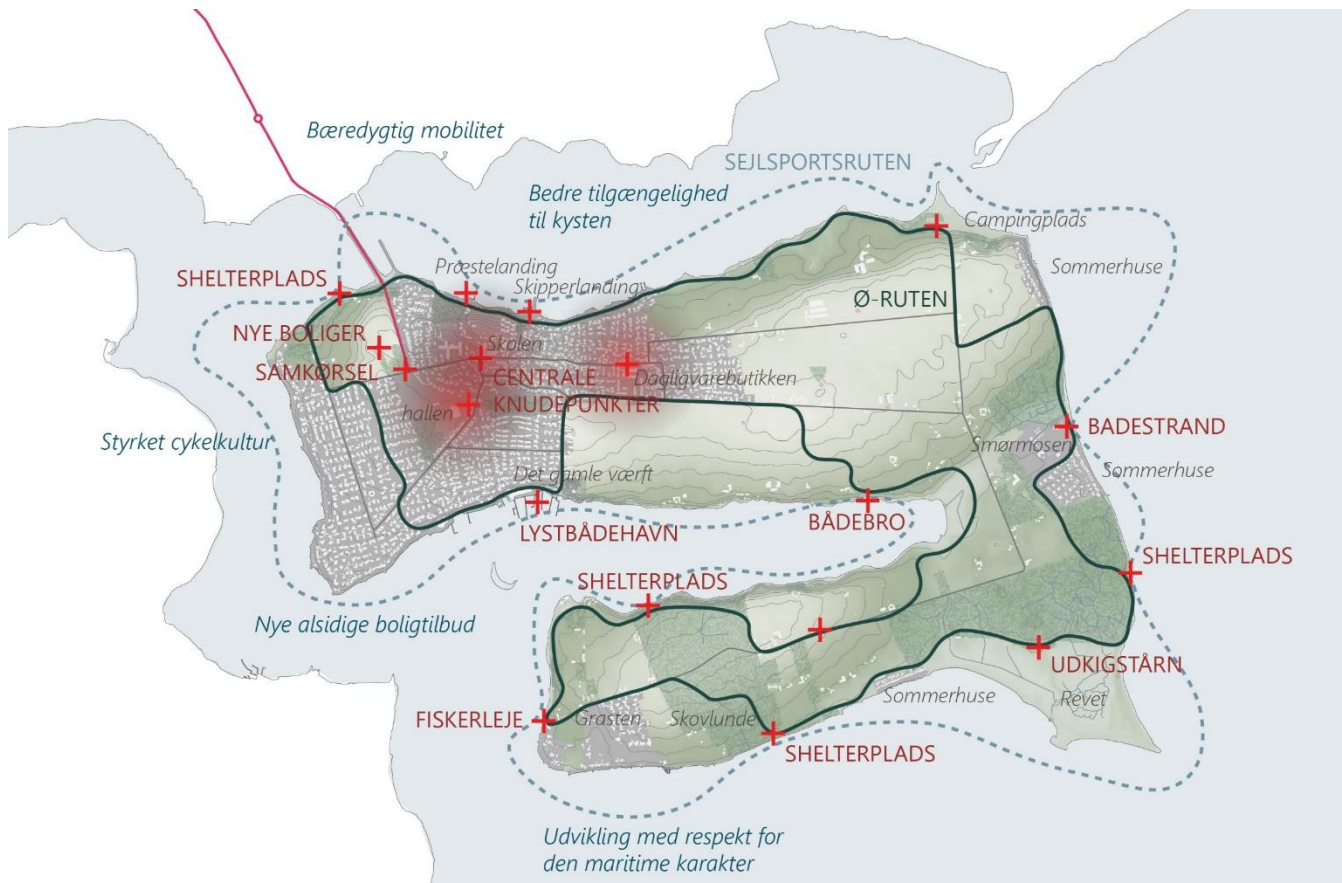
Transportmuligheder

Under dette tema vurderes transportmulighederne med fokus på vej-, sti- og cykelforbindelser samt offentlig transport. *Thurø vurderes relativt lavt, hvilket skyldes vejnettets belastning og det begrænsede udbud af kollektiv trafik. Nærheden til Svendborg by og cykelforbindelser trækker op.*

6.9 Potentialer for udvikling af lokalområdet

Thurø er generelt karakteriseret som et område, med store landskabskvaliteter og stor attraktivitet for bosætning, men med begrænsede muligheder for vækst. Den maritime karakter og store tilknytning til vandet er en helt særlig kvalitet ved området, som bør styrkes og gøres mere tilgængelig for borgerne.

Lokalområdet potentialer for udvikling er visualiseret på kortet, og nærmere beskrevet nedenfor.

Figur 6.11: Potentialekort, der angiver eksisterende og potentielle knudepunkter (med rødt), udviklingspotentialer (med blå) samt en mulig rekreativ rute (med sort)

Skab bedre adgang til kystlandskabet

Thurø har en helt særlig maritim karakter, der tager afsæt i den historiske relation til kystlandskabet. Den lange kystlinje og de visuelle relationer til det omgivende kystlandskab er en væsentlig del af områdets identitet og attraktivitet. Dog er store dele af kyststrækningen i dag privatiseret og utilgængelig. Tilgængeligheden til kysten er derfor et væsentligt potentiale, der bør styrkes i lokalområdet:

- Skab bedre adgang til kysten, f.eks. ved at arbejde mod en sammenhængende, rekreativ ø-rute.
- Etablér små, offentlige opholdssteder langs kyststrækningen, med mulighed for at komme helt ud til vandet, f.eks. i form af små badebroer til isætning af kajaker eller padelboards, som giver mulighed for at opleve øen fra vand-siden.
- Kombiner ruten med shelters og bålpladser og styrk naturturismen med overnatningsmuligheder.

Styrk den bæredygtige mobilitet

Mange oplever lokalområdets begrænsede infrastruktur som en udfordring, særligt i sommermånederne, hvor trafikken er tæt. Der er begrænsede muligheder for at udvikle vejnettet, og der bør i stedet arbejdes for at styrke cykelkulturen på øen, så trafikken nedbringes.

- Skab bedre forhold for cyklister, f.eks. ved at nedbringe hastigheden for bilerne eller arbejde med ensretning af vejene i Thurø By, så der frigives plads til cykler og fodgængere
- Styrk mulighederne for samkørsel, fx ved at etablere lokale samkørselsordninger, centrale samkørselspladser el.lign. Der findes flere etablerede samkørselsplatforme.

Styrk knudepunkterne som centrale mødesteder

Thurø har mange små uformelle mødesteder, på gadehjørner, ved havnene eller lign., men der ikke et centralt samlingssted, som danner naturligt centrum for lokalområdet, hvilket efterspørges af flere. Thurø By er generelt kendetegnet ved, at funktionerne ligger jævnt fordelt i byen, og der er derfor ikke et egentligt centrum i byen. Der er dog enkelte steder, som udgør særlige knudepunkter i byen, som kan styrkes som centrale mødesteder.

- Styrk områdets knudepunkter som centrale mødesteder
- Dagligvarebutikken, skolen og idrætshallen er nogle af Thurø's væsentligste knudepunkter, hvor der ses et særligt potentiale for at udvikle centrale mødesteder med forskellig karakter
- De store asfaltflader med parkering kan med fordel nyindrettes, så der skabes mere indbydende bymiljøer

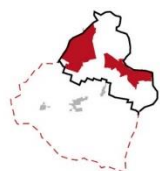
Skab et alsidigt boligtilbud med respekt for den maritime karakter

Der efterspørges generelt et mere alsidigt boligtilbud, der appellerer til en bredere målgruppe, så der i højere grad er boliger til flere forskellige livsfaser. Udviklingsmulighederne er dog generelt begrænsede på Thurø.

- Der efterspørges flere mindre boliger, som f.eks. seniorboliger og rækkehuse.
- Nye boliger bør generelt udvikles med respekt for den særlige maritime karakter, der er i lokalområdet.
- Ved udvikling af nye boliger bør der generelt være opmærksomhed på, at der ikke skabes yderligere privatisering af kysterne.

7. Tåsinge Nord

Lokalområdet ligger i den nordlige del af Tåsinge, og omfatter byområderne Vindeby og Troense i den nordlige del af området, samt landsbyerne Bregninge, Bjernemark og Gammel Nyby længere mod syd. Lokalområdets afgrænsning er i høj grad defineret af landskabets karakter, og omfatter det højtliggende Bregninge Bakker og herregårdslandskabet omkring Valdemar Slot. Tåsinge Nord repræsenteres af Svendborgsund Lokalråd.

AREAL

7,5 km²

Gennemsnit i plandistrikterne:
42,9 km²

BYER/LANDSBYER

5

KYSTLINJE

14,8 km

HAVNE/SLÆBESTEDER

3

Plandistrikt Vindeby-Troense har 3.644 indbyggere og med et areal på kun 7,5 km² giver det den højeste befolkningstæthed i alle plandistrikterne på 495 personer pr. km².

Lokalområdet Tåsinge Nord, markeret med rød stiplede linje på figuren ovenfor, er ca. 3 gange større end plandistriktet Vindeby-Troense, idet det også indbefatter landsbyer som Bregninge, Bjernemark og Gammel Nyby. Vær opmærksom på, at flere af de præsenterede data gælder for plandistriktet, ikke lokalområdet.

Et attraktivt bosætningsområde med store landskabskvaliteter

Tåsinge nord er særligt kendetegnet ved at være opland til Svendborg og er et særligt attraktivt bosætningsområde. Området rummer de funktioner, der skal til for at skabe gode rammer for hverdagslivet, med flere indkøbsmuligheder, institutioner og foreninger, samtidig med at der er kort afstand til Svendborg via Svendborgsundbroen.

Lokalområdet rummer store landskabskvaliteter, hvor udsigterne over det omgivende kystlandskab samt de unikke kulturmiljøer tilfører området særlige, visuelle oplevelsesværdier. Landskabet og de særlige udsigter er med til at højne området bosætningskvaliteter, ligesom det gør området til et attraktivt turistmål.

Et område der har det hele

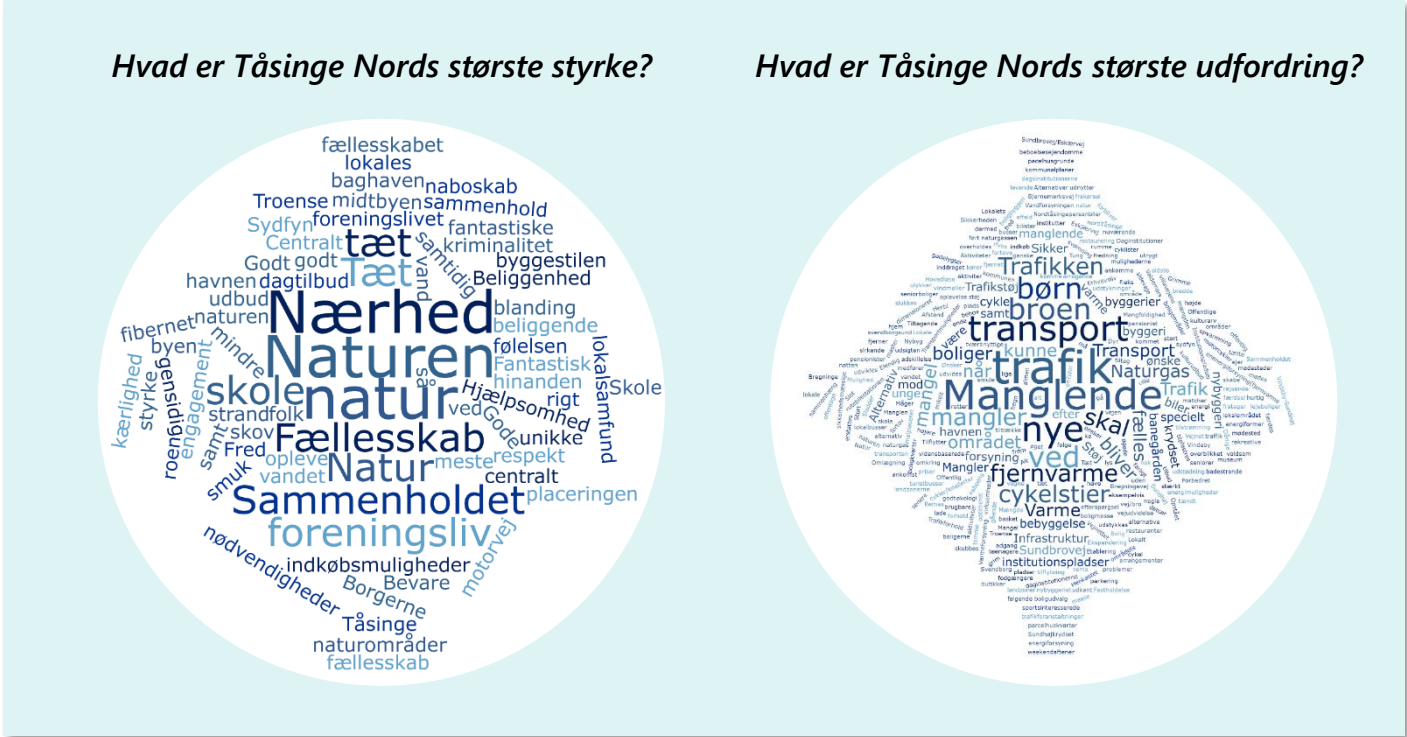
Borgerne karakteriserer Tåsinge Nord som et område, der har det hele, og hvor naturen er det helt særlige. De fremhæver de aktive foreninger og gode institutioner, idrætsfaciliteter og indkøbsmuligheder med bager, slagter, bryghus.

Borgerne fremhæver nærheden til naturen, fællesskabet og foreningslivet som Tåsinge Nord's største styrker, mens de udpeger trafikken, som en af de største udfordringer.

Det var faktisk blandt andet naturen [vi faldt for]. Vi har 6 km til Svendborg, men bor stadig i lille landsby [...], tæt på, men stadig på landet [...] Vi har faktisk rigtig mange ting herovre, vi har både en Rema og Netto, gode pasningsmuligheder, fodbold og tennis og et godt foreningsliv herovre.

Hvad er Tåsinge Nords største styrke?

Hvad er Tåsinge Nords største udfordring?

Figur 7.1: Visuel fremstilling af svar fra en spørgeskemaundersøgelse, hvor 143 borgere fra Tåsinge Nord svarede på, hvordan de oplever lokalområdet. Ordene størrelse afspejler, hvor hyppigt de er nævnt i besvarelsene.

7.1 Tåsinge Nord i tal

Et tætbeholdt område

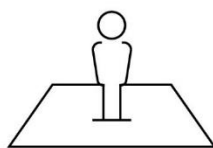
Plandistrikt Vindeby-Troense har 3.644 indbyggere og med et areal på kun 7,5 km² giver det den højeste befolkningstæthed i alle plandistrikterne på 495 personer pr. km². Lokalområdet Tåsinge Nord har dog et areal på 21,6 km² og er dermed ca. 3 gange større end plandistriktet. Da det også er tyndere befolket, har det en markant lavere befolkningstæthed end plandistrikt Vindeby-Troense.

INDBYGGERE

3.644 pers.

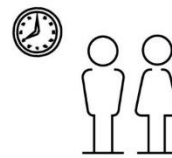
Gennemsnit i lokalområderne:
3.493

BEFOLKNINGSTÆTHED

495 pers. pr. km²

Gennemsnit i lokalområderne:
171

GENNEMSNITSSALDER

46,9 år

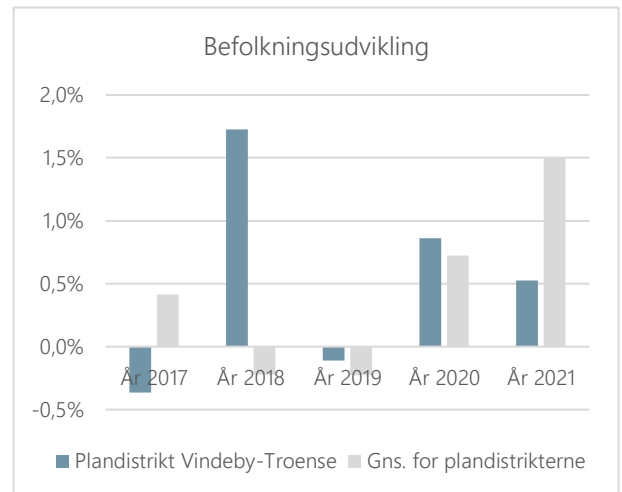
Gennemsnit i lokalområderne:
44,5 (2021)

Befolkningsvækst

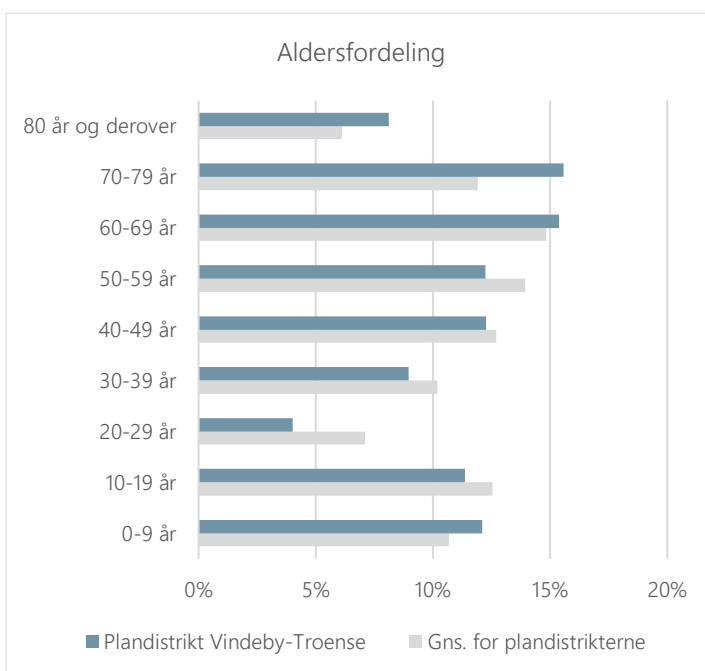
I 5-års perioden fra 2016 til 2021 er befolkningen i Vindeby-Troense vokset med i alt 94 personer svarende til 2,7 %. Dette er mere end gennemsnittet i plandistrikterne, hvor den samlede befolkning i samme periode voksede med 2,2 %. Særligt i 2018 har der været en stor lokal befolkningstilvækst.

Flere ældre og små børn end gennemsnittet

Den relativt høje gennemsnitsalder afspejler sig også i aldersfordelingen i Vindeby-Troense, hvor der er en større andel af borgere over 60 år, og især over 70, end gennemsnitligt. Det er dog også værd at bemærke, at der er lidt flere 0-9-årige end gennemsnittet.

Figur 7.2: Befolkningsudvikling i plandistrikt Vindeby-Troense (2016-21)

Figur 7.3: Aldersfordeling i plandistriktet Vindeby-Troense

Et område med høje husstandsindkomster

Gennemsnitsalderen i Vindeby-Troense er på 46,9 år, hvilket er ca. 2,5 år ældre end gennemsnittet i plandistrikterne. Beskæftigelsesgraden på 43 % svarer næsten præcist til gennemsnittet i plandistrikterne, mens den gennemsnitlige årlige husstandsindkomst i plandistriktet er hele 690.000 kr. – svarende til ca. 15 % – højere end gennemsnittet i plandistrikterne. Dette korresponderer fint med, at den højest uddannede i husstanden i gennemsnit har ca. 0,6 år længere uddannelse end gennemsnittet i plandistrikterne.

BESKÆFTIGELSE

43 %

Gennemsnit i lokalområderne:
44 %

HUSSTANDSINDKOMST

690.986 kr

Gennemsnit i lokalområderne:
600.063 kr

UDDANNINGSLÆNGDE

14,1 år

Højeste uddannelse i husstanden.
Gennemsnit i lokalområderne: 13,5 år

7.2 Landskab og kulturmiljø

Kystlandskab, herregårdsmiljø og landsbymiljø af høj kvalitet

Lokalområdet rummer store landskabskvaliteter og kulturmiljøer, der både relaterer sig til det omgivende kystlandskab, de mange udsigtsforhold, herregårdsmiljøet omkring Valdemar Slot og det særlige landsbymiljø i Troense. På områdets højeste punkt ligger Bregninge Kirke, hvorfra der er storslåede udsigter over det omkringliggende kystlandskab, Svendborg by og Thurø. Kirken optræder desuden som et tydeligt pejlemærke for hele området.

Store landskabelige og kulturhistoriske kvaliteter

I hele lokalområdet er landskabet udpeget som bevaringsværdigt landskab, ligesom en stor del af området er udpeget som særligt kulturmiljø. Samtidig fremstår landskabet uden visuelle forstyrrelser i form af tekniske anlæg. Det vidner om et lokalområde med store landskabelige og kulturhistoriske kvaliteter, der rummer et særligt potentiale for både bosætning og turisme.

Figur 7.4 Udsigt mod øst fra Bregning Kirke, hvor Langeland kan ses i kystlandskabet.

Landskaber med stor tidsdybde

Valdemar Slot har haft stor betydning for lokalområdets udvikling, og landskabets karakter er i høj grad afspejlet ved de store, gamle skove og lange, markante skovbryn, der knytter sig til herregårdslandskabet. Relationen til kysten har haft væsentlig betydning for områdets udvikling inden for skibsfarten, og den lange, bugtede kystlinje tilfører området store visuelle kvaliteter. Landskabets lange historie og mange århundredes udnyttelse betyder, at elementerne i landskabet har en enorm tidsdybde, med store gamle skove, store, enkeltstående træer, gamle bindingsværksgårde, og ikke mindst bebyggelsen omkring Valdemar Slot, der alle er med til at tilføre en særlig visuel kvalitet og oplevelse til landskabet.

Figur 7.5 Bregninge Mølle ved Bregninge Bakker

Attraktive udflugtsmål

I Bregninge findes lokalområdets eneste kirke, der ligger på øens højeste punkt, Bregninge Bakker, hvorfra der er en storslået udsigt over Tåsinge og det omgivende øhavs-landskab. Nær kirken ligger også den gamle Bregninge Mølle, der i dag fungerer som restaurant, samt Tåsinge Museum, der blandt andet formidler egnens kærlighedshistorie om Sixten Sparre og Elvira Madison. Området er et yndet udflugtsmål for både lokale og turister.

7.3 Landsbyer og bebyggelse

Parcelhusbebyggelse og bindingsværk

Lokalområdets landsbyer har generelt meget forskellig karakter og udtryk. Vindeby er lokalområdets største byområde og fremstår i høj grad som oplandsby til Svendborg. Størstedelen af byen består af nyere parcelhusbebyggelse, der er opstået omkring brolandingene af Svendborgsundbroen siden 1960'erne. Vindeby er oprindeligt opstået omkring den gamle færgegård og havnen, i den nordlige del af byen, hvorfor det også er i denne del af byen man kan finde den ældste bebyggelse.

Troense er oprindeligt opstået som en lille samling af gårde, men ændrede i løbet af 1700-tallet karakter til at blive en væsentlig søfartsby, med anløbsplads for mindre fragtskibe. Byens struktur fra 1700-tallets vækst er i høj grad intakt, og Troense fremstår som et velbevaret kulturmiljø, hvor de oprindelige gamle bindingsværkshuse er et sammenhængende kendetegn for byen. Bebyggelse er generelt i høj stand. Dog er der sket en senere udbygning af landsbyen med moderne parcelhusbyggeri i vest og rækkehusbebyggelse centralt i byen, der afviger den oprindelige landsbystruktur.

Det er et område i vækst, det har det været i en del år. Det startede i Vindeby med store områder med nye huse [...] Der bliver bygget rigtigt meget herovre. Der er vækst, det er der. Der er mange der flytter til, mange børnefamilier er glade for at bo herovre

Figur 7.6 Troense udgør et særligt kulturmiljø med gamle, velbevarede bindingsværkshuse og en tydelig relation til det maritime miljø.

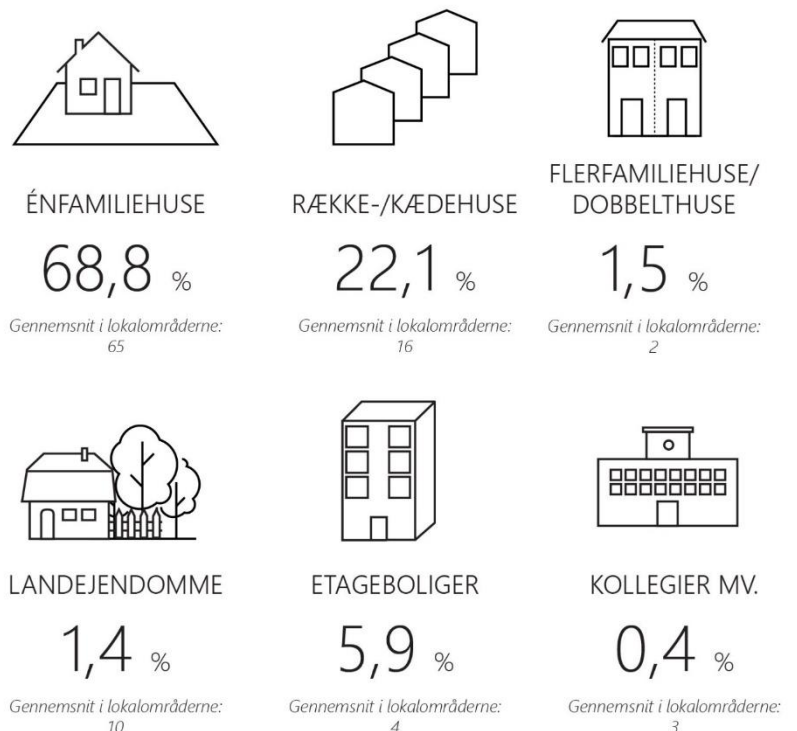
Centralt i området, på øens højdepunkt, ligger tre mindre landsbyer, Bregninge, Bjernemark og Gammel Nyby, der overvejende er vejlandsbyer med mindre samlinger af oprindelige gårde. Kirkelandsbyen Bregninge, der ligger langs landevejen, Sundbrovej, er senere blevet udbygget med en mindre parcelhusbebyggelse i den sydlige del af byen.

Kystnær bebyggelse giver området karakter, men hæmmer adgangen til kysten

Relationen til kysten og det maritime miljø fremstår som et væsentligt karaktertræk i områdets bebyggede strukturer. I Vindeby og Troense kommer det særligt til udtryk ved, at boligerne ligger helt ud til kysten, ligesom kyststrækningen er præget af en tæt struktur af private badebroer. Den negative konsekvens af dette er, at kysten på store strækninger fremstår privatiseret og utilgængelig for offentligheden.

Boligmassen

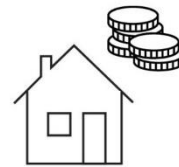
Fordelingen af boliger i område svarer stort set til gennemsnittet i plandistrikterne, dog er der færre landejendomme og lidt flere række-/kædehuse og etageboliger. Som i mange af de øvrige lokalområder efterspørges mindre boliger og lejeboliger til singler, enlige forældre og fraskilte.

Stor attraktionsværdi og høje kvadratmeterpriser

Lokalområdets bebyggelse er generelt med til at afspejle et område i vækst og med en høj attraktionsværdi for bosætning. Bebyggelsen i området fremtræder generelt meget velholdt og med en høj bygningsstandard, hvilket også er afspejlet i de høje boligpriserne i området. I 2018 var den gennemsnitlige kvadratmeterpris 17.204 kr., og området var dermed det dyreste i Svendborg Kommune.

Der er brug for boliger til de mennesker der bliver skilt. Det er svært at bo til leje herovre, der er ikke så meget. Det er efterspurgt.

SALGSPRIS

17.204 kr/m²

Gennemsnit i lokalområderne:
11.406 kr/m² (2018)

LIGGETID

159 dage

Gennemsnit i lokalområderne:
280 dage (2018)

7.4 Handel og erhverv

Gode indkøbsmuligheder i lokalområdet

Området er velforsynet med dagligvarebutikker, som er placeret i krydset ved Sundbrovej og Bjernemarksvej/Eskærvej, der udgør et væsentligt knudepunkt for trafikken på Nordtåsing. Her findes også servicestationer samt mindre butikker. Dette område udgør således et væsentligt knudepunkt for handel på hele Tåsing.

Lokalt findes også mindre handel og erhverv i den ældre del af Vindeby, omkring Vindeby lystbådehavn, hvor der blandt andet findes bagerforretning, slagter, frisør og mindre spisesteder. I Troense findes ligeledes en mindre købmansbutik samt småerhverv.

VIRKSOMHEDER (CVR)

408

Gennemsnit i plandistrikterne:
430 (2021)

DAGLIGVAREBUTIKKER

4

Gennemsnit i plandistrikterne:
2,2

Figur 7.7 I den gamle bydel i Vindeby findes enkelte butikker og småerhverv som f.eks. bager, slagter og frisør

Camping-, cykel-, vandre- og sejlturisme

Turisme udgør et væsentligt erhverv på Tåsinge, uden at det dog virker dominerende for områdets lokale karakter. Det særlige landskab og kulturmiljø på Tåsinge gør området til et attraktivt turistmål for bl.a. cykel-, vandre- og campingturister, lystsejlere og endagsturister fra Langeland. Vindebyøre, i den nordlige del af Tåsinge, udgør et særligt turistmål i det rekreative landskab, Vindeby Nor, med både campingplads, lejrskole og en anløbsbro for mindre lystbåde. På øens højdepunkt, ved Bregninge Bakker, findes ligeledes en campingplads med udsigt over øhavs-landskabet, ligesom lystbådehavnene i Vindeby og Troense udgør væsentlige knudepunkter for sejlturismen i Øhavet. Derudover er der flere private B&B's fordelt i lokalområdet, særligt omkring Troense og Vindeby.

7.5 Institutioner og offentlig service

Godt udbud af offentlig service

Centralt i Vindeby, langs Eskærvej, findes lokalområdets knudepunkt for skole- og fritidsaktiviteter, ligesom der også findes plejecenter, tandlægeklinik og lægehus. I Troense findes desuden læge og mindre sundhedserhverv. Tåsingeskolen er lokalområdets folkeskole, og i samme område findes også SFO, børnehave, idrætscenter og tennisbaner. Området omkring skolen udgør således et knudepunkt for lokalområdets skole-, fritids-, og dagtilbud. Enkelte efterlyser fælles bibliotek i området.

Figur 7.8 Tåsingeskolen ligger centralt placeret i lokalområdet

7.6 Fællesskab, foreningsliv og mødesteder

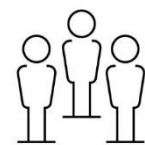
Aktive fællesskaber om idræt og sejlads

Tåsinge Nord beskrives som et område med gode fællesskaber, der i vid udstrækning er bygget op om idrætsaktiviteter. Områdets omkring skolen, hallen og tennis- og padelklubben udgør en væsentlig del af lokalområdets fritidsliv, og udgør derved et væsentligt mødested for hele lokalområdet. Her er der attraktive rammer for udfoldelse af fritidslivet. Lystbådehavnene i Vindeby og Troense udgør lokale mødesteder med gode opholds- og rekreative faciliteter samt mindre klubber, ishus og spisesteder. Der efterlyses dog også aktiviteter – fx af social og kulturel karakter – for de, der ikke har interesse for idræt. Det

kunne fx et fælles forsamlingshus for hele området, et ungecenter eller mere uformelle mødesteder, hvor alle er velkomne.

Vi har ikke et decideret forsamlingshus. Et bud kunne være den faldefærdige bygning på hjørnet af Bratenvej og Bregningevej. Den er uskøn at se på. Men vidunderlig placering og mange muligheder.

Der er sport, men ikke mange arrangementer for nabofællesskaber. Der mangler noget, som er henvendt til teenagere, der ikke er sportsinteresserede.

FORENINGER (CVR)

87

Gennemsnit i plandistrikterne:
71 (2021)

Figur 7.9 I Vindeby findes et bredt udvalg af fritidsaktiviteter, herunder tennis- og padelbaner

7.7 Transport og forbindelser

Sundvejen – en trafikal livsnerve og et forstyrrende element

Den gennemgående landevej, Sundvejen, udgør Tåsinges trafikale livsnerve, samtidig med at det er en væsentlig transportforbindelse mellem Langeland og Svendborg, via Svendborgsundbroen. Trafikalt udgør landevejen således både en vigtig forbindelse mellem lokalområdet og særligt Svendborg, men samtidig er den megen trafik også med til at forstyrre den ro og særlige ø-stemning, der ellers kendetegner lokalområdet. Den høje bro er ligeledes med til at besværliggøre forbindelsen på tværs af Svendborg Sund, særligt for fodgængere og cyklister, idet brolandingerne medfører lange omveje på hver side af sundet. Så til trods for den korte afstand til Svendborg kan forbindelsen over sundet virke lang og besværlig.

Udfordringen kan være trafikken, at den ikke følger med [udbygningen] – både ift. vejene og den offentlige transport.

Figur 7.10 Den høje bro over Svendborg Sund gør, at forbindelsen til fastlandet ofte medfører store omveje og derved virker lang.

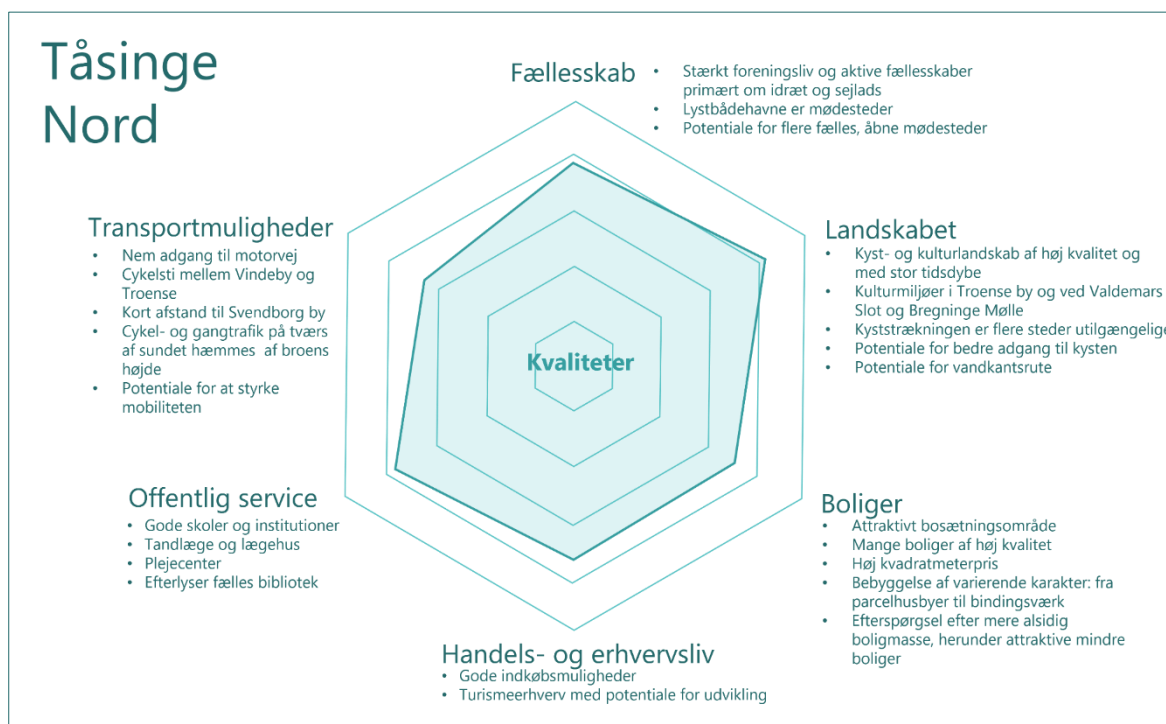
Delvist veludbygget rekreativ infrastruktur

På Tåsinge findes flere regionale cykel- og vandrerruter, der alle samler sig ved Svendborgsundbroen. Øhavsstien og Østersøruten strækker sig gennem herregårds- og kystlandskabet i den østlige del af lokalområdet, mens Herregårdsruten følger Tåsinges vestlige og sydlige kyststrækning. Særligt Øhavsstien giver mulighed for at vandre tæt langs kysten, gennem herregårdslandskabet ved Valdemar Slot, men ellers er store dele af kyststrækningerne ikke offentligt tilgængelige. Langs hovedvejen, Sundbrovej, er der desuden en dobbeltrettet cykelsti, der skaber direkte cykelforbindelse på tværs af Tåsinge.

Vi kunne godt bruge nogle trampestier som fører ned til vandet igennem Horseskov, gerne fra Carlsberg Camping over marken til Horseskov

7.8 Samlet vurdering af Tåsinge Nord

Der foretages en samlet vurdering af Tåsinge Nord's kvaliteter med afsæt i de seks temaer i figuren herunder. Som det fremgår, vurderes Tåsinge Nord ganske højt på alle parametre med undtagelse af transport.

Figur 7.11: Samlet vurdering af Tåsinge Nord's kvaliteter.

Fællesskab

Under dette tema vurderes civilsamfundet og det lokale engagement, herunder lokale kultur- og idrætsstilbud, foreninger, organisationer, aktiviteter, arrangementer og mødesteder. *Tåsinge Nord vurderes højt, særligt i kraft af det aktive foreningsliv og fællesskab om idræts- og sejlsaktiviteter.*

Landskab

Under dette tema vurderes natur, landskab, rekreative områder, kulturarv og friluftsfaciliteter ift. mængde, kvalitet og adgang. *Tåsinge Nord vurderes højt i kraft af kyst- og kulturlandskaber af høj kvalitet og med stor tidsdybde, herunder miljø og landskab omkring Valdemar Slot, Bregninge Bakker og Troense by. I de bebyggede områder fremstår kystlinjen dog flere steder privatiseret og utilgængelig.*

Boliger

Under dette tema vurderes sammensætningen, mængden og kvaliteten af boliger i forhold til størrelse, pris og boligtyper. *Tåsinge Nord vurderes relativt højt i kraft af de mange boliger af høj kvalitet og boliger af varieret karakter. Området har kommunens højeste kvadratmeterpriser og der efterspørges mindre boliger, herunder gerne lejeboliger, til singler og enlige.*

Handels- og erhvervsliv

Under dette tema vurderes mængden af indkøbsmuligheder, butikker, virksomheder, arbejdspladser, turismeerhverv, iværksætteri mv. *Tåsinge Nord vurderes relativt højt i kraft af gode indkøbsmuligheder, specialbutikker, et aktivt turismeerhverv, mange selvstændige og nærheden til arbejdspladser i Svendborg by.*

Offentlig service

Under dette tema vurderes udbuddet af børneinstitutioner, skoler, biblioteker, plejehjem, borgerservice, lægehuse, sundhedstilbud mv. *Tåsinge Nord vurderes højt i kraft af godt udbud af skoler, daginstitutioner, læger, tandlæger og plejecentre. Der efterspørges dog et fælles bibliotek.*

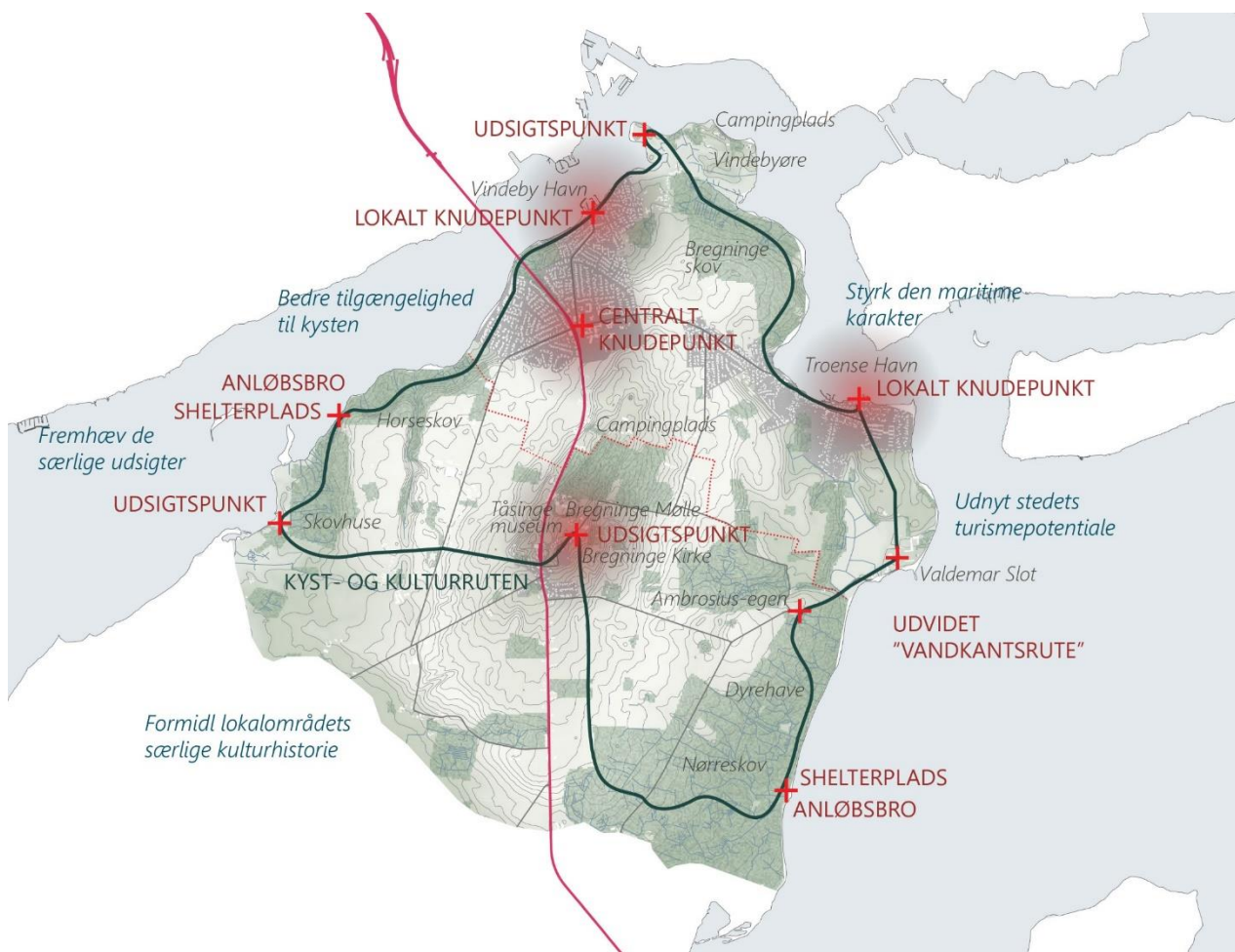
Transportmuligheder

Under dette tema vurderes transportmulighederne med fokus på vej-, sti- og cykelforbindelser samt offentlig transport. *Tåsinge Nord vurderes relativt lavt i kraft af begrænset betjening med kollektiv transport og et belastet vejnet, der ikke helt har fulgt med boligudbygningen samt den lange vej over sundet, der gør turen mindre attraktiv for gående og cyklister.*

7.9 Potentialer for udvikling af lokalområdet

Tåsinge nord er karakteriseret ved særlige visuelle og kulturelle oplevelsesværdier, der både knytter sig til relationen til kystlandskabet, de mange udsigter over øhavet og de særlige kulturmiljøer. De mange stedbundne kvaliteter har gjort området attraktivt, både for bosætning og turisme, og bør fortsat være centrale for områdets udvikling.

Lokalområdet potentialer for udvikling er visualiseret på kortet, og nærmere beskrevet nedenfor.

Figur 7.12: Potentialekort, der angiver eksisterende og potentielle knudepunkter (med rødt), udviklingspotentialer (med blå) samt en mulig rekreativ rute (med sort)

Større udnyttelse af lokalområdets turismepotentiale

Lokalområdets store landskabelige, rekreative og kulturelle kvaliteter gør området særligt attraktivt for turister, men det vurderes, at områdets turismepotentiale endnu ikke er fuldt udnyttet.

- Skab flere overnatningsmuligheder til vandre- og naturturister, der kommer til området enten fra land- eller vandsiden. Der kan f.eks. etableres flere shelterpladser langs kysten, der giver mulighed for overnatning i naturen.
- Skab flere lokale overnatningsmuligheder, f.eks. i form af private B&B's som supplement til campingpladserne og hotellet i Troense.
- Styrk formidlingen af områdets særlige landskabs- og kulturelementer, f.eks. i form af en rekreativ vandre- eller cykelrute, der leder forbi områdets attraktioner

Bedre adgang til kysten og landskabet

Nærheden til vandet er en helt særlig styrke ved lokalområdet, og er et væsentligt afsæt for områdets kulturhistoriske udvikling. Samtidig har området et varieret landskab med gamle kystskove og højdedrag med storslåede udsigter. Flere steder er adgangen til kysten og landskabet dog meget begrænset pga. private grunde eller dyrkede marker, der går helt ud til kysten.

- Lav en samlet plan for afmærkede vandrestier i området, langs kysten og gennem det bakkede landskab centralt i området
- Skab adgang helt ned til vandet, de steder det er muligt, gerne med badebroer, der strækker sig ud i vandet
- Giv muligheder for ophold undervejs, f.eks. med udsigtstårne, borde/bænke eller shelterpladser
- Ruten kan etableres som trampestier, langs hegn og diger, via veje eller skovstier
- Processen kræver hjælp til dialog med lodsejere

Flere fælles mødesteder

Borgerne efterlyser generelt flere mødesteder, der også appellerer til dem, der ikke er en del af en idrætsklub, eller som blot inviterer til tilfældige møder. Nye mødesteder bør generelt etableres de steder, der udgør naturlige knudepunkter.

- Området omkring krydset ved Sundbovej og Bjernemarksvej er et handels-knudepunkt for hele lokalområdet, der har potentiale for omdannelse til et centralt mødested. Områdets handels- og servicefaciliteter danner et naturligt flow i området, men har potentiale for udvikling af mere attraktive fysiske rammer
- Knudepunkterne omkring f.eks. Vindeby og Troense Havn har ligeledes potentiale for udvikling

Styrk områdets mobilitet

Særligt området omkring Sundbrovej og Svendborgsundbroens landing er meget trafikeret og afspejler både et område, der er knudepunkt for trafik mellem Fyn og Langeland, samt en øget befolkning i området. For at nedbringe trafikken bør der arbejdes med at styrke alternativerne til privatbilismen.

- Lav en samlet plan for områdets cykeltrafik, med fokus på at fremme cykelkulturen og skabe trygge skoleveje
- Skab alternativer til den kollektive trafikbetjening, f.eks. i form af samkørselsordninger
- Undersøg om der er grundlag for en pendlerbåd for cyklister og gående over sundet

8. Tåsinge Syd

Lokalområdet ligger i den sydligste del af Svendborg Kommune, og udgør den del af Tåsinge, der ligger syd for Bregninge Bakker. Området er mod vest, syd og øst afgrænset ved det Sydfynske Øhav. Tåsinge syd er således også det lokalområde, der har den længste kystlinje. Lokalområdet repræsenteres af Sydtåsinge Lokalråd.

Tåsinge plandistrikt har 2.664 indbyggere, fordelt på 62,2 km². Det giver en befolkningstæthed på 43 indbyggere pr. km², hvilket er ca. en fjerdedel af gennemsnittet for plandistriktet.

Lokalområdets afgrænsning er vist med rød stiptet linje på figuren ovenfor. Lokalområdet er mindre end plandistriktet Tåsinge, idet det ikke indbefatter landsbyer som Bregninge, Bjernemark og Gammel Nyby. Vær opmærksom på, at flere af de præsenterede data gælder for plandistriktet, ikke lokalområdet.

Et landbrugslandskab med mange velbevarede landsbysamfund

Landskabet er kendetegnet ved et fladt landbrugslandskab, med mange spredtliggende landsbyer og enkelte storlandbrug. Langs den lange, bugtede kystlinje findes åbne naturområder og gamle kystskove, der, sammen med de mange små fiskerlejer, er med til at give området en helt særlig karakter.

Lokalområdet indeholder mange små byer og landsbysamfund, der i stor udstrækning har bevaret sine oprindelige karakterer og strukturer fra udskiftningstidens landbrugssamfund. Den største bymæssige vækst er sket i Landet, Lundby og Bjerreby, der ligger nærmest områdets gennemgående landevej mellem Svendborg og Rudkøbing via Siø-sundbroen. Uden for landevejen er mobiliteten generelt begrænset.

Områdets service og erhverv er begrænset og er overvejende koncentreret omkring Landet og Lundby, hvor der er henholdsvis dagligvarebutik og skole. Derudover er der et mindre sommerhusområde ved Stenodde samt et nyere naturresort ved Vornæs Skov.

Landbrugssamfundet er i forandring

Borgerne karakteriserer Tåsinge Syd som et område, præget af smukke landbrugslandskaber med lange kyststrækninger, og hvor fællesskabet er knyttet til det nære lokalsamfund. De oplever at det gamle landbrugssamfund er i forandring, og at nye tilflyttere fylder mere og giver grobund for små og store forandringer i lokalsamfundet.

I gamle dage var det et landbrugssamfund [...] og nu er der mange tilflyttere. Nu sker der noget nyt og det tror jeg er positivt.

Flere borgere oplever, at diskussioner om biogasanlæg og vindmøller har fyldt meget i lokalområdet, og påpeger i den forbindelse, at det er vigtigt ikke at lade de fortællinger overskygge glæden over de smukke landskaber.

Naturen og det lokale sammenhold udpeges som de største styrker, mens transporten – med meget begrænset kollektiv transport og med tung trafik på vejene – udpeges som den største udfordring.

Jeg gør meget ud af fortælle, at jeg bor et af de smukkeste steder [...] Vi har snakket om, at vores fortælling meget er blevet en fortælling om biogasanlæg og vindmøller, og man glemmer hele den anden historie, som er interessant.

Hvad er Tåsinge Syds største styrke?

Hvad er Tåsinge Syds største udfordring?

Figur 8.1: Visuel fremstilling af svar fra en spørgeskemaundersøgelse, hvor 123 borgere fra Tåsinge Syd svarede på, hvordan de oplever lokalområdet. Ordenes størrelse afspejler, hvor hyppigt de er nævnt i besvarelserne.

8.1 Tåsinge Syd i tal

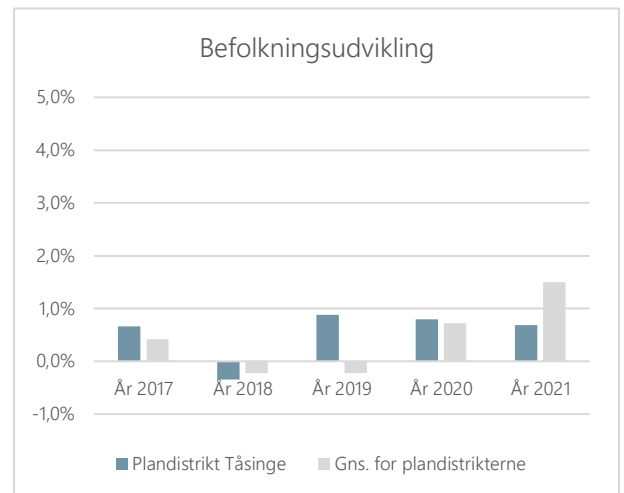
Et tyndt befolket område

Tåsinge Syd er et af de tyndere befolkede lokalområder i Svendborg Kommune. Der bor 2.664 personer i plandistrikt Tåsinge og med distriktets areal på 62,1 km² giver det en befolkningstæthed på 43 personer pr. km², hvilket er ca. en fjerdedel af hvad der i gennemsnit bor pr. km² i på tværs af plandistrikterne.

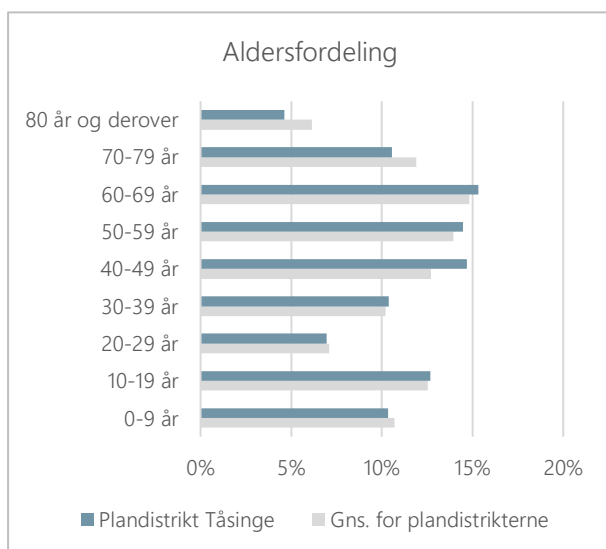

Befolkningsudvikling

I 5-års perioden fra 2016-2021 er befolkningen i plandistriktet Tåsinge vokset med i alt 70 personer svarende til en vækst på ca. 2,7 %. Området ligger dermed over den gennemsnitlige vækst i plandistrikterne som i samme periode var 2,2 %. Kigger man alene for 2021 var befolkningsudviklingen i plandistrikt Tåsinge dog lavere end den gennemsnitlige befolkningsudvikling for plandistrikterne.

Figur 8.2: Befolkningsudvikling, plandistrikt Tåsinge

En befolkning midt i livet

Gennemsnitsalderen for borgerne i plandistrikt Tåsinge er med 43,8 år knap et år yngre end gennemsnittet for alle plandistrikterne. Kigger man på aldersfordelingen kan man se, at der særligt er en højere andel af borgere på 40-49 år, mens der er en noget lavere andel af de ældste (fra 70 år og derover) samt lidt færre af de yngste børn.

Figur 8.3: Aldersfordeling, plandistrikt Tåsinge

Uddannelse og indkomst på niveau med gennemsnittet

Plandistrikt Tåsinge ligger tæt på gennemsnittet i forhold til uddannelseslængde. En anelse flere er i beskæftigelse mens husstandsindkomsten er en anelse lavere i gennemsnit. Dette kunne sige noget om, at dem der bor i Tåsinge, tjener lidt mindre, selvom de er i beskæftigelse.

BESKÆFTIGELSE

46 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
44 %

HUSSTANDSINDKOMST

596.219 kr

Gennemsnit i plandistrikterne:
600.063 kr

UDDANNELSESLÆNGDE

13,4 år

for den højest uddannede i husstanden.
Gennemsnit i plandistrikterne: 13,5 år

8.2 Landskab og kulturmiljø

Landskabet er kendetegnet ved et lavtliggende, fladt terræn, intensivt dyrkede marker og med strukturer der tydeligt afspejler landboreformernes udskiftning af landsbyerne. Store dele af landskabet er udpeget til bevaringsværdigt landskab, særligt på grund af relationen til kysten.

En lang, oplevelsesrig kystlinje, men med dårlig tilgængelighed

Den lange, bugtede kystlinje, og den stærke relation til det Sydfynske Øhav, udgør en helt særlig landskabelig og visuel kvalitet til området. De mange små fiskerlejer, der ligger fordelt langs kysten, vidner om et område, der historisk har været tæt forbundet til vandet, og den maritime er generelt tydelig i området.

Kyststrækningen er bugtet og med en meget varieret karakter, der skifter mellem dyrkede landbrugsflader, der strækker sig helt ud til kysten, gamle kystskove, lavvandede nor og strandengsområder med et rigt fugleliv. Kyststrækningen er generelt præget af en helt uforstyrret karakter, med oplevelsesrige udsigter over det Sydfynske Øhav.

Vi har masser af smuk natur. Men her på Tåsinge er alle skove næsten privatejet. Vi mangler hundepark og steder i naturen, hvor folk må ride gratis til hest – gerne skoven.

Nu bor jeg det smukkeste sted i Danmark. Vi bor på kanten af det Sydfynske Øhav og vi har et smukt og varieret kystlandskab. Der er i det hele taget sindssygt pænt.

Figur 8.5 Udsigt over kysten ved Skovballe Strand med det opdyrkede land ved Søby Monnet og Vårø Knude i baggrunden

Potentiale for styrket naturoplevelse

Flere steder langs kysten er det lavtliggende landskab blevet inddæmmet og opdyrket, hvilket kan ses af tætliggende diger og grøfter, blandt andet ved Søby Monnet og Stjøvl Knude i den sydligste del af Tåsinge. Her er der potentialer i

Mange marker og ingen mulighed for at gå på tværs af området uden at bruge de trafikerede landeveje. Savner vandrestier, der binder skovområderne og havnene sammen.

at styrke naturoplevelsen langs kysten, ved at genskabe de lavtliggende strandenge.

Den lange, bugtede kystlinje er en stor kvalitet til området, men kysten er flere steder utilgængelig, og det er derfor heller ikke muligt, at opleve kyststrækningen i sin fulde udformning. Der er etableret en rekreativ rute rundt i området, Søren Lolk ruten, men store dele af ruten følger områdets landeveje, et godt stykke inde i landskabet.

Den gamle hovedvej A9, der er en del af en over 200 år gammel hovedforbindelse mellem Svendborg og Langeland, udgør et centralt kulturmiljø i området. Den gamle hovedvej følger i stor udstrækning den nye landevej, Sundbrovej, men forløb oprindeligt langs kysten mod Lunkebugten mod færgeforbindelsen til Langeland fra det gamle færgeleje ved Vemmenæs.

8.3 Landsbyer og bebyggelse

Lokalområdet er særligt kendetegnet ved de mange små landsbyer, der ligger spredt i det flade landbrugslandskab. Landet, Lundby og Bjerreby er områdets største landsbyer, men der er generelt ikke sket den store byudvikling i området.

Der mangler lejeboliger og ældreboliger, der passer til fremtidens behov.

Velbevarede landsbymiljøer der afspejler udskiftningstidens strukturer

Med undtagelse af Landet, har områdets landsbyer rødder tilbage til middelalderen, og er generelt meget velbevarede i sine strukturer, som små klynger af gamle gårde langs de snoede veje. De små landsbyer har en meget harmonisk og ensartet karakter, hvor gamle, firlængede bindingsværksgårde, små husmandssteder, branddamme og store gamle træer udgør de genkendelige elementer mellem landsbyerne. Landsbyerne fremstår således med en helstøbt og ofte velholdt karakter, dog er landsbyerne længst væk fra Sundbrovej visse steder præget af noget forfald.

Der kunne godt bo flere, end der er boliger til. Det bliver hurtigt solgt og man ser tit interessere og annoncer for nogen der er interesserede i at leje noget.

Det er faktisk et meget stort behov for lejeboliger. Mange vil gerne flytte hertil og leje et hus, men det kan man stort set ikke. Og jeg tror det ville øge bosætningen, hvis man kunne leje noget. Og det er primært børnefamilier. [...] Udover lejeboliger mangler der også ældreboliger. [...] Jeg så gerne, at man opdannede nogle af gårdene til bofællesskaber.

Figur 8.6 Landsbyerne har generelt et harmonisk udtryk, hvor bebyggelsen ofte er centreret omkring de gamle branddamme.

Andelsbyen Landet

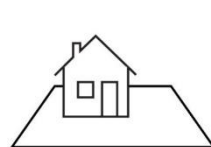
Landsbyen Landet har en særlig historie som et nyere landsbymiljø, opstået i andelstiden i slutningen af 1800-tallet, og har derfor også historisk haft en række andelsvirksomheder, herunder andelsmejeri, fællesslagteri, mv., ligesom der stadig eksisterer en brugsforening i landsbyen.

Landsbyen etableret vest for Landet Kirke, i tilknytning til hovedvejen A9, hvor infrastrukturen var bedre end de øvrige landområder på Tåsinge. Landet er udpeget som kulturmiljø på grund af landsbyens struktur og historie, der adskiller sig fra de øvrige landsbyer. Landet er ligeledes det byområde, der har oplevet den største bymæssige vækst i området, med nyere parcelhuse og rækkehusbebyggelse.

Det er også i Landet, og i noget omfang i Lundby og Bjerreby, at der i kommuneplanen er givet mulighed for at opføre ny bebyggelse.

Stor overvægt af énfamiliehuse

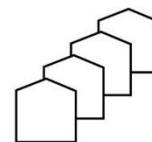
Langt størstedelen af boligerne i landdistriktet består af énfamiliehuse. Det gælder for hele 74,3 % og dermed knap 10 % mere end gennemsnittet af lokalområderne. Der er også flere landejendomme i distriktet end gennemsnittet for

ÉNAMILIEHUSE

74,3 %

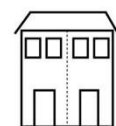
Gennemsnit i plandistrikterne:
65

RÆKKE-/KÆDEHUSE

6,8 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
16

FLERFAMILIEHUSE/
DOBBELTHUSE

2,6 %

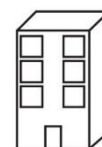
Gennemsnit i plandistrikterne:
2

LANDEJENDOMME

13,9 %

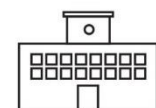
Gennemsnit i plandistrikterne:
10

ETAGEBOLIGER

1,1 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
4

KOLLEGIER MV.

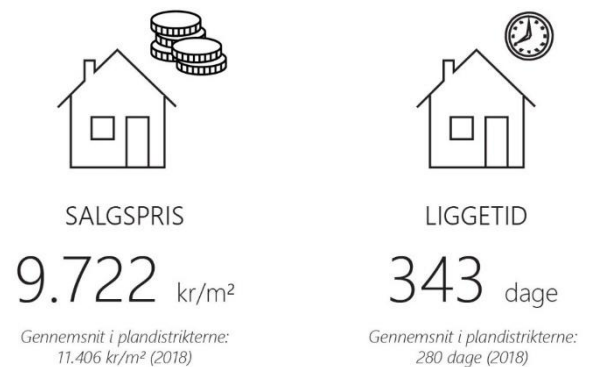
1,2 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
3

plandistrikterne. Omvendt er der knap 10 % færre række/kædehuse og 3 % færre etageboliger. Dette kunne tyde på, at der er mangel på lejeboliger – noget der afspejles en efterspørgsel på blandt borgerne. Det gælder både lejeboliger til ældre og til børnefamilier, der gerne vil prøve at bo på øen.

Liggetider og salgspriser

Det er noget billigere at bo i plandistrikt Tåsinge end gennemsnittet for plandistrikterne. Gennemsnitskvadratmeter prisen var i 2018 godt 1.600 kr. billigere end gennemsnitskvadratmeterprisen. Samtidigt var liggetiderne hele 63 dage længere end gennemsnittet. Alligevel er der i 2022 et billede af, at der godt kunne være flere boliger til salg.

8.4 Handel og erhverv

Lokalrådets handel er koncentreret omkring dagligvarebutikken i Landet, samt enkelte erhverv, herunder tankstation, pizzeria og kiosk langs Sundbrovej. Derudover er der enkelte turismeerhverv i området, herunder en mindre campingplads samt et nyere "glamping"-område. Der er også en del små innovative virksomheder og selvstændige i området. Tåsinge orienterer sig dog stadig mod Svendborg og betragter på mange måder sig selv som en forstad. Derfor er der også en bevidsthed om, at der er et begrænset forretningsgrundlag i lokalområdet.

Figur 8.7 Brugsen i Landet er lokalrådets eneste dagligvarebutik, og udgør et væsentligt mødested i området

Brugsen i Landet er lokalrådets eneste dagligvareforsyning, og ellers er nærmeste dagligvarebutikker i Vindeby mod nord, eller Rudkøbing mod syd. Da det er den eneste butik, er Brugsen et væsentligt knudepunkt for handlen i området, og udgør ligeledes et væsentligt mødested for områdets borgere, blandt andet i kraft af brugsuddelerens engagement i at skabe aktivitet i området.

Men for mange af os så er vi lidt en forstad til Svendborg. Vi har 12-14 km til Svendborg, så det er ikke så langt. Så mange arbejder og kører igennem, så det er begrænset hvor meget af den slags der kan køre på Tåsinge.

8.5 Institutioner og offentlig service

Lokalrådets institutioner og offentlige servicefunktioner er generelt meget begrænsede, og omfatter kun skolen og børnehaven i Lundby, en dagplejer, bibliotek samt et lokalhistorisk arkiv. Borgerne er glade for, at der er skole i området, og enkelte udtrykker bekymring for, om Svendborg Kommune kan finde på at lukke den.

Lundby skole er en del af Tåsingeskolen, og ligger i den sydlige del af Lundby, sammen med områdets idrætshal, børnehaven og bibliotek. Det samlede bygningskompleks indeholder således en væsentlig del af lokalrådets institutioner og aktiviteter, men området fremstår i høj grad lukket og indbyder ikke umiddelbart til et aktivt miljø og mødested i lokalområdet.

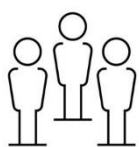
Figur 8.8: Skolen i Lundby er en del af Tåsingeskolen, og er den eneste folkeskole i lokalområdet. Ved skolen er desuden bibliotek og idrætshal, ligesom børnehaven ligger ved siden af skolen.

Derudover er der en dagplejer i Landet, samt et lokalhistorisk arkiv.

Lægen, der tidligere lå i Landet er flyttet til Svendborg og borgerne savner nu en læge i lokalområdet. Men der er også en forståelse for, at lokalområdet stadig ligger tæt på Svendborg by, og man derfor ikke kan forvente at have alle offentlige tilbud lokalt.

Altså det med læger er også svært at styre. Vi har godt nok et lægehus på øen, men det ligger næsten i Svendborg. Men man kan ikke trylle. Vi havde en læge i Landet, men det blev for ensomt, så han er flyttet ind i Svendborg. Men man kan drøfte om det er meget eller lidt og det skal også fungere. Det synes jeg er svært at kræve, at man skal have læge i kort afstand. Det vigtigste er jo at hjemmehjælp og hjemmepleje og hjemmesygeplejerske fungerer og det er mit indtryk at det gør det udmærket.

8.6 Fællesskab, foreninger og mødesteder

FORENINGER (CVR)

54

Gennemsnit i plandistrikterne:
71 (2021)

De nære landsbyfællesskaber og foreningsaktiviteter udgør omdrejningspunktet for meget af det sociale liv i Tåsinge Syd, hvor især idræt, gymnastik og sejlads fylder meget. Skolen, Gymnastikhuset og forsamlingshusene er vigtige mødesteder for organiserede aktiviteter.

Brugsen i Landet udgør også et vigtigt centrum for det sociale liv, dels fordi den som eneste butik er et vigtigt mødested i lokalområdet og dels fordi en engageret brugsuddeler organiserer kulturelle arrangementer med videre.

Der mangler i den grad aktiviteter for børn og unge som ikke er tilknyttet sport.

I de små landsbyer er der flere steder skabt fine miljøer omkring de gamle branddamme, der inviterer til uformelle møder.

Også ved de mange små fiskerlejer langs kyststrækningen udgør væsentlige, uformelle mødesteder for lokalområdet. Her er der flere steder opsat borde/bænke, der inviterer til ophold.

Der er potentiale for at skabe flere uformelle mødesteder, der kan styrke det lokale fællesskab ved at understøtte tilfældige møder og ikke-planlagt samvær i hverdagen.

Forsamlingshusene er vigtige synes jeg. Det synes jeg faktisk de er rigtig gode til at arrangere ting. Meget i samarbejde med brugsen. Vi har en engageret brugsuddeler der gerne vil lave koncerter og det betyder meget at han gør det

Man kender dem man bor i landsby med men ikke dem man ikke bor i landsby med.

Figur 8.9: De små fiskerlejer langs kysten udgør særlige uformelle mødesteder for lokalområdet

8.7 Transport og forbindelser

Infrastrukturelt er Sydtåsinge det område, med undtagelse af Småøerne, der i største grad er koblet fra det overordnede infrastrukturnetværk, og fra hovedparten af lokalområdet er der mere end 15 minutters kørsel til nærmeste motorvejsafkørsel.

Det er godt nok ringe, hold da op (offentlig transport), der er sådan set ikke noget. Vi har en skolebus der kører i en rundkreds omkring Lundby skole. Men ingen tilslutningsforbindelser. Hvis man ikke har en bil, er man virkelig sat af. Det synes jeg er ringe. Det kunne man godt gøre lidt klogere

Landevejen mellem Svendborg og Langeland, Sundbrovej, er områdets væsentligste infrastrukturåre, men særligt i sommerperioderne er vejen meget trafikeret og med dårlig fremkommelighed. Det er også langs Sundbrovej at den kollektive trafik er koncentreret, med regionale busforbindelser til henholdsvis Svendborg og Rudkøbing. Uden for hovedvejen er der kun kollektiv trafikbetjening i form af skolebusser med få afgange.

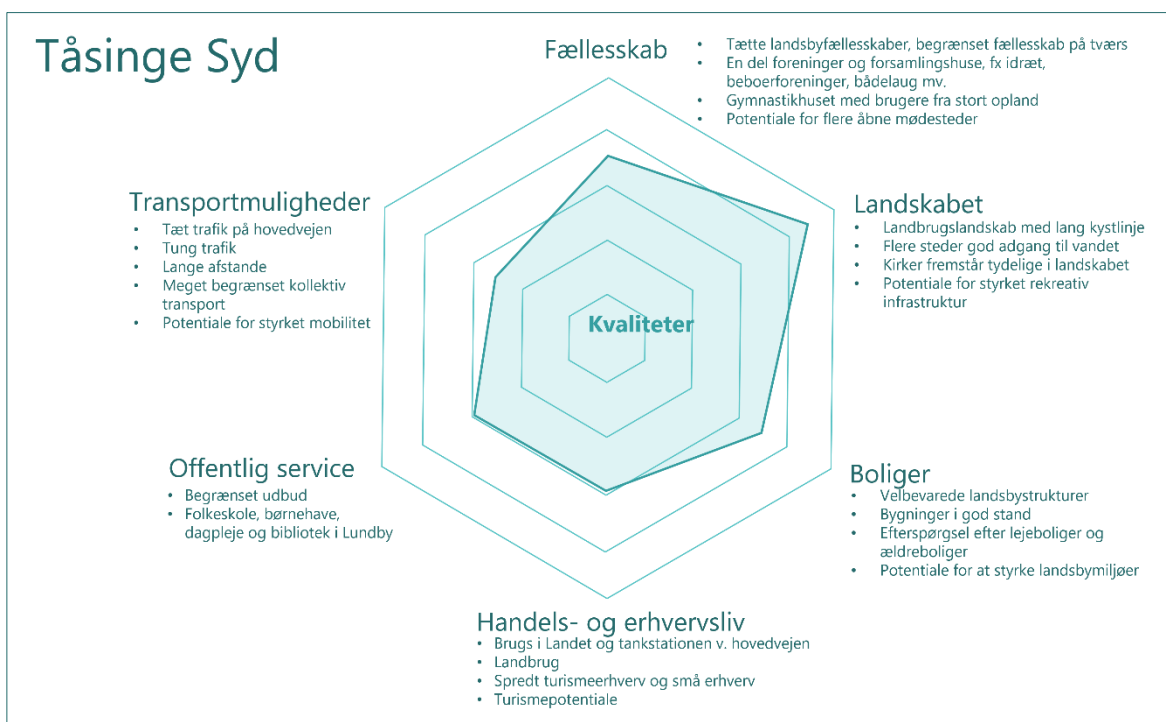
I det store landområde vest for Sundbrovej er vejene generelt små og snoede, og med en del tung trafik i form af store landbrugsmaskiner og lastbiler, til områdets store landbrugsvirksomheder. Det medfører en utryghed ved at færdes på de små veje, særligt for cyklister.

Borgerne oplever transportmulighederne i Tåsinge Syd som udfordrende. Det skyldes særligt de relativt store afstande, den meget begrænsede betjening med kollektiv transport og den tunge trafik, der gør de små veje utrygge, særligt for bløde trafikanter.

Vi har problemet med at [der køres] med meget store lastbiler og meget store gyllevogne konstant [...] det er vejene slet ikke bygget til. [...] Før har landbruget været fordelt ud over øen, og nu er det centreret [...] Det er det største problem herude, det er trafikbelastningen.

8.8 Samlet vurdering af Tåsinge Syd

Der foretaget en samlet vurdering af Tåsinge Syds kvaliteter med afsæt i de seks temaer vist i figuren herunder.

Figur 8.10: Samlet vurdering af Tåsinge Syds kvaliteter

Som det fremgår, vurderes området højt hvad angår landskab og relativt højt hvad angår fællesskab, moderat hvad angår handels- og erhvervsliv og offentlig service og lavt hvad angår transport.

Fællesskab

Under dette tema vurderes civilsamfundet og det lokale engagement, herunder lokale kultur- og idrætstilbud, foreninger, organisationer, aktiviteter, arrangementer og mødesteder. *Tåsinge Syd vurderes relativt højt i kraft af aktive landsbyfællesskaber, idrætsforeninger, uformelle mødesteder og ikke mindst Brugsen i Landet, der danner ramme om lokalområdets sociale liv. Der er dog potentiale for at skabe rammer for mere fællesskab på tværs af nærområder og interesser.*

Landskab

Under dette tema vurderes natur, landskab, rekreative områder, kulturarv og friluftsfaciliter ift. mængde, kvalitet og adgang. *Tåsinge Syd vurderes højt i kraft af det kystnære landbrugslandskab med god adgang til vandet.*

Boliger

Under dette tema vurderes sammensætningen, mængden og kvaliteten af boliger i forhold til størrelse, pris og boligtyper. *Tåsinge Syd vurderes relativt højt i kraft af de velbevarede landsbymiljøer og billige priser. Borgerne efterspørger dog flere lejeboliger.*

Handels- og erhvervsliv

Under dette tema vurderes mængden af indkøbsmuligheder, butikker, virksomheder, arbejdspladser, turismeerhverv, iværksætterier mv. *Tåsinge Syd vurderes moderat i kraft af enkelte tilgængelige indkøbsmuligheder, små innovative virksomheder og turismeerhverv.*

Offentlig service

Under dette tema vurderes udbuddet af børneinstitutioner, skoler, biblioteker, plejehjem, borgerservice, lægehuse, sundhedstilbud mv. *Tåsinge Syd vurderes moderat i kraft af, at øen har skoler og institutioner, men savner et lægehus.*

Transportmuligheder

Under dette tema vurderes transportmulighederne med fokus på vej-, sti- og cykelforbindelser samt offentlig transport. *Tåsinge Syd vurderes lavt i kraft af de lange afstande, tætte trafik på hovedvejen og begrænsede kollektive trafik.*

8.9 Potentialer for udvikling af lokalområdet

Lokalområdet er udfordret ved en stor geografi, med store, dyrkede og utilgængelige landområder. Området rummer store landskabskvaliteter, særligt på grund af den lange kystlinje, ligesom de mange små, intakte landsbymiljøer er et særkende for området, der bør styrkes og fremhæves som en særlig bosætningskvalitet.

Figur 8.11: Potentialekort, der angiver eksisterende og potentielle knudepunkter (med rødt), udviklingspotentialer (med blå) samt en mulig rekreativ rute (med sort)

Styrk relationen til kystlandskabet

Den lange kyststrækning og den særlige relation til kystlandskabet er en særlig kvalitet ved området, der kan styrkes og gøres mere tilgængelig

- Undersøg muligheden for udvikling af naturområder langs kysten, f.eks. langs den sydvendte kyst
- Styrk tilgængeligheden til kystlandskabet, ved at etablere sammenhængende vandre- og cykelruter helt ud til kysten, evt. kombineret med overnatningsmuligheder i shelters mv.
- Udvikl/styrk de små fiskerlejer som lokale mødesteder og tænk det fx sammen med stop/overnatningsmuligheder langs en ny kystrute

Styrk de små landsbymiljøer

De mange små landsbyer, som ligger jævnt fordelt i landbrugslandskabet, er et særligt kendetegn for området, og en bosætningskvalitet der tilbyder ro, landlige omgivelser og nærhed. Mange af de små landsbymiljøer fremstår med en intakt landsbykarakter, med gamle bindingsværkshuse og gadekær, mens enkelte landsbyer fremstår mere nedslidte, og hvor landsbykarakteren kan forbedres.

- Styrk de lokale miljøer i landsbyerne, fx ved at forbedre miljøet omkring de centrale branddamme, som rekreative samlingspunkter i landsbyerne.
- Undersøg mulighederne for landsbyfornyelse, fx gennem landsbypuljen.
- Der efterspørges lejligheder – undersøg om der er grundlag og mulighed for at etablere små klynger af almene boliger i landsbyerne.

Forbedre mobiliteten i området

Den kollektive trafik er generelt meget begrænset i lokalområdet, og der er derfor behov for at tænke i alternative mobilitetsformer, som alternativ til biltrafikken.

- Undersøg muligheden for at styrke den kollektive trafik med alternative, kollektive trafikløsninger, fx ved at etablere lokale mobilitetsknudepunkter i de små landsbyer, som ramme for organiseret samkørsel, flextrafik, mv.
- Skab bedre forhold for cykeltrafikken, fx ved at udvide netværket af 2 minus 1 veje.
- Undersøg muligheden for at udvikle særlige trafikruter for tung trafik, der fx betjener områdets storlandbrug eller biogasanlæg. Der kan herved skabes mulighed for mere fredelige vejstrækninger, hvor sikkerheden for cyklisterne forbedres.

Skab flere mødesteder

Lokalområdet er kendetegnet ved kun at indeholde ganske få funktioner, såsom dagligvarebutik og skole. Forudsætningen for mødesteder i lokalområdet er derfor også forholdsvis begrænsede. Det er derfor vigtigt at udvikle mødesteder i de områder, hvor der er den største aktivitet, fx ved dagligvarebutikken og skolen.

- Forbedre ankomstområdet omkring skolen og idrætshallen, så området åbnes mere op. Skole/halkompleks fremstår meget lukket og ikke imødekommende, til trods for at det indeholder lokalområdets væsentligste offentlige tilbud, såsom skole, idrætshal og bibliotek.
- Styrk de små havne/slæbesteder som lokale mødesteder, fx ved at skabe bedre muligheder for ophold, grillpladser o. lign.
- Forbedre mødestederne i de små landsbymiljøer ved at udvikle de karakteristiske, gamle branddamme til fælles mødesteder. Dette er allerede sket i flere landsbyer, mens der fortsat er potentiale i andre.

9. Egense – Rantzausminde – Tankefuld

Lokalområdet ligger centralt i Svendborg Kommune og er mod øst afgrænset ved Svendborgs vestlige byrand, samt af skovene Sofielund og Engene. Mod nord er området afgrænset ved dallandskabet omkring Sørup Sø og Hvidkilde, mens den vestlig afgrænsning udgøres af den bymæssige afgrænsning af Rantzausminde og Egense landsby. Mod syd grænser lokalområdet ud mod Svendborg Sund. Egense – Rantzausminde – Tankefuld repræsenteres af borgergruppen 5700 Vest.

AREAL

12,7 km²

Gennemsnit i plandistrikterne:
42,9 km²

BYER/LANDSBYER

4

KYSTLINJE

11,2 km

HAVNE/SLÆBESTEDER

1

Egense – Rantzausminde – Tankefuld har 3.004 indbyggere og et areal på 12,7 km². Området har en befolkningstæthed på 241 personer pr. km², hvilket er mere end gennemsnitligt for lokalområderne. Befolkningstætheden vil stige betydeligt i takt med områdets planlagte byudvikling.

Et attraktivt bosætningsområde i stor vækst

Lokalområdet er, i kraft af den nære placering til Svendborg by, et attraktivt bosætningsområde i stor bymæssig vækst. Store dele af området er planlagt for fremtidig byudvikling til den nye bydel Tankefuld, og de store, udlagte byudviklingsområder har således stor betydning for områdets karakter, som vil ændre sig betydeligt i takt med byens udvikling. Bosætning og byudvikling er derfor et væsentligt kendetegn for områdets karakter.

Rantzausminde by, der tegner sig for hovedparten af områdets bebyggelse, strækker sig langs hele lokalområdets kystlinje, afgrænset af Sofielunden i øst og Lehnkov Strand i vest. Uden for Rantzausminde ligger landsbyerne Egense og Skovsbo, og i den nordøstlige del af området er det nye byudviklingsområde, Tankefuld, der langsomt spreder sig ind i området.

Et bølget og skovrigt landbrugslandskab

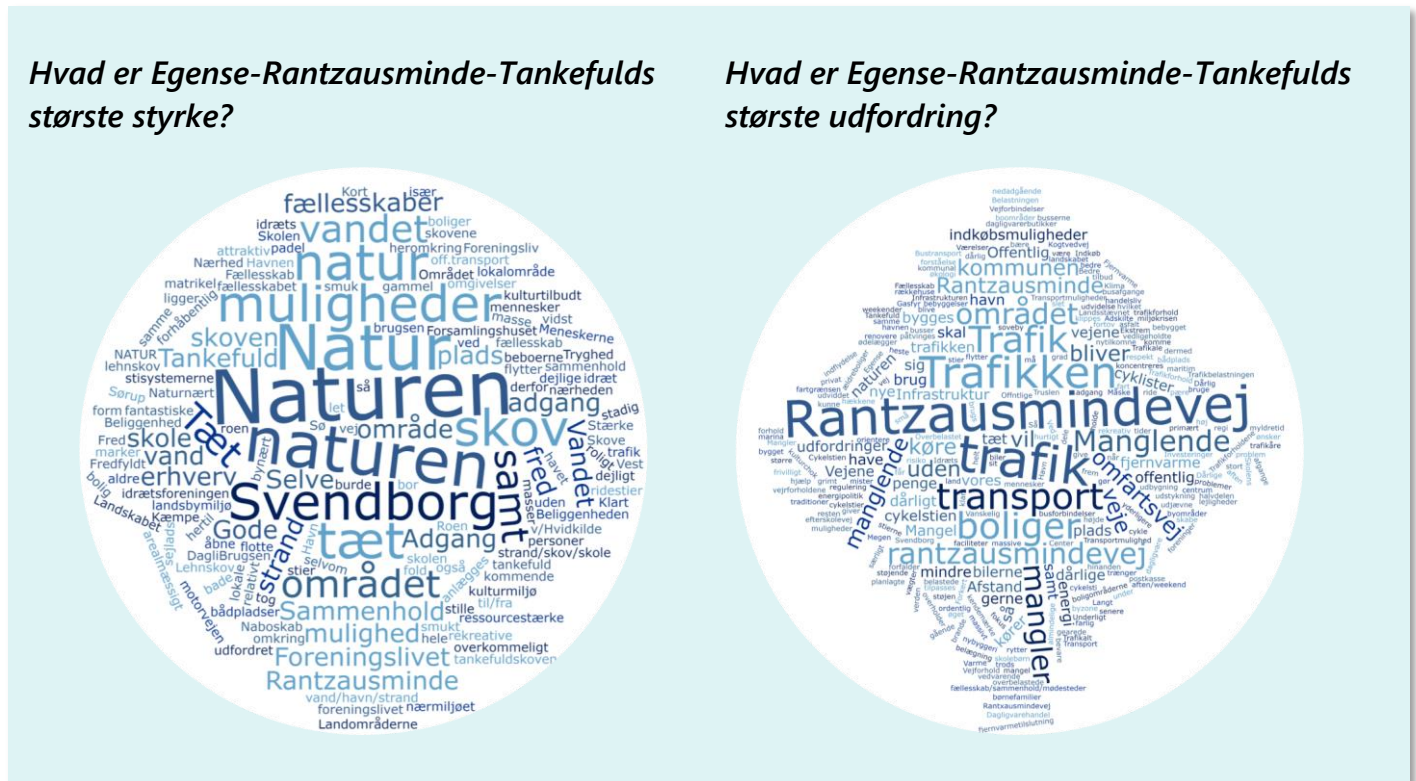
Landskabet er et bølget landbrugslandskab, der centralt i området brydes af Egense Ås, som strækker sig gennem området i øst-vestlig retning. Det bølgede landbrugslandskab brydes desuden af flere små og middelstore skovområder. I den nordlige del af lokalområdet er landskabet kendetegnet ved store, ubrudte marker, som er en del af herregårdslandskabet omkring Hvidkilde Gods. Mod syd grænser lokalområdet ud mod den sydvendte kyst, med vide udsigter over det Sydfynske Øhav.

En boligby med stor tilknytning til Svendborg

Borgerne karakteriserer i vid udstrækning området som et forstadsområde til Svendborg, men også som et område, der i består af områder og bebyggelser af forskellige karakterer. Den store tilknytning til Svendborg har betydning for, at lokalområdet overvejende er en boligby, og kun rummer de helt basale funktioner, såsom skole, institutioner, dagligvareindkøb, osv. Der findes ikke et egentligt centerområde for den bymæssige bebyggelse. Der er heller ikke et egentligt behov for yderligere servicefunktioner eller handelsmuligheder. Borgerne

Det er noget lidt særligt, for vi er en forstad, der er delvist integreret med byen.

fremhæver naturen og fællesskabet som lokalområdets største styrker, mens trafikken, herunder manglende trykthed for bløde trafikanter, udpeges som en udfordring.

Figur 9.1: Visuel fremstilling af svar fra en spørgeskemaundersøgelse, hvor 88 borgere fra Egense-Rantzausminde-Tankefuld svarede på, hvordan de oplever lokalområdet. Ordnes størrelse afspejler, hvor hyppigt de er nævnt i besvarelserne.

9.1 Egense-Rantzausminde-Tankefuld i tal

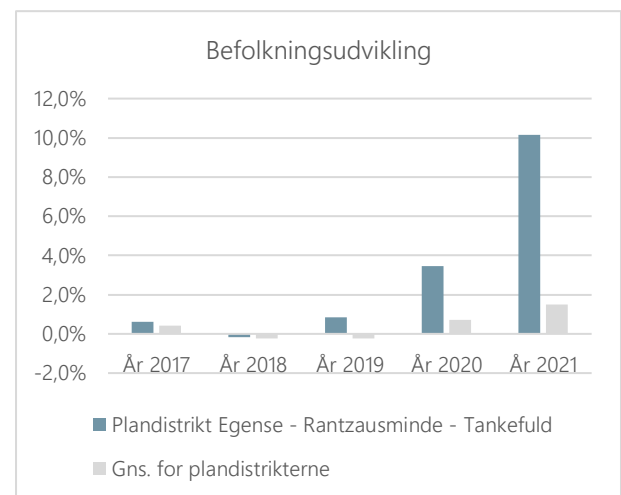
Lille område med mange indbyggere

Egense-Rantzausminde-Tankefuld er med sine på 12,7 km² et relativt lille lokalområde. Området har en befolknings-tæthed på 241 personer pr. km², hvilket er mere end gennemsnitligt for lokalområderne.

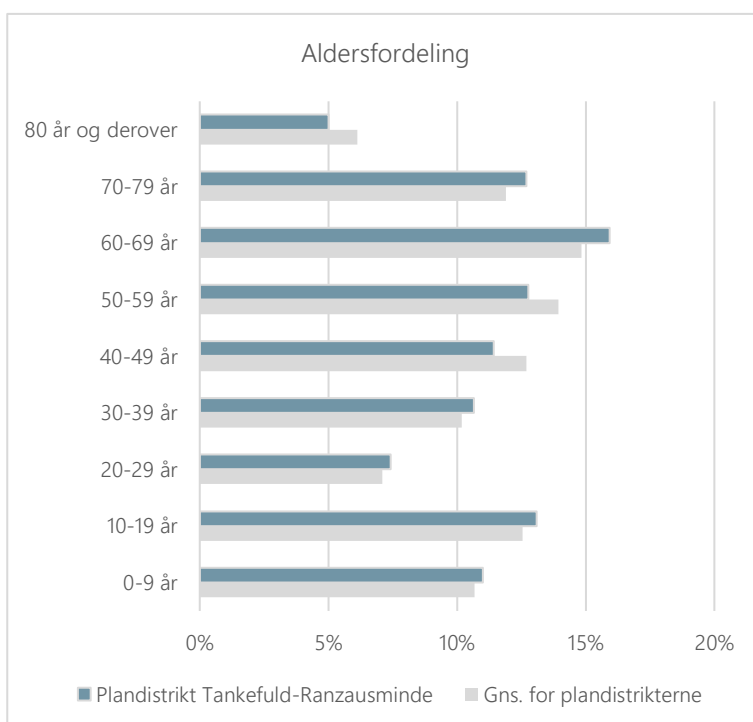

Markant befolkningsvækst

Egense-Rantzausminde-Tankefuld har oplevet en kraftig tilvækst de seneste år. I 5-års perioden fra 2016-2021 er befolkningen vokset med i alt 402 personer svarende til ca. 15,5 %, hvilket er langt den største vækst i plandistrikterne. At tilvæksten næsten udelukkende er sket i 2021 og 2022, gør blot tendensen endnu mere markant.

Figur 9.2: Befolkningsudvikling i plandistriktet Egense-Rantzausminde-Tankefuld (2016-21)

Gennemsnitlig aldersfordeling

Aldersfordelingen i Egense-Rantzausminde-Tankefuld svarer stort set til gennemsnittet i plandistrikterne. De 60-69-årige udgør den største aldersgruppe, hvorefter følge de 10-19-årige, de 50-59-årige og de 70-79-årige, der ca. er lige store.

Figur 9.3: Aldersfordeling i plandistriktet Egense-Rantzausminde-Tankefuld (2021)

Højere indtægter og lidt længere uddannelse end gennemsnittet

Gennemsnitsalderen i lokalområdet er 44 år, hvilket er et halvt år yngre end gennemsnittet i plandistrikterne. Beskæftigelsesgraden er 45 % hvilket ca. svarer til gennemsnittet i plandistrikterne, mens den årlige husstandsindkomst er ca. 54.000 kr. højere end gennemsnittet i plandistrikterne og den højest uddannede i husstanden har knap et halvt års mere uddannelse end gennemsnittet i plandistrikterne.

BESKÆFTIGELSE

45 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
44 %

HUSSTANDSINDKOMST

654.201 kr

Gennemsnit i plandistrikterne:
600.063 kr

UDDANNELSESLÆNGDE

13,9 år

for den højest uddannede i husstanden.
Gennemsnit i plandistrikterne: 13,5 år

9.2 Landskab og kulturmiljø

Kystnær og betagende udsigt til Øhavet

Området rummer store landskabskvaliteter, der både relaterer sig til den kystnære beliggenhed og udsigterne over øhavs-landskabet mod syd, men også Egense Ås og Hvidkilde herregårdslandskab, i den nordlige del af området, er med til at tilføre området landskabelige kvaliteter og oplevelsesværdier. Store dele af området er derfor også udpeget som bevaringsværdigt landskab.

Figur 9.4 Relationen til kystlandskabet mod syd udgør en særlig landskabelig kvalitet til området

Landskabet er kendetegnet ved dyrkede marker, og kun mindre naturområder i form af små og middelstore skove.

Egense Ås afspejler istidens dannelse

Egense Ås er et centralt landskabsselement i lokalområdet, der rejser sig af det bølgede landbrugslandskab som en langstrakt bakkeformation. Åsen er en langstrakt ryg af grus, der er dannet af vandets transport af sand og grus fra istidens smeltevandsstrømninger, og udgør derved en særlig fortælling om landskabets geologiske strukturer. Åsen optræder dog ikke særligt synligt i landskabet, da den på store dele er dækket af tæt bevoksning eller dyrket landbrugsjord med tætliggende hegn. Området er privatejet, og det særlige landskab er derfor utilgængelig for områdets beboere.

Der er Svendborg Åsen, smuk naturmæssig afgrænsning, rigtigt fint naturområde, det kunne der udvikles på, vandrestier og den slags ting. Og så er der nærhed til skole og Rantzausminde med lukkede stisystemer gennem skoven

Landskaber af høje visuelle kvaliteter, men ofte utilgængelige

I den nordlige del af området er landskabet en del af Hvidkilde herregårdslandskab, der kommer til udtryk ved store, dyrkede marker, der grænser op til Hvidkilde Sø og herregårdsskovene Hestehave og Amalielyst mod nord. Dette område er ligeledes udpeget som kulturmiljø.

I den nordvestlige del af området ligger Egense kirke højt i landskabet, og herfra er der vide udsigter over det omkringliggende landskab, ligesom kirken optræder som et særligt visuelt element i landskabet.

Ved byområderne Rantzausminde og Tankefuld, grænser bebyggelsen op ad bynære skove, herunder Poulinelund, Sofielund, og Lehn-skov Strand som udgør særlige rekreative kvaliteter til byområderne.

Landskabet tilføjer lokalområdet særlige visuelle kvaliteter, med udsigter over bølgede marker og kyste mod syd, men samtidig er området udfordret af, at store dele af det omgivende landskab er utilgængeligt. Særligt centralt i området er landskabet i stor udstrækning utilgængeligt.

9.3 Landsbyer og bebyggelse

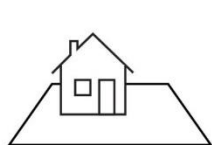
Rantzausminde udgør hovedparten af områdets bebyggelse, mens byområdet, Tankefuld, i nordøst, er under udvikling til et tæt byområde. I kommuneplanen er der udlagt arealer til byudvikling på store dele af lokalområdet, nord og syd for Egense Ås, og med en realisering af de udpegede byområder vil lokalområdet på sigt ændre betydelig karakter.

Variation i boligmassen

Området har en mere varieret boligmasse med flere række-/kædehuse og etageboliger end gennemsnitligt i plandistrikterne. Kvadratmeterprisen er høj – ca. 4.500 kr. mere end gennemsnittet i plandistrikterne – mens liggetiden er gennemsnitlig.

De landskabelige kvaliteter er høje, men adgangen til landskaberne, og muligheden for at udføre aktiviteter i dem er for dårlige. Fordi næsten alt er privatejet eller privatiseret (f.eks. adgangen til kysten, hvor 95% af kystlinjen i byzone er solgt til parcelhusgrunde)

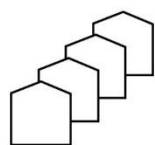
Man har en tro på, at man bor ude i naturen, men det gør man ikke, for man bor i et parcelhus med kig over private marker og har ikke adgang til naturen. Så flere trampestier. Vi kan selv komme langt, men har brug for kommunens opbakning til forhandling med lodsejere

ÉNFMILIEHUSE

50,9 %

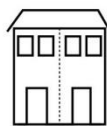
Gennemsnit i plandistrikterne:
65

RÆKKE-/KÆDEHUSE

29,7 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
16

FLERFAMILIEHUSE/
DOBBELTHUSE

2,1 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
2

SALGSPRIS

15.937 kr/m²

Gennemsnit i plandistrikterne:
11.406 kr/m² (2018)

LIGGETID

285 dage

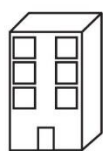
Gennemsnit i plandistrikterne:
280 dage (2018)

LANDEJENDOMME

2,8 %

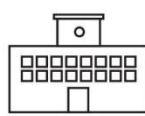
Gennemsnit i plandistrikterne:
10

ETAGEBOLIGER

9,7 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
4

KOLLEGIER MV.

4,8 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
3

Der er udbygget meget, men de rekreative områder kan ikke matche antallet af de mange tilflyttere. Der er eks meget uenighed om måden, skov ved Rantzausminde skole benyttes på. Nogle vil mountainbike, yoga, ridning, løse hunde.

Markant boligudbygning

Den første bebyggelse i Rantzausminde var knyttet til kystfiskeri. I første halvdel af 1800-tallet blev der etableret ca. 20 husmandssteder langs Rantzausmindevej. I forlængelse af den massive byvækst i midten og slutningen af det 20. århundrede, skete en markant udbygning af Rantzausminde med boliger langs kysten. Byen blev hovedsageligt udbygget med parcelhuse, men i de senere år er der ligeledes også blevet opført flere rækkehusbebyggelser. Bebyggelsen strækker sig helt ned til kysten, og kyststrækningen er kendetegnet ved en tæt række private badebroer. Hovedparten af kyststrækningen er derfor også utilgængelig for offentligheden. Den kystnære beliggenhed og nærheden til Svendborg gør byen særlig attraktiv for bosætning, hvilket også afspejles i bebyggelsen, der fremtræder velholdt.

Den oprindelige bebyggelse med husmandssteder langs Rantzausmindevej er udpeget som kulturmiljø, men er i stor udstrækning opslugt af moderne bebyggelse.

Figur 9.5 Den sydvestlige del af Rantzausminde er under udvikling med både rækkehus- og parcelhusbebyggelse

Tankefuld – en visionær masterplan

Bydelen Tankefuld er opstået på baggrund af en visionær masterplan for hele lokalområdet, til et nyt, bæredygtigt byområde med 3.000 nye boliger, skole, institutioner, virksomheder mv., hvor områdets landskabstræk, herunder Egense Ås, er indtænkt i planen som nærrekreative områder. Bydelen vokser med 100-150 boliger om året over en sammenlagt 25-30-årig periode, og dermed vil området på sigt ende med en befolkning på 7-8.000 indbyggere. Det er således mere end en fordobling af 2022, hvor indbyggertallet er på ca. 3.000.

Landsbyerne Egense og Skovsbo

Uden for de større byområder er landsbyerne Egense og Skovsbo, der begge er mindre vejbyer, hvor bebyggelsen følger et langstrakt forløb langs landevejene.

Skovsbo ligger mellem Egense Ås og Poulinelund, og indeholder ca. 50 husstande. Store dele af landskabet omkring Skovsbo er udlagt til fremtidig byudvikling, og området vil således ændre markant karakter ved realisering af masterplanen for området.

Egense ligger i den nordvestlige del af området, for enden af Egense Ås. Bebyggelsen, i form af mindre gårde og husmandssteder, ligger fordelt i en langstrakt forløb langs vejene, og danner et mindre knudepunkt, hvor vejene mødes, ved Genforeningsstenen. Ved dette område ligger også de gamle skoler, den gamle branddam, pumpehuset samt Egense Kirke, og tilsammen udgør det et særligt kulturmiljø i området.

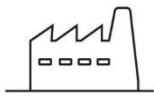
Figur 9.6 Egense er en mindre vejlandsby med gamle gårde i et langstrakt forløb

9.4 Handel og erhverv

Lokalområdet er særligt kendetegnet ved at være en bolig- og oplandsby til Svendborg, hvilket kommer til udtryk ved at området kun indeholder ganske få erhverv og handelsmuligheder.

Langs Rantzausmindevej ligger den lokale brugs, der er eneste mulighed for dagligvareindkøb i området. I Rantzausminde ligger også Mærsk Training, der tjener som efteruddannelsesinstitution for koncernens medarbejdere.

Det findes ikke rigtigt lokalt i Skovsbo og Egense, der er en enkelt materialehandler. Der var engang en Brugs, det bliver svært at genopleve. Men det er fint nok, der er ikke behov. [...] Det område egner sig ikke til erhverv men til bosætning.

VIRKSOMHEDER (CVR)

264

Gennemsnit i lokalområderne:
430 (2021)

DAGLIGVAREBUTIKKER

1

Gennemsnit i lokalområderne:
2,2

Lokalområdets udfordring med begrænset udbud af indkøbsmuligheder og arbejdspladser mindskes i kraft af nærheden til butikker og job i Svendborg.

Dagligvarehandel. Der mangler helt klar flere og bedre tilbud! Rantzausminde er meget tæt bebygget.

9.5 Institutioner og offentlig service

SKOLER

1

Gennemsnit i plandistrikterne:
1,8

DAGINSTITUTIONER

2

Gennemsnit i plandistrikterne:
3,2

BIBLIOTEKER

0

Gennemsnit i plandistrikterne:
0,7

PLEJECENTRE

0

Gennemsnit i plandistrikterne:
1,1

Begrænset udbud

Der findes børnehave og skole i Rantzausminde, men ikke mange andre offentlige tilbud. Der er besluttet at opføre et nyt plejehjem i Tankefuld.

Det begrænsede udbud af offentlig service opleves dog kun i lille grad som et problem, da området i vid udstrækning fungerer som et boligområde, der trækker på servicefunktioner og faciliteter i Svendborg.

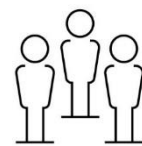
[Området] er så tæt på byen, så vi oplever ikke udfordringer med offentlig service på samme måde.

9.6 Fællesskab, foreningsliv og mødesteder

Få og spredte mødesteder i lokalområdet

I lokalområdet er der kun få mødesteder, som ligger spredt i lokalområdet. Der findes ingen egentlige torvedannelser i området.

I Rantzausminde er det særligt skolen og lystbådehavnen, der udgør de væsentligste mødesteder, og danner ramme om det sociale liv i byen. Særligt lystbådehavnen byder på forskellige foreningsaktiviteter, relateret til sejlsporten, men er også et bynært rekreativt område for ophold og rekreation.

FORENINGER (CVR)

69

Gennemsnit i plandistrikterne:
71 (2021)

Figur 9.7 Lystbådehavnen i Rantzausminde danner ramme om store dele af det sociale liv i Rantzausminde

I Egense er der skabt et fint landsbymiljø omkring branddammen og det gamle pumpehus, hvor der også er placeret borde og bænke, som samlingssted for landsbyens borgere. Herfra er der desuden fin udsigt over det omkringliggende landskab mod nord. Egense Forsamlingshus, der ligger mellem Egense og Skovsbo langs Egense Ås, er for nylig blevet renoveret med fondsmidler og danner nu rammen om sociale og kulturelle aktiviteter og fungerer som samlingssted for hele lokalområdet. Flere efterspørger dog mere aktivitet og større engagement fra brugerne, men erkender også, at det nok skal opbygges over tid.

Jeg synes helt klart der er et potentiale for udvikling omkring hele det forsamlingshus vi har, og der er nogle fine kræfter bag. Så rammerne er der, men man kunne godt savne at der skete lidt flere forskelligartede ting [...] Det skal jo komme fra brugerne tænker jeg [...] Jeg tror helt klart det kommer med tiden.

Figur 9.8 Ved branddammen og pumpehuset i Egense er der etableret et lille lokalt mødested

9.7 Transport og forbindelser

Infrastrukturelt er lokalområdet generelt godt trafikbetjent, både med let adgang til motorvejen, til jernbanen (Station Vest), samt med gode busforbindelser. Dog mangler der en lokal busforbindelse mod Ollerup, som bl. a. ville sikre forbindelsen til friskolen dér. Den store byudvikling, der sker i området, betyder dog, at trafikmængden løbende øges, og der er derfor en oplevelse af at trafikken er tæt, særligt langs den relativt smalle Rantzausmindevej.

Figur 9.9 Særligt i den vestlige del af Rantzausminde er vejen smal og uden særskilt fortov og cykelsti.

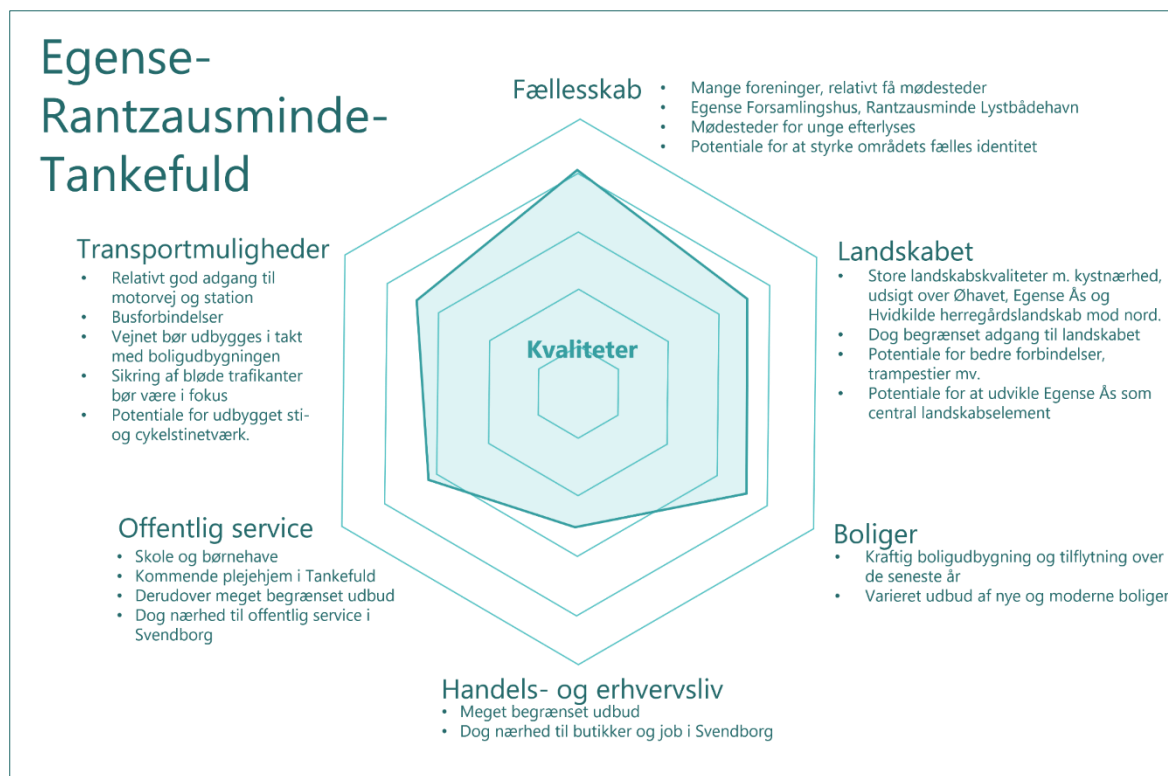
Både Øhavsstien, Østersøruten og Herregårdsruten strækker sig gennem området på kryds og tværs, hvor de overvejende følger veje, markskel og det nedlagte banetracé mellem Svendborg og Faaborg gennem området. Derudover er der generelt ingen stiforbindelser til det omkringliggende landskab, hvilket er et stort forbedringspotentiale for området.

Der er generelt en oplevelse af, at infrastrukturen i området i højere grad bør udbygges, så den kan imødekomme den stigende trafikmængde der er, i takt med områdets store byudvikling. Særligt bør der være fokus på, at der skabes gode stiforbindelser, så adgangen til stationen i Svendborg Vest styrkes.

For mig handler det også om at der ikke er nogen cykelstier herude og ikke noget fortov i selve byen. Det kan jeg virkelig også savne. Også bare når man har små børn. At de skal gå i siden af en vej inde i byen. Det synes jeg godt kan virke lidt utrygt. Især når de er så befærdede, som de er.

9.8 Samlet vurdering af Egense – Rantzausminde – Tankefuld

Der foretages en samlet vurdering af Egense–Rantzausminde–Tankefuld områdets kvaliteter med afsæt i de seks temaer vist i figuren herunder.

Figur 9.10: Samlet vurdering af Egense-Rantzausminde-Tankefulds kvaliteter.

Som det fremgår, vurderes området relativt højt hvad angår fællesskab, landskab og boliger og transport og relativt lavt hvad angår handel og erhverv og offentlig service. De lave vurderinger skal dog ses som en direkte konsekvens af områdets nærhed til og funktion som oplandsby til Svendborg by og udgør derfor ikke et problem for området.

Fællesskab

Under dette tema vurderes civilsamfundet og det lokale engagement, herunder lokale kultur- og idrætstilbud, foreninger, organisationer, aktiviteter, arrangementer og mødesteder. *Egense–Rantzausminde–Tankefuld vurderes relativt højt i kraft af foreningslivet, landsbysammenhold og samlingssteder som Egense Forsamlingshus og Rantzausminde Lystbådehavn. Der er dog potentiale for at skabe flere mødesteder og mere lokal aktivitet.*

Landskab

Under dette tema vurderes natur, landskab, rekreative områder, kulturarv og friluftsfaciliter ift. mængde, kvalitet og adgang. *Egense–Rantzausminde–Tankefuld vurderes relativt højt i kraft af kystnærheden, udsigten over Øhavet og øvrige store landskabskvaliteter. Det trækker dog ned i vurderingen, at adgangen til landskabet i vid udstrækning er begrænset.*

Boliger

Under dette tema vurderes sammensætningen, mængden og kvaliteten af boliger i forhold til størrelse, pris og boligtyper. *Egense–Rantzausminde–Tankefuld vurderes relativt højt i kraft af det varierede udbud af boliger, herunder rækkehuse og etageboliger, som følger af de sidste års kraftige udbygning.*

Handels- og erhvervsliv

Under dette tema vurderes mængden af indkøbsmuligheder, butikker, virksomheder, arbejdspladser, turismeerhverv, iværksætterier mv. *Egense–Rantzausminde–Tankefuld* vurderes meget lavt i kraft af fraværet af handels- og erhvervsliv. Udfordringen mindskes dog i kraft af områdets nærhed til indkøbsmuligheder og job i Svendborg.

Offentlig service

Under dette tema vurderes udbuddet af børneinstitutioner, skoler, biblioteker, plejehjem, borgerservice, lægehuse, sundhedstilbud mv. *Egense–Rantzausminde–Tankefuld* vurderes lavt i kraft af et begrænset udbud af offentlig service, der dog ikke opleves som et stort problem i kraft af nærheden til de offentlige servicetilbud i Svendborg.

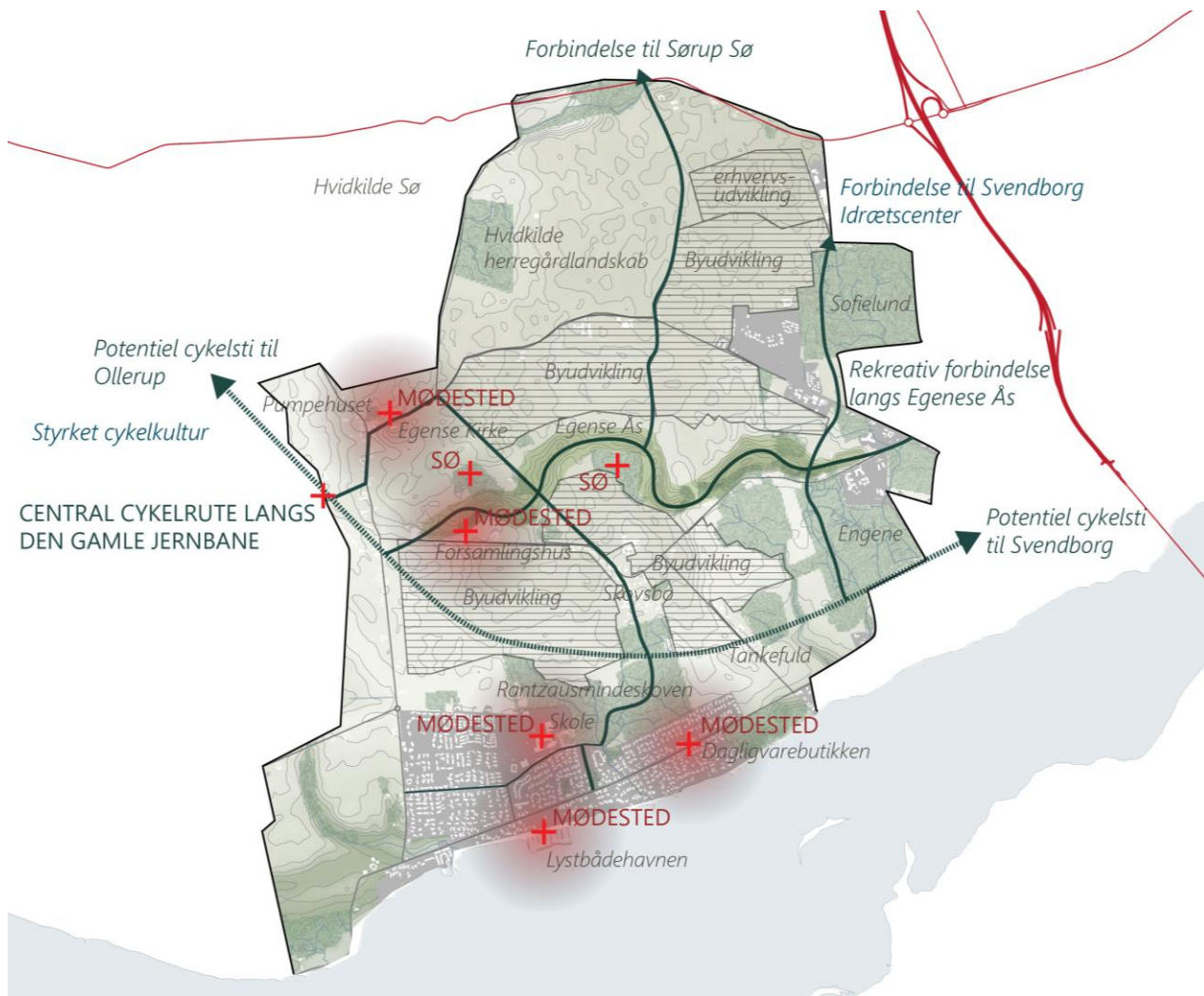
Transportmuligheder

Under dette tema vurderes transportmulighederne med fokus på vej-, sti- og cykelforbindelser samt offentlig transport. *Egense–Rantzausminde–Tankefuld* vurderes moderat i kraft af nærheden til Svendborg, og rimelig adgang til motorvej og station. Der efterspørges dog gradvist udbygning af vejnettet, flere stiforbindelser og sikring af bløde trafikanter.

9.9 Potentialer for udvikling af lokalområdet

Lokalområdet har en særlig karakter som forstadsby til Svendborg, men i takt med den øgede bosætning i området, bør der generelt være fokus på, at lokalområdet i højere grad styrkes som et selvstændigt lokalsamfund med afsæt i områdets landskabelige potentialer, hvor særligt Egense Ås har en central rolle.

Lokalområdets potentialer for udvikling er visualiseret på kortet, og nærmere beskrevet nedenfor.

Figur 9.11: Potentialekort, der angiver eksisterende og potentielle knudepunkter (med rødt), udviklingspotentialer (med blå) samt en mulig rekreativ rute (med sort)

Styrk områdets fælles identitet

Lokalområdet er kendetegnet ved stor bymæssig vækst, men med begrænset oplevelse af en fælles identitet og sammenhængskraft. Områdets fælles identitet kan potentielt styrkes ved at synliggøre det centrale landskabsэлемент, Egense Ås, som den bærende struktur i området.

- Egense Ås kan fremhæves som et markant landskabsэлемент, blandt andet ved at fjerne dele af bevoksningen og omdanne de dyrkede arealer på åsen til lysåbne naturtyper.
- De små vandhuller langs åsen, der er opstået ved udgravninger, kan fremhæves som lysåbne, rekreative opholdssteder langs åsen.

- Åsen har potentialer for at blive det element, der binder eksisterende og nye byområder sammen.
- En styrket landskabskarakter omkring åsen kan være med til at højne områdets attraktivitet for den igangværende byudvikling.
- En udvikling af åsen kræver hjælp til forhandling med lods-ejere samt fondsansøgninger.

Området har skjulte og gemte naturområdet som er private og dem kunne man tænke ind i nogle grønne forbindelser og give dem muligheder for at komme til fra boligerne.

Skab bedre rekreative forbindelser gennem området

Tilgængeligheden til områdets rekreative kvaliteter er begrænsede, og der er stor efterspørgsel på et udbygget stinetværk, der skaber forbindelse på kryds og tværs af lokalområdet.

- Skab en rekreativ forbindelse langs Egense Ås, som kan styrke fortællingen om det særlige landskabsэлемент, og samtidig skabe forbindelse på tværs af nye og eksisterende byområder.

Styrk områdets cykelkultur

Lokalområdet er generelt kendetegnet ved en stor trafikbelastning, der særligt er affødt af områdets byudvikling, og med den planlagte udvikling i området vil den trafikale situation forringes yderligere. Ved at forbedre områdets cykelinfrastruktur kan trafikbelastningen mindskes.

- Planlæg for udbygget cykelstinetværk i området, der skaber gode forbindelser til, fra og på tværs af området.
- Det kan f.eks. være ved at reetablere den gamle lokalbanestrækning mellem Svendborg og Fåborg som en central cykelrute.
- Udvid netværket af 2 minus 1 veje, f.eks. på Skovsbovej, mellem Egense og Svendborg.

Styrk områdets aktiviteter og fællesskaber

Lokalområdet har et aktivt fællesskab, men kun få mødesteder. Særligt lystbådehavnen og Egense Forsamlingshus udgør områdets væsentligste samlingssteder, men der er potentiale for at styrke og udvikle både eksisterende og nye, lokale mødesteder.

- Der er generelt mangel på aktiviteter og mødesteder for de unge.
- Der er potentialer for at udvikle et centralt samlingssted/mødested i Rantzausminde, f.eks. omkring dagligvarebutikken på Rantzausmindevej.

10. Ollerup – Vester Skerninge

Lokalområdet ligger i den vestlige del af Svendborg Kommune, vest for de bymæssige områder, Svendborg, Tankefuld og Rantzausminde. Området er mod nord afgrænset ved store sammenhængende skovområder, der ligger højt i landskabet ved Egebjerg Bakker. Mod syd grænser området ud mod det Sydfynske Øhav med udsigt til øerne Hjortø, Drejød og Skarø, mens den vestlige grænse er defineret ved kommunegrænsen til Faaborg-Midtfyn Kommune. Området repræsenteres af Lokalråd Forum 5762.

Lokalområdet har 5.122 indbyggere fordelt på 67,1 km², hvilket giver en relativ lav befolkningstæthed på 76 indbyggere pr. km².

Skolekultur og stærk identitet

De mange fri- og højskoler udgør en helt central del af lokalområdets identitet, og er afgørende for områdets karakter. Det gælder både for områdets fysiske udtryk, hvor de mange skoler og idrætsfaciliteter fylder meget i billedet, men også i forhold til områdets befolknings sammensætning og civilsamfundsstyrke. Den særlige fri- og højskolekarakter har ligeledes betydning for områdets attraktivitet for bosætning, og betyder at det er et område i vækst, med en stor andel tilflyttere fra blandt andet Københavnsområdet.

Hovedparten af områdets bebyggelse er koncentreret om landevejen, Faaborgvej, i et bånd af byer mellem Faaborg og Svendborg. Det er også her, at det meste af områdets handel og erhverv er samlet. Faaborgvej er således lokalområdets livsnerve, der skaber sammenhæng mellem områdets byer, og god forbindelse til Svendborg.

Landskabet er varieret og rummer både bakkede skovlandskaber, storskala herregårdslandskaber og en lang kystlinje mod det Sydfynske Øhav. Det særlige kulturmiljø omkring Hvidkilde Gods tilfører en helt særlig oplevelsesværdi til området langs Faaborgvej.

Stort engagement og højt til loftet

Borgerne karakteriserer Ollerup-Vester Skerninge som et område præget af stort borgerengagement, hvor der er højt til loftet, og hvor fællesskabet og skolerne udgør store kvaliteter. De oplever, at området har en fælles identitet og værdier, der går igen på tværs af de enkelte landsbyer. De beskriver områdets identitet med ord som kreativ, initiativrig og

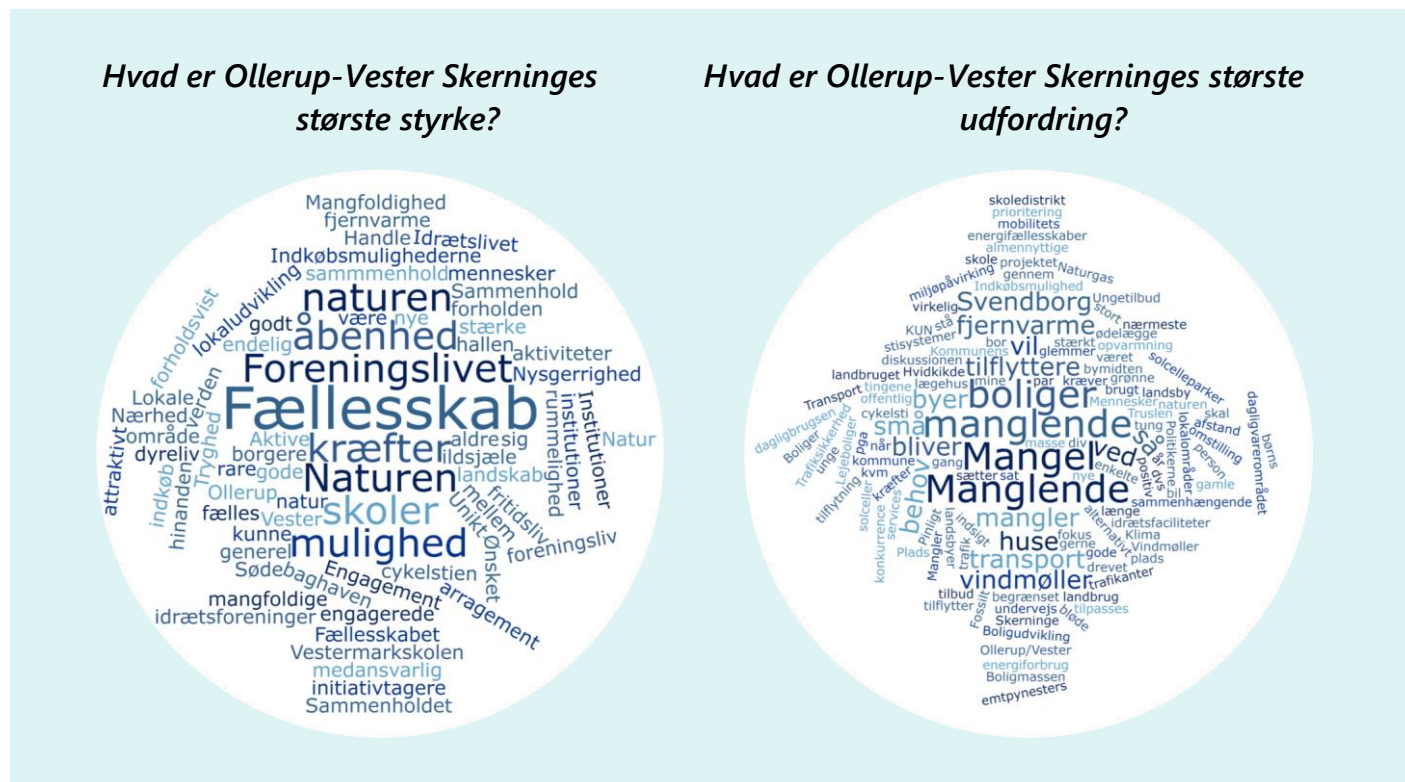
Det er et populært område, hvor det går rigtig godt og der er stor tilflytning. Især fordi der er et stort friskolemiljø og vi har noget så sjældent som en videregående uddannelse – Den frie lærerskole, som tiltrækker mange.

Jeg synes at der er helt klart en fælles identitet. Folk vil det samme. Det er livet på landet og også gerne det engagerede liv på landet. Landsbyfællesskaber og livet i naturen og også sociale ting og fester og hygge.

mangfoldig og forbinder den med fri-, høj- og efterskolekulturen samt miljøet omkring Den Frie Lærerskole i Ollerup.

Borgerne beskriver fællesskabet, foreningslivet og naturen som områdets største styrke og mangel på passende bolig-udbud, som en af de største udfordringer.

Lokaletrådet Forum 5762 har tidligere udarbejdet en potentiale- og udviklingsplan for området.

Figur 10.1: Visuel fremstilling af svar fra en spørgeskemaundersøgelse, hvor 34 borgere fra Ollerup-Vester Skerninge svarede på, hvordan de oplever lokalområdet. Ordenes størrelse afspejler, hvor hyppigt de er nævnt i besvarelserne.

10.1 Ollerup-Vester Skerlinge i tal

Mange mennesker på meget plads

Der bor relativt mange mennesker Ollerup-Vester Skerlinge sammenlignet med de øvrige lokalområder. De 5.122 indbyggere bebor et område på hele 67,1 km², hvilket giver en relativt lav befolkningstæthed på 76 personer pr. km².

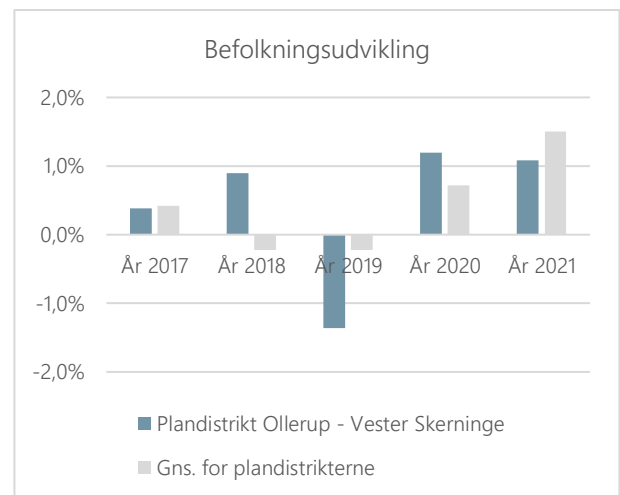

Befolkningsudvikling – skolerne tiltrækker tilflyttere

Området har oplevet en tilvækst på 110 personer de seneste 5 år, svarende til 2,2 %, hvilket også svarer til den gennemsnitlige vækst i lokalområderne.

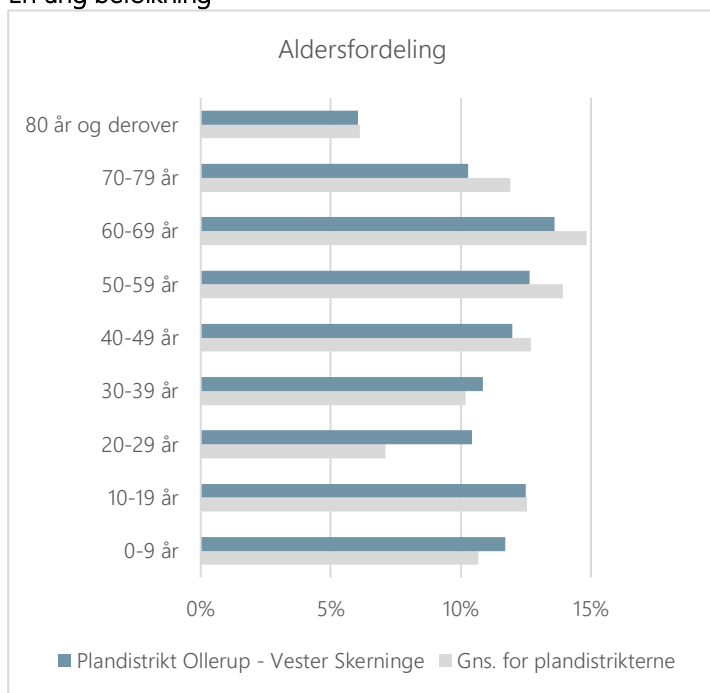
En del af tilflytningen drejer sig om børnefamilier, der flytter til område tiltrukket af de gode skoler og fællesskabet på landet. En af de populære lokale friskoler har således mange børn med postnummer i København stående på ventelisten.

For 2 år siden spurgte jeg, om jeg ikke måtte se ventelisten, hvor kommer børnene fra? Hovedparten kommer fra 5762, men det næstørste postnummer på ventelisten, hvad tror du det var? Det var Nørrebro i København. Vi tror det er tidligere elever, der studerer i København – tidligere elever, der skriver deres egne børn op.

Figur 10.2: Befolkningsudvikling i plandistriktet Ollerup-Vester Skerlinge (2016-21)

En ung befolkning

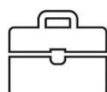

Ollerup-Vester Skerninges indbyggere har en gennemsnitsalder på 42,5 hvilket er 2 år yngre end gennemsnittet i plandistrikterne. Aldersfordelingen viser, at der i Ollerup-Skerninge er flere 20-29-årige end gennemsnitligt i plandistrikterne samt lidt færre indbyggere over 40 år og lidt flere 0-9-årige.

Figur 10.3: Aldersfordeling i plandistriktet Ollerup-Vester Skerninge (2021)

Uddannelse, beskæftigelse og indkomst

Beskæftigelsesgraden i området er 44 % og svarer dermed til gennemsnittet i plandistrikterne, mens husstandsindkomsten er lidt lavere end gennemsnittet i plandistrikterne. Den højst uddannede i husstanden har 13,4 års uddannelse, hvilket ca. svarer til gennemsnittet i plandistrikterne.

BESKÆFTIGELSE

44 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
44 %

HUSSTANDSINDKOMST

586.675 kr

Gennemsnit i plandistrikterne:
600.063 kr

UDDANNELSESLÆNGDE

13,4 år

for den højst uddannede i husstanden.
Gennemsnit i plandistrikterne: 13,5 år

10.2 Landskab og kulturmiljø

Et varieret landskab med store bevaringsværdier

Lokalområdet ligger i et varieret landskab, der både byder på højtliggende bakkelandskaber, store skovområder, storskala herregårdslandskaber og åbne kystlandskaber med vidtrækkende udsigter over det Sydfynske Øhav.

Der er rigtigt meget kulturarv og fantastisk landskab og natur. Det er ret enestående [...] Vi har en række godser, og det kulturmiljø, der er omkring dem. Vi har søer og skove og kyst og øhav.

Hovedparten af områdets byer er placeret langs den gennemgående landevej, Faaborgvej, og det langstrakte bånd af byer er ligeledes med til at markere et markant skift i landskabet. Nord for Faaborgvej er landskabet således kendetegnet ved et højtliggende bakkelandskab, hvor de store skove mod nord er med til at danne en visuel ramme omkring landskabet. Skovene er ligeledes med til at markere overgangen til lokalområdet, Stenstrup-Kirkeby, mod nord. Fra det højtliggende bakkelandskab er der flere steder fine udsigter over øhavs-landskabet mod syd.

Syd for Faaborgvej er landskabet lavere og terrænet mere jævnt, og er generelt kendetegnet ved dyrkede marker og med lange kig over landskabet. Her er store dele af landskabet med til at afspejle landboreformernes udskiftning af landskabet i slutningen af 1700'tallet, og store dele af landskabet, mellem Ollerup og Ballen, er derfor udpeget som særligt kulturmiljø på grund af disse strukturer. En del af dette landskab har været anvendt til råstofindvinding, men er i dag reetableret til rekreativt område med fiskesø.

I store dele af området er landskabet udpeget som bevaringsværdigt landskab eller områder med særlig kulturhistorisk bevaringsværdi, hvilket er med til at afspejle et område med store landskabskvaliteter.

Hvidkilde Gods og Syltemae Ådal skaber en særlig oplevelsesværdi

I den østlige del af området er landskabets karakter i høj grad afspejlet ved Hvidkilde Gods, der ligger langs Faaborgvej, og dermed udgør et særligt karaktertræk i området. Her er Hvidkilde sø, de store marker og de gamle skove med til at skabe en særlig stemning langs Faaborgvej.

Figur 10.4 Hvidkilde Gods og det omkringliggende herregårdslandskab har stor betydning for landskabets karakter og oplevelsesværdi, særligt langs Faaborgvej, der strækker sig tværs gennem området.

Syltemae Ådal udgør et markant landskabselement i området mellem Ollerup, Vester Skerninge og til kysten mod syd. Tunneldalen har sit udspring fra Ollerup Sø, hvorfra den slynger sig gennem området, med udløb i øhavet mod syd. Landskabet tilfører en særlig rekreativ kvalitet til både Ollerup og Vester Skerninge, men opleves generelt at være svært tilgængeligt. Der vurderes derfor at være et særligt potentiale i at styrke forbindelsen til de nærrekreative områder.

Syltemæ Ådal, det er meget, meget smuk uberørt natur [...] Men tilgængeligheden fra Vester Skerninge er ikke god. Der er ikke parkering, eller noget der leder én derhen. Man skal vide den er der. På mange borgermøder har der været snak om at lave små forbindende stier. Der er mange dejlige områder, men der er brug for at man kan komme derhen. Der er også Ollerup sø, der ser skøn ud, men jeg har ikke fundet en tilgang til den.

Langs kyststrækningen er der flere steder gode udsigtsmuligheder over øhavet mod syd.

Det er ligeledes særligt for området, at kirkerne er placeret tæt i landskabet, og der er således en kirke i hver landsby langs Faaborgvej, ligesom der er en kirke i Hundstrup, i den nordlige del af området. Kirkerne ligger generelt højt placeret i landskabet, og kan opleves over store afstande.

10.3 Landsbyer og bebyggelse

Den primære bebyggelse ligger centralt i lokalområdet langs Faaborgvej, hvor byerne Ulbølle, Vester Skerninge og Ollerup, sammen med landsbyen Øster Skerninge, danner et sammenhængende bånd af byer, der strækker sig tværs gennem området, i overgangen mellem det bakkede landskab mod nord, og det lavere og mere jævne dyrkningslandskab mod syd. Byerne er oprindeligt opstået som små landevejsbyer, men voksede sig til større stationsbyer med etableringen af Svendborg-Faaborg-banen i perioden 1916-54. Senere er der sket en yderligere udbygning, særligt med parcelhusbebyggelse, og området er i dag et attraktivt område for bosætning i kommunen.

Der mangler boliger. Der er mange, der gerne vil flytte hertil. Der er også mange, der gerne vil noget fællesskab i en form uden det er altopsluggende forpligtende. Og så bæredygtige boliger

Uden for dette bybånd ligger to mindre landsbyer, Hundstrup i nord, og Ballen ved kysten i syd, der kun i mindre grad har udviklet sig gennem tiden.

Bindingsværk, stationshuse og parcelhusbebyggelse

Områdets historiske udvikling som små kirkelandsbyer og senere stationsbyer langs Svendborg-Faaborg-banen, har sat sit præg på karakteren af områdets bebyggelse. Den ældste bebyggelse findes langs Faaborgvej, der i store træk har bevaret sit oprindelige forløb igennem området. Langs Faaborgvej ses derfor også en blanding af de oprindelige, bevarede gårde samt 1900-tals byggeri, der er opstået i takt med etableringen af jernbanen.

I både Vester Skerninge og Ollerup er der senere sket en større udbygning af byerne mod syd, med nyere parcelhusbyggeri, ligesom Ulbølle i nogen grad også har vækstet med nyere parcelhusbebyggelse. Områdets særlige høj- og friskolemiljø har haft stor betydning for områdets udvikling.

Figur 10.5 Vester Skerninge Kro er med til at afspejle det oprindelige landsbymiljø langs den gamle hovedvej.

Landsbyerne Hundstrup og Ballen ligger uden for områdets infrastrukturåre, og har derfor heller ikke i samme grad oplevet vækst. Ballen er et mindre havnesamfund, der ligger attraktivt langs den sydvendte kyst. Ballen har overvejende udviklet sig omkring den lille lystbådehavn, og landsbyen består af nyere bebyggelse samt sommerhusbebyggelse.

Hundstrup ligger i det bakkede landskab i den nordlige del af området, langs Hundstrup Å, og omgivet af store skove mod nord, øst og vest, og nær Flintholm Gods mod nord. Hundstrup består primært af ældre gårdbebyggelse, men med en mindre parcelhusbebyggelse i den sydlige del af landsbyen. I den sydlige del findes også "den Selvforsynende Landsby", der består af tre mindre klynger med selvbyggerhuse og en fælles gård, Højgården.

Et populært bosætningsområde under udvikling

Områdets stærke identitet med et veludviklet miljø omkring de mange fri- og højskoler har også betydning for, at der fortsat sker en stor tilflytning til området. Fri- og højskolemiljøet er også medvirkende til, at området tiltrækker en anden målgruppe end de øvrige dele af kommunen, hvilket også kommer til udtryk i de alternative og utraditionelle boligformer, der findes i området, som f.eks. "Den Selvforsynende Landsby" i Hundstrup. Området tiltrækker blandt andet en del tilflyttende børnefamilier og 'homecomers' fra København. I Ulbølle er området "Olufs Have" under udvikling med 60 nye boliger, der skal opføres som en blanding af parcelhuse, almene boliger, ungdomsboliger og "tiny houses", med mulighed for at dyrke naturen og fællesskabet.

Figur 10.6 Den selvforsynende landsby, Højgården, i Hundstrup tilbyder et alternativ til de traditionelle boligtyper

Et område i vækst

Områdets store attraktionsværdier danner potentiale for yderligere vækst i området. Der er allerede udlagt et større område til boliger i den sydlige del af Ollerup, med mulighed for både parcel- og rækkehusbebyggelse, og sammen med projektet "Olufs Have" ved Ulbølle vurderes der at være tilstrækkelig rummelighed for nybyggeri i området, til at imødekomme efterspørgslen på boliger.

Helt overordnet skal man have øje for det potentiale, der ligger på alle mulige måder i oplandet og landsbyfællesskaberne [...] Dem der kommer med penge fra salg af en lejlighed eller noget, de leder efter fællesskaber i naturen. Det får man ikke i byen, der er noget helt særligt herude. Man bliver inddraget, kan skabe nye netværk, det er dét, man skal udnytte potentialet i langt højere grad.

SALGSPRIS

9.891 kr/m²

Gennemsnit i plandistrikterne:
11.406 kr/m² (2018)

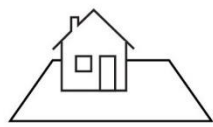
LIGGETID

241 dage

Gennemsnit i plandistrikterne:
280 dage (2018)

Relativt korte liggetider

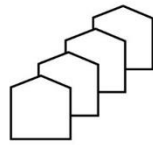
Den gennemsnitlige kvadratmeterpris på 9.891 kr. i 2018 var 13 % under gennemsnittet i lokalområderne, mens liggetiden omvendt var ca. 14 % kortere.

ÉNAMILIEHUSE

66,8 %

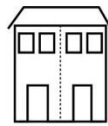
Gennemsnit i plandistrikterne:
65

RÆKKE-/KÆDEHUSE

13,5 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
16

FLERFAMILIEHUSE/
DOBBELTHUSE

2,4 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
2

Stort udbud af énfamiliehuse

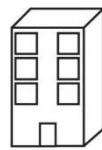
Fordelingen af boligmassen i området svarer ganske præcist til den gennemsnitlige fordeling i lokalområderne, med en klar overvægt af fritliggende énfamiliehuse.

LANDEJENDOMME

9,9 %

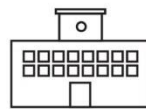
Gennemsnit i plandistrikterne:
10

ETAGEBOLIGER

3,7 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
4

KOLLEGER MV.

3,7 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
3

10.4 Handel og erhverv

Området er generelt godt forsynet med dagligvarer, med indkøbsmuligheder både i Ollerup, Vester Skerninge og Ulbølle. Derudover indeholder lokalområdet flere mindre butikker og småerhverv, såsom apotek, frisør og detailhandel samt mindre spisesteder. Områdets butikker og erhverv er generelt koncentreret omkring byerne langs Faaborgvej, mens resten af området, herunder Hundstrup og Ballen, kun rummer enkelte småerhverv, men ingen indkøbsmuligheder.

Der er også små private og mellemstore virksomheder, der skyder op, som passer godt ind den infrastruktur, der er, og i det fællesskab, der er. Det er meget unge mennesker fra de større byer, som måske har solgt en lejlighed i København og tjent en masse penge og som drømmer om at komme ud i naturen og fællesskabet og realisere deres vision om at drive privat virksomhed. Det er en tydelig tendens.

Figur 10.7 Dagligbrugsen i Ollerup udgør et centralt knudepunkt for handlen i området

Dagligvarebutikken i Ollerup ligger langs Fåborgvej på "Ollerup Bytorv", hvor der også ligger enkelte andre butikker og spisesteder. Bytorvet udgør således et væsentligt knudepunkt i området. Området er dog primært indrettet til biler, men udgør et stort potentiale for at få skabt et aktivt mødested i byen.

I Vester Skerninge er der ligeledes en større dagligvarebutik, samt enkelte øvrige butikker og spisesteder, fordelt langs Fåborgvej. Her er ikke på samme måde et centralt samlingssted, men funktionerne ligger i højere grad spredt langs hovedgaden.

Også i Ulbølle findes en lokalbrugs, men denne er af mere lokal karakter, og er det eneste handelssted i byen.

10.5 Institutioner og offentlig service

Ollerup-Vester Skerninge er på flere måder præget af de mange skoleinstitutioner, der findes i området:

- Vester Skerninge Friskole
- Ollerup Friskole
- Vestermarkskolen
- Idrætsefterskolen Ulbølle
- Ollerup Efterskole
- Gymnastikhøjskolen i Ollerup
- Den Frie Lærerskole

Dét, der er slående ved vores område, er mængden af skoler. Vi har et seminarium i Ollerup for de frie skoler. To friskoler – i Vester Skerninge og Ollerup – og én kommuneskole i Vester Skerninge. To efterskoler, én i Ulbølle og én Ollerup, plus børnehaver. Mængden af unge mennesker er ude af trit med lokalområdet.

Højskole- og folkeoplysningstraditionen har historisk fyldt meget i området og været med til at præge områdets befolkning. Senere har Den Frie Lærerskole tiltrukket en mangfoldighed af studerende, som tilført området nye impulser

og ideer. I dag er de populære skoler et stort aktiv for området. De er en medvirkende faktor til at området er et attraktivt bosætningsområde for børnefamilier, hvilket skolernes ventelister, hvor der efter sigende står mange børn med adresse i København opskrevet, vidner om. Nogle borgere ser et potentiale for mere samarbejde mellem folkeskoler og friskoler med henblik på at bidrage til mere fællesskab på tværs af miljøerne.

Figur 10.8 De mange skoler i området udgør en væsentlig del af områdets identitet, og de store skolebygninger fremstår generelt meget tydeligt i bybilledet.

Da Egebjerg blev lagt ind i Svendborg Kommune i 2006, der mistede vi noget – nogle ungdomsskolefaciliteter og musikskoletilbud og tilbud og værested for ældre. De ting blev trukket til Svendborg. [...] Der skete en udsugning af de faciliteter og tilbud.

Udover gode skoler og daginstitutioner opleves den øvrige offentlige service opleves området som begrænset. Områdets læge er flyttet til Svendborg, og det fylder hos borgerne, som oplever en markant forringelse af den offentlige service. Derudover opleves den resterende offentlige service, herunder åbningstider for borgerservice, som utilstrækkelig.

10.6 Fællesskab, foreninger og mødesteder

Ollerup-Vester Skerninge er præget af aktive og engagerede borgere, et aktivt foreningsliv og stærke lokale fællesskaber og foreninger i Hundstrup, Ollerup, Ulbølle, Vester Skerninge og Øster Skerninge.

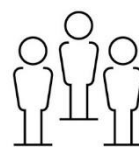
Gymnastik- og idrætsforeningerne og skolerne udgør vigtige samlingspunkter i lokalsamfundet. Om sommeren er Ballen Havn et væsentligt mødested, og et særligt samlingssted for de unge i området.

Forsamlingshuset i Ulbølle samler folk til fællesspisning og banko ligesom Ulbølles Aktive Mødested inviterer til samvær med leg og bål under åben himmel.

I Vester Skerninge er den gamle station under ombygning til nyt fælleshus for lokalsamfundet under navnet Station 5762.

[Sagt om Station 5762, der er under omdannelse til lokalt mødested] Det er en mission i det hus, vi har fundraiset 1½ mio. foreløbig til renovering – men der er langt større behov, hvis vi skal have værkstedsfaciliteter, og det skal blive et kulturelt mødested.

Det hele bygger på Grundtvigs ånd, dialogen er i centrum, der er sindssygt højt til loftet. Der er en enorm innovationskraft herude. Når der er borgermøde, er der ingen der siger: Går det nu også? Man har følelsen af opbakning, tingene skydes ikke ned, det betyder noget for engagementet. Der kommer rigtig mange mærkelige og sjove ideer i området.

FORENINGER (CVR)

97

Gennemsnit i plandistrikterne:
71 (2021)

Figur 10.9 Forsamlingshuset i Ulballe afholder blandt andet fællesspisninger og banko

Civilsamfundet fremstår i det hele taget som engageret og initiativ- og idérigt. Engagerede borgere har således bidraget aktivt til at få gennemført et statsligt finansieret cykelstiprojekt omkring Hvidkilde Gods og er godt på vej til at skabe grundlag for udbygning af fjernvarmenettet i området.

Der efterlyses attraktive tilbud til rastløse unge, ligesom der er ønske om at supplere de mange tilbud vedr. gymnastik og idræt med flere kulturelle tilbud.

Der er nogle meget stærke sports- og idrætsforeninger, der fungerer megagodt. Der er et fodboldhold, hvor der er drenge for de tre grundskoler. Og det samme med gymnastik. Og der er nogle helt vilde faciliteter omkring gymnastik, der er faciliteret af Gymnastikhøjskolen i Ollerup.

10.7 Transport og forbindelser

Fåborgvej udgør den væsentligste infrastrukturforbindelse i lokalområdet. Det er omkring hovedvejen, at de største bysamfund i området er opstået og vækstet gennem tiden, og det er ligeledes vejen, der skaber god forbindelse imellem byerne og til de omkringliggende større byer, Fåborg og Svendborg.

Figur 10.10 Fåborgvej er den gennemgående hovedvej i området, der skaber forbindelse mellem områdets største byer.

Fåborgvej er områdets livsnerve – på godt og ondt

Fåborgvej er lokalområdets infrastrukturelle livsnerve. Hovedparten af trafikken i området er koncentreret omkring Fåborgvej, det gælder både biltrafik, den kollektive trafik og til dels også for cykeltrafikken. Samtidig udgør hovedvejen også en trafikal barriere, særligt i Vester Skerninge og Ollerup, hvor den trafikerede landevej ligeledes udgør byernes hovedgade, hvoromkring de centrale funktioner er koncentreret. Det gør det svært og utrygt at krydse vejen, ligesom trafikstøjen har negativ betydning for bymiljøet. Ved Ulbølle går hovedvejen derimod uden om byen, hvilket har skabt et mere roligt og trygt landsbymiljø.

Fåborgvej er smal og bugter sig flere steder gennem skove og søer, hvilket skaber dårlige oversigtsforhold, ligesom den smalle vej ikke giver plads til et særskilt cykelspor. Det betyder, at det er utrygt at færdes langs vejen. Ved Ulbølle og Vester Skerninge er det gamle banespor fra den nedlagte lokalbane omdannet til cykelstiforbindelse, men øst for Vester Skerninge følger cykeltrafikken Fåborgvej. På sigt vil cykelforbindelsen langs Fåborgvej dog blive forbedret, ved den planlagte cykelsti ud over Hvidkilde Sø.

Gode regionale busforbindelser

Den regionale bustrafik mellem Fåborg og Svendborg følger ligeledes Faaborgvej, ligesom den også betjener Ulbølle. Det betyder, at busfrekvensen generelt er højt i området, med gode forbindelser til både Svendborg og Fåborg. Den kollektive trafik er således godt repræsenteret i området, og med flere stoppesteder langs Fåborgvej. Bussen betjener dog ikke landsbyerne på tværs af hovedvejen.

Ballen og Hundstrup, der ligger i udkanten af lokalområdet, er i højere grad afkoblet den overordnede trafik, og relaterer sig ikke i samme grad til Fåborgvej. Disse områder er kun betjent med skolebusser med begrænset frekvens.

Mange regionale vandreruter, men få lokale forbindelser

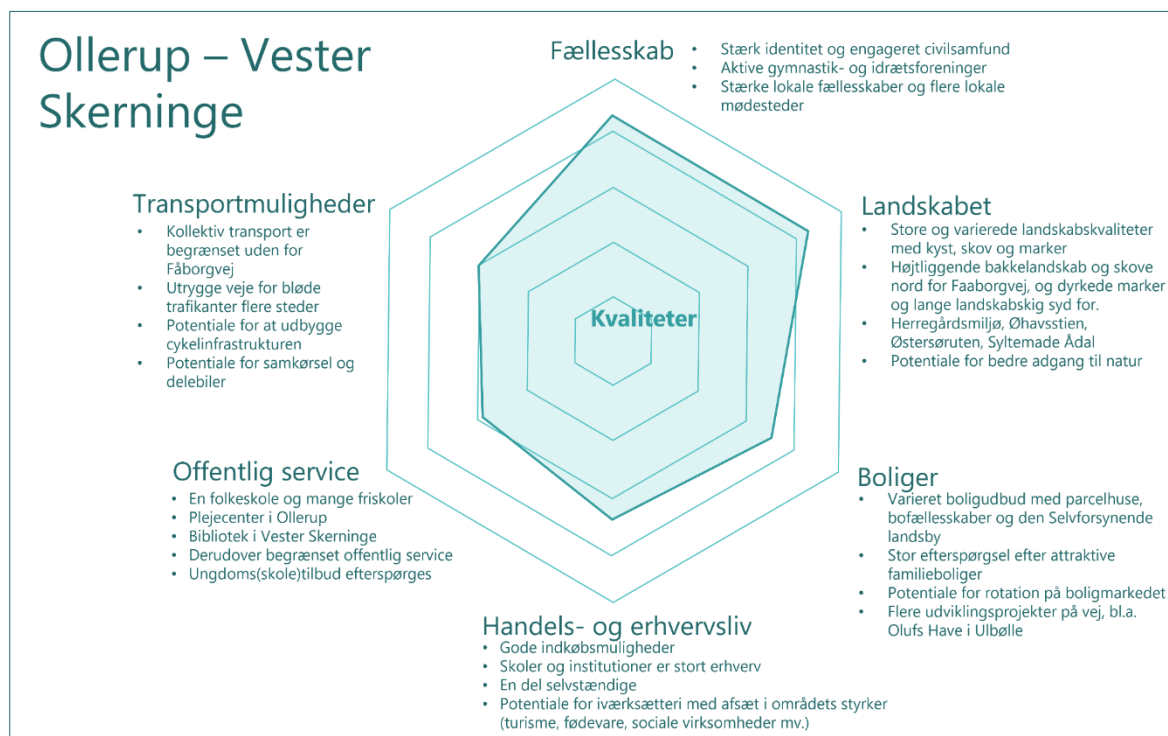
Flere rekreative vandre- og cykelruter strækker sig gennem området på kryds og tværs, og er således med til at skabe god adgang gennem landskabet. Øhavsstien følger kysten i vest til Syltemae Å, hvorfra den strækker sig tværs gennem området mod nord, langs Syltemade Ådal. Øhavsruten følger kysten gennem området, mens Herregårdsruten strækker sig tværs gennem området, forbi Hvidkilde Gods i øst og til Flintholm Gods i nordvest.

Lokalt i området opleves forbindelsen til det omkringliggende landskab dog mindre god, og er ofte begrænset af private lodsejere. Der er dog stort potentiale i at styrke den lokale, rekreative infrastruktur i området, blandt andet forbindelsen til kysten mod syd, til Ollerup Sø og til herregårdslandskabet omkring Hvidkilde Gods.

Folk er gode til at cykle også børnene, men det er forholdsvist farligt fordi det er mørkt og der ikke er cykelstier. Og når man kører i bil, er der ikke en bevidsthed om at man skal tage hensyn til børn på cykler. Og der er også mange store landbrugsmaskiner der ikke er opmærksomme.

10.8 Samlet vurdering af Ollerup-Vester Skerninge

Der foretaget en samlet vurdering af Ollerup-Vester Skerninge områdets kvaliteter med afsæt i de seks temaer vist i figuren herunder.

Figur 10.11: Samlet vurdering af Ollerup-Vester Skerninges kvaliteter.

Som det fremgår, vurderes området højt hvad angår fællesskab og landskab og relativt højt hvad angår boliger og handels- og erhvervsliv. Området vurderes omvendt moderat til lavt, hvad angår offentlig service og transportmuligheder.

Fællesskab

Under dette tema vurderes civilsamfundet og det lokale engagement, herunder lokale kultur- og idrætstilbud, foreninger, organisationer, aktiviteter, arrangementer og mødesteder. *Ollerup-Vester Skerninge vurderes højt i kraft af stærke lokale fællesskaber og en bred gruppe af engagerede, initiativrige borgere.*

Landskab

Under dette tema vurderes natur, landskab, rekreative områder, kulturarv og friluftsfaciliter ift. mængde, kvalitet og adgang. *Ollerup-Vester Skerninge vurderes højt i kraft af de høje landskabskvaliteter med skov, kyst og kulturmiljøer.*

Boliger

Under dette tema vurderes sammensætningen, mængden og kvaliteten af boliger i forhold til størrelse, pris og boligtyper. *Ollerup-Vester Skerninge vurderes relativt højt i kraft af områdets varierede udbud af boligtyper. Flere borgere påpeger dog, at tilflytningen skaber nye boligbehov.*

Handels- og erhvervsliv

Under dette tema vurderes mængden af indkøbsmuligheder, butikker, virksomheder, arbejdspladser, turismeerhverv, iværksætterier mv. *Ollerup-Vester Skerninge vurderes relativt højt i kraft af gode lokale indkøbsmuligheder.*

Offentlig service

Under dette tema vurderes udbuddet af børneinstitutioner, skoler, biblioteker, plejehjem, borgerservice, lægehuse, sundhedstilbud mv. *Ollerup-Vester Skerninge vurderes moderat lavt i kraft af manglende læge og et begrænset niveau af offentlig service. Områdets er godt forsynet med skoler, hvoraf mange dog er private tilbud.*

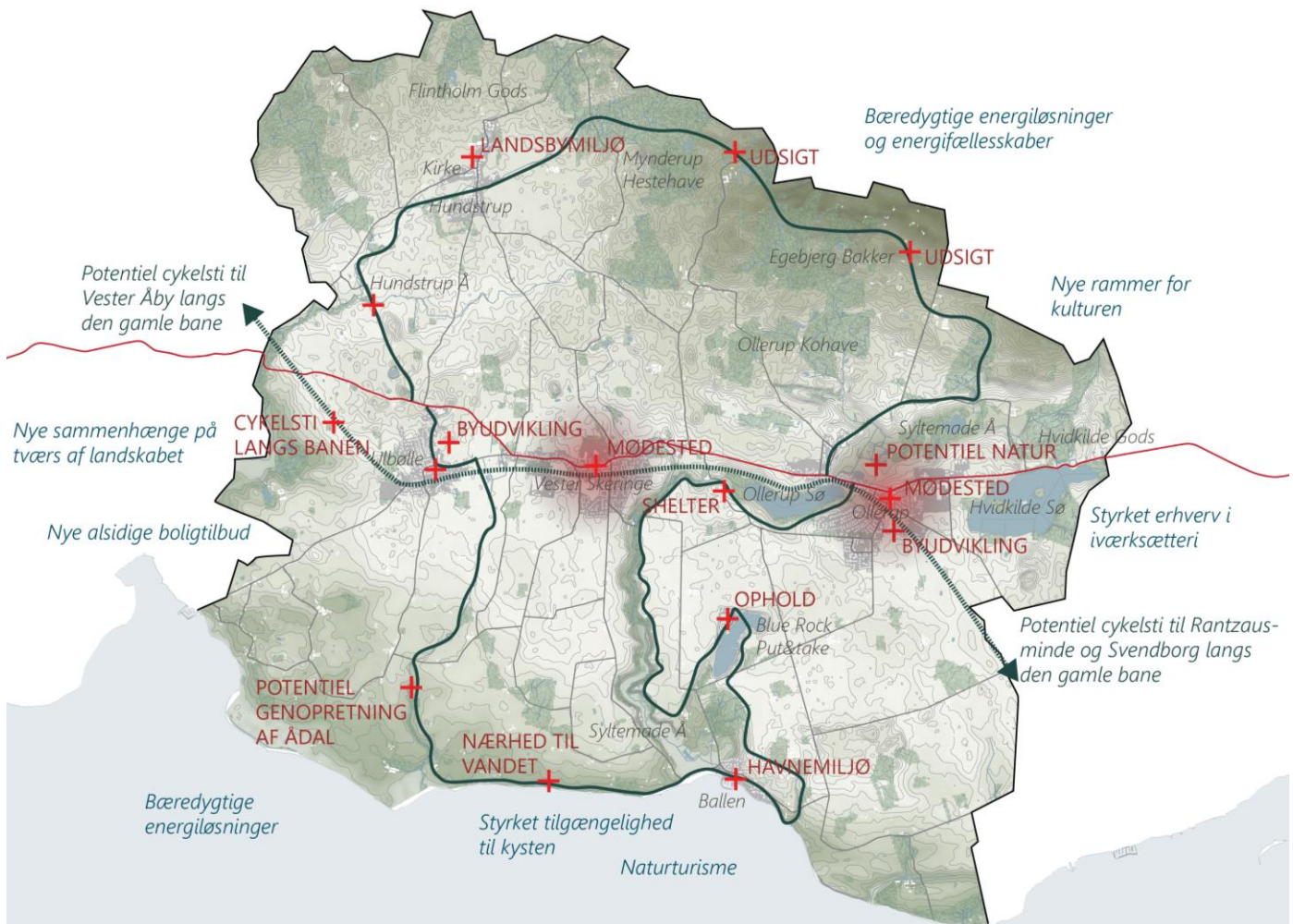
Transportmuligheder

Under dette tema vurderes transportmulighederne med fokus på vej-, sti- og cykelforbindelser samt offentlig transport. *Ollerup-Vester Skerninge vurderes relativt lavt i kraft af trafikerede veje og mangelfuld prioritering af bløde trafikanter og kollektiv transport.*

10.9 Potentialer for udvikling af lokalområdet

Lokalområdet har en stærk identitet, med afsæt i områdets særlige fri- og højskolemiljø, og området oplever en vækst med nye tilflyttere, hvoraf flere kommer fra Københavnsområdet. Det danner potentiale for en udvikling af området med alternative boligtyper, men også med tiltag inden for kultur, erhverv, iværksætteri og nye energiløsninger.

Lokalområdets potentialer for udvikling er visualiseret på kortet, og nærmere beskrevet nedenfor.

Figur 10.12: Potentialekort, der angiver eksisterende og potentielle knudepunkter (med rødt), udviklingspotentialer (med blå) samt en mulig rekreativ rute (med sort)

Styrk grundlaget for nye, varierede boligtyper

Lokalområdet er kendetegnet ved tilflytning, også fra andre steder i landet, hvilket giver et godt grundlag for at øge bosætningen med nye boliger med et bredt udbud af forskellige typer af boliger.

- Understøt områdets positive udvikling med den nødvendige planlægning, og giv mulighed for alternativer til de til traditionelle boligtyper.

Skab sammenhæng gennem landskabet

Lokalområdet er kendetegnet ved et varieret landskab, med store forskelle i nord og syd, og med mange forskellige landskabskvaliteter. Samtidig er landskabet ofte svært tilgængeligt, og udgør derfor kun i mindre grad en rekreativ kvalitet for byområderne.

- Skab en sammenhængende vandrerute gennem landskabet, der både giver let adgang til landskabet og skaber forbindelse mellem områdets byer.
- En sammenhængende vandrerute vil være med til at fremhæve og formidle landskabets og kulturmiljøernes forskellige karakterer, samtidig med at det tilfører en nærrekrativ kvalitet.
- Vandreruten kan evt. etableres som trampestier langs markskel og hegn, langs åer og vandløb. Det vil dog kræve dialog og samarbejde med de mange forskellige lodsejere.

Styrk områdets cykelinfrastruktur

Området er særligt kendetegnet ved en smal og trafikeret landevej, mellem Faaborg og Svendborg, der føles utryk at færdes på som cyklist. En ny cykelforbindelse langs Hvidkilde Sø er under udvikling, men denne kan suppleres af en særskilt og direkte cykelstiforbindelse gennem området.

- Der er potentialer for at udvikle den eksisterende banesti mellem Ollerup og Vester Skerninge, med en direkte og særskilt cykelstiforbindelse til Rantzausminde og Svendborg.

Skabe attraktive tilbud og mødesteder for unge

Området er kendetegnet ved en stor gruppe unge, der kommer til området på efter- eller højskoleophold, men aktiviteterne for de unge er generelt koncentreret omkring institutionerne. Bedre faciliteter til ungemiljøet i de offentlige byrum kan ligeledes bidrage positivt til lokalsamfundet, med et aktivt bymiljø.

- Styrk de fysiske rammer med et attraktivt bymiljø, med fokus på faciliteter der appellerer til den unge målgruppe.
- Særligt området omkring Ollerup Bytorv har potentiale for omdannelse til et centralt mødested for områdets unge.

Understøtte erhverv og iværksætteri med afsæt i områdets styrkepositioner

Området har potentialer for udvikling af erhverv med afsæt i områdets uddannelsesmiljø, der har tiltrukket stærke kræfter til området. Samtidig er der potentialer for udvikling inden for naturturisme, der tager afsæt i områdets stedbundne kvaliteter. Det kan f.eks. være udvikling inden for naturturisme, madoplevelser, sociale virksomheder mv. For at understøtte potentialet kan der arbejdes med en udvikling af:

- Kontorfællesskaber for selvstændige
- Udviklingsmiljøer for startups (Væksthus)
- Etablering af iværksætteruddannelse
- Samarbejde med Fremtidsfabrikken og dialog med kommunens erhvervsafdeling

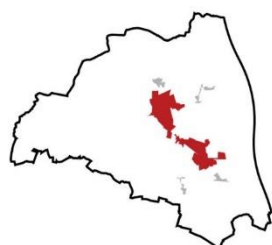
Styrk kulturen

Området er generelt kendetegnet ved et højt aktivitetsniveau og engagerede borgere, med aktive og levende forsamlingshuse og idrætsfaciliteter. Men borgerne efterlyser et sted, der kan danne ramme om områdets kulturliv og styrke kulturfaciliteterne i området.

- Et nyt, samlet kulturhus – evt. som del af Station 5762
- Samarbejde med biblioteket
- Samspil med kulturinstitutioner i Svendborg

11. Stenstrup – Kirkeby

Lokalområdet ligger i den nordvestlige del af Svendborg Kommune, hvor det grænser op mod Faaborg-Midtfyn Kommune. Mod syd er området afgrænset ved de højtliggende, sammenhængende skove langs Egebjerg Bakker, der danner en markant rumlig og visuel afgrænsning af området. Den østlige afgrænsning af området er defineret af Svendborgmotorvejen. Der er (endnu) ikke nedsat et lokalråd i området, men der er etableret en arbejdsgruppe.

AREAL

53,1 km²

Gennemsnit i plandistrikterne:
42,9 km²

BYER/LANDSBYER

6

KYSTLINJE

0 km

HAVNE/SLÆBESTEDER

0

Stenstrup-Kirkeby har 3.941 indbyggere fordelt på 53,1 km². Området er således geografisk større end gennemsnittet af plandistrikterne og med flere indbyggere, hvilket giver en lav befolkningstæthed på 74 indbyggere pr. km².

Issølandskabet giver området karakter og identitet

Lokalområdets karakter og identitet er i høj grad relateret til landskabets dannelse, og den kulturbetingede anvendelse af landskabets ressourcer. Landskabet er kendetegnet ved et jævnt issølandskab, med et tykt lag af ler og sand, der gennem tiderne har været anvendt til råstofindvinding, særligt til produktion af tegl. De lokale ressourcer i området har således dannet grundlag for etablering af en lang række teglværker gennem tiderne, hvilket har dannet grundlag for områdets bymæssige vækst i byerne Stenstrup og Kirkeby, med industri og arbejderboliger. I dag er kun et enkelt teglværk aktivt i området.

Som det eneste af lokalområderne ligger Stenstrup – Kirkeby ikke ud til kysten. Området rummer dog i stedet flere småsøer, som er dannet ved udgravninger efter råstoffer i området, og som i dag er rekreative elementer i landskabet.

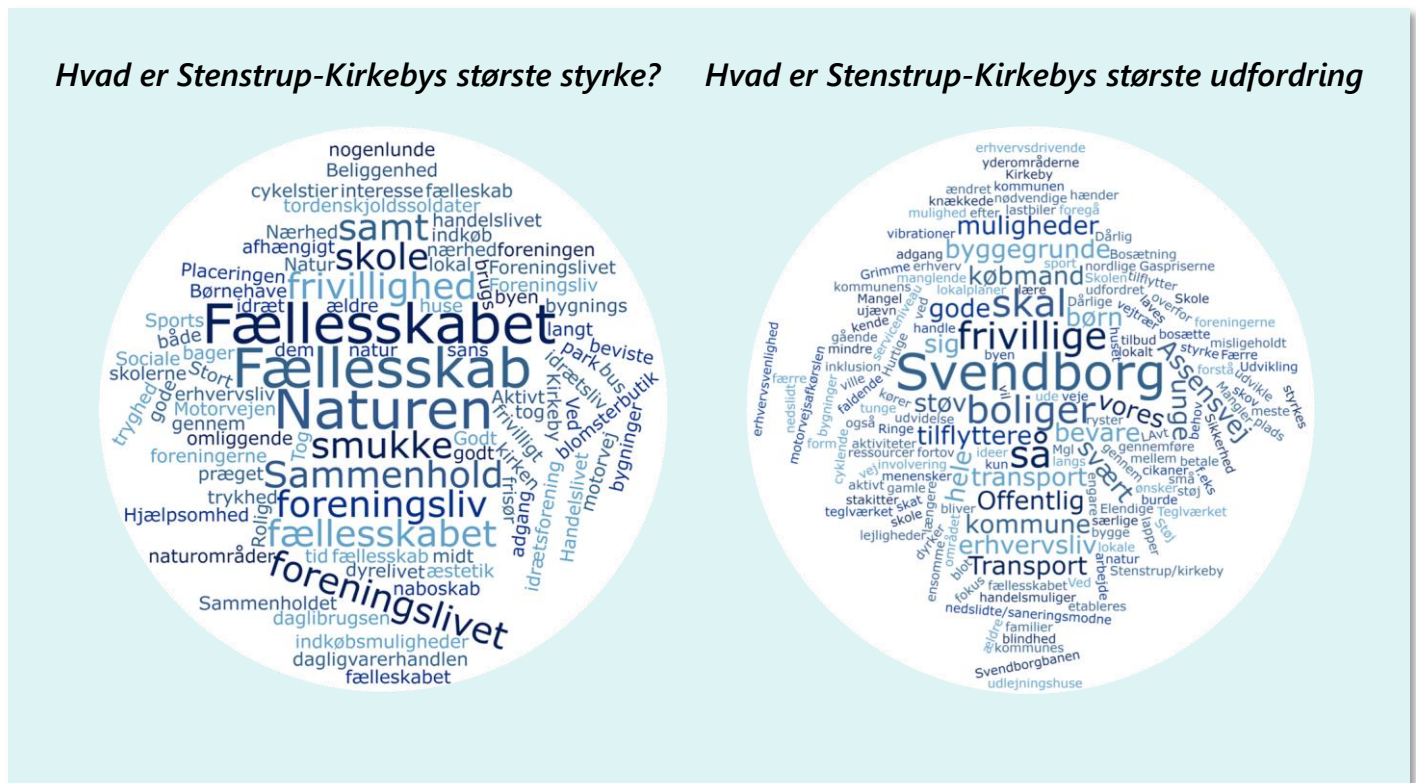
Stenstrup – Kirkeby er ligeledes det eneste af kommunens lokalområder, der er forsynet med lokalbanen mellem Svendborg og Odense, og med to stoppesteder omkring Stenstrup er området således godt forsynet med kollektiv trafik. Også nærheden til motorvejen mod øst giver god tilgængelighed til og fra området.

Aktive lokalsamfund og stærke idrætsforeninger

Borgerne karakteriserer Stenstrup-Kirkeby som et område, hvor fællesskabet er centreret om de enkelte landsbyer, hvor der er gode foreninger og et godt sammenhold. Beboerne i området har vilje og lyst til at samarbejde og hjælpe hinanden, hvilket er en stor kvalitet, fordi det gør hverdagen lettere og får ting til at ske. Borgerne tillægger issølandskabet stor værdi, men efterlyser bedre muligheder for at tilgå det via nye – eller genetablerede – stier og ruter.

[Vores styrke] det er sammenholdet. At man holder sammen. Der sker meget og man hjælper hinanden.

Borgerne fremhæver fællesskabet og sammenholdet som områdets største styrker, og fremhæver blandt andet mangler på byggegrunde og passende boliger som en udfordring.

Figur 11.1: Visuel fremstilling af svar fra en spørgeskemaundersøgelse, hvor 48 borgere fra Stenstrup-Kirkeby svarede på, hvordan de oplever lokalområdet. Ordenes størrelse afspejler, hvor hyppigt de er nævnt i besvarelsene.

11.1 Stenstrup-Kirkeby i tal

Lav befolkningstæthed

Stenstrup-Kirkeby er geografisk større end gennemsnittet af plandistrikterne og rummer også flere indbyggere. Befolkningstætheden er derfor markant mindre end for gennemsnittet af plandistrikterne.

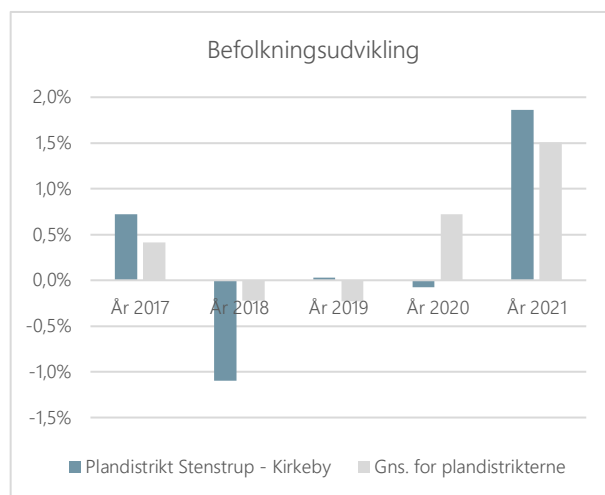

Befolkningsudvikling

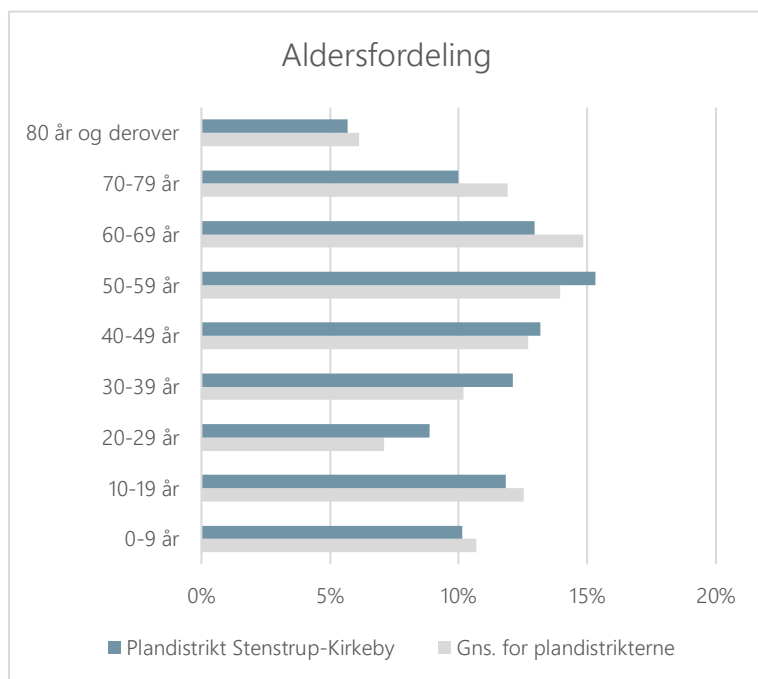
I 5-års perioden fra 2016-2021 er befolkningen i Stenstrup-Kirkeby vokset med i alt 55 personer svarende til 1,4 % samlet i perioden. Området ligger dermed under den gennemsnitlige vækst i plandistrikterne som i samme periode var 2,2 %. Stenstrup – Kirkeby er dog vokset mere end gennemsnittet, hvis man alene kigger på periode 2020-2021, hvor området er vokset med 1,9 %, mens plandistrikterne i gennemsnit er vokset med 1,5 %.

Tæt på gennemsnitsalderen

Borgerne i Stenstrup-Kirkebys gennemsnitsalder ligger tæt på, men lidt under gennemsnitsalderen på tværs af alle plandistrikterne. De enkelte alderskategorier viser, at der er lidt færre børn og ældre men til gengæld lidt flere unge og midaldrende i området. Det vidner om et område, hvor der bor mange voksne i den erhvervsaktive alder. Men det indikerer også, at der måske mangler muligheder for ældre i forhold til at bosætte sig i området.

Figur 11.2: Befolkningsudvikling i Stenstrup - Kirkeby

Figur 11.3: Aldersfordeling for plandistrikt Stenstrup-Kirkeby

Der er jo ikke nogen seniorboliger og det mangler vi. For der er mange der er kommet op i alderen og gerne vil af med deres parcelhuse og gerne vil blive boende. Det er der stor efterspørgsel på.

Lavere indkomst og beskæftigelsesgrad end gennemsnittet

Den gennemsnitlige husstand i Stenstrup-Kirkeby tjener godt 70.000 kr. mindre end gennemsnittet for plandistrikterne. De har også knap ét års kortere uddannelse på husstandsniveau og 2 % færre er i beskæftigelse. Stenstrup-Kirkeby er således et område, hvor husstandene er lidt mindre veluddannede og tjener lidt færre penge end i de øvrige lokalområder.

BESKÆFTIGELSE

42 %

Gennemsnit i plandistrikterne: 44 %

HUSSTANDSINDKOMST

529.932 kr

Gennemsnit i plandistrikterne: 600.063 kr

UDDANNELSESLÆNGDE

12,7 år

for den højest uddannede i husstanden. Gennemsnit i plandistrikterne: 13,5 år

11.2 Landskab og kulturmiljø

Landskabet er dannet som en stor issø, der har været opstemmet af store dødismasser, der har eroderet ned i terrænet og dannet en stor sø i en udstrækning af ca. 5 km. Efter afsmeltning af isen er vandet strømmet via Hundstrup Å i sydvest, og har efterladt det lavtliggende terræn, Stenstrup Issø, afgrænset af store bakker mod syd, øst og vest.

Figur 11.4 Landskabet er kendetegnet ved flere, dybe lergravssøer, der afspejler områdets lange tradition for produktion af tegl.

Landskabet er afsæt for områdets teglværksindustri

Istidens processer i landskabet har afsat et tykt lag af ler og sand i området, hvilket har gjort området attraktivt for indvinding af råstoffer, blandt andet til produktion af tegl. Op gennem 1800-tallet opstod således en række teglværker i området, som en direkte følge af landskabets naturgrundlag, med rige forekomster af fin ler i undergrunden. Der har været op til 12 teglværker i området, men diverse fusioner og opkøb betyder, at der i dag kun er et enkelt tilbage. I dag er landskabet kendetegnet ved flere, dybe lergravssøer og gamle jernbanespor, der er med til at give en særlig karakter til området.

Mange nærrekreative oplevelsesværdier, men dårlige forbindelser.

Det bakkede og skovklædte landskab, Egebjerg Bakker, i den sydlige del af området, danner en veldefineret rumlig og visuel afgrænsning af området, samtidig med at det tilfører en særlig rekreativ kvalitet til lokalområdet. Herfra er der flere steder særlige udsigtsmuligheder over det Sydfynske Øhav mod syd og Egebjerg Mølle udgør en særlig attraktion med udsigt, kulturhistorie og naturrum. Landskabet ved Egebjerg Bakker er udpeget som bevaringsværdigt landskab.

Herregårdsmiljøerne omkring Løjtved og Langeskov, Lunde Kirke samt de tidligere tinghuse og hængningssted, Galgebakken, syd for Kirkeby, er nogle af de elementer i landskabet, der er med til at skabe særlige fortællinger og oplevelsesværdier, med rødder tilbage til middelalderen.

Der er således mange rekreative oplevelsesværdier i landskabet omkring Stenstrup og Kirkeby, men med store potentialer for formidling og forbindelser dertil. Blandt andet er der potentialer i at genskabe den gamle kirkesti mellem Kirkeby og Lunde kirke, via Galgebakken.

11.3 Landsbyer og bebyggelse

Stationsbyen Stenstrup er den største by i området, men også Kirkeby tegner sig for en stor del af områdets bebyggelse. De to byer er tæt forbundet af Assensvej, og opfattes i stor udstrækning som ét sammenhængende byområde. Uden for byerne findes enkelte mindre landsbyer, herunder Kirkeby Sand, Hundtofte, Høje/Lunde og Egebjerg.

Figur 11.5 Bebyggelsen i Stenstrup er særligt kendetegnet ved stationsby-arkitektur fra starten af 1900-tallet, der har udviklet sig i årene efter anlæggelse af jernbanen til Odense.

Byer med afsæt i teglværksindustriens vækst

Stenstrup er lokalområdets største by, der både rummer handel og erhverv, skole, samt idræt og kultur. Stenstrup er oprindeligt opstået som en mindre landsby, der er opstået omkring Stenstrup Kirke, langs den gamle landevej til Assens. Byen udviklede sig særligt i slutningen af 1800-tallet, med etableringen af jernbanen i 1876, hvor teglværksproduktionen for alvor tog fart.

Jernbanen blev anlagt øst for den oprindelige landsby, og Stationsvej, der forbinder den gamle kirkelandsby med den nye station, er derfor den centrale bygade i den "nye" stationsby, og her man særligt finder eksempler på den særlige stationsbyarkitektur, der kendetegner Stenstrup.

Byens mange teglværker har ligeledes medført en række direktørboliger og teglværksvillaer samt gamle administrationsbygninger i området omkring Petersminde Teglværk, mellem Stenstrup og Kirkeby. Sammen med de mindre arbejderboliger langs Assensvej udgør dette område et særligt kulturmiljø, der afspejler industritidens arkitektur.

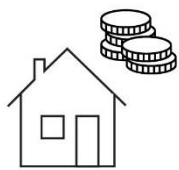
Kirkeby var oprindeligt kun bestående af kirken samt enkelte spredtliggende gårde, men har vokset sig til et mindre bysamfund i takt med teglværksindustriens vækst i området. I dag er Kirkeby først og fremmest en bosætningsby, med kort afstand til motorvejen i øst og banen til Odense og Svendborg.

Uden for byerne findes flere små landsbysamfund, med samlinger af oprindelige gårde. Syd for Kirkeby er et mindre landsbysamfund, Kirkeby Sand, opstået som en mindre samling arbejderboliger til teglværksindustrien.

God infrastruktur er et potentiale for vækst

Stenstrup – Kirkeby er det lokalområde, der er placeret bedst i forhold til den regionale infrastruktur, med kort afstand til motorvejen og med to togstationer i tilknytning til byerne. De gode infrastrukturforhold giver et potentiale for byvækst, og der er pt. planlagt 60 nye byggegrunde i den østlige del af Kirkeby, i kort afstand til motorvejen.

Der er planer om 60 byggegrunde i Kirkeby – det har vi i fællesskab arbejdet sammen om, de tre lokalforeninger

SALGSPRIS

8.164 kr/m²

Gennemsnit i plandistrikterne:
11.406 kr/m² (2018)

LIGGETID

282 dage

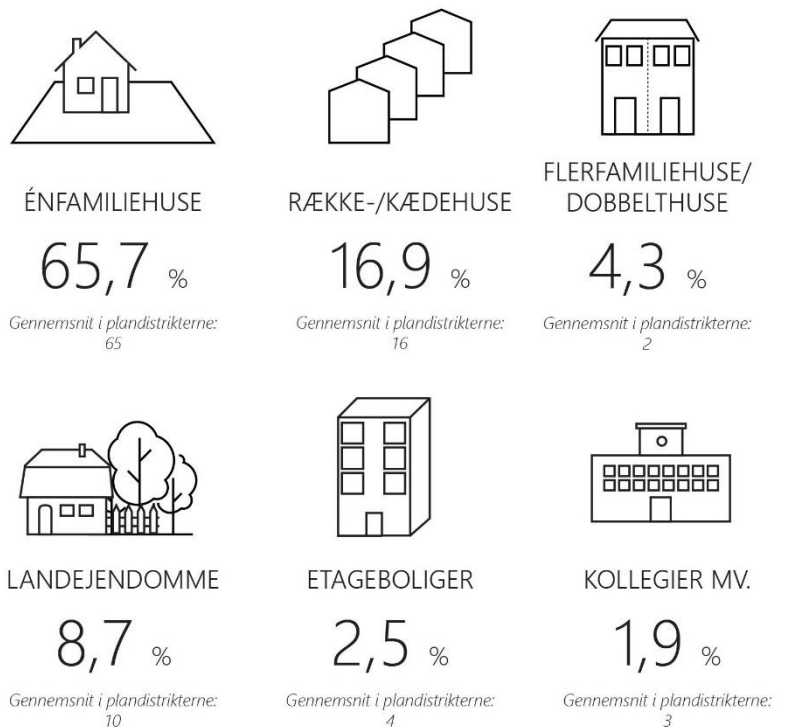
Gennemsnit i plandistrikterne:
280 dage (2018)

I 2018 havde området den næstlaveste kvadratmeterpris for hussalg i lokalområderne, kun overgået af Småøerne, der har en gennemsnitlig kvadratmeterpris på 4.090 kr/m².

De lave kvadratmeterpriser er med til at indikere, at områdets attraktivitet for bosætning generelt er lavere end i de øvrige lokalområder, hvorfor der ikke vurderes at være yderligere behov for nyudlæg i området.

Der vurderes ligeledes at være en god fordeling mellem lokalområdets boligtyper, hvor både fordelingen af énfamiliehuse og rækkehuse er lægger sig på gennemsnittet i lokalområderne.

Der er jo ikke nogen seniorboliger, og det mangler vi. For der er mange der er kommet op i alderen og gerne vil af med deres parcelhuse og gerne vil blive boende. Det er der stor efterspørgsel på. Og der er tit nogen der siger, at jeg skal sige til, hvis der kommer en lejlighed.

11.4 Handel og erhverv

Lokalområdets handel og erhverv er overvejende koncentreret omkring Stenstrup, der både indeholder en brugs, enkelte butikker, spisesteder samt erhverv og industri. I Kirkeby findes en mindre købmand samt enkelte småerhverv til områdets lokale forsyning.

Et lokalområde med rødder i industritiden

Området er generelt kendetegnet ved at have større industri- og erhvervsvirksomheder, særligt koncentreret i området mellem Stenstrup og Kirkeby, herunder teglværk og vindmølleproducent, samt en række mindre erhvervsvirksomheder. Særligt teglværkerne har traditionelt være et kendetegn for områdets erhverv, og der har historisk være 12 teglværker i området. I dag er flere af teglværkerne fusioneret og samlet i Petersminde Teglværk, der ligger centralt placeret i området syd for Stenstrup.

Et grønt og imødekommende handelscenter

Stationsvej i Stenstrup er den primære handelsegade i lokalområdet. Her ligger områdets største dagligvarebutik, enkelte små butikker, småerhverv samt spisesteder og beværtning, i fordelt langs vejen. Stationsvej er generelt kendetegnet ved en grøn og imødekommende karakter, og er med til at give et positivt indtryk af byen.

Der er erhvervsgrunde i området, men hvor man fra kommunen side nok gør for lidt for at få dem afsat. Vi ligger godt ift. motorvejen, vi er det første sted man møder.

Figur 11.6 Bymidten i Stenstrup er generelt kendetegnet ved en grøn og imødekommende karakter. Områdets enkelte butikker og spisesteder ligger jævnt fordelt langs Stationsvej, sammen med klassiske villaer, der repræsenterer stationsbyarkitekturen.

Området vurderes generelt at være godt forsynet med indkøbsmuligheder. Alle lokalområdets landsbyer har ligeledes maksimalt 5 min. kørsel til dagligvareindkøb i hhv. Stenstrup og Kirkeby.

11.5 Institutioner og offentlig service

Lokalområdets skole er opkaldt efter det særlige issølandskab, der er kendetegnende for området. Issø-skolen er fordelt på to afdelinger, med de mindre årgange (0.-3. klasse) i Kirkeby, og de større årgange (4. – 9. klasse) i Stenstrup. Der er 4 km mellem de to afdelinger.

Én skole med to afdelinger

Ved afdelingen i Kirkeby er der samlet et børnemiljø, med SFO og børnehave tilknyttet. Denne afdeling ligger placeret langs Assensvej, øst for Kirkeby, et godt stykke uden for byen. Den afsides placering betyder, at der ikke er nogen fysisk tilknytning til Kirkeby, og det aktive børnemiljø indgår således heller ikke som en del af bymiljøet.

Selve børnesiden er meget, meget fin. Vi har et fantastisk børnehushus, der er både vuggestue og børnehave og kommunale dagplejemødre ved siden af. Det er godt nok. Skolen er delt op, så fra 0.-3. klasse går de i Kirkeby, og så kommer de til Issø-skolen i Stenstrup [...] Når de bliver så store, så cykler de. Der er etableret cykelsti, den er lige blevet færdig.

I Stenstrup er der skabt et ungemiljø ved skolen, der også ligger sammen med idrætshallen og området bibliotek. I modsætning til skolen i Kirkeby, ligger denne del af skolen central i Stenstrup, i et sammenhængende idræts- og kulturområde.

Figur 11.7 Stenstrup Bibliotek ligger i tilknytning til Issø-skolen, i det parklignende område mellem kirken og skolen.

Nær idrætshallen findes også området lægehus og tandlægeklinik. I Stenstrup er der desuden et større plejecenter samt botilbuddet Sydbo.

11.6 Fællesskab, foreninger og mødesteder

Fællesskabet i Stenstrup-Kirkeby området har området landsbyer som omdrejningspunkt. Her er aktiviteterne i høj grad centreret om idrætsforeningerne med en fælles idrætshal i Stenstrup og fodboldbaner, minihal, padelbaner og motionscenter i Kirkeby. Områdets institutioner og skoler danner også en vigtig ramme for lokale fællesskaber for børnefamilier, ligesom der er forsamlingshuse i Stenstrup og Kirkeby

Her er et godt sammenhold, gode foreninger, det munder ud i det med at vi er rimeligt gode at arbejde sammen om alting.

I Stenstrup findes flere grønne områder, gaderum og torvedannelser, der generelt er med til at give byen en grøn og indbydende karakter. Ved Issø-skolen er et mindre park-område, der indgår i en helhed med kirkegården, og syd for brugsen findes et lukket parkområde med legeplads og søanlæg.

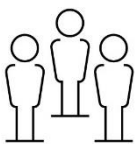

Figur 11.8 Stenstrup Torv ligger centralt i området, og er indrettet med en skulptur der symboliserer områdets teglværkshistorie. Torvet indbyder dog ikke til ophold, og der er ingen funktioner i tilknytning til området.

I Kirkeby og i de øvrige, mindre landsbysamfund, er der ikke i samme grad byrum eller grønne områder, der indbyder til fællesskabet.

Området er ikke organiseret i et lokalråd, men de lokale landsbyforeninger – borgerforeningen i Lunde, nærdemokratigruppen i Stenstrup og Koordineringsgruppen i Kirkeby - samarbejder om områdets udvikling efter behov.

Flere efterspørger dog også mødesteder og aktiviteter i området for borgere, der ikke går op i idræt.

FORENINGER (CVR)

57

Gennemsnit i plandistrikterne:
71 (2021)

Har man ikke børn eller dyrker sport, så er det svært at lære de lokale at kende hvis man er tilflytter

[Jeg] savner sted hvor man kan mødes over en kop kaffe når man bor alene – ikke alle er sportsnørder

11.7 Transport og forbindelser

Lokalområdet grænser op til motorvejen mod øst, og er derved nært forbundet til det regionale infrastrukturnetværk.

Stenstrup – Kirkeby er det eneste af lokalområderne, der er direkte forbundet til lokalbanen mellem Svendborg og Odense, med stoppesteder både nord og syd for Stenstrup. Dermed er det også det område, der har den bedste kollektive trafikbetjening.

Lokalbanen blev oprindeligt anlagt øst for den oprindelige landsby, Stenstrup, der er opstået omkring Stenstrup Kirke. Selvom byen er vokset mod øst, og dermed er tættere på banen, er det stadig kendetegnende for området, at stationerne ligger i udkanten af byområderne, og dermed ikke er en integreret del af byen. Den aktivitet og flow der opstår omkring stationen, danner derfor heller ikke synergi med de øvrige funktioner i byen. Særligt stationen mellem Stenstrup og Kirkeby er kun et mindre trinbræt med af-/og påstigning.

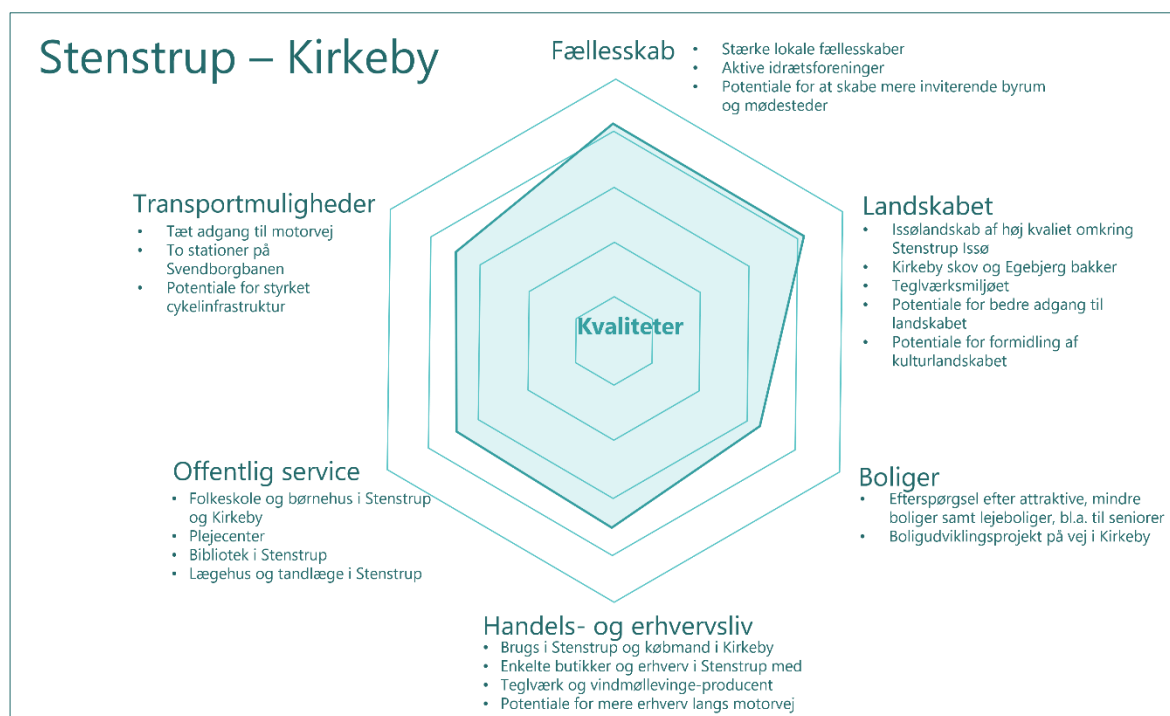
Som flere af lokalområderne opleves der også i Stenstrup-Kirkeby at være dårlig forsyning af cykelstier. F.eks. er der ikke cykelstiforbindelser til Issø-skolen i Kirkeby, hvorfor det er utrygt for de mindre børn at cykle i skole.

Området er det eneste af lokalområderne, der ikke er betjent af rekreative cykel- eller vandreruter. Der er derfor potentiale i at styrke den rekreative infrastruktur, både internt i lokalområdet, men også til de omkringliggende områder. Det kan f.eks. være som en forbindelse til kysten eller forbindelser til områdets kulturminde, der er med til at formidle landskabets og industrikulturens historie.

Det er klart at vores cykelstisystemet, der kunne man godt bruge noget bedre, altså udvidelse af cykelstier. Der er Svendborg Kommune nok presset rundt omkring, der er et efterslæb de forsøger at komme i gang med.

11.8 Samlet vurdering af Stenstrup-Kirkeby

Der foretages en samlet vurdering af Stenstrup-Kirkeby områdets kvaliteter med afsæt i de seks temaer vist i figuren herunder.

Figur 11.9: Samlet vurdering af Stenstrup-Kirkebys kvaliteter.

Som det fremgår, vurderes området højt hvad angår fællesskab og landskab og relativt højt hvad angår boliger, handels- og erhvervsliv, offentlig service og transportmuligheder.

Fællesskab

Under dette tema vurderes civilsamfundet og det lokale engagement, herunder lokale kultur- og idrætsstilbud, foreninger, organisationer, aktiviteter, arrangementer og mødesteder. *Stenstrup-Kirkeby vurderes højt i kraft af aktive idrætsforeninger og -faciliteter samt gode landsbyfællesskaber.*

Landskab

Under dette tema vurderes natur, landskab, rekreative områder, kulturarv og friluftsfaciliteter ift. mængde, kvalitet og adgang. *Stenstrup-Kirkeby vurderes højt i kraft af det smukke istidslandskab og historiske teglværksmiljø.*

Boliger

Under dette tema vurderes sammensætningen, mængden og kvaliteten af boliger i forhold til størrelse, pris og boligtyper. *Stenstrup-Kirkeby vurderes relativt højt, omend der efterspørges attraktive mindre boliger og lejeboliger – særligt til ældre.*

Handels- og erhvervsliv

Under dette tema vurderes mængden af indkøbsmuligheder, butikker, virksomheder, arbejdspladser, turismeerhverv, iværksætteri mv. *Stenstrup-Kirkeby vurderes relativt højt i kraft af en god basisforsyning af dagligvarer og jobmuligheder bl.a. i forbindelse med teglværk og vindmøllevingeproducent.*

Offentlig service

Under dette tema vurderes udbuddet af børneinstitutioner, skoler, biblioteker, plejehjem, borgerservice, lægehuse, sundhedstilbud mv. *Stenstrup-Kirkeby vurderes relativt højt eftersom der findes skoler, børnehuse, bibliotek, plejecenter, læge og tandlæge i området.*

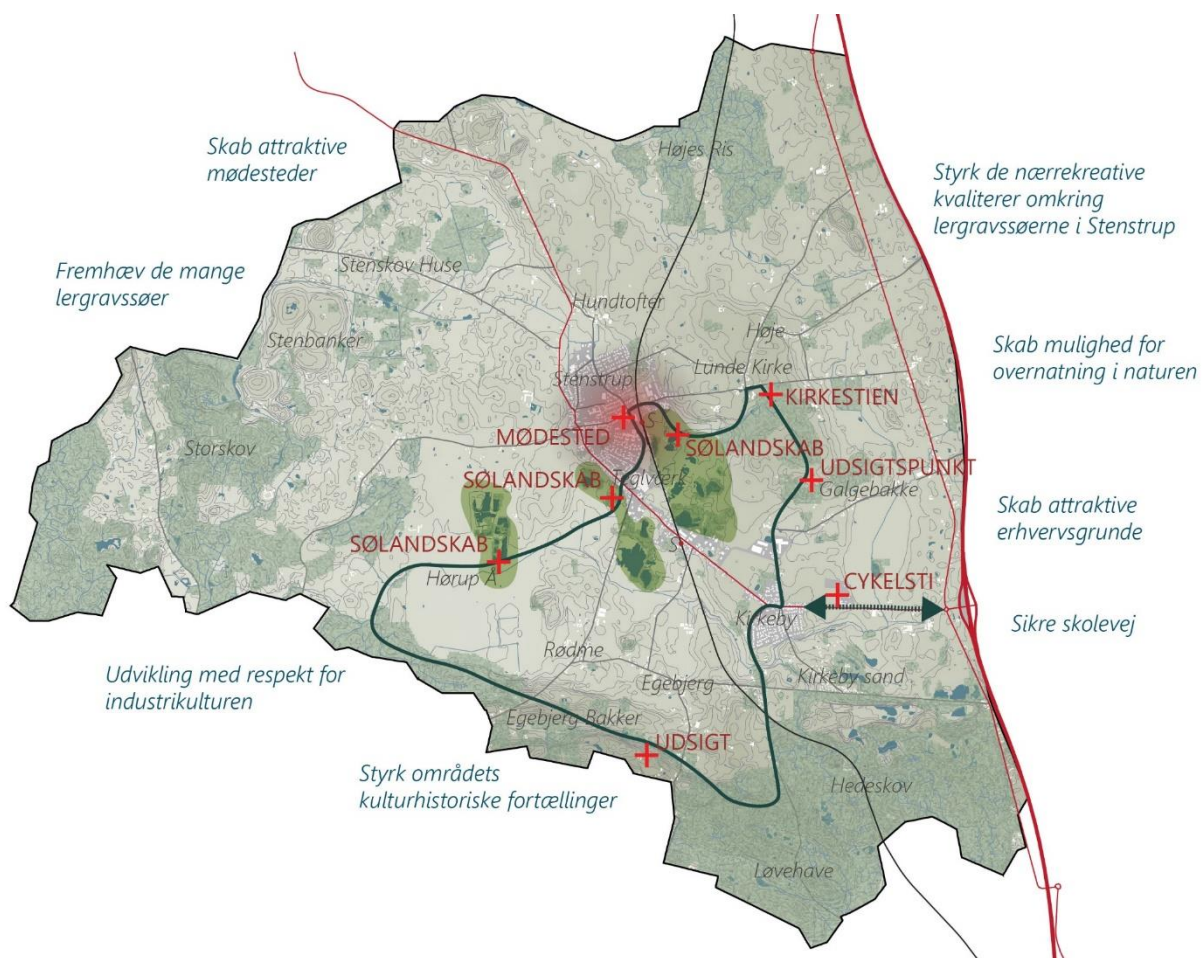
Transportmuligheder

Under dette tema vurderes transportmulighederne med fokus på vej-, sti- og cykelforbindelser samt offentlig transport. *Stenstrup-Kirkeby vurderes relativt højt i kraft af den tætte adgang til motorvejen og jernbanen mellem Svendborg og Odense.*

11.9 Potentialer for udvikling af lokalområdet

Lokalområdet har en stærk identitet som industri- og arbejderområde. Landskabets dannelse som issø, og de deraf stedbundne ressourcer af sand og ler, har medført en udbredt teglværksindustri, med heraf følgende byvækst. Lokalområdets udvikling bør generelt tage afsæt i den tydelige landskabs- og industrikarakter i området, så denne karakter styrkes og formidles.

Lokalområdets potentialer for udvikling er visualiseret på kortet, og nærmere beskrevet nedenfor.

Figur 11.10: Potentialekort, der angiver eksisterende og potentielle knudepunkter (med rødt), udviklingspotentialer (med blå) samt en mulig rekreativ rute (med sort)

Styrk den rekreative infrastruktur og landskabets fortællinger

Lokalområdet har et særligt landskab, der adskiller sig væsentligt fra øvrige lokalområder, men landskabet er generelt utilgængeligt og de mange lergravssøer, skabt af teglindustriens udnyttelse af landskabets ressourcer, fremstår ikke tydeligt i området. Der er derfor et stort potentiale for at styrke formidlingen af områdets særlige historie og kulturbeholdte udnyttelse af landskabet.

- Synliggøre kulturlandskabets fortællinger, fx ved at fremhæve og skabe adgang til de mange lergravssøer, forbindelse til Galgebakken ved det gamle tinghus, og ved at (gen)bruge teglsten til etablering af enkelte stier eller særlige opholdssteder.
- Skab et sammenhængende sølandskab, dannet af de mange udgravninger omkring Petersminde Teglværk, som et rekreativt, bynært landskab med en stærk kulturhistorisk fortælling.
- Styrk den rekreative infrastruktur, fx ved en sammenhængende struktur af vandrestier, genåbning af kirkestien til Lunde fra Kirkeby, flere shelters mv.
- Skab mulighed for overnatning i landskabet ved etablering af shelters, fx ved omdannelse af transformerstationen i Stenstrup.

Styrk områdets erhvervsudvikling

Der er i området udlagt flere arealer til erhvervsudvikling, men grundene er svære at afsætte til nye erhvervsvirksomheder. Områdets gode placering i forhold til både motorvej og jernbane er dog umiddelbart en god forudsætning for erhvervsudvikling.

- Lav en samlet plan for områdets erhvervsudvikling, og gentænk de eksisterende erhvervsudlæg i området.
- Nærheden til motorvejen giver mulighed for attraktive og synlige erhvervsgrunde med let tilgængelighed.

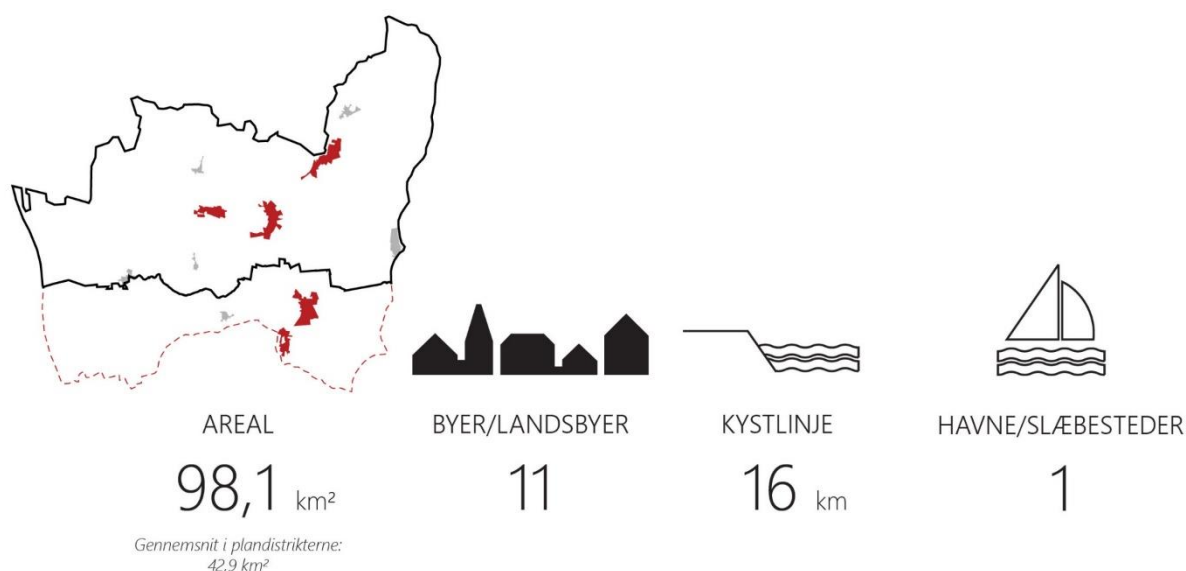
Styrk områdets cykelinfrastruktur

Der er generelt en mangel på gode og sikre cykelstiforbindelser i området, som kan være med til at fremme den bæredygtige mobilitet, og nedbringe biltrafikken i området. Særligt områdets skolestruktur, med skolens lavere klasser beliggende i udkanten af Kirkeby, medfører et behov for sikre skolestier, så også de mindre børn kan cykle trygt i skole.

- Skab sikre cykelstiforbindelser mellem Kirkeby og Issø-skolen øst for Kirkeby, der fortsætter helt ud til den gamle hovedvej.

12. Gudme – Gudbjerg – Hesselager – Oure

Lokalområdet ligger i den nordøstligste del af Svendborg Kommune og omfatter arealmæssigt den tidligere Gudme Kommune. Mod nord er området dels afgrænset ved Faaborg-Midtfyn Kommune og dels ved Nyborg Kommune. Mod vest er området afgrænset ved Svendborgmotorvejen, mens området mod øst grænser ud til Storebælt. Mod syd følger grænsen Vejstrup Ådal. Lokalområdet Gudbjerg-Gudme-Hesselager-Oure repræsenteres af Lokalråd Gudmekongens Land.

Der er 4.585 indbyggere i plandistriktet Gudbjerg-Gudme-Hesselager, og med et areal på 98,1 km² er området det største af kommunens plandistrikter. Befolkningstætheden er lav med 46 indbyggere pr. km².

Dette område er større end plandistriktet Gudbjerg-Gudme-Hesselager, idet det også indbefatter landsbyerne Oure og Vejstrup. Vær opmærksom på, at flere af de præsenterede data gælder for plandistriktet, ikke lokalområdet.

En stor geografi med mange forskellige bysamfund

Området er et geografisk stort område, men en stor del af området mod vest omfatter tyndt befolkede landområder med store skove og landbrugsarealer. Byerne ligger således overvejende i den østlige del af området. De største bysamfund udgøres af de tidligere stationsbyer Gudbjerg, Gudme og Hesselager i nord, samt Vejstrup og Oure i den sydlige del af området. Lundeborg er den eneste landsby i området, der ligger ved kysten. Derudover er der en række mindre landsbysamfund, der ligger jævnt fordelt i området. Byerne er generelt kendetegnet ved et aktivt idræts- og foreningsmiljø, der særligt kommer til udtryk ved byen Oure, der er hjemsted for Danmarks største kostskolemiljø, Skolerne i Oure.

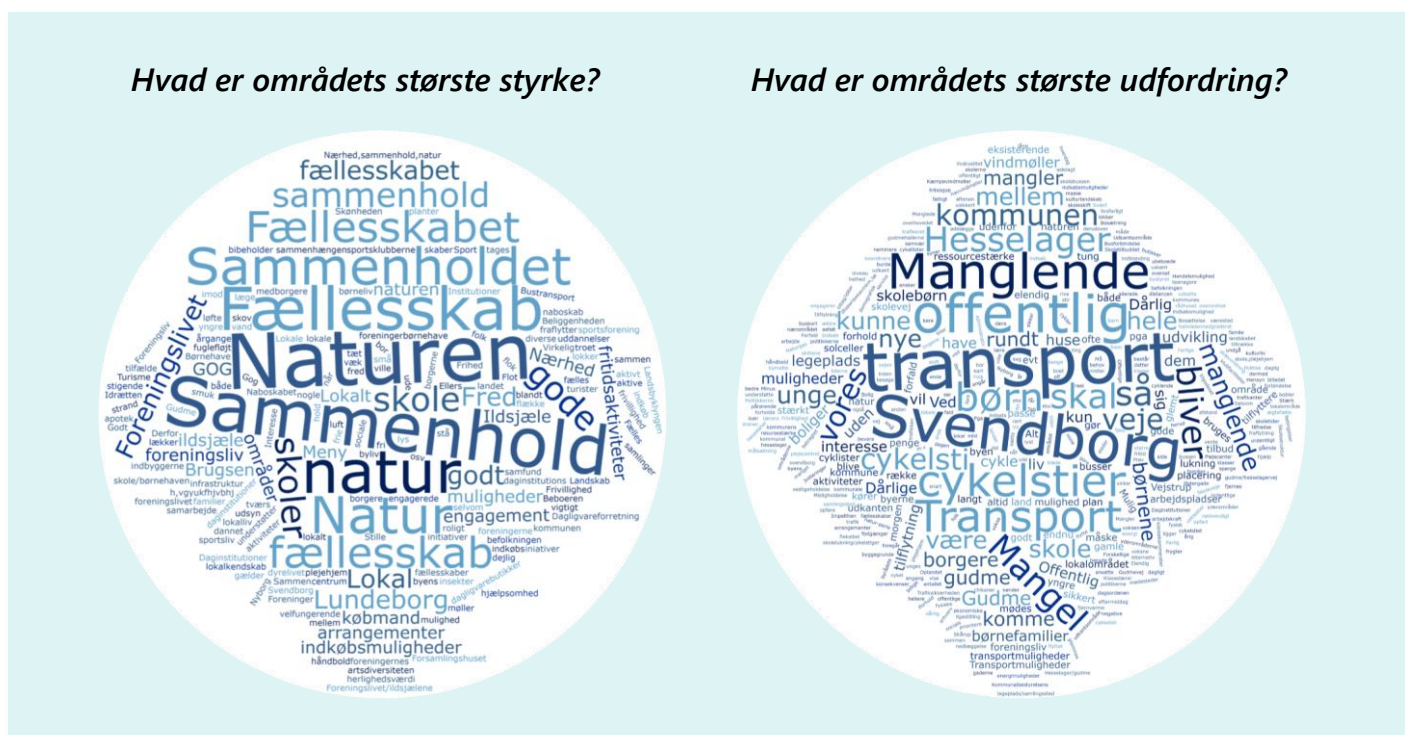
Landskabet er varierende, og er mod øst kendetegnet ved et bakket landbrugslandskab, hvor igennem der strækker sig flere, dybe tunneldale til kysten mod øst. Mod vest er terrænet mere storbakket og særligt kendetegnet ved store, sammenhængende skovområder. Mod øst er landskabet kendetegnet ved den lange kyststrækning mod Storebælt, og er et attraktivt sommerhus- og campingområde.

Der er flere rekreative vandre- og cykelruter, der skaber adgang til landskabet i den østlige del af området, mens den vestlige del generelt er ringe forsynet med infrastruktur.

Flere lokalområder i ét

Borgerne karakteriserer området som et sted med mange muligheder, et stærkt foreningsliv og en rig natur og kulturarv. De påpeger dog også at området er et meget stort lokalområde, der består af en række mindre områder med ganske forskellig karakter, styrker og udfordringer. Sport og idræt fylder meget i foreningslivet og lokalområdet samles med resten af Svendborg Kommune om GOGs håndboldhold.

Borgerne fremhæver fællesskabet og sammenholdet som områdets største styrker, mens transport – og her særligt den begrænsede offentlige transport i området og manglende cykelstier – fremhæves som områdets primære udfordring. Landsbyklyngen Gudmekongens Land fik i 2018 udarbejdet en visions- og potentialeplan.

Figur 12.1: Visuel fremstilling af svar fra en spørgeskemaundersøgelse, hvor 150 borgere fra Gudme – Gudbjerg – Hesselager – Oure svarede på, hvordan de oplever lokalområdet. Ordenes størrelse afspejler, hvor hyppigt de er nævnt i besvarelsene.

12.1 Gudme – Gudbjerg – Hesselager i tal

Mange mennesker på rigtig meget plads

Gudme – Gudbjerg – Hesselager er et meget stort område, uanset om Oure og Vejstrup tælles med eller ej³. Uden Oure er det over dobbelt så stort, mens det med Oure er mere end tre gange så stort som gennemsnittet for plandistrikterne. Der bor også mere end 1000 mennesker mere i plandistriktet, end der gør i gennemsnittet for plandistrikterne. Men det store areal gør, at befolkningstætheden kun er godt en fjerdedel af befolkningstætheden i de øvrige plandistrikter. Selvom der er mange mennesker i området, er det altså relativt tyndt befolket.

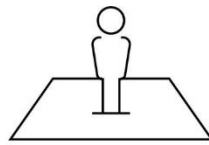
³ Plandistriktets areal er 98,1 km² uden Oure, mens lokalområdet inkl. Oure har et areal på 140,4 km².

INDBYGGERE

4.585 pers.

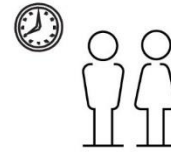
Gennemsnit i plandistrikterne:
3.493

BEFOLKNINGSTÆTHED

46 pers. pr. km²

Gennemsnit i plandistrikterne:
171

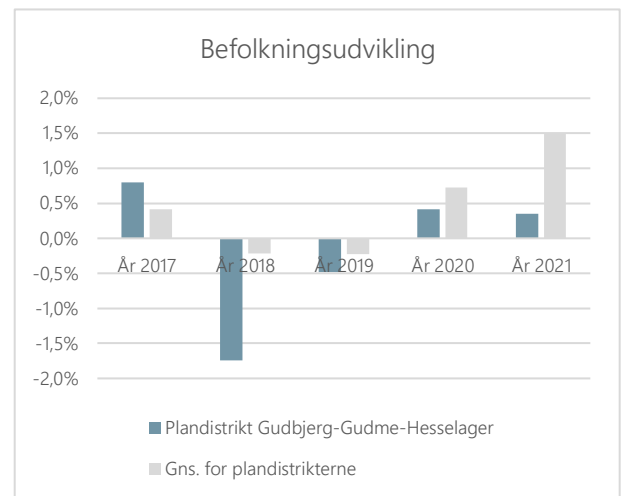
GENNEMSITALDER

45,2 år

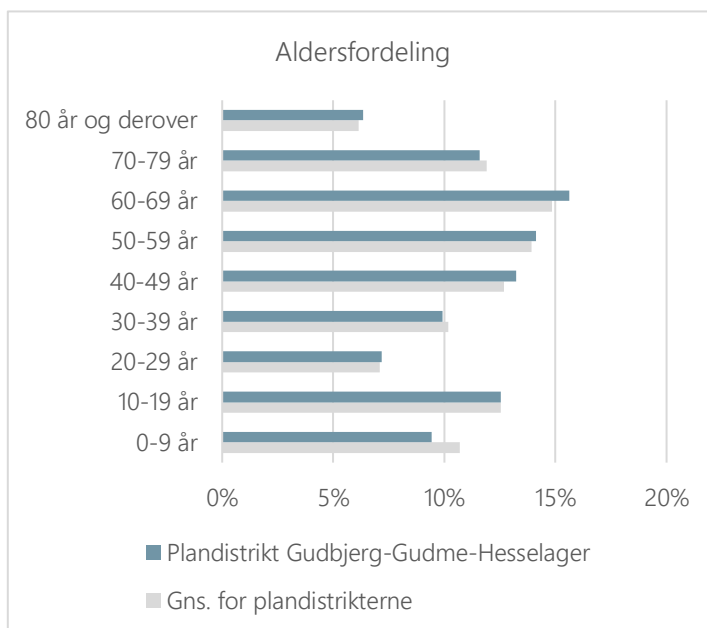
Gennemsnit i plandistrikterne:
44,5 (2021)

Befolkningsudvikling

I 5-års perioden fra 2016-2021 er befolkningen i plandistriktet Gudbjerg-Gudme-Hesselager faldet med i alt 31 personer svarende til en negativ vækst på -0,7 %. Området ligger dermed under den gennemsnitlige vækst i plandistrikterne som i samme periode var 2,2 %. Som det fremgår af figuren, har der dog i både 2020 og 2021 været en svag befolkningsvækst.

Figur 12.2: Befolkningsudvikling for plandistrikt Gudme-Gudbjerg-Hesselager

Figur 12.3: Aldersfordeling for plandistrikt Gudme-Gudbjerg-Hesselager

Tæt på gennemsnitsalderen

Borgerne i plandistriktet Gudme – Gudbjerg – Hesselager er aldersmæssigt tæt på gennemsnitsalderen for borgerne på tværs af plandistrikter, om end de er en anelse ældre. Kigger man på fordelingen af alderskategorier er det tydeligt at også her ligger plandistriktet meget tæt på gennemsnittet for plandistrikterne. Der er dog en marginalt større andel af ældre og mindre andel af de yngste børn.

Lidt lavere uddannelse og indkomst end gennemsnittet

Den gennemsnitlige husstand i Gudme – Gudbjerg – Hesselager tjener ca. 45.500 kr. mindre end gennemsnittet for plandistrikterne i Svendborg Kommune. Borgerne har knapt ét års mindre uddannelse på husstands niveau og 2 % færre i beskæftigelse. Gudme – Gudbjerg – Hesselager er således et område, hvor der er en højere andel af borgere med korte uddannelser end i de øvrige lokalområder.

BESKÆFTIGELSE

42 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
44 %

HUSSTANDSINDKOMST

554.554 kr

Gennemsnit i plandistrikterne:
600.063 kr

UDDANNELSESLÆNGDE

12,8 år

for den højest uddannede i husstanden.
Gennemsnit i plandistrikterne: 13,5 år

12.2 Landskab og kulturmiljø

Åbne marker i øst og bakkede skovområder i vest

Der er store forskellige i landskabskarakteren imellem øst og vest. Landskabet mod vest er et storbakket skovlandskab, der i høj grad opleves lukket og utilgængeligt. Denne del af området er meget sparsomt bebygget. Mod øst er landskabet mere åbent med lange kig på tværs af de dyrkede marker. Det bakkede landbrugslandskab brydes af en række dybe tunneldale, der ligger vinkelret og jævnt fordelt langs den lange kystlinje. Kun helt nær kysten er der udsigter over kystlandskabet mod øst.

Vi har nogle fantastiske områder - især ved kysten ved Klintholm Strand

Skov og strand - det er bl.a. naturen der skal tiltrække nye familier til området.

I store dele af området er landskabet udpeget som bevaringsværdigt landskab, særligt i den vestlige del af området. Langs den lange kyststrækning rummer landskabet ligeledes særlige kvaliteter, der relaterer sig til de særlige udsigtsforhold i området, ligesom de mange frugtplantager i øst er et særligt kendetegn for området.

Vi har jo mange små perler. Også de gamle ruiner bag GOG og Damestenen og nogle fine strande

Områdets kulturhistorie relaterer sig særligt til de store herregårde, Broholm Gods, Mullerup og Hesselagergård. Derudover er området kendetegnet ved en række oldtidsfund, blandt andet Gudmekongens Hal ved Gudme og Damestenen ved Hesselager.

En masse smukke steder, fantastisk herlighedsværdi. Savner flere løbestier og cykelstier

Figur 12.4 Området er kendetegnet ved flere store herregårde, blandt andet Hesselagergård syd for Hesselager.

12.3 Landsbyer og bebyggelse

Gudme – Gudbjerg – Hesselager – Oure er arealmæssigt det største af lokalområderne og også det område, der har de fleste byområder. Byerne ligger overvejende i den østlige del af lokalområdet, mens området vest for Gudbjerg i højere grad består af store landområder og landbrugsejendomme.

En tæt struktur af gamle kirkelandsbyer

Byerne Gudbjerg, Gudme, Hesselager, Oure og Vejstrup er alle oprindeligt opstået som kirkelandsbyer, og har rødder tilbage til middelalderen, og de mange, tætliggende kirker er et særligt kendetegn for området. Landsbyerne er alle opstået som mindre landbosamfund, med små klynger af gårde omkring kirkerne, og med tydelige udskiftningsstrukturer, der relaterer sig til 1700-tallet landboreformer. De mange store gårde og godser i området vidner om et attraktivt landbrugslandskab, og de store godser spiller stadig en betydelig rolle for områdets helhedsudtryk.

Infrastrukturen har haft særlig betydning for byernes udvikling

Vejstrup, Oure og Hesselager har historisk haft en rolle som landevejsbyer, langs den gamle landevej mellem Svendborg og Nyborg, men først med anlæggelsen af lokalbanen mellem Svendborg og Nyborg i slutningen af 1800-tallet, er der sket en egentlig udvikling af byerne mod banen i vest, til større stationsbyer. Lokalbanen slyngede sig ligeledes forbi landsbyen Gudme, der herved også oplevede vækst som stationsby. Nedlæggelsen af lokalbanen i 1964 har haft nogen betydning for byernes udvikling, men særligt i slutningen af 1900-tallet er der dog fortsat sket en vækst i byerne, overvejende i Gudme og Hesselager, hver der har været den største boligudbygning.

Fra kommune til selvstændige lokalsamfund

Gudme var hovedby i den tidligere Gudme Kommune, som svarer til lokalområdets afgrænsning. I Gudme ligger således også det tidligere rådhus, som i dag er funktionstømt, og under omdannelse til boliger. Gudme er dog nok først og fremmest kendt for at være hjemby til GOG Arena,

Gudme opleves i dag ikke på samme måde som områdets hovedby, og der ses ikke et bestemt hierarki mellem områdets byer. Hver by har sit særkende og stedbundne kvaliteter, med potentiale for at fremdyrke og tydeliggøre byernes individuelle identitet.

Byer med potentiale for kvalitetsløft

Der er i lokalområdet et indtryk af flere nedslidte bygninger og funktionstømte ejendomme, der afspejler en generel byudviklingstendens, hvor mellembyerne ændrer rolle fra at være driftige service- og handelssamfund til i højere grad at være bosætningsbyer. Der er således potentiale i at imødekomme denne udvikling, og styrke byerne som levedygtige lokalsamfund. Det er vigtigt at denne udvikling tager afsæt i de enkelte byers stedbundne kvaliteter og lokale identitet.

Hesselager har en tydelig stationsbykarakter, men fremstår generelt nedslidt og med flere funktionstømte ejendomme, særligt langs de to centrale gader, Langgade og Østergade. Her er der potentiale for en områdefornyelse, der kan være med til at fremhæve byens historiske træk, både som kirkelandsby og stationsby, ligesom der er store potentialer i at styrke de visuelle og fysiske forbindelser til det omkringliggende landskab, herunder Stokkebækdalen mod nord, og forbindelsen til kysten via Hesselagergård mod øst.

Figur 12.5 Hovedgaderne i Hesselager bærer generelt præg af flere funktionstømte butikker, der enten står tomme eller er omdannet til boliger.

Gudme har en karakteristisk bue-form, der orienterer sig omkring Gudme Sø, vest for byen. Søen udgør en væsentlig nærrekreativ kvalitet for byen, som byen har formået at udnytte med gode stiforbindelser til og omkring søen. Det er også omkring søen den nyeste bebyggelse er opstået. Byen har generelt de basale funktioner, der skal til for at udgøre et godt bosætningspotentiale. Der vurderes dog at være et stort potentiale i at fremhæve byens særlige identitet omkring håndboldklubben GOG og arenaen, øst for byen, der i høj grad fremstår lukket og ikke bidrager til bymiljøet. Mindesmærkes omkring Gudmekongens Hal, ligger skjult bag arenaen, men vurderes at have potentialer for udvikling i et turismeperspektiv.

I Gudme er det jo en kombi af parcelhuse, muremestervillaer, uden for bymidten er det gårde [...] De har lige bygget lejeboliger, der primært er besat af ældre [...] Og det gamle hotel er lavet i om til lejeboliger.

Gudbjerg er et mindre bysamfund øst for Gudme, der kun har oplevet en mindre udvikling gennem tiden, med enkelte parcel- og rækkehusområder. Gudbjerg fremstår som et fint landsbymiljø, hvor kirken, branddammen og forsamlingshuset danner et naturligt samlingspunkt i den gamle del af byen, mens dagligvarebutikken danner et knudepunkt ved Ørbækvej i øst. Generelt fremtræder Gudbjerg som et fint landsbymiljø.

Oure er særligt kendt for "Skolerne i Oure", der udgør en betydelig del af byens bebyggelsesstruktur. Det omfattende skolekomplekst er således også en væsentlig identitet og kvalitet ved byen, men området opleves i høj grad som en særskilt enhed i byen, der ikke er integreret med den øvrige del af landsbyen. Bebyggelsen langs Landevejen bærer præg af flere funktionstømte bygninger, og der er ikke en dagligvarebutik eller andre funktioner, der er med til at danne et naturligt centrum eller mødested i byen. Der vurderes at være et potentiale i at styrke Oures karakter og identitet, så også landsbyen afspejler idrætskulturen i Oure-skolerne.

Det er ikke mit indtryk at der er meget interaktion mellem Oureskolerne og lokalsamfundet [...] Det er lidt en by i byen. Det giver ikke så meget til byen. Det er ligesom blevet for stort, det lukker sig lidt om sig selv.

Vejstrup er en mindre landsby i den sydligste del af lokalområdet. Vejstrup har i nogen grad udviklet sig i den nordvestlige del af byen, forbindelse med lokalbanen, men derudover er der ikke sket en betydelig udvikling i byen. Vejstrup ligger tæt knyttet til Skårup mod syd, og Oure mod nord, og der vurderes særligt at være en stor tilknytning til Skårup, hvor der også er folkeskole og indkøbsmuligheder. Vejstrup ligger placeret ud til Vejstrup ådal, der udgår et stort rekreativt potentiale for byen. Også Vejstrup Valgmenighedskirke er et særligt kendetegn ved byen.

Først blev lokalbanen nedlagt, det fjernede virksomheder. Så forsvandt Brugsen, så skolen og så børnehaven. Til sidst var der ikke engang en døgnkiosk. Det er gået den forkerte vej. Men i og med at der er sket meget omkring forsamlingshuset, er det blevet et populært sted at flytte til. [...] Udviklingen er vendt vil jeg sige, der er begyndt at flytte børnefamilier til.

Lundeborg er den eneste af områdets landsbyer, der ikke har direkte tilknytning til den overordnede infrastruktur, ligesom det er den eneste af områdets byer, der ligger ud til kysten. Lundeborg havn har været det centrale omdrejningspunkt for landsbyens udvikling, og den maritime karakter er et helt særligt kendetegn ved byen. I Lundeborg er der således allerede en helt særlig identitet, der giver byen stor attraktionsværdi.

Figur 12.6 I Lundeborg er der en tydelig maritim karakter, og nærheden til vandet er en stor attraktionsværdi for området.

Uden for de større byer findes en række mindre landsbyer, som i stor udstrækning har bevaret sine oprindelige gårdstrukturer og landsbykarakter. Her er det netop de gamle gårde og det rolige landsbymiljø, der er landsbyernes særlige kvalitet.

En boligmasse med lidt flere etageboliger

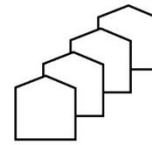
I plandistriktet Gudme – Gudbjerg – Hesselager er der lidt flere etageboliger end gennemsnitligt i plandistrikterne. Det er dog stadig énfamiliehusene der præger området.

ÉNAMILIEHUSE

59,1 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
65

RÆKKE-/KÆDEHUSE

14,9 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
16

FLERFAMILIEHUSE/
DOBBELTHUSE

2,2 %

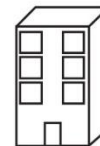
Gennemsnit i plandistrikterne:
2

LANDEJENDOMME

11,6 %

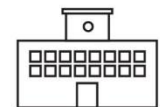
Gennemsnit i plandistrikterne:
10

ETAGEBOLIGER

7,1 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
4

KOLLEGER MV.

5,2 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
3

SALGSPRIS

10.099 kr/m²

Gennemsnit i plandistrikterne:
11.406 kr/m² (2018)

LIGGETID

355 dage

Gennemsnit i plandistrikterne:
280 dage (2018)

Relativt lange liggetider ved salg

Boligpriserne i plandistriktet Gudme – Gudbjerg – Hesselager-området er generelt lavere, end gennemsnittet i plandistrikterne og liggetiderne ved hussalg er højere. I 2018 var den gennemsnitlige liggetid knap et år, hvilket er det næsthøjeste i kommunen, kun overgået af Småøerne.

Omdannelse frem for byudvikling

Der vurderes generelt ikke at være det stor behov for ny byudvikling i lokalområdets byer, men der bør i højere grad være fokus på omdannelse eller renovering af byernes eksisterende bygningsmasse. Særligt i steder, hvor der er sket en væsentlig ændring i byernes karakter, kan omdannelse af den eksisterende bebyggelse ske som en samlet plan for områdefornyelse af byerne. Særligt i byerne Hesselager, Gudme og Oure vurderes der at være et behov for byfornyelse, der kan være med til at give byerne et kvalitetsmæssigt løft.

I Vejstrup er der tilsagn om etablering af nye almene boliger i form af 20 lejeboliger i forskellig størrelse. Ønsket er at skabe et alders- og generationsblandet bofællesskab med fællesrum mv.

12.4 Handel og erhverv

Der findes dagligvarebutikker byerne Hesselager, Gudme, Guldbjerg og Lundeborg, hvilket betyder, at særligt den nordøstlige del af området er velforsynet med dagligvarebutikker. Der er ingen indkøbsmuligheder i Oure eller Vejstrup, og Oure er dermed én af de få byer i lokalområderne, der har mere end 5 min. køretid i bil til nærmeste dagligvarebutik. Også landsbyerne Brændskov og Brudager har omkring 10 min. køretid til nærmeste indkøbsmulighed.

I Oure har vi ingen dagligvarebutik

Det er en generel tendens i området, at mange af de oprindelige butikker og småerhverv i de tidligere stationsbyer er lukket, hvilket har sat sit præg på byernes hovedgader, der har en karakter af nedlukning og lettere forfald. Derimod er dagligvarebutikkerne i stedet blevet omdrejningspunkt for handlen i områderne, ligesom de også er blevet væsentlige mødesteder for borgerne i byen. I Hesselager er der dog fortsat enkelte handelsmuligheder og spisesteder, foruden dagligvarebutikken.

Vi har flere virksomheder og handlemuligheder i området.

Købmanden i Lundeborg har kun eksisteret siden 2019, hvor den på initiativ fra lokale borgere blev etableret og drevet på frivillig basis, hvilket har givet stor værdi til byen.

Figur 12.7 Købmanden i Lundeborg er skabt og drevet af frivillige borgere

I Oure og Vejstrup findes enkelte større erhvervs- og industrivirksomheder, men ellers er det i højere grad mindre, lokalt baserede erhvervsvirksomheder, der præger området

12.5 Institutioner og offentlig service

Gudbjerg-Gudme-Hesselager-Oure har et relativt godt udbud af offentlig service.

Der er børnehuse i Gudbjerg, Gudme, Hesselager og Oure og dagplejere i Gudme, Hesselager og Oure, og der findes plejecentre i Vejstrup, Gudbjerg og Hesselager. I Hesselager er der desuden et stort lægehus.

Stokkebækskolen har afdelinger i Gudbjerg, Gudme og Hesselager, hvor afdelingerne i Hesselager og Gudbjerg går fra 0. til 6. klasse. I Oure ligger desuden Oure Friskole

Enkle borgere giver udtryk for, at de har bekymringer i forhold til den fremtidige skolestruktur, og flere efterspørger bedre adgang til borgerservice. Samtidigt betyder lokalområdets store størrelse og lave befolkningstæthed, at der fra visse dele af området kan være relativt langt til offentlige servicefunktioner.

Vi har lægehus, biblioteket, genbrugsplads, daginstitutioner, skole (som dog har en lidt ærgerlig struktur), plejehjem, disse funktioner er vigtige for bosætning, også lokale arbejdspladser.

Der er gode skoler/børnehaver, men der mangler noget for de unge omkring 13-14-år, som ikke er interesserede i sport.

[Den offentlige service er] rimelig fornuftigt. Rigtig gode skoler og dagtilbud. Fantastisk med selvbetjeningsbibliotek.

SKOLER

3

Gennemsnit i plandistrikterne:
1,8

DAGINSTITUTIONER

5

Gennemsnit i plandistrikterne:
3,2

BIBLIOTEKER

1

Gennemsnit i plandistrikterne:
0,7

PLEJECENTRE

3

Gennemsnit i plandistrikterne:
1,1

12.6 Fællesskab, foreninger og mødesteder

Gudme-Gudbjerg-Hesselager-Oure er et lokalområde med gode lokale fællesskaber og et aktivt foreningsliv båret af mange frivillige kræfter. Idrætsforeningerne er omdrejningspunktet for meget af den sociale aktivitet i lokalområdet med elitehåndbold i GOG som en aktivitet, der samler folk på tværs af lokalområdet og resten af kommunen.

De mange landsbyer i lokalområdet har forskellige forudsætninger og behov i forhold til lokale fællesskaber og aktivitetsniveauet varierer fra by til by, men generelt beskriver borgerne deres lokalsamfund som aktivt og præget af engagerede borgere og ildsjæle. Nogle beskriver dog sammenholdet som opdelt mellem dem der har boet her altid og tilflytterne, der godt kan være lidt udenfor. Her er det vigtigt at huske at invitere tilflytterne ind i fællesskabet.

Nogle oplever lokalområdet som en konstruktion, der består af flere områder med stærkere intern sammenhæng – hvor fx Gudme, Gudbjerg og Hesselager er forbundne og ligeledes Vejstrup og Oure mens Lundeborg er sig selv.

Der er rigtige mange lokale aktiviteter og GOG er en klar vinder.

Der er et godt sammenhold, men der er også en ekskludering i det sammenhold. Det er jo tit familier der har boet her i mange generationer. Min bedre halvdel er tredje generation på gården. For dem der bor, er det et sammenhold, men for dem derudefra kan de godt være lidt udenfor.

Forsamlingshusene spiller mange steder en central rolle for livet i lokalsamfundet. I Vejstrup er det med forsamlingshuset lykket at skabe et lokalt mødested, der understøtter en positiv udvikling i landsbyen, der ellers tidligere har været mærket af tilbagegang.

Det stærke lokale engagement og initiativ udspringer blandt andet af, at mange borgere har en erkendelse af, at de selv spiller en vigtig rolle for at skabe liv, aktivitet og fællesskab i lokalsamfundet. I flere landsbyer er der etableret små lokale og uformelle opholdsmiljøer og mødesteder omkring branddamme med videre.

Figur 12.8 Gadekæret i Vormark, i den nordligste del af området, er et hyggeligt, lokalt mødested midt i landsbyen.

Stort lokalt engagement med aktive lokalforeninger

[Aktivitetsniveauet i de lokale fællesskaber] kommer an på hvor man bor i området. I Oure er niveauet lavt mens det i Hesselager er højt.

12.7 Transport og forbindelser

Lange afstande og begrænset mobilitet

I sammenligning med de øvrige lokalområder, er Gudme – Gudbjerg – Hesselager – Oure et af de områder, der har de ringeste infrastruktur, både hvad angår adgangen det overordnede vejnet, den kollektive trafikbetjening, samt det rekreative rutenetværk.

Oure og Vejstrup ligger langs landevejen mellem Svendborg og Nyborg, og er generelt tæt knyttet til Skårup, der er nærmeste større by. Imellem de tre byer er der gode cykelstiforbindelser, og den tætliggende bystruktur langs Landevejen er med til at skabe god tilgængelighed for disse byer. Det gælder også for den kollektive trafik, hvor regionalbusserne giver god betjening til området.

Bortset fra Oure og Vejstrup er de øvrige byer kendetegnet ved at have lang afstand til større byer og dårlig forbindelse til det overordnede vejnet. Svendborg danner knudepunkt for kommunens overordnede trafikstruktur, både hvad angår vejstrukturen og den kollektive trafikstruktur, hvilket forringer trafikbetjeningen på tværs af kommunen. Det

Vejene er hullede. Fortovene skæve. Og der mangler i den grad en cykelsti mellem Hesselager og Gudme.

har især betydning for de byer, der ligger uden for Landevejen, herunder Gudme, Gudbjerg, Lundeborg og Brændeskov, men også Hesselager, der ligger i stor afstand til motorvejen og til nærmeste, større by, med mere end 15 min kørsel til nærmeste motorvejsafkørsel.

Gode rekreative forbindelser i den østlige del af området

Den rekreative infrastruktur relaterer sig overvejende til den østlige del af området, hvor både Øhavsstien, Herregårdsruten og Østersøruten strækker sig gennem området, men også lokale ruter, som Gudmeruten, der er en rekreativ forbindelse mellem de tre byer, Gudme, Gudbjerg og Hesselager. Denne rute forløber dog i stor udstrækning langs vejene, hvor der ikke er cykelsti. Der opleves generelt at være mangel på cykelstiforbindelser i området.

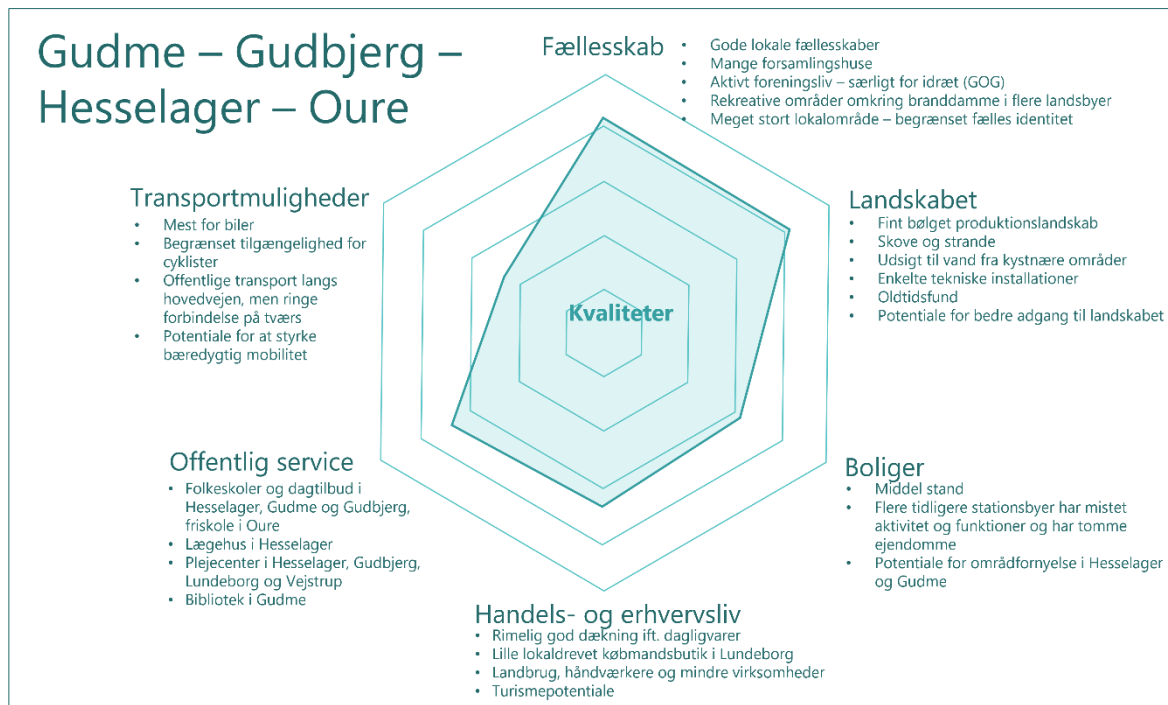
I hele den vestlige del af området er der ingen etablerede rekreative forbindelser, men der vurderes at være et stort potentiale i at udvikle et rekreativt netværk i det storbakkede, skovklædte landskab, der kendetegner denne del af området. I det hele taget opleves den vestlige del af området meget utilgængeligt, men er et potentiale for udvikling.

Hvis man bor på landevejen, er det OK, men i Gudbjerg er det næsten umuligt at komme med offentlig transport og i mange andre af de små byer.

Det kniber lidt med cykelstier ude på de små veje. Det går lidt langsomt. Det er mit indtryk. Det er også en svær ting at have med at gøre. Der skal skaffes jord og plads til de cykelstier. Men at børn kan færdes trygt på vejen, er også en vigtig

12.8 Samlet vurdering af Gudme – Gudbjerg – Hesselager – Oure

Der foretaget en samlet vurdering af Gudme–Gudbjerg–Hesselager–Oure områdets kvaliteter med afsæt i de seks temaer vist i figuren herunder.

Figur 12.9: Samlet vurdering af Gudme–Gudbjerg–Hesselager–Oures kvaliteter

Som det fremgår, vurderes området højt hvad angår fællesskab og landskab og relativt højt, hvad angår boliger, handels- og erhvervsliv og offentlig service, mens transportmulighederne i området vurderes lavt.

Fællesskab

Under dette tema vurderes civilsamfundet og det lokale engagement, herunder lokale kultur- og idrætstilbud, foreninger, organisationer, aktiviteter, arrangementer og mødesteder. *Gudme–Gudbjerg–Hesselager–Oure vurderes højt i kraft af det aktive foreningsliv, engagerede borgere og gode lokale fællesskaber.*

Landskab

Under dette tema vurderes natur, landskab, rekreative områder, kulturarv og friluftsfaciliter ift. mængde, kvalitet og adgang. *Gudme–Gudbjerg–Hesselager–Oure vurderes højt i kraft af områdets fine bølgede produktionslandskab, skove og strande.*

Boliger

Under dette tema vurderes sammensætningen, mængden og kvaliteten af boliger i forhold til størrelse, pris og boligtyper. *Gudme–Gudbjerg–Hesselager–Oure vurderes relativt højt i kraft af fornuftigt udbud og en boligmasse i rimelig stand.*

Handels- og erhvervsliv

Under dette tema vurderes mængden af indkøbsmuligheder, butikker, virksomheder, arbejdspladser, turismeerhverv, iværksætterier mv. *Gudme–Gudbjerg–Hesselager–Oure vurderes relativt højt i kraft af god adgang til indkøbsmuligheder de fleste steder samt en del mindre erhverv i området.*

Offentlig service

Under dette tema vurderes udbuddet af børneinstitutioner, skoler, biblioteker, plejehjem, borgerservice, lægehuse, sundhedstilbud mv. *Gudme–Gudbjerg–Hesselager–Oure vurderes relativt højt i kraft af skoler, daginstitutioner, bibliotek, læger og plejecentre i området.*

Transportmuligheder

Under dette tema vurderes transportmulighederne med fokus på vej-, sti- og cykelforbindelser samt offentlig transport. *Gudme–Gudbjerg–Hesselager–Oure vurderes lavt i kraft af den begrænsede betjening af kollektiv transport uden for væk fra hovedvejen samt manglende cykelstier.*

Styrk kvaliteten af de tidligere stationsbyer gennem områdefornyelse

Lokalområdet større byer er kendetegnet ved at være udviklet som stationsbyer langs den tidligere lokalbane mellem Svendborg og Nyborg. Banens nedlæggelse har derfor betydet en stor forandring i landsbyernes levestruktur, med tomme butikker og et nedslidt bymiljø til følge. Byerne har dog fortsat mange kvaliteter i form af stærke fællesskaber og aktiviteter, særligt inden for idrætten, hvilket sikrer et godt levestruktur for byerne. Der er dog store potentialer i at styrke det byggede miljø gennem områdefornyelse.

- Undersøg mulighederne for områdefornyelse i de tidligere stationsbyer Oure, Gudme og Hesselager, f.eks. som en del af Landsbyfornyelsespuljen (tidligere byfornyelse)
- Områdefornyelsen bør tage afsæt i at styrke byernes stedbundne kvaliteter, herunder at fremhæve særlig arkitektur, skabe synlighed og forbindelse til de nære landskaber, styrke bymiljøet omkring byernes særlige samlingssteder, mv.
- Styrk de fysiske rammer ved nedrivning af tomme og faldefærdige bygninger – det giver ofte også muligheder for at skabe nye sammenhænge og forbindelser på tværs af byerne.

Styrk den bæredygtige mobilitet

De store afstande i lokalområdet betyder, at de fleste er afhængig af bilen som transportmiddel, hvilket forstærkes af områdets begrænsede kollektive trafikbetjening. Det skaber meget bilkørsel i området, både i forhold til transporten til og fra arbejde, men også transport til hverdagslivets øvrige gøremål såsom fritidsinteresser, indkøb, daginstitutioner o. lign. For at nedbringe trafikmængden bør der arbejdes med bæredygtige mobilitets tiltag i området. Med de stigende brændstofpriser er der også en betydelig økonomisk gevinst for den enkelte borger.

- Skab centrale mobilitetsknudepunkter i områdets landsbyer, som kan fungere som centrale samkørselspladser, knudepunkter for flextrafik, lokale opsamlingssteder til fritidskørsel mv. Tiltag som skal gøre det lettere og mere organiseret at køre sammen eller bruge alternative offentlige trafikordninger. Mobilitetsknudepunkterne kan med fordel tænkes sammen med centrale byrum, legepladser, indkøbsmuligheder eller lignende.
- Skab lokale mobilitetskampagner, der skal sætte fokus på samkørselsmuligheder, og evt. organisere borgerne i forskellige køregrupper.
- Undersøg muligheden for delebilsordninger i de enkelte lokalsamfund
- Skab bedre forhold for cyklister. Med en udbredt brug af elcykler kan cyklen bruges som helårs transportmiddel, selv over længere afstande, men det kræver gode cykelstiforhold eller afmærkede cykelbaner.

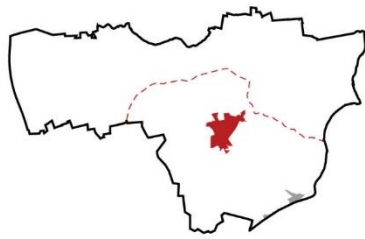
Skab bedre adgang til landskabet

Lokalområdet spænder over store landskaber med varierende karakter og oplevelser, men store dele af landskabet er utilgængeligt. En bedre tilgængelighed til landskabet, i form af en sammenhængende rekreativ infrastruktur, vil i højere grad være med til at formidle områdets mange landskabskvaliteter og kulturmiljøer, herunder de mange oldtidsfund, som området er kendt for.

- Bedre adgang til landskabet ved en udbredt rekreativ infrastruktur, særligt i den vestlige del af området
- Styrk og synliggør de historiske fortællinger i landskabet, som fx oldtidsfund, herregårde mv.

13. Skårup

Lokalområdet ligger centralt i Svendborg Kommune, øst for Svendborg by. Mod nord er området afgrænset ved Vejstrup Ådal, mens området mod syd og øst grænser ud til Storebælt og Skårupøre Sund. Lokalområdet Skårup er repræsenteret af Lokalforsamling Skårup Sogn.

AREAL

70,7 km²

Gennemsnit i plandistrikterne:
42,9 km²

BYER/LANDSBYER

3

KYSTLINJE

8,5 km

HAVNE/SLÆBESTEDER

0

Plandistriktet Skårup - Oure har 4.806 indbyggere fordelt på 70,7 km². Området har en lav befolkningstæthed på 68 indbyggere pr. km².

Afgrænsningen af Skårup lokalområde er vist med rød stiplede linje på figuren ovenfor, og lokalområdet Skårup er således mindre end plandistriktet Skårup-Oure, idet det ikke indbefatter landsbyerne Vejstrup og Oure. Vær opmærksom på, at flere af de præsenterede data gælder for plandistriktet, ikke lokalområdet.

Et byområde i forandring

Skårup ligger centralt i lokalområdet, og udgør områdets primære bebyggelse. Lige nord for Skårup ligger landsbyen Øster Åby, som i takt med byudviklingen er vokset sammen med Skårup. Skårup har haft en 200-årig historie som seminarieby, men efter seminariets lukning i 2010 skal byen have redefineret sig.

Ved kysten, langs Skårupøre Strandvej, ligger de mindre landsbysamfund Skårupøre og Åbyskov, med en attraktiv placering ud til Storebælt.

Landskabet er karakteriseret ved et bølget landbrugslandskab med flere spredtliggende skove. Langs områdets nordlige afgrænsning strækker tunneldalen, Vejstrup Ådal, sig gennem landskabet, hvor den gamle vandmølle, Lillemøllen, udgør et særligt oplevelsesrigt kulturmiljø. Særligt i den sydlige del af området, hvor terrænet har et markant fald ned mod kystlinjen, opleves områdets nærhed til kystlandskabet, med vidtrækkende udsigter til vandfladen, med Thurø og Langeland i baggrundsbilledet.

Infrastrukturelt er området godt forbundet til Svendborg og til motorvejen, via den gennemgående landevej, Nyborgvej.

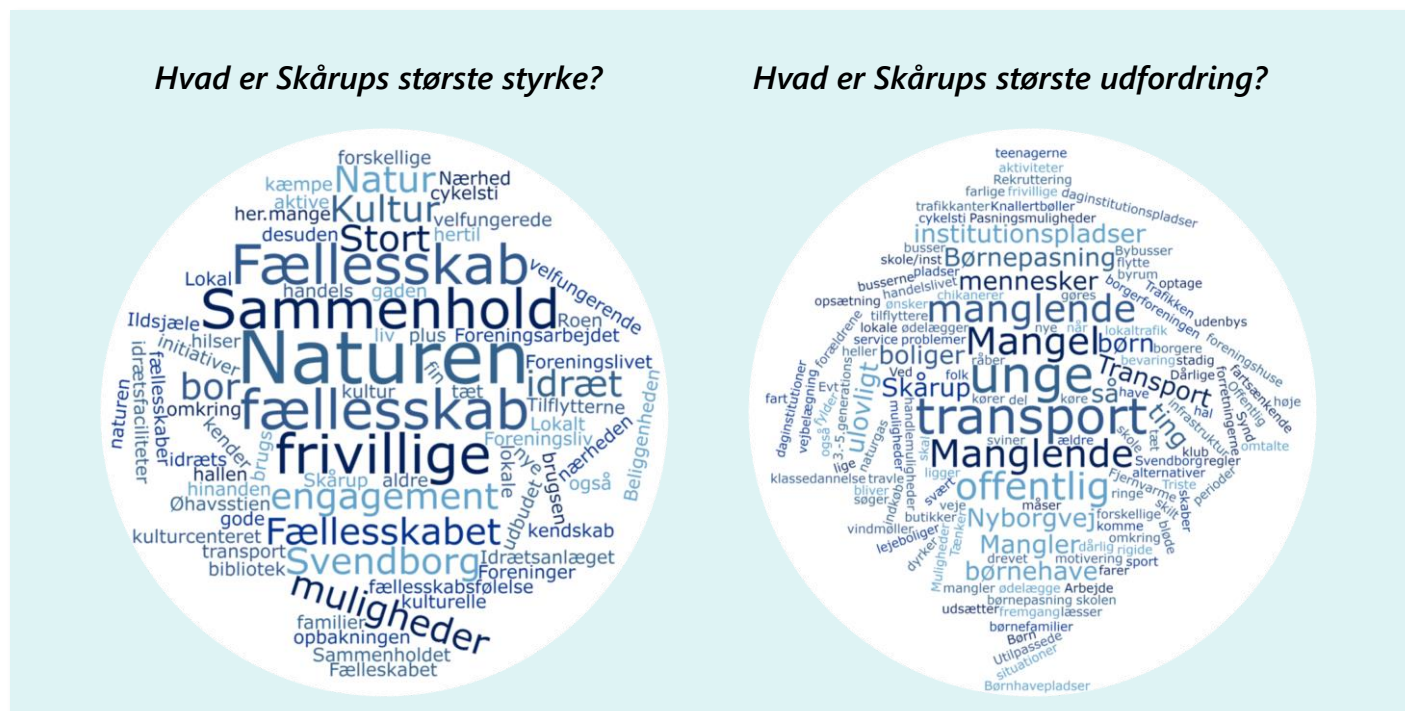
Et rigt foreningsliv, hvor ildsjæle gør en forskel

Borgerne karakteriserer Skårup som et område med et rigt foreningsliv og mange aktiviteter særligt på idrætsområdet. De beskriver Skårup som et sted, hvor ildsjæle af forskellige slags skaber aktivitet og sammenhold gennem deres engagement i de centrale institutioner i området, som fx idrætsforeningen, musikforeningen, pensionistforeningen og lokalbladet Folk & Fæ (der også dækker

Der er utroligt mange ildsjæle i Skårup som sætter ting i gang og kæmper for deres sag

Oure og Vejstrup). Lokalrådet har for nylig fået udarbejdet en potentialeplan for området, der bl.a. viser, at der er stor interesse blandt borgerne for at engagere sig i og samarbejde om områdets udvikling.

Borgerne udpeger fællesskabet og naturen som Skårups største styrker, mens mangel på offentlig transport, institutionspladser og mødesteder for unge udpeges som centrale udfordringer

Figur 13.1: Visuel fremstilling af svar fra en spørgeskemaundersøgelse, hvor 53 borgere fra Skårup svarede på, hvordan de oplever lokalområdet. Ordenes størrelse afspejler, hvor hyppigt de er nævnt i besvarelserne.

13.1 Skårup i tal

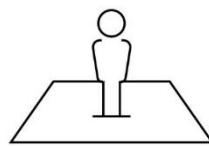
Plandistriktet Skårup – Oure er et af de større plandistrikter i Svendborg kommune med hele 70,7 km². Hvis Oure-Vejstrup fraregnes, er lokalområdet for Skårup dog kun 28,4 km² og dermed et af de mindre lokalområder. Der bor 4.806 personer i plandistriktet Skårup – Oure (pr. 2021), mens der i Skårup Sogn bor 2.772 personer (pr. 2021). Det betyder at befolkningstætheden for plandistriktet Skårup – Oure er ca. 68 personer pr. km², mens det for Skårup Sogn er ca. 98 personer pr. km². Begge tal er noget mindre end den gennemsnitlige befolkningstæthed for plandistrikterne, der ligger på 171 personer pr. km².

INDBYGGERE

4.806 pers.

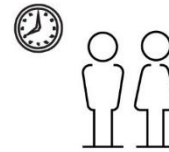
Gennemsnit i plandistrikterne:
3.493

BEFOLKNINGSTÆTHED

68 pers. pr. km²

Gennemsnit i plandistrikterne:
171

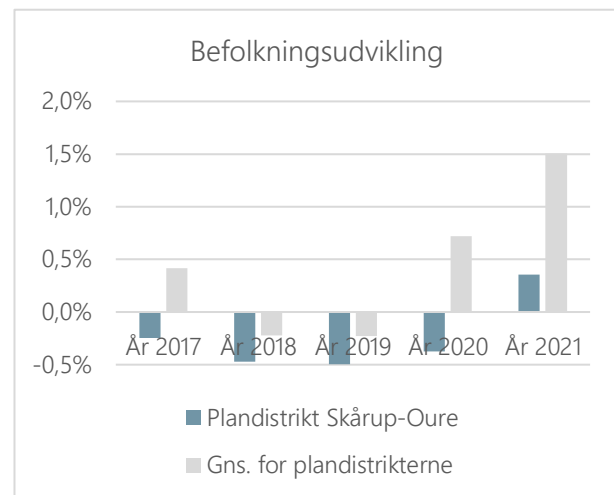
GENNEMSITSALDER

43,4 år

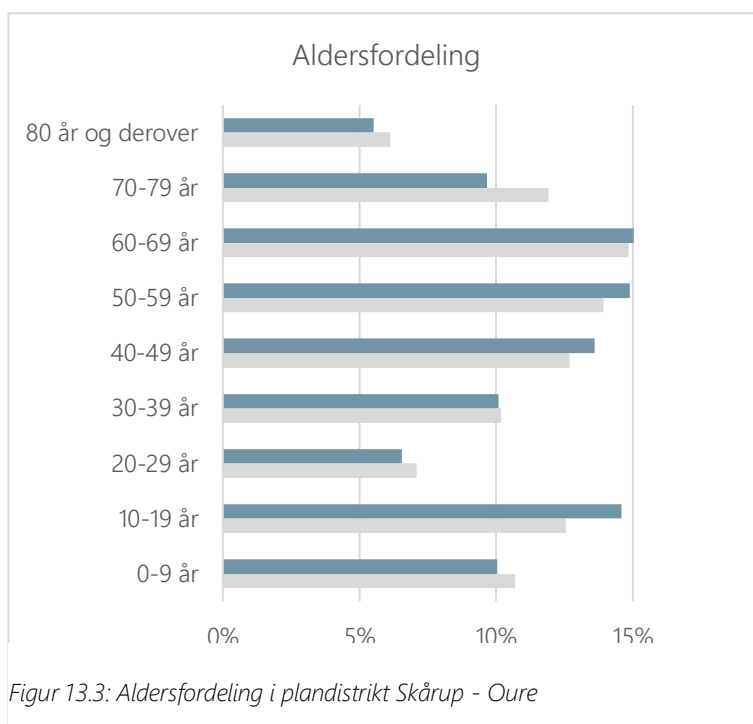
Gennemsnit i plandistrikterne:
44,5 (2021)

Befolkningsudvikling

I 5-års perioden fra 2016-2021 er befolkningen i plandistriktet Skårup-Oure faldet med i alt 60 personer svarende til en vækst på ca. -1,3 %. Området ligger dermed under den gennemsnitlige vækst i plandistrikterne som i samme periode var 2,2 %. I 2021 har der dog, i modsætning til de fire foregående år, har været en svag stigning i indbyggertal.

Figur 13.2: Befolkningsudvikling i plandistrikt Skårup - Oure

Figur 13.3: Aldersfordeling i plandistrikt Skårup - Oure

Lidt yngre end gennemsnittet

Den gennemsnitlige alder for borgere i plandistriktet Skårup - Oure er med 43,4 år ca. 1 år under gennemsnitsalderen på tværs af plandistrikterne.

Aldersfordelingen for plandistriktet viser en lidt større andel børn og unge i 10-19-årsalderen sammenlignet med gennemsnittet for plandistrikterne, mens der er en tilsvarende mindre andel af borgere i alderen 70-79 år.

Beskæftigelse, indkomst og uddannelse

Borgerne i plandistriktet Skårup – Oure ligger meget tæt på gennemsnittet i plandistrikterne, hvad angår beskæftigelse, indkomst og uddannelseslængde. Ca. 1 procent flere er i beskæftigelse, mens den gennemsnitlige uddannelseslængde for den højest uddannede i husstanden blot er 0,1 år kortere og indkomsten blot 1.049 kr. lavere om året end gennemsnitligt i plandistrikterne.

13.2 Landskab og kulturmiljø

Landskabet er kendetegnet ved et bølget landbrugslandskab, hvor spredtliggende skove danner flere afgrænsede rumligheder i det dyrkede landskab. Umiddelbart nordvest for Skårup findes flere gamle skovområder, og med den planlagt skovrejsning i området mod vest, er der på sigt et stort, sammenhængende skovområde, der forbinder landskabet til de store skovområder mod vest, herunder Brændeskov

Vejstrup Ådal, der strækker sig gennem området i nord, udgør et markant landskabselement i området, og udgør særlige rekreative kvaliteter til området. Langs ådalen er der kun ca. 4 km fra Øster Åby til kysten mod øst, ligesom ådalen bugter sig forbi moser og skove mod vest.

Og så har vi jo naturen omkring her, jeg bor i udkanten, jeg kigger over marker og skove, en tur gennem Vejstrup Ådal er en meget kendt ådal, mange sjældne blomster og kun 4 km til stranden, man kan komme derned på 10 minutter, der er forskellige badesteder og en badebro, som borgerforeningen sætter op hvert år.

Figur 13.4 Skårupøre Strandvej giver mulighed for at nyde udsigten over kysten og få vandet helt tæt på.

Der er mange skønne steder omkring Skårup, men der mangler flere stier og adgang til landskabet.

Den lange kyststrækning langs Storebælt udgør en helt særlig kvalitet til området. Her er der smukke, vidtrækkende udsigter over det omgivende kystlandskab, hvor Langeland og Thurø danner ramme omkring kystlandskabet, på tværs af vandfladen. Langs kysten er der flere gode badestrande og badebroer, der aktivt bruges af lokalområdet.

13.3 Landsbyer og bebyggelse

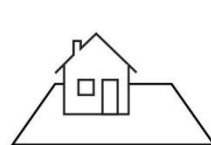
Skårup er den største by i lokalområdet, og det er også i Skårup, at alle områdets funktioner ligger, såsom skole, idrætsfaciliteter, indkøbsmuligheder, mv. I forlængelse af Skårup ligger landsbyen Øster Åby, og ved kysten ligger landsbyerne Åbyskov og Skårupøre.

Figur 13.5: Det tidligere seminarium i Skårup omfatter et stort område, centralt i byen, hvor særligt den fredede hovedbygning udgør et væsentligt kulturminde.

Fra seminarieby til boligby

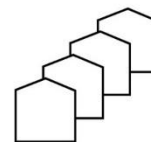
Skårup er opstået som kirkelandsby langs landevejen mellem Svendborg og Nyborg. Placeringen langs landevejen, og senere som stationsby langs lokalbanen mellem Svendborg og Nyborg, har haft betydning for byens vækst op gennem 1900'tallet, særligt i området omkring den tidligere station. Men også i nyere tid er der sket byvækst med nye parcelhus- og rækkehusområder, både i den sydvestlige del af byen, og mod Øster Åby i nordøst. Særligt det nordøstlige boligområde har en ekstensiv karakter, med store, rekreative fællesarealer. Den seneste tids byudvikling har betydet, at Skårup er vokset sammen med Øster Åby, der i dag er opløst af byen.

ÉNAMILIEHUSE

61,8 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
65

RÆKKE-/KÆDEHUSE

17,9 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
16

FLERFAMILIEHUSE/
DOBBELTHUSE

1,8 %

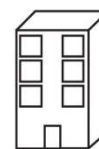
Gennemsnit i plandistrikterne:
2

LANDEJENDOMME

10,2 %

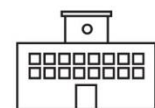
Gennemsnit i plandistrikterne:
10

ETAGEBOLIGER

4,1 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
4

KOLLEGER MV.

4,3 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
3

Der mangler lejeboliger og bofællesskaber for alle aldre

Udvikling af seminariområdet

Skårup er særligt kendt for byens seminarium, der blev opført i 1803, og løbende udvidet op gennem 1800-tallet. Seminariet ligger over for kirken, i den centrale del af byen, og udgør i dag et stort bygningskompleks med parklignende udearealer. Seminariet har historisk udgjort en central del af byens identitet, og nedlukningen af

seminariet i 2010 har derfor også haft stor betydning for byens karakter. Efter at have stået tomt i 11 år, er seminariet opkøbt af en privat bygherre, og er under planlægning til et nyt boligområde, med mulighed for 75 nye boliger. Planen er at bevare den fredede hovedbygning samt den gamle rektorbolig, mens de resterende bygninger nedrives og erstattes med nye etageboliger og rækkehuse. De nye boligtyper vil kunne udgøre et fint supplement til den eksisterende boligmasse, og vil potentielt kunne imødekomme et behov for flere alsidige boligtyper, såsom mindre seniorboliger og lejeboliger.

Der mangler flere boliger til ældre, unge og familier med lav indkomst. Det vil skabe et mere mangfoldigt lokalområde.

Potentiale for styrket centerkarakter

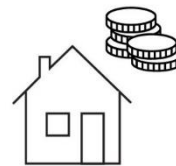
Byens struktur fremstår generelt lettere rodet, med mange forskellige bygningstyper, ligesom de spredtliggende funktionerne betyder, at det er svært at aflæse, hvor byens centerområde er. Der er dog potentialer i at styrke byens centerkarakter, særligt omkring dagligvarebutikken og ved at integrere det grønne område ved seminariet som et offentligt parkområde.

Landsbyer med udsigt over kysten

Ved kysten langs Skårupøre Strandvej ligger landsbyerne Åbyskov og Skårupøre. Skårupøre er mest af alt en række huse langs vejen, men områdets placering direkte ud til vandet, med badebro, kiosk og mindre strandområde, gør det til et attraktivt udflugtsmål.

Åbyskov er oprindeligt en lille samling af gårde omkring det gamle forsamlingshus, men er i nyere tid udviklet sig med nye parcelhuse, på den attraktive skrånende placering, med udsigt over kystlandskabet mod syd.

Salgspriserne og liggetiderne svarer nogenlunde til gennemsnittet i plandistrikterne og afspejler områdets attraktivitet som bosætningsområde.

SALGSPRIS

11.230 kr/m²

Gennemsnit i plandistrikterne:
11.406 kr/m² (2018)

LIGGETID

260 dage

Gennemsnit i plandistrikterne:
280 dage (2018)

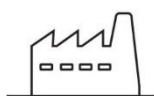
13.4 Handel og erhverv

Områdets handel ligger primært i Skårup, hvor der er dagligvarebutik samt enkelte småerhverv. Derudover er der to mindre campingpladser og en kiosk langs kysten.

Figur 13.6 Dagligvarebutikken ligger i den sydlige del af Skårup og området omkring udgør byens væsentligste knudepunkt for handel og erhverv.

Områdets handel er overvejende centreret omkring dagligvarebutikken i Skårup, hvor der også er tankstation og enkelte småerhverv, men også langs Landevejen er der enkelte erhverv, såsom tankstation og kiosk.

VIRKSOMHEDER (CVR)

608

Gennemsnit i plandistrikterne:
430 (2021)

DAGLIGVAREBUTIKKER

1

Gennemsnit i plandistrikterne:
2,2

Potentiale for mere attraktivt centermiljø

Brugsen ligger i området, hvor der oprindeligt var station, inden banen lukkede i 1964. Brugsen udgør et væsentligt knudepunkt for lokalområdets handel, men rammerne omkring er overvejende præget af store asfaltflader med parkering. Der vurderes derfor at være et særligt potentiale i at skabe et mere attraktivt miljø omkring områdets handelscenter.

13.5 Institutioner og offentlig service

Lokalområdet har generelt et godt udbud af institutioner og offentlig service.

Der er både folkeskole i Skårup og friskole i Øster Åby, ligesom der er daginstitutioner tilknyttet begge skoler. Derudover er der en privat vuggestue i Skårup. De senere års tilflytning til byen betyder dog, at flere efterlyser ekstra institutionspladser i Skårup.

Vi mangler læger og institutionspladser i lokalområdet.

Figur 13.7 Skårup Skole ligger ved kirken, i den gamle del af Skårup.

Skårup Kultur- og idrætscenter (SKI) ligger placeret ved idrætsbanerne nord for byen. Centeret er nyligt etableret som en udvidelse af Skåruphallen, og rummer, ud over sport- og idrætsfaciliteter, også bibliotek, lokalhistorisk arkiv og tween- og ungdomsklub.

Der er lægehus i Skårup samt et større plejecenter, Damgården.

13.6 Fællesskab, foreninger og mødesteder

Skårup er kendetegnet ved et rigt foreningsliv. Skårup Idrætsforening organiserer et stort udbud idrætsaktiviteter og udgør rammen om meget socialt liv i lokalområdet.

Nyt Kultur- og Idrætscenter

Det nye Skårup Kultur- og idrætscenter er et omdrejningspunkt for mange af lokalområdets aktiviteter. Her afholdes fællesspisning, koncerter og kulturelle arrangementer ligesom centret huser en tween-klub og ungdomsklub.

Det som jeg synes kendetegner det er, at det er folk, som har en masse energi, og som gerne vil det lokale og arbejder for at få noget kulturliv og nogle aktiviteter i gang. Og det er både i forhold til idræt og i forhold til musik. Der er virkelig nogle energiske folk.

Figur 13.8 Skårup Kultur- og idrætscenter danner rammen om mange af lokalområdets aktiviteter. Hallen ligger dog placeret i udkanten af byen, og indgår derved ikke som en naturlig del af bymiljøet.

Hvis man vil, er der mange muligheder i Skårup – især for idræt – men der mangler noget for dem der ikke gider idræt, især for de unge.

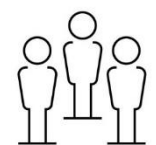
Ungdomsklubben lader dog kun i begrænset omfang til at have fat i de unge, eftersom flere påpeger, at der mangler gode aktiviteter og mødesteder netop for unge.

Derudover er der forsamlingshus i Åbyskov og et fællesskab om musikforeningen, pensionisthuset og kirken i Skårup.

Lokale medier rækker ud over lokalområdet

Lokalbladet Folk & Fæ, der dækker Skårup-Oure-Vejstrup, er sammen med de lokale facebook-grupper en vigtig kilde til information om, hvad der sker og rører sig lokalt. De er samtidigt med til at skabe en fornemmelse af sammenhold med borgere i Vejstrup og Oure, og rækker dermed ud over Skårup Sogn. Flere nævner i den forbindelse, at de oplever en vis sammenhæng og samhørighed mellem de tre landsbyer

De unge mennesker mangler et sted, en ungdomsklub, de samles hernede ved benzintanken. Så står de 30-40 mennesker, folk føler sig generet, de står med knallerter og drikker øl. [...] Det er ikke så godt. Vi skal i gang med at lave noget for de unge mennesker.

FORENINGER (CVR)

90

Gennemsnit i plandistrikterne:
71 (2021)

13.7 Transport og forbindelser

Landevejen mellem Svendborg og Nyborg strækker sig tværs gennem lokalområdet, og er i høj grad områdets væsentligste infrastrukturåre. Fra Skårup er der således let adgang til Svendborg mod sydvest, ligesom landevejen udgør en væsentlig forbindelse mellem byerne Skårup/Øster Åby, Vejstrup og Oure, også hvad angår kollektiv trafik og cykelstiforbindelse.

Begrænset betjening uden for Skårup

Langs landevejen kører den regionale busforbindelse mellem Svendborg og Nyborg, og Skårup er derfor godt betjent med kollektiv trafik. Uden for Skårup er landsbyerne dog kun betjent med skolebus, og der er f.eks. ingen kollektiv trafikforbindelse Åbyskov og Svendborg.

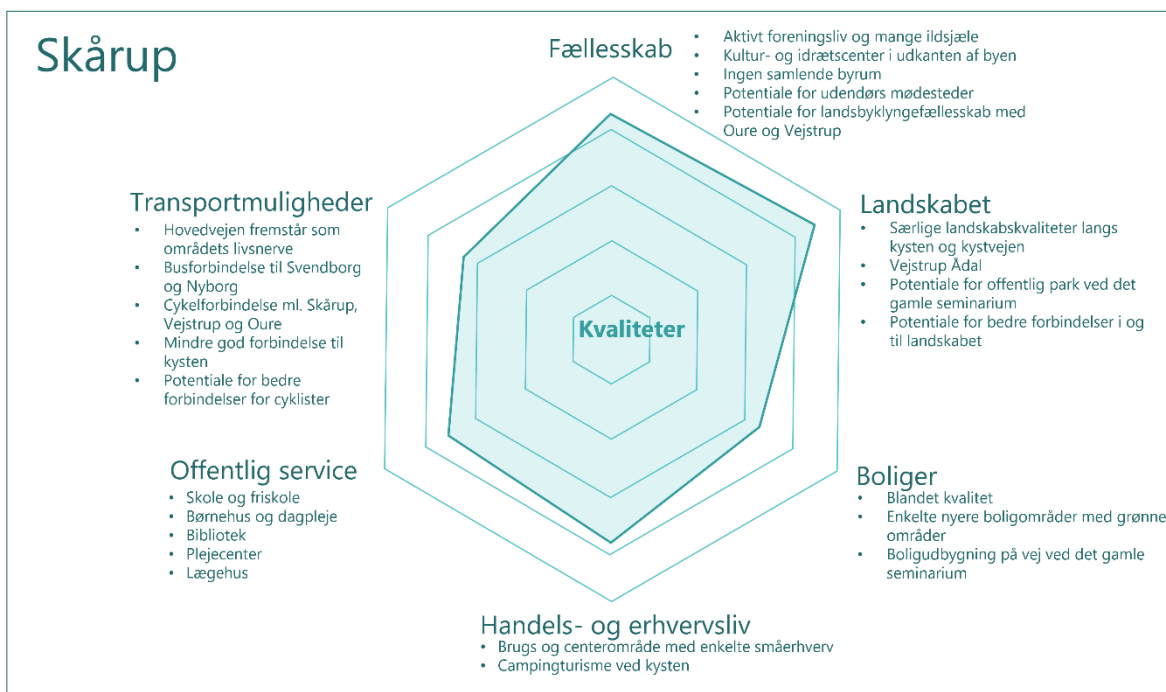
[Der er] nærmest kun bus på den store hovedvej gennem Skårup. Kunne godt bruge cykelstel hele vejen ud til Svendborg industriområder på den anden side af

Jamen der vil jeg sige det er vanskeligt at bo her, hvis man ikke selv har bil, for der er ikke offentlig transport uden for Skårup by. Der er skolebusser der kører om morgenen og når skolen slutter. Så man skal op til landevejen for at tage bussen til Svendborg eller Nyborg.

Der er cykelsti langs hovedvejen helt ind til Svendborg by, ligesom der også er cykelstier mellem byerne Skårup, Vejstrup og Oure. Skårupøre Strandvej er omdannet til en 2+1 vej, hvilket i højere grad er med til at prioritere cyklisterne på vejstrækningen. Imellem Skårup og Åbyskov er der derimod ingen cykelstiforbindelser.

13.8 Samlet vurdering af Skårup

Der foretaget en samlet vurdering af Skårups kvaliteter med afsæt i de seks temaer vist i figuren herunder.

Figur 13.9: Samlet vurdering af Skårups kvaliteter

Som det fremgår, vurderes området højt hvad angår fællesskab og landskab og relativt højt, hvad angår handels- og erhvervsliv, offentlige service, boliger og transport.

Fællesskab

Under dette tema vurderes civilsamfundet og det lokale engagement, herunder lokale kultur- og idrætstilbud, foreninger, organisationer, aktiviteter, arrangementer og mødesteder. *Skårup vurderes højt i kraft af det aktive foreningsliv og de gode faciliteter.*

Landskab

Under dette tema vurderes natur, landskab, rekreative områder, kulturarv og friluftsfaciliter ift. mængde, kvalitet og adgang. *Skårup vurderes højt i kraft af de særlige landskabskvaliteter langs kysten og omkring Vejstrup Ådal.*

Boliger

Under dette tema vurderes sammensætningen, mængden og kvaliteten af boliger i forhold til størrelse, pris og boligtyper. *Skårup vurderes relativt højt i kraft af områdets boligmasse, om end der efterspørges attraktive mindre boliger samt lejeboliger.*

Handels- og erhvervsliv

Under dette tema vurderes mængden af indkøbsmuligheder, butikker, virksomheder, arbejdspladser, turismeerhverv, iværksætterier mv. *Skårup vurderes relativt højt i kraft af indkøbsmulighederne i Skårup og de mindre erhverv og turismeaktiviteter, der findes i området.*

Offentlig service

Under dette tema vurderes udbuddet af børneinstitutioner, skoler, biblioteker, plejehjem, borgerservice, lægehuse, sundhedstilbud mv. *Skårup vurderes relativt højt i kraft af en god dækning af basale funktioner med skoler, daginstitutioner, bibliotek, plejecenter og læger.*

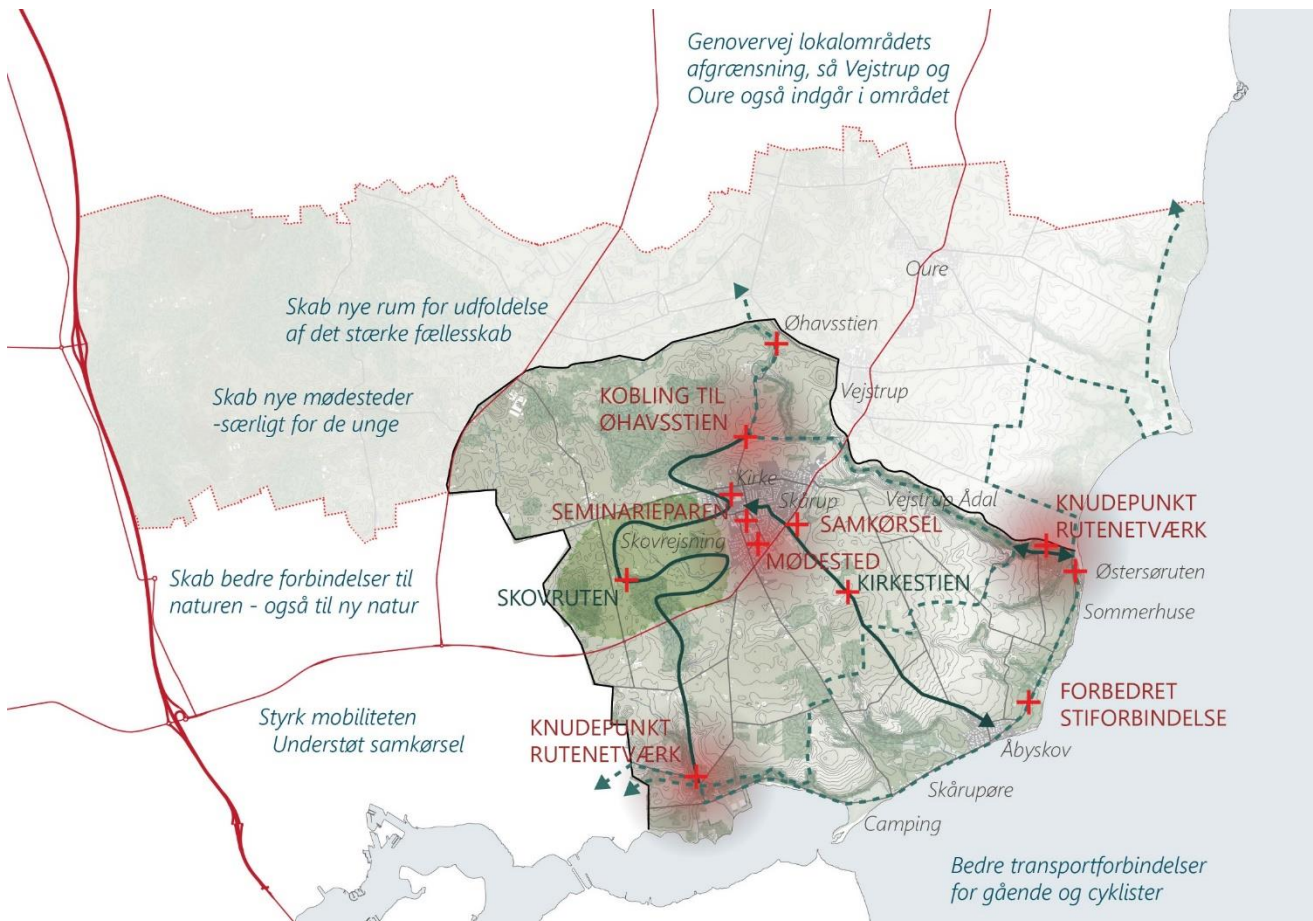
Transportmuligheder

Under dette tema vurderes transportmulighederne med fokus på vej-, sti- og cykelforbindelser samt offentlig transport. *Skårup vurderes relativt højt i kraft af nærheden til Svendborg offentlig transport til Svendborg og Nyborg langs hovedvejen samt cykelstiforbindelser mod Svendborg og Oure. Der efterspørges dog bedre cykel- og busforbindelser på tværs af lokalområdet, ikke mindst ned mod kysten.*

13.9 Potentialer for udvikling af lokalområdet

Skårup lokalområde er kendetegnet ved et stærkt foreningsliv med mange ildsjæle. Seminarier nedlukning i 2010 har haft en påvirkning på områdets identitet, og der er behov for at skabe nye rum for udfoldelse af områdets fællesskab og høje aktivitetsniveau.

Lokalområdet potentialer for udvikling er visualiseret på kortet, og nærmere beskrevet nedenfor.

Figur 13.10: Potentialekort, der angiver eksisterende og potentielle knudepunkter (med rødt), udviklingspotentialer (med blå) samt en mulig rekreativ rute (med sort)

Skab nye, udendørs mødesteder

Der mangler generelt nye fysiske rammer, som kan danne ramme omkring det sociale liv i området, og sikre grundlaget for at folk kan mødes. Særligt er der behov for aktiviteter til områdets unge, hvor de kan mødes uden for skolen eller foreningslivet.

- Skab rekreative mødesteder i de grønne arealer omkring det tidligere seminarium
- Skab et attraktivt torvemiljø ved områdets dagligvarebutik, ved at inddrage dele af det store parkeringsareal
- Skab muligheder for tilfældige møder rundt omkring i lokalområderne, fx ved at opsætte "snakkeborde" og bænke på naturlige knudepunkter i området

Jeg synes jo styrken er i forhold til det aktive liv [...] Det er virkelig energisk og aktivt og det skal understøttes, synes jeg, alt den grad man kan. Det er sgu ikke alle småsamfund der har den energi.

Styrk forbindelsen til naturen

Lokalområdet er kendetegnet ved et varieret landskab, hvor særligt kysten udgør en attraktionsværdi for hele området. Der mangler dog generelt stier, der forbinder byerne med landskabet med mulighed for både korte og længere ture i landskabet.

- Stiforbindelse langs Skårupøre Strandvej, så man sikkert kan færdes på den smukke strækning
- Stiforbindelser fra Skårup by til skovrejsningsområdet vest for byen
- Flere offentlige stier mellem Åbyskov, Skårupøre, Skårup og Svendborg
- Vandrestier rundt i naturen omkring Skårup og Åbyskov
- En forbedring af Øhavsstien med afstikkere ind i landet
- Genetablering af den gamle kirkesti fra Åbyskov til Skårup

Bedre transportforbindelse for cykler og gående, særligt mellem Skårup, oplandet og Svendborg

De trafikale udfordringer i landområderne gør sig gældende for samtlige lokalområder, herunder også Skårup. Lokalområdet ligger i relativ kort afstand til Svendborg, hvilket giver mulighed for at styrke den daglige pendling på cykel frem for i bil. Det kræver dog, at der skabes gode cykelruter og sikre forhold for cykeltrafikken.

- Ibrugtagning af eksisterende jordstier samt markering af sikre cykelstier
- Skab flere 2 minus 1 veje og konverter evt. veje til cykelvej eller veje uden tung trafik
- Skab et godt grundlag for samkørsel, f.eks. ved at etablere organiserede ruter
- Etablering af samkørselspladser

Genovervej lokalrådets afgrænsning

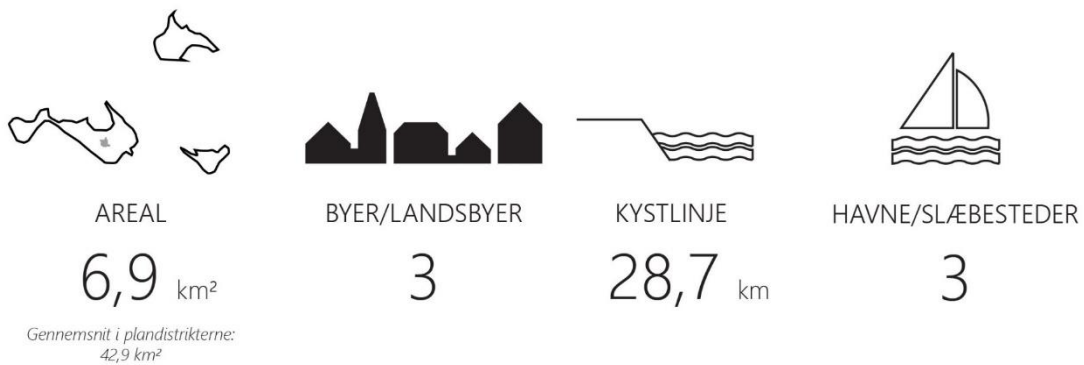
Flere borgere giver udtryk for, at der er en naturlig sammenhæng mellem byerne Skårup, Vejstrup og Oure, hvilket også underbygges af byernes tætte placering langs landevejen.

Skårup og Vejstrup hænger en del sammen. Oure er mere splittet – nogle kører til Gudbjerg og Gudme. Men Skårup og Vejstrup har altid hængt sammen.

- Der er potentiale for landsbyklynge samarbejde, og det bør derfor genovervejes, om Oure og Vejstrup skal være en del af Skårup lokalområde.

14. Småøerne

De tre små øer, Drejø, Skarø og Hjortø, ligger vest for Tåsinge, i den sydvestlige del af Svendborg Kommune. Her indgår de tre øer som en del af de mange små øer, der udgør det Sydfynske Øhav, og som er med til at skabe et helt særligt kystlandskab. Øerne udgør tilsammen et areal på 6,9 km², og med i alt 90 indbyggere er Småøerne det mindste af lokalområderne, både i forhold til areal og befolkning. Øerne repræsenteres (endnu) ikke af et lokalråd, men der er nedsat et ø-råd.

Unikke ølandskaber af høj værdi

Drejø, Skarø og Hjortø indgår som en del af det Sydfynske Øhav, der udgør et helt særligt kystlandskab bestående af mere end 55 øer, småøer og holme, hvor de tre øer ligger centralt placeret mellem Fyn, Tåsinge og Ærø. Øerne indgår derved i et helt unikt landskab af meget høj værdi, og alle steder på øerne fornemmes nærheden til kysten og de visuelle sammenhænge til de omkringliggende småøer og kyststrækninger.

Øerne har overordnet set den samme karakter som mindre, afgrænsede ølandskaber, med et mindre landsbysamfund placeret midt på hver af øerne, samt enkelte fritliggende gårde. Der er generelt et udtryk af velfungerende øsamfund med høj standard på både bygninger og anlæg.

Øerne er meget begrænsede i deres mobilitet, og eneste forbindelse til fastlandet er via færgerne mellem henholdsvis Drejø/Skarø og Svendborg, samt mellem Hjortø og Svendborg. Særligt Hjortø-færgen har kun ganske få afgang.

Tæt sammentømrede øsamfund med få helårsbeboere

Borgerne karakteriserer Småøerne som et lokalområde, der er præget af unik natur, tæt sammenhold og stor turismeaktivitet i sæsonen, men også som lokalsamfund, der er udfordret af befolkningstilbagegang.

Ø-rådet har tidligere i samarbejde med Svendborg Kommune udarbejdet en potentialeplan for øerne.

14.1 Småøerne i tal

Svendborg Kommunes tyndest befolkede område

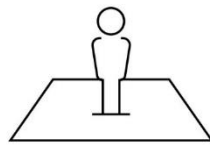
Småøerne med kun 13 personer pr. km² Svendborg Kommunes tyndest befolkede område. Selvom området ikke er ret stort (6,9 km²) giver de blot 90 beboere en befolkningstæthed, der er mere end 13 gange lavere end gennemsnittet for Svendborg Kommune.

INDBYGGERE

90 pers.

Gennemsnit i plandistrikterne:
3.493

BEFOLKNINGSTÆTHED

13 pers. pr. km²

Gennemsnit i plandistrikterne:
171

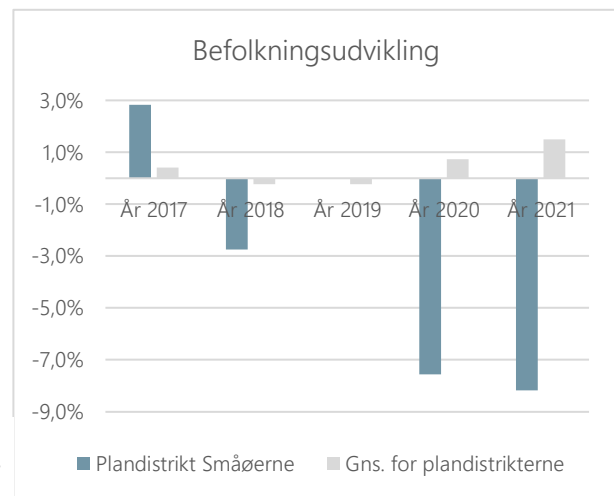
GENNEMSNITSALDER

65,1 år

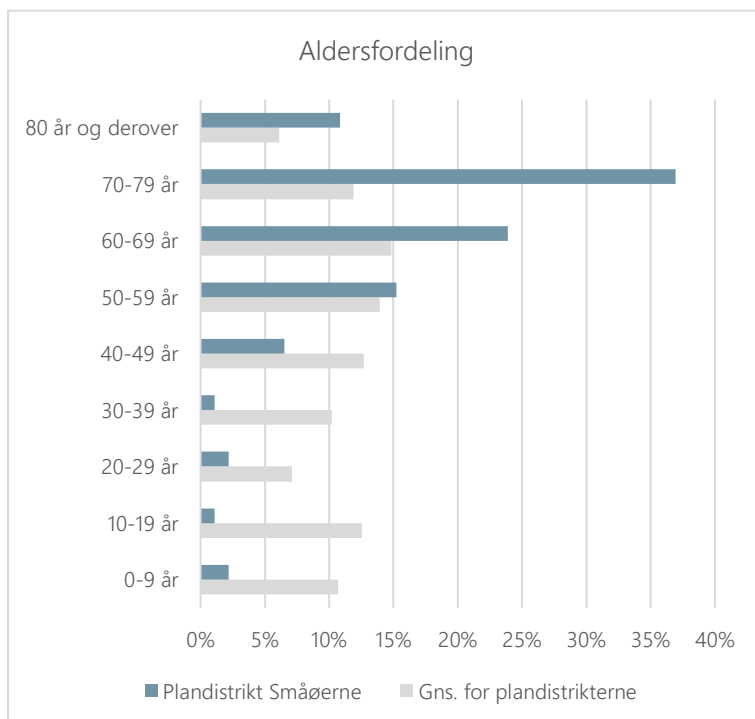
Gennemsnit i plandistrikterne:
44,5 (2021)

Vigende indbyggertal

I 5-års perioden fra 2016-2021 er befolkningen i plandistriktet Småøerne faldet med i alt 16 personer svarende til en vækst på ca. -15 %. Området ligger dermed meget under den gennemsnitlige vækst i plandistrikterne som i samme periode var +2,2 %. Særligt i 2020 og 2021 har der været en stor negativ befolkningstilvækst.

Figur 14.1: Befolkningsudvikling, plandistrikt småøerne

En ældre befolkning

Borgerne på småøerne er markant ældre end gennemsnittet for lokalområderne i Svendborg Kommune. Faktisk er i gennemsnit mere end 20 år ældre end gennemsnittet for lokalområderne. Særligt gruppen af 70-79-årige er overrepræsenteret, men der er også en markant større andel af borgere på 60-69 år og borgere på 80 år og derover. Omvendt er der en markant underrepræsentation af alle aldersgrupper under 50 år.

Figur 14.2: Aldersfordeling, plandistrikt Småøerne

Relativt høj beskæftigelse

Der er 41 % af borgerne på småøerne, der er i beskæftigelse. Det er 3 % mindre end gennemsnittet for plandistrikterne. Taget i betragtning af at hele 72 % af borgerne er over 60 år, er det dog stadig en stor andel af borgerne, der er i beskæftigelse.

Borgerne på småøerne er også en anelse mere veluddannede end gennemsnittet af befolkningen i plandistrikterne. De tjener dog godt 123.000 kr. mindre i husstanden end gennemsnittet.

BESKÆFTIGELSE

41 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
44 %

HUSSTANDSINDKOMST

476.820 kr

Gennemsnit i plandistrikterne:
600.063 kr

UDDANNELSESLÆNGDE

13,9 år

for den højest uddannede i husstanden.
Gennemsnit i plandistrikterne: 13,5 år

14.2 Landskab og kulturmiljø

Småøerne er en del af det Sydfynske Øhav, der er et stort, oversvømmet istidslandskab bestående af mere end 55 øer, småøer og holme i farvandet syd for Fyn. Øhavet er formet af isen i den seneste istid, hvor de store ismasser fra sydøst gled ind over området, og tog store dele af underlaget med sig. De mange små øer er de højeste bakker fra det oprindelige bakkelandskab, der blev oversvømmet af vandet ved den havstigning der skete, da de store ismasser fra den sidste istid smeltede.

Unikke landskabsværdier

Landskabet, som Småøerne er en del af, har således en helt særlig geologisk historie, der siden 2022 har været udnævnt til Geopark Det Sydfynske Øhav. Målet er på sigt at blive en del af UNESCO, FN verdensarv, hvilket vil føre landskabet ind i en national liga.

Alle tre øer er kendetegnet ved et fladt terræn, der flere steder er beskyttet mod oversvømmelse af kraftige diger. Dog adskiller Drejø sig ved halvøen Næbbesodde, der rejser sig i landskabet mod vest, og danner en stejl klint, Drejø klint.

Figur 14.3 Øerne er kendetegnet ved et lavtliggende, fladt terræn, hvor kraftige diger beskytter mod oversvømmelse fra det omkringliggende farvand.

Landbrugslandskab med tydelige strukturer fra udskiftningstiden

Landskabet på øerne er kendetegnet ved landbrugsmæssig udnyttelse, og det er strukturerne fra landboreformernes udskiftning af landsbyerne i starten af 1800-tallet, der udgør de bærende strukturer i landskabet, i form af hegn og diger, samt i form af landsbyernes og gårdenes placering i landskabet. Særligt å Skarø og Drejød ses tydelige spor af stjerneudskiftningen af landsbyerne.

Foruden landbrugsarealer indeholder de lavtliggende øer også flere småsøer og vådområder, herunder Nørresø på den nordlige spids af Drejød, der er blevet naturgenoprettet for få år tilbage.

Alle steder på øerne er der visuelle relationer til det omkringliggende øhav, hvilket giver en helt særlig ø-stemning, og tilfører landskabet en særlige visuel og oplevelsesrig karakter. Udsigterne over øhavet kan opleves stort set uden visuelle forstyrrelser fra tekniske anlæg.

Fra højdepunktet på Drejød Klint er der et særligt godt udsigtspunkt over øerne og det omgivende farvand. Der er dog ikke gjort meget ud af stedet.

Store landskabelige og kulturbetingede bevaringsværdier

De særlige visuelle kvaliteter af meget høj værdi samt den velbevarede kulturbetingede struktur, med afsæt i udskiftningstidens strukturer, der gør sig gældende på alle tre øer, har betydning for, at landskabet som helhed er udpeget som bevaringsværdigt landskab. Derudover er hele Drejød udpeget som særligt kulturmiljø på grund af øens særlige historie fra udskiftningstiden, med velbevarede husmandsudstyknings. En brand i Drejød by i 1942 har dog betyder, at mange af de oprindelige gårde nedbrændte, hvorfor landsbyen fremstår med en blanding af nyere bygninger og enkelte tomme grunde.

14.3 Landsbyer og bebyggelse

Der findes en mindre landsby på hver af de tre småøer, hvor det største landsbymiljø ligger på Drejø. Det er også her lokalområdets eneste dagligvarebutik ligger.

Figur 14.4 Landsbyerne har generelt en meget grøn og helstøbt karakter.

Landsbyer med afsæt i udskiftningstidens strukturer

Landsbyerne er generelt så små, at det omkringliggende landskab opleves helt nær ved bebyggelsen. De er generelt kendetegnet ved en meget grøn karakter, med mange store træer.

Landsbyerne kendetegnet ved en tydelig stjernestruktur, hvor markerne fordeler sig i en lagkagestykker fra landsbyens gårde, og hvor vejene spreder sig ud fra midten af landsbyen. Stjernestrukturen er knap så tydelig på Hjortø, der generelt har meget få bebyggelser.

Bebyggelsen er kendetegnet ved gamle gårde, klassiske landsbyhuse og husmandssteder, der afspejler lokalområdets oprindelse som landbrugs- og fiskersamfund. Flere af de oprindelige helårsboliger er dog løbende blevet omdannet til fritidsboliger.

I Drejø by er landsbykarakteren helt særlig, med små, snørklede veje, der er en rest fra den oprindelige landsby, der delvist nedbrændte i 1942. De oprindelige gårde lå tætplaceret i landsbyen, og med et karakteristisk bomærke indsat i gavlen. Bebyggelsen er i dag kendetegnet ved en blanding af gamle gårde og nyere huse, samt enkelte tomme grunde, hvor der er mulighed for huludfyldning med ny bebyggelse, hvis behovet opstår.

Der er generelt en meget høj vedligeholdelsesstandard på øernes bebyggelse.

Énfamiliehuse og landejendomme

Boligerne på småøerne består primært af énfamiliehuse og landejendomme. Andelen af landejendomme er markant højere end gennemsnittet for plandistrikterne. Der er derimod en meget mindre andel af række/kædehuse og etageboliger.

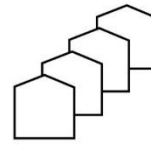
Der er ingen boliger til salg. Løsning er måske udstykning af byggegrunde

ÉNAMILIEHUSE

64,5 %

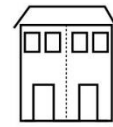
Gennemsnit i plandistrikterne:
65

RÆKKE-/KÆDEHUSE

4,3 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
16

FLERFAMILIEHUSE/
DOBDELTHUSE

2,7 %

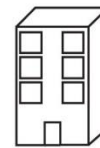
Gennemsnit i plandistrikterne:
2

LANDEJENDOMME

26,2 %

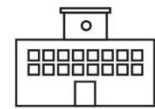
Gennemsnit i plandistrikterne:
10

ETAGEBOLIGER

0,8 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
4

KOLLEGER MV.

1,5 %

Gennemsnit i plandistrikterne:
3

SALGSPRIS

4.090 kr/m²

Gennemsnit i plandistrikterne:
11.406 kr/m² (2018)

LIGGETID

422 dage

Gennemsnit i plandistrikterne:
280 dage (2018)

Lave priser, men lange liggetider

Det er billigt at købe et hus på småøerne. Den gennemsnitlige salgspris var i 2018 kun 4.090 kr. det er hele 7.316 kr. under gennemsnittet for plandistrikterne.

Liggetiderne lå derimod på hele 422 dage, hvilket er 50 % (142 dage) mere end gennemsnittet for plandistrikterne.

14.4 Handel og erhverv

Småøerne har generelt et meget begrænset udbud af handelsmuligheder, og de erhverv der ligger på øerne er overvejende knyttet til turismen i sommerhalvåret. Virksomheden Skarø Is beskæftiger en håndfuld fuldtidsansatte og er det eneste helårserhverv på øerne. Udover turismeaktiviteterne er øerne primært præget af deltidslandsbrug.

Figur 14.5 Cykeludlejning på Drejø (tv)

Figur 14.6 Den kombinerede kro, kiosk og købmand på Drejø (th)

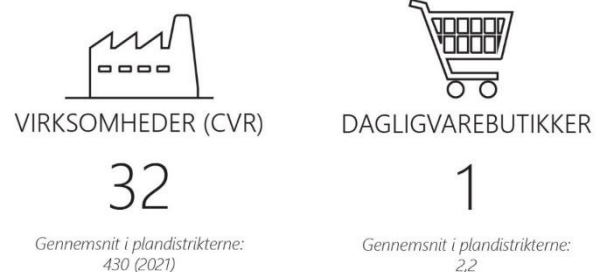
De centrale turismeerhverv og -tilbud på Skarø inkluderer Café Sommersild og Skarø Is' Iscafé, bistro og købmandsbutik, færge/lystbådehavnen, campingplads, shelterpladser, spisesteder, Skarø Apotekerhave. Ø-lejr og Skarøfestivalen.

De centrale turismeerhverv og -tilbud på Drejø inkluderer kiosk samt kro og købmand i samme bygning i Drejø By foruden Spiseladen, et nyt spisested, der er åbent i sommermånederne. Desuden et infohus ved færgehavnen, lystbådehavn ved færgehavn og Gammelhavn, Ø-lejr, primitiv (gratis kommunal) teltplads, feriekoloni omdannet til overnatningssted og overnatningsmulighed ved kroen, samt udlejning af cykler ladcykler. Endelig er der flere aktive gårde med deltidslandbrugserhverv, samt kunsthåndværkere og mindre lokale fødevarerproducenter med dørsalg.

På Hjortø er der overnatningsmulighed i forsamlingshuset

Øernes turistfunktioner ligger godt i tråd med øernes nære adgang til vand og naturoplevelser samt mulighed for nærvær og rolig ø-stemning.

Erhvervslivet har dårlige betingelser pga. færgen

14.5 Institutioner og offentlig service

Der findes ingen skoler, institutioner eller sundhedstilbud på øerne. Disse services hentes på fastlandet.

På Drejød og Skarød er der frivillige brandkorps, og på Drejød findes bibliotek og Lokalhistorisk Arkiv (som del af forsamlingshuset), foruden et egnsmuseum ("Gl. Elmegård") og en genbrugsstation.

Figur 14.7 Skarød brandvagt

14.6 Fællesskab, foreninger og mødesteder

Havnene er livsnerven og det centrale mødested på de tre øerne for såvel fastboende og turister.

På Skarø fungerer købmanden i Skarø By og forsamlingshuset også som samlingssteder, mens legepladsen og boldbanen ved havnen fungerer som udendørs mødesteder herunder for turister. På Drejøl er Gammelhavn, købmanden/kroen i Drejøl By og forsamlingshuset

FORENINGER (CVR)

13

Gennemsnit i plandistrikterne:
71 (2021)

vigtige samlingssteder, mens den store legeplads ved havnen, Bækskildestrand og Mindepladsen i Drejøl By udgør udendørs mødesteder. På Hjortø er forsamlingshuset samlingssted for lokalsamfundet.

Civilsamfundet på de små øer er kendetegnet ved stor handlekraft og gensidig afhængighed borgere i mellem. Afstanden til fastlandet fordrer en stor grad af selvhjulpne, hvilket fx kommer til udtryk i det borgerdrevne brandkorps og beredskab på øerne, hvor frivillige træder til, når behovet opstår.

Du kan sige at vi på mange er nødsaget til at skulle klare os selv. Vi har et frivilligt beredskab og brandkorps, det er en aktiv del i at beskytte hinanden og hjælpe hinanden. [...] Sådan er det i mange sammenhænge, vi er vant til at få lokalsamfundet til at fungere – vi er på mange måder selvhjulpne. [...] Der er en gensidig afhængighed. Man kan komme meget langt med meget få penge her hvis man gider indtage folk

Figur 14.8 Den store legeplads ved havnen i Drejøl udgør et særligt mødested på øen.

14.7 Transport og forbindelser

Færgerne udgør de eneste transportmuligheder til og fra øerne, og er derfor øernes livsnerve og eneste forbindelse til fastlandet. På øerne er afstandene så små at man typisk går eller cykler rundt. Der er derfor heller ikke det store behov for biler på øen.

Havnene er øernes vigtigste knudepunkter, og færgerne er livsnerven til fastlandet

De to færger, Højestene og Hjortøboen, er de eneste transportmuligheder til og fra fastlandet på Fyn, men de relativt få, daglige afgang samt de forholdsvis lange transporttider, gør det til en udfordring at anvende færgerne til daglig pendling.

Færgen Højestene betjener både Skarø og Drejø, og med en sejltid på 30 min fra Skarø og 75 min fra Hjortø er det, særligt fra Drejø, vanskeligt at pendle dagligt til og fra øerne. Det sætter derfor også sine begrænsninger for øens attraktivitet for bosætning og erhverv på øen. Særligt uden for sommerhalvåret, hvor der kun er fire daglige afgang, og ingen færger søndag og helligdage, er mobiliteten på øerne meget begrænset.

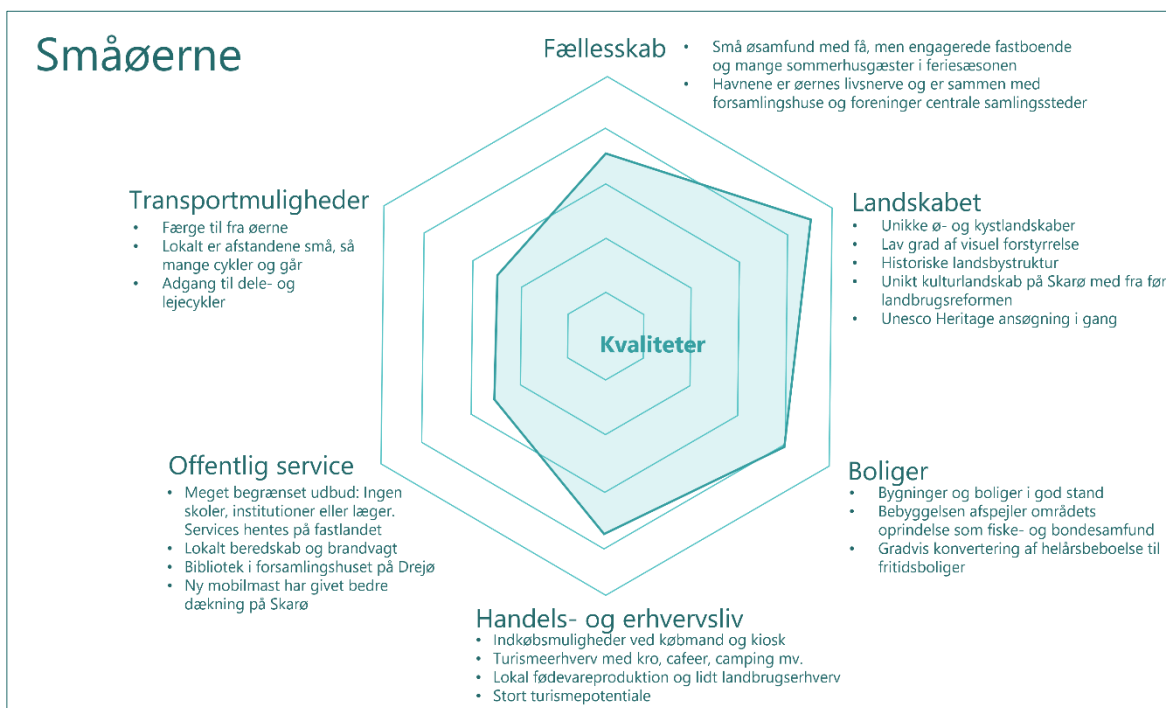
Hjortø har sin egen færge, Hjortøboen, med en times sejltid til havnen i Svendborg. Uden for skolernes sommerferie er der kun to daglige afgang til og fra øen, men i denne periode sejler færgen udelukkende på bestilling.

Havnene på hver af de tre øer udgør således øernes naturlige knudepunkter.

På øerne er der kun ganske få biler, og den primære transport foregår ved gang eller cykling. Der er gode muligheder for dele- eller lejecykler.

14.8 Samlet vurdering af Småøerne

Der foretaget en samlet vurdering af Småøernes kvaliteter med afsæt i de seks temaer vist i figuren herunder.

Figur 14.9: Samlet vurdering af Småøernes kvaliteter

Som det fremgår, vurderes området højt hvad angår landskab og boliger, relativt højt hvad angår fællesskab og handels- og erhvervsliv og lavt, hvad angår offentlig service og transport.

Fællesskab

Under dette tema vurderes civilsamfundet og det lokale engagement, herunder lokale kultur- og idrætstilbud, foreninger, organisationer, aktiviteter, arrangementer og mødesteder. *Småøerne vurderes relativt højt i kraft af de små, men tætte fællesskaber blandt de fastboende.*

Landskab

Under dette tema vurderes natur, landskab, rekreative områder, kulturarv og friluftsfaciliter ift. mængde, kvalitet og adgang. *Småøerne vurderes meget højt i kraft af det unikke og uforstyrrede ø- og kystlandskab.*

Boliger

Under dette tema vurderes sammensætningen, mængden og kvaliteten af boliger i forhold til størrelse, pris og boligtyper. *Småøerne vurderes relativt højt i kraft af den høje stand i bebyggelsen, der afspejler områdets kulturhistoriske oprindelse.*

Handels- og erhvervsliv

Under dette tema vurderes mængden af indkøbsmuligheder, butikker, virksomheder, arbejdspladser, turismeerhverv, iværksætteri mv. *På trods af det begrænsede udbud vurderes Småøerne relativt højt eftersom udbuddet af turismeerhverv, lokal fødevarerproduktion og smålandbrug afspejler øernes historie og matcher behovet.*

Offentlig service

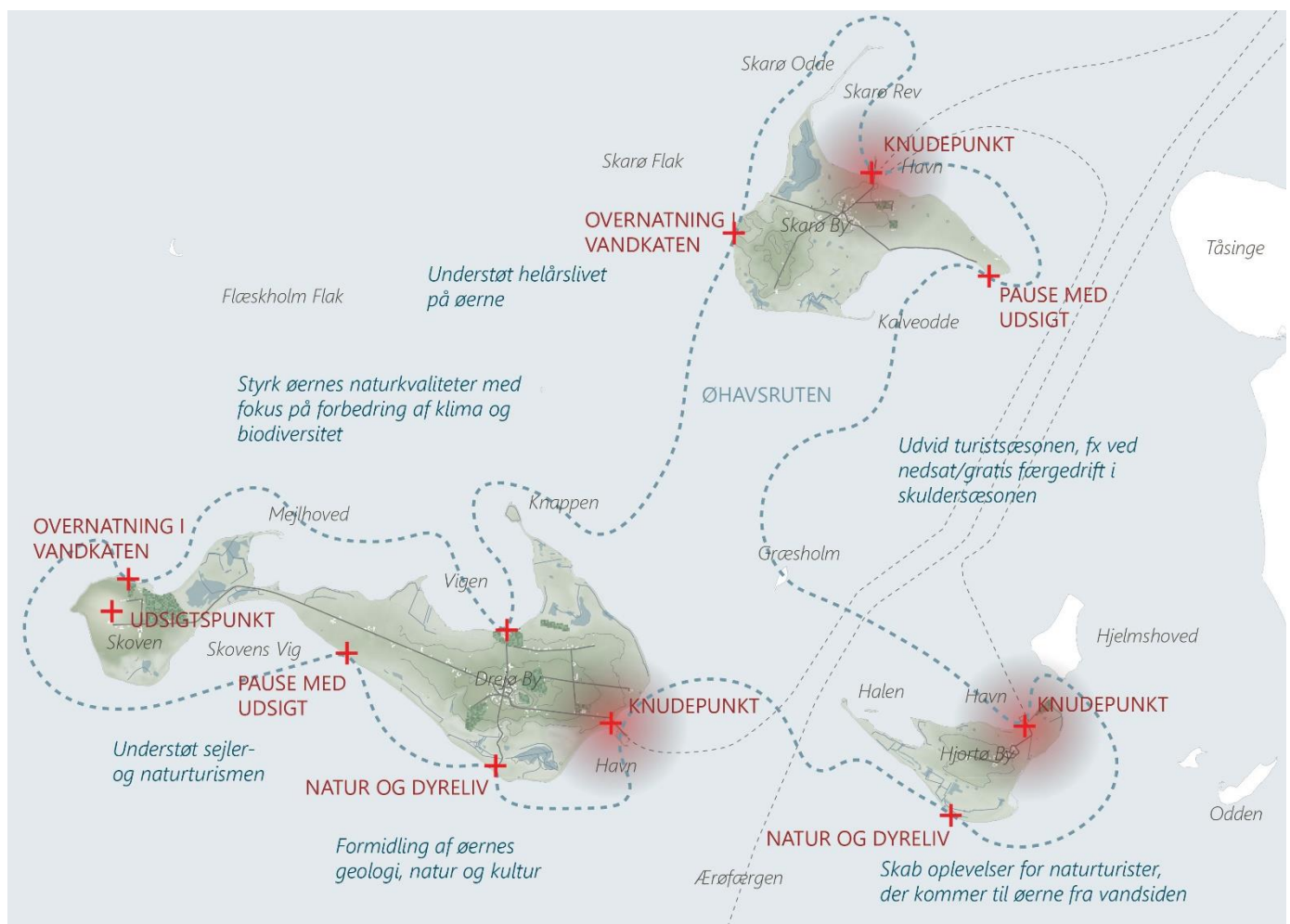
Under dette tema vurderes udbuddet af børneinstitutioner, skoler, biblioteker, plejehjem, borgerservice, lægehuse, sundhedstilbud mv. *Småøerne vurderes lavt i kraft af fraværet serviceudbud.*

Transportmuligheder

Under dette tema vurderes transportmulighederne med fokus på vej-, sti- og cykelforbindelser samt offentlig transport. *Småøerne vurderes lavt i kraft af, at der skal sejles til og fra øerne.*

14.9 Potentialer for udvikling af lokalområdet

Småøernes beliggenhed i Det Sydfynske Øhav udgør lokalområdets væsentligste potentiale, som afsæt for en styrket turisme på øerne. Særligt Geopark Det Sydfynske Øhav og potentialet som udnævnelse til UNESCO Verdensarvsområde kan være med til at trække øhavs-turismen ind i en større, international liga. Det er her vigtigt at sikre en bæredygtig turismeudvikling, der tager hensyn til de lokale økosystemer.

Figur 14.10: Potentialekort, der angiver eksisterende og potentielle knudepunkter (med rødt), udviklingspotentialer (med blå) samt en mulig rekreativ rute (med stiplede blå)

Understøtte helårslivet på øerne

Øerne har de seneste år oplever en befolkningstilbagegang, der udfordrer helårslivet. Der er derfor et vigtigt potentiale i at arbejde målrettet med tiltag, der kan understøtte helårslivet på øerne.

- Styrk den bæredygtige turisme, der tager hensyn til områdets særlige naturkvaliteter, geologi og kulturhistorie
- Styrk formidlingen af områdets naturmæssige, geologiske og historiske kvaliteter
- Styrk mobiliteten – undersøg mulighederne for øget driftssikkerhed og frekvens i færgebetjeningen
- Undersøg mulighederne for nedsat/gratis færgedrift i skuldæsonen
- Styrk rammerne for hjemmearbejdspladser, herunder hurtigt internet
- Strategisk samarbejde med Sammenslutningen af Danske Småøer og sparring og videndeling med andre øsamfund
- Styrket integration mellem helårsbeboere og fritidshusejere (fx via fælles traditioner, aktiviteter og mødesteder), kan potentielt fremme bosætning

Understøtte sejler- og naturturismen

Småøerne har et unikt turismepotentiale, hvor sejler- og naturturister udgør vigtige målgrupper, med mange sejler-turister/øhoppere mellem de mange småøer. Udviklingen bør koncentrerer omkring havnene, da de er øernes naturlige knudepunkter, men bør også sigte på at styrke oplevelsen af øerne fra vandsiden.

- Koncentrér udviklingen omkring havnene
- Skab attraktive mødesteder og formidlingspunkter ved havnene
- Skab gode servicefaciliteter for sejler-turisterne i de tre havne
- Styrk oplevelsen af øerne fra vandsiden, fx med forbedrede overnatningsmuligheder udvalgte steder langs kysterne (kajakshelters på vandet, shelters på land), etablering af badebroer og små slæbesteder, borde/bænke, mv.
- Digital formidling af kultur og landskab fra vandsiden, herunder om beskyttelse af særlige natur- og ynglesteder
- Strategisk arbejde med naturturisme – fx via samarbejde med Dansk Kyst- og Naturturisme
- Fokus på turismepotentiale ved geoparken, fx omkring formidling af ø-landskabets geologi

Styrk øernes naturkvaliteter

Øerne har sin oprindelse som landbrugssamfund, men de dårlige infrastrukturforhold, øernes lavbunds karakter samt de begrænsede arealer, gør forholdene for landbrugsdrift mindre gunstige. Samtidig er der generelt behov for at styrke naturen, både af hensyn til klima og biodiversitet. Det vil også bidrage til at skabe en større rekreativ kvalitet på øerne.

- Naturgenopretning af lavbundsområder
- Nedlæggelse af udvalgte diger og grøfter
- Styrk øernes biodiversitet ved omdannelse af landbrug til vild natur
- Men bevar og formidl landbrugsstrukturer af kulturhistorisk værdi

15. Litteratur og datakilder

I analysen er der anvendt viden og data fra følgende kilder:

Analyser

- Bosætningsanalyse 2020: https://www.svendborg.dk/sites/default/files/bosaetningsstrategi_svendborg_kommune_2020.pdf
- Analyse af bosætningsmønstre i Svendborg Kommunes lokalområder for perioden 2015-2018: https://www.svendborg.dk/sites/default/files/acadre/Files_4516_5705662/bilag_2_-_lokalomraader_svendborg_enkeltidet_30.01.20.pdf
- Perspektiver fra 24 Landsbyklynger. Resultater fra Kampagnen Landsbyklynger i årene 2017-2019. DGI, 2020: https://www.landsbyklynger.dk/wp-content/uploads/sites/3/2020/06/24-Perspektiver_A4_WEB.pdf

Potentialeplaner

- Analyse, Potentialeplan og Vision- og Handlingskatalog for Skårup Sogn (2020-2021): <https://5881skaarupsogn.dk/potentialeplan/>
- Visions- og potentialeplan for Gudmekongens Land
- Potentialeplan for Forum 5762: <https://forum5762.dk/potentialeplan/>
- Visions- og handlingsplan for Hjortø, Skarø og Drejøl: https://www.svendborg.dk/sites/default/files/acadre/Files_4229_5257788/bilag_2_-_oeernes_visions-_og_handlingsplan.pdf

Kvantitative datakilder

- Demografiske og økonomiske data fra 2020 er baseret på rapporter med statistiske data om kommunen fordelt på plandistrikter: <https://www.svendborg.dk/borger/byg-og-bo/digitale-kort-og-data>.
- Demografiske data samt CVR-data fra 2021 er baseret på Svendborg Kommunes data over befolkningsudviklingen samt anonymiserede punktdata